't Ridderke

Trimestrieel heemkundig tijdschrift van Hoembeka
22ste Jaargang 2007 * Nr. 1 & 2 * januari-mei

SPECIAAL DUBBEL NUMMER

HOMBEEK
OOIT CENTRUM VAN BLOEMKOOLTEELT.
DE MARKT IN HET DORP WAS ER AL IN 1921
EN KENDE GROOT SUCCES, MAAR . . .

verantwoordelijk uitgever: Ward De Kempeneer, Diepestraat 2, 2811 HOMBEEK tel 015 423326

afgiftekantoor
1980 ZEMST

DE KRINGWERKING

Beste heemvrienden,

2007 is voor onze kring een bijzonder jaar. Op 11 november 1982 werd Hoembeka gesticht. We hebben 25 schitterende jaren achter ons maar nog veel meer in 't verschiet. Ons ledenaantal was nooit zo hoog en de belangstelling voor de regio groeit nog steeds.

Dat succes is er dank zij jullie, die actief met ons meewerken of die met interesse de geschiedenis van Hombeek en zijn omgeving blijven volgen. Anderzijds kan dat alles maar dank zij een zeer ijverige bestuursploeg. Ons archief en documentatiecentrum is meer dan indrukwekkend geworden. Over wat we deze 25 jaar verzamelden en ordenden zal men ons later dankbaar zijn. Dat is onze taak. We hebben getracht jullie ook deel te laten hebben aan dat eerder leven van ouders en voorouders. Deze verhalen worden gebracht in het kringblad 't Ridderke, een prestatie waar we fier over zijn, zowel over stijl als over inhoud. Ons sociaal en cultureel bindmiddel vinden we in de voordrachten, uitstappen en reizen .

Zo blijft onze vereniging boeiend ook na 25 jaar. We zullen dit alles passend vieren. Daarover vernemen jullie meer in het najaar. We hopen jullie erbij te hebben als trouwe vrienden van dit heem dat u en ons zeer dierbaar is.

Christian de Meester de Ravestein,
voorzitter

Abonnement

Enkele leden hernieuwden het abonnement op het kringblad nog niet.
Het lidmaatschap blijft op 12 €.
Wie echter ons wat beter wil steunen kan zich inschrijven als erelid aan 30 €.
Ook de sponsors betalen dit bedrag.

Uw steun in onze stimulans.

TWEEDAAGSE REIS NAAR TRIER,
16 – 17 september

men met het bisdom en de stad Trier. Werken uit het Louvre in Parijs, de Capitolijnse Musea in Rome, de Vaticaanse Musea en het British Museum in London, en voor het eerst getoonde nieuwe vondsten uit het antieke Trier zullen de bezoekers een omvangrijk beeld van dit boeiende tijdperk geven. http://www.konstantin-ausstellung.de/

Zondag 16 september

Om 6.45 uur vertrekken we aan het cultuurhuis van Hombeek.
Na een korte pauze aan het autostraderestaurant bij Arlon komen we rond 11.15 uur aan in Trier. Van op de Petrisberg genieten we zowel van het aperitiefje als van het schitterend uitzicht op de stad.
Daarna gaan we naar een oude brouwerij in de buurt, Blesius Garten, waar we een korte lunch gebruiken.
In de namiddag: Kaiserthermen en het Rheinlandesmuseum. Korte drankpauze aan het museum met zicht op het Palais van de Kurfürst (Prinsbisschoppelijk paleis, niet te bezoeken).

Daarna het hoogtepunt van Rome Palastaula (nu Protestantse kerk). Langs de Kotel Turm wandelen we naar de kloostergang van de Dom en het Bischöfliches Dom- und Diözesanmuseum. Het Thema van de tentoonstelling: "De keizer en het Christendom. Constantijn en zijn moeder Helena aan de basis van een Christelijke kerkenbouw.

Wandeling langs de historische gebouwen naar ons hotel

MERCURE Porta Nigra**. Het is één der beste hotels van de stad en zeer centraal gelegen, onmiddellijk aan de Porta Nigra en de wandelstraten. Inboeken om 18.00 uur.**

Het vermaarde huis ligt tegenover de Dom en deberoemde "Domsteen" Bij het uitgraven der kelders stuitte men op delen van het vroeger Romeinse paleis van Constantijn en Helena. Ter plaatse opgegraven Romeinse fragmenten versieren nu de wanden van de Römische Keller

Maandag 17 september

Bezoek aan de Roccocokerk Sant Paulin (Neumann) en daarna kort bezoek aan het Städtische Museum Simeonstift waar "Tradition und Mythos" (invloed van Constantijn op de geschiedenis) wordt uitgebeeld.

Bezoek aan de Dom, oudste bisschopskerk op Duitse bodem, de kloostergang en de zeer curieuze aanliggende O.L.Vrouwkerk (centraalkerk in Gotische stijl ?).

Middagmaal in het Hotel Mercure (buffetvorm).

Namiddag stadsbezoek met plaatselijke Nederlandstalige gids: Porta Nigra, Steipe, Driekoningenhuis, Petrusbron, het Marktkruis, het Rode Huis, Sankt Gangulfus, Hoofdmarkt, Karl Marxhuis.
Na een terrasje vertrekken we rond 17.00 uur. Op de terugweg nog een kort bezoek als tussenhalte. (De terugweg kan ook over Bitburg gebeuren)

KOSTPRIJS: 210 € per persoon in dubbelkamer. 220 € per persoon in enkel kamer.
In de prijs is begrepen : transport met de bus, de overnachting met ontbijt, de twee middagmalen en het avondmaal in de Römer Keller (telkens met rank), de inkomgelden voor kerken en de musea, de gidsen, audiosysteem, brochure.
INSCHRIJVEN: De deelnemers geven hun naam op bij Raymond Lauwers (015-412162)
BEPERKING tot 43 deelnemers: Het hotel kan voor ons 20 dubbel - en vier enkel kamers gereserveerd houden. Reservatie naargelang het binnenkomen van de inschrijvingen.

26 augustus

FIETSTOCHT

Raymond heeft het parcours reeds in het hoofd. De uitwerking volgt na wat verkenningstochten in het voorjaar. We houden u op de hoogte

DE MARKT VAN HOMBEEK

Ward DE KEMPENEER

Met de medewerking van Willem Meuldermans, voorzitter van de boerengilde van Hombeek, die het gildearchief ter beschikking stelde.

Inleiding

In Hombeek was er 40 jaar marktwezen. Een chronologisch verloop is in te delen in **5 hoofdstukken**:

1. De vroegste handel.
2. De markt in Hombeek, 1921 –1940
3. De markt tijdens de bezetting, 1940-1945.
4. De coöperatieve markt van 1945 tot 1949.
5. De vrije markt na 1949.

Een markt is georganiseerde handel. Het telen van veldgewassen, van groenten en ook fruit voor echte handel is hier maar zeer laat op gang gekomen. In een landbouwgemeente als Hombeek had iedereen wel een achtertuin, zelfs een koe of een varken en zo kon men voorzien in de primaire levensbehoeften. Brood van eigen graan, vlees in de kuip van het zelf gekweekte varken, boter en melk van de koe en groenten uit de eigen moestuin, zo ging dat. In het beste geval was er wat ruilhandel. Een bakker, een beenhouwer, een winkel in voedingswaren zijn op de buiten verschijnselen van laat in de 19de eeuw.

Het spoor in 1837 bracht bij ons de grootste ommekeer. De mobiliteit en de omschakeling van werk op het land naar werk in de fabriek of bij het spoor, veranderde snel de mentaliteit. De boeren vonden de weg om producten te verhandelen, veelal een directe verkoop van producent naar verbruiker. De melkboer nam de trein en verkocht zijn zuivelproducten in Mechelen, Brussel en Antwerpen van huis tot huis. De overschotten aan groenten en fruit werden op de Mechelse markt aan de man gebracht.

Specialisatie en verkoop aan handelaars is iets van latere datum. Geleidelijk werd er overgeschakeld van granen en aardappelen naar meer groenten, hoofdzakelijk bloemkolen, spruiten, prei en witloof. In Mechelen was er bij de eeuwwisseling al een bloemkoolmarkt. Kort na de Eerste Wereldoorlog kwam er een sterke ontwikkeling van de bloemkoolteelt in Hombeek. Het leveren op de markt in Mechelen kostte de boer veel tijd die hij beter op het bedrijf kon doorbrengen. Het gemeentebestuur van Hombeek bracht daar verandering in en nam het gelukkige initiatief om ter plaatse - kort bij de producenten dus - een vrije bloemkoolmarkt op te zetten. Dat gebeurde in 1921.

De Tweede Wereldoorlog maakte hieraan een einde. Naar Duits model kwam er een distributieplan dat nauwkeurig de productie en de afzet regelde. De vrije handelsmarkt werd vervangen door een corporatie die de bevoorrading onder controle moest houden door strikte prijzen en een opgelegd kwantum. Hombeek was in feite geen markt meer maar een leveringsplaats.

In 1945 hernam de handelsactiviteit. Onder impuls van de Boerenbond was voorzitter Gustaaf Meuldermans van de plaatselijke gilde er als de kippen bij om de Hombeekse markt nieuw leven in te blazen. Hij lag mee aan de basis van de coöperatie "Groente en Fruitveiling "Gewest Hombeek". De doelstelling was veel ruimer dan een gewone markt. Men droomde hardop van een veiling in Hombeek. De kansen keerden omdat het gemeentebestuur daar anders over dacht.

De gemeente trok in 1949 alle initiatief terug naar zich toe en ging de markt opnieuw zelf uitbaten. Concurrentie van de Hombeekse vennootschap, die een tweede markt had aangekondigd, werd in de kiem gesmoord. Anderzijds was het financieel niet haalbaar om zonder bredere steun een echte veiling op te zetten. Een afzetcommissie in de schoot van de Boerenbond hield zich met deze problematiek reeds langer bezig. Mede door deze negatieve houding van het gemeentebestuur was Hombeek in de ogen van de commissieleden een dubieuze vestigingsplaats geworden voor een veiling. Onze plaatselijke vertegenwoordigers in deze commissie zagen het ook niet meer zitten en daarop werd de Hombeekse vennootschap ontbonden.

De gemeentelijke markt van Hombeek heeft nog een tiental jaar bestaan. De tijden keerden omdat de boeren meer en meer kozen voor een directe verkoop aan de handelaar. Op de dagen van de markt leverden ze thuis of op een andere plaats in de omgeving van de markt. Dat betekende een doodbloeden.

In 1950 was er in de regio wel een veiling gekomen, niet in Hombeek, niet in Mechelen, maar in St.-Katelijne-Waver. Uiteindelijk zijn ook vele Hombeekse producenten van bloemkolen, spruiten, prei en witloof zich als aandeelhouder gaan inschrijven in deze Mechelse veiling.

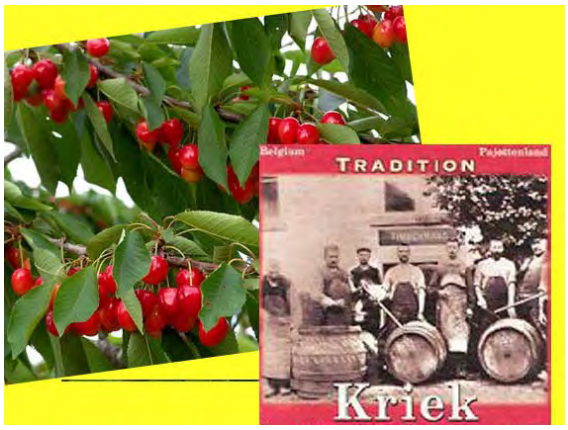
Deel I : De vroegste handel

Dat Hombeek eertijds bijna uitsluitend een landbouwgemeente is geweest, hoeft geen betoog. Er waren slechts enkele grootschalige boerderijen; de bekende pachthoven. Buiten nog enkele zelfstandige boeren waren de meeste andere keuterboeren die deeltijds met hun zonen bij de pachter werkten ofwel in loondienst, ofwel voor een tegenprestatie als het gebruik van paarden en groter landbouwmaterieel. Veeteelt was belangrijk voor vlees en zuivel maar ook voor mest tot na 1900 de kunstmest daar verandering in bracht. De gewassen waren buiten granen en aardappelen het voeder voor de dieren zoals haver, bieten en klaver.

Door zijn ligging aan de rand van de stad Mechelen, moet het wel interessant geweest zijn ook in Hombeek aan tuinbouw te doen. We kennen enkele gevallen van vrij vroeg grootschaliger verbouwen van o.a. wortelen maar blijkbaar was kweken van groenten meer weggelegd voor de onmiddellijke stadsrand, tussen de Brusselpoort en Schonenberg. In de nabijheid van de Hombeekse steenweg herkennen we deze bedrijvigheid nog in enkele straatnamen zoals de Hoveniersstraat, de Veldenstraat, de Lange Hofstraat, de Tuinbouwstraat, de Wijngaardstraat en de Pareipoelstraat. Deze tuingronden slibden dicht door bebouwing in de tweede helft van de 19de eeuw. De zware kleigronden van het Hombeeks plateau waren minder geschikt voor tuinbouwgewassen. Ze werden grootschalig gekweekt aan de oostkant van de stad waar ook zeer vroeg de serrebouw ontstond.

Een vroege kriekenexporteur

Zeer merkwaardig is wel dat in de 18de eeuw er betrekkelijk veel boomgaarden en *kriekerijen* in Hombeek zijn geweest. De fruitoogst was toen ook al voor de handel bestemd. Zo had er zich rond 1650 een zekere **Jan Monsieur** in Hombeek gevestigd. Hij bewoonde het huis recht tegenover de Zennebrug in het dorp. (nu Hombekerkouter 1,3, 5, 7 en achterliggende gronden) Hij bezat kriekenplantages in Hombeek en huurde er nog bovendien. Hij was gezworene van Hombeek-Mechelen en kerkmeester. Ook de parochie had achter de Kerkendries (oude dorpsplein) bij de herberg "het Moleken" een kriekenplantage. De belangrijkste *kriekerijen* lagen echter tegen de Diepestraat op het Beekveld, richting Pasgat. De krieken waren een zeer begeerde vrucht omdat ze goed verwerkbaar waren en bewaarden. Ze waren ook de basis om met lambic (geuze) de vermaarde kriekelambic te brouwen, vooral in het Brusselse.

Jan Monsieur had een groothandel in krieken. Wellicht verkocht hij aan de brouwers maar ook in Holland. Eind der 17de eeuw was er een intense relatie met Holland omdat onze zwakke Spaanse vorst de hulp inriep van Hollandse-, Engelse- en Hannoverse troepen tegen de dreigingen van Lodewijk XIV, koning van Frankrijk. In een akte van 1686 lezen we [1] dat **Jan Monsieur** samen met de Mechelse hovenier **Rombout Clottens** *paert*e (deelde) *in seker coopmanschap van criecken van alhier, gesonden naar Hollant en dat van de helft van alle criecken die Jan Monsieur hadde gelevert de waegenbriefkes in handen waren van Gillis Bosmans.* Deze **Gilles Bosmans**, herbergier in "Het Voske" te Mechelen had dus de vrachtbrief en getuigde dat de helft van de partij krieken van onze man uit Hombeek kwamen. Waarschijnlijk was er een geschil gerezen over het deel krieken van Monsieur en Clottens. Dat is een eerste vorm van groothandel in tuinbouwproducten, exporthandel zelfs, die we in Hombeek aangetroffen hebben.

Het spoor bevordert handel

De handel in landbouwproducten, melk en boter, is maar echt op gang gekomen nadat Hombeek door het spoor met de grootsteden verbonden was. Eind van de 19de eeuw schakelden de boeren over op gespecialiseerde teelten op grotere schaal. In Mechelen kon men zijn producten gaan verkopen op de markt.

Industrialisatie en fabrieksarbeid gingen politiek doorwegen en de katholieken, die de liberalen in het defensief hadden verdrongen na de schoolstrijd, kregen nu een nieuwe concurrent, de socialisten. In 1884 zou baron de Moreau in het katholiek eenheidskabinet minister worden van Nijverheid en Openbare Werken maar voor de eerste keer werd er ook "Landbouw" aan toegevoegd. Hij werd aldus de eerste minister van Landbouw. De aandacht voor de landbouwersklasse nam toe en hun toestand verbeterde. Kort daarop, in 1890, zien we dan de Boe-

[1] **S.A.M., Notaris Claessens, akte van 27.12.1686, bundel 410**

renbond ontstaan als vakvereniging. De boeren kregen betere informatie, opleiding en financiële raad en steun.

In 1871 werd op de Botermarkt in Mechelen een volledig overdekte groentehal ingehuldigd.

De overdekte markt op de Botermarkt te Mechelen .

Rechts de Mechelse boemkool-markt op de Speecqvest

(fotos VMV op.cit)

In Hombeek schakelde men destijds over naar deze gewassen die geschikt waren voor de zware grond, die op een goede afzet konden rekenen en dus ook een goede prijs konden halen. Buiten graan en aardappelen werden nu meer en meer bloemkolen en andere kolen zoals spruiten geplant maar ook prei en later witloof. De plaatselijke Gilde van de Boerenbond die in 1906 was opgericht, zal daar niet vreemd aan geweest zijn.

Over deze overgang van oude gewassen naar nieuwe schreef meester Emiel Bertens [2] het volgende:
" *Oudere mensen hebben de boekweit nog zien groeien en zien oogsten, hier ter plaatse. Het was een laag tegen de grond kruipend of liggend gewas, niet te vergelijken met de graangewassen: een halm met aar. De gemalen zaden leverden een schoon zuiver witte bloem, zeer zacht tussen de vingeren. Boekweitbloem gebruikt men om lekkere pannenkoeken te bakken of in malse vettige brei of pap die aan de darmen plakte.*
Waarom heeft men opgehouden boekweit te zaaien? Waarom zijn andere teelten in de plaats gekomen: bloemkolen, spruiten, prei, witloof ? Deze vragen stellen is ze beantwoorden met een andere vraag: wat is meest lonend ? In de cultuur van tuin- en landbouwproducten is het zoals bij het rad van avonturen: het ene komt omhoog, het andere gaat omlaag".

De grond van Hombeek had het imago bijzonder goed geschikt te zijn voor bloemkolen. Hierover schreef meester Bertens het volgende:

In enkele afgedijkte beemden stonden in de herfst koeien te grazen, ook wel een paard vanaf 's morgens tot de zon was weggedoken. Tengevolge van de overstromingen (van de Zenne) *bleef op de bodem een bezinksel daar het water stil stond als dat van een vijver. Het bezinksel was een kosteloze maar toch ook kostbare bemesting. De bebouwde akkers kregen tengevolge van deze overstromingen de reputatie dat enkel op deze grond bloemkolen konden gewonnen worden. De bloemkoolboeren, eigenaars of huurders van die gronden, waren de beste boeren van de streek. Deze stelling was niet erg broederlijk maar had zo een inwerking op de andere boeren dat lange jaren gewacht werd om op andere hoeken van het grondgebied de bloemkoolteelt te proberen. De toekomst zou echter uitwijzen dat hun stelling aanvechtbaar was.*

De aanvoer van bloemkolen op de markt te Mechelen barstte uit de voegen. De grootte van de groentemarkt was er niet op berekend om steeds meer boerenkarren en nog grotere wagens van de handelaars te ontvangen.

In 1885 reeds moest ze uitwijken (of uitbreiden) van de Raghenoplaats en Zandpoortvest naar de Speecqvest. Dat is de vertrouwde markt geweest waar de Hombeekse boeren naartoe reden tot Hombeek zelf een markt had in 1921. In 1935 opende de stad haar nieuwe overdekte groentehal op de Zandpoortvest van 1 ha oppervlakte. Mechelen had een zeer gediversifieerde markt, de grootste producentenmarkt voor groenten van gans het land.

[2] **Archief Hoembeka; dagboek Em. Bertens (1883-1962)**

Deel II : Een markt in Hombeek periode 1921 - 1940

Het winnen van bloemkolen breidde zich in Hombeek razendsnel uit na de Eerste Wereldoorlog. Men kan van een rage spreken. Onze landbouwgronden waren er geschikt voor. De bloemkool zelf werd anderzijds meer en meer populair zowel voor de binnenlandse markt als voor de uitvoer. In de kazernes ging men deze groente meer serveren omdat ze goed verhandelbaar was, goed bewaarbaar en vooral culinair erg geapprecieerd. Van de zomer tot de winter waren er bloemkolen beschikbaar.

In Hombeek sprak men van twee soorten kolen: de "*patattekoële*" en de "*breikkoële*". De eerste soort werd gewonnen na het rooien van de aardappelen midden juni. Ze werden geoogst in de late herfst. De "*breikkoële*" (op braakgronden gewonnen kolen) werden vroeg uitgeplant en in de zomer geoogst. Bij vroege oogst durfde men een tweede plantage aan en als het wat meezat oogstte men in de winter een tweede maal. Dat was goed meegenomen in het bijzonder omdat de prijs voor kolen rond Kerstmis meestal het dubbele was van deze in de zomer. De koolboeren gingen steeds meer goede zaken doen. Het succes bracht de moed erin en meer en meer hectaren grond werden kolenvelden.

De boeren streefden naar kwaliteitsproducten. Ze kochten de zaden aan en kweekten de plantjes zelf op. **Gerarda Mariën** vertelde hierover: *"De zaadhandelaars deden in het voorjaar hun ronde met bloemkoolzaad. Het zaad was in pakjes van een ons (22 gram). leder jaar kochten de boeren nieuw zaad om goede kolen te hebben. Er waren Mechelse en Leuvense kolen. De Leuvense waren nogal puntig, de Mechelse waren rond. Ieder handelaar beweerde dat zijn zaad de beste kolen gaf; goed vast en zilverwit van kleur. Maar dat hing natuurlijk veel af van het weer."*

Richard Lauwers [3] heeft het allemaal van in het begin en van dichtbij meegemaakt. Zijn vader had op een koolplantage in Holland gewerkt tijdens zijn internering in de jaren 1914-1918. Hij had daar zijn ogen de kost gegeven. Terug in Hombeek in 1919, zette hij alles om in de praktijk, van de zaadwinning tot de plantenkweek onder glas en de koolwinning op het veld. Men keek naar hem. Hombeek werd leidinggevend in de bloemkoolteelt. De familie Keuleers op het Heike deed niet onder en op den duur kweekte hij zodanig veel dat men hem de "*koeëlenboer*" ging noemen of in het Hombeeks dialect "*de Koelder*". Zelfs nu nog spreekt men van "*die van de Koelder*".

[3] **Zie in dit nummer zijn artikeltje over "Bloemkoolteelt tin de regio".**

De gemeente zoekt geld

Het was onze vroede vaderen ook niet ontgaan dat het grootste deel van bloemkolenaanvoer op de Mechelse markt uit Hombeek en omgeving kwam. Het transport van kolen was arbeidsintensief. Men was lang van huis en men verloor enorm veel tijd om zijn weg te vinden in het drukke verkeer van de binnenstad. Het leveren bij de groothandelaars was bovendien nog omslachtiger omdat de laadplaats dikwijls ver van de markt verwijderd lag. Soms moest men van de Speecqvest naar het rangeerstation van Nekkerspoel gaan leveren. Daar was het dan in lange rijen geduldig wachten tot men aan de beurt kwam. Pas na levering kon men gaan ontvangen in één of andere herberg, soms weer aan de Zandpoortvest. De markt, die om 13 uur al begonnen was, kreeg hierdoor een nasleep die dikwijls geen tijd meer liet om diezelfde dag nog nuttig werk thuis, in de stal of op het veld, te verrichten. Een eigen markt ter plaatse in Hombeek werd bij de kolenboer dan ook met open armen onthaald.

De gemeente moest behoedzaam te werk gaan om van het arrondissement en van de gouverneur van de provincie de toelating te bekomen voor een markt. Dat heeft ze er met succes van afgebracht. Het argument dat plaatselijke afzet hielp om het zwaar wagentransport in een drukke binnenstad te minderen heeft meegespeeld. Een bloemkoolmarkt in Hombeek gaf Mechelen de kans de uitgebreider variëteit aan lichtere groenten beter te verhandelen. Men liet een markt in Hombeek toe op dezelfde dagen als die van Mechelen maar niet gelijktijdig. Aldus werd besloten in Hombeek vroeger te beginnen, in de voormiddag. De bloemkoolproducenten een afzet bieden korter bij huis, kan een motief geweest zijn maar de belangrijkste reden was dat Hombeek financieel aan de grond zat. Men zocht geld om de kas te spijzen.

Het initiatief van burgemeester Cools

Wanneer de gemeente het idee van een bloemkool – markt voor het eerst lanceerde, is niet duidelijk. We denken in 1919, direct na de oorlog. Er zijn geen aanwijzingen dat onze bewindslieden al voor de oorlog 14-18 met dit idee bezield waren. In 1904 was **Louis Meuldermans** tot burgemeester verkozen maar hij stierf nog voor zijn aanstelling. **Louis Peeters** die na hem de meeste voorkeurstemmen gehaald had, werd van 1904 tot 1915 burgemeester. Buiten de bezetting bracht de oorlog ook politieke verwarring. Peeters trok zich in 1914 terug wegens ziekte en tot zijn dood in 1917 werd hij vervangen door schepen **Theodoor Keuleers**. Van 1917 tot 1921 nam eerste schepen **Frans Cools** de fakkel over. De situatie na de wapenstilstand van 11 november 1918 was ontredderd. Er heerste groot voedselgebrek. Dagelijks werd er ingebroken

en gestolen. De politiekers zaten met de handen in de haren en zochten dringend geld om de gemeentekas er terug bovenop te helpen. Tot overmaat van ramp heerste er grote politieke onenigheid. Burgemeester **Cools** kon zijn discipelen niet in het gareel houden omdat hij schipperde tussen de twee grote rivalen: de patriotten (NSB) en de flaminganten (VOS). Bij de eerste naoorlogse verkiezingen van april 1921 waren er vier lijsten. Buiten de lijst van burgemeester **Cools** was er een tweede sterke lijst "Vossen", veelal mensen van de Plein en het Heike met de molenaar **Edward Lauwers** op kop, en een derde lijst van Patriotten geleid door Louis **Van den Ende** en **Jules Teughels**. Daarenboven was er nog een scheurlijst van malcontenten van het dorp met **Emiel Stevens** op kop, de rechterhand van de burgemeester.

De nieuwe burgemeester werd **Edward Lauwers** van de "Vossen" met 5 zetels tegen 2 voor de burgemeesterpartij en 2 voor de Patriotten.

Frans Cools ging roemloos af. En toch was hij het geweest die geijverd had voor de Hombeekse bloemkoolmarkt. Hij had zich onpopulair gemaakt door steeds maar nieuwe belastingen. Hij voerde onder meer de belasting in op fietsen. Discrimineren was toen nog mogelijk. Op een herenfiets werd 15 frank belasting geïnd en op een vrouwenfiets 25 frank. De verklaring was eenvoudig. Herenfietsen dienden om zich naar het werk te verplaatsen. De vrouwenfiets was puur voor ontspanning en dus een luxegoed. Vooral de polarisatie tussen Vossen en Patriotten had hem buiten spel gezet.

Op 1 juli 1921 besprak burgemeester **Cools** voor het eerst de groentemarkt in Hombeek [4] met zijn raadsleden. Toen had hij al een virtuele toezegging van de Provincie. Men acteerde dat het om een *"**bloemkoolmarkt**"* ging en ondubbelzinnig werd er aan toegevoegd dat een markt in Hombeek nodig was *"**om de gemeente-inkomsten te vergrooten**"*. De inkomsten zou men halen uit het staangeld door producenten en handelaars te betalen. Er werd een voorlopig tarief opgesteld:

0,25 frank	per ingenomen m²
0,25 frank	met kruiwagen
0,50 frank	voor een handkar of hondenkar
1,00 frank	voor een ezelskar
1,50 frank	voor een gewone kar
2,00 frank	voor een grote kar

De transportmiddelen in acht genomen, zullen ook vrij kleine hoeveelheden aangevoerd geweest zijn.

Met een bericht "commodo en incommodo" werd de bevolking geconsulteerd[5]. Hierop rees binnen de veertien dagen geen verzet en op 5 augustus 1921 werd onderstaand Proces Verbaal geregistreerd:

PROCES VERBAAL VAN ONDERZOEK VAN GEMAK EN ONGEMAK

Heden den 8 Augustus 1921 ten 5 uren namiddag, ik ondergetekende **Frans Cools**, burgemeester der gemeente Hombeek, hiertoe afgevaardigd door het Gemeentebestuur, ten einde over te gaan tot het onderzoek van gemak en ongemak, nopens het stellen van eene taks van 0,25 frs. per vierkante meter plaatsrechten voor de **groentenmarkt** en van 0,50 frs. per vierkante meter plaatsrecht op de **fooren**, ben ten gemeentehuize gegaan, en na mij verzekerd te hebben dat dit onderzoek op de gewone wijze en plaats was afgekondigd en bekend gemaakt, en aangezien dat er niemand zich vertoonde en er ook geene schriftelijke tegenstellingen noch opmerkingen werden gedaan, en het uur der sluiting zijnde vier uren, gekomen was, heb ik het tegenwoordig procesverbaal gesloten op dag, maand en jaar als boven.

getekend : Frans Cools

Frans Cools mocht zich afgesloofd hebben voor de markt, zijn opvolger, **Edward Lauwers** kon de vruchten plukken. De markt kwam er en het werd een voltreffer. Op 16 december 1921 werd door de nieuwe ploeg het reglement opgesteld. Alle nieuwgekozen raadsleden waren aanwezig behalve oud burgemeester **Frans Cools**. Hij liet verstek gaan maar het reglement werd met unanieme instemming goedgekeurd.

We lezen in het gemeenteverslag:
Zitting van 16 december 1921. –
Tegenwoordig: **Lauwers**, burgemeester, **Verbruggen** en **Keuleers**, schepenen, **De Hoef**, **De Wit**, **Teughels**, **Van Camp** en **Van den Ende**, raadsleden, **Govaerts**, secretaris.
Dagorde:
Gezien de beraadslaging van 17 juli 1921, houdende het inrichten eener groentemarkt, het opmaken eener politieverordening en het stellen van taksen op deze markt en op de fooren; overwegende dat inderdaad deze inrichting gepaard met het stellen van taksen op deze markt en op de fooren eene inkomst zou daarstellen ten voordele van de gemeente; gezien het proces-verbaal van gemak en ongemak, waaruit blijkt dat er geen verzet tegen deze beslissing is beteekend;
Besluit:
In Hombeek zal zoals enz. eene groentemarkt gehouden worden zoolang de waar voorhanden is en wel in het Dorp, de Statiestraat en tot aan de Belle-Vue."

Verder werd het reglement opgesteld. Daarin werd gesteld dat enkel op de aangeduide plaatsen mocht verkocht worden. Moest er plaats te kort zijn dan

[4] **SAM, Verslagboek gemeenteraad van Hombeek.**
[5] **Archief Provinie Antw., Hombeek, bestuur**

kon enkel het gemeentebestuur de markt uitbreiden. Er mochten geen groenten vooraf opgeslagen worden bij personen die binnen het marktcircuit woonden. Men moest voor de verkoop het signaal afwachten waarop de markt geopend werd en voorverkoop of voorakkoorden waren verboden. De ambtenaren van de gemeente waren belast met de kwaliteitscontrole. Beschadigde, ongezonde of bedorven eetwaren zouden worden in beslag genomen en vernietigd. De geleverde kwaliteit mocht niet minderwaardig zijn aan deze aan de koper getoonde. Ieder marktgebruiker moest zijn standplaats zuiver houden. Als standrecht betaalde men op deze markt voor ***allerhande groenten en bloemkolen*** 0,25 frank/m². De gemeentebediende inde het geld. Wie geen betaalbewijs kon vertonen diende opnieuw te betalen. Overtredingen zouden geregeld worden volgens het strafwetboek van politie. De gemeente voegde er wel aan toe dat wie binnen het jaar een tweede overtreding beging een dubbele straf zou oplopen. De Bestendige Deputatie van de Provincie keurde de markt van Hombeek goed maar verwierp de dubbele boete.

De nieuwe handelsactiviteit legde Hombeek geen windeieren. Burgemeester **Edward Lauwers** was de eerste jaren nog wel genoodzaakt de burgers in de zakken te zitten. Hij bracht de gehate belasting op rijwielen wel van 15 frank op 5 frank maar verhoogde anderzijds de opcentiemen en creëerde nieuwe taksen zoals

5,00 frank	per koe
8,00 frank	per naaimachine
0,50 frank	per kieken
20.00 frank	per piano en autopiano
2.00 frank	per hond

Tegen de volgende verkiezingen in 1926 had men alles vergeten, ook dat sommigen de deurwaarder aan huis hadden gekregen voor achterstallige gemeentelasten. Hombeek kwam er stilaan bovenop en de markt was daar niet vreemd aan. **Lauwers** zat op rozen en werd herkozen: niet enkel in 1926 maar ook in 1932 en nog nipt in 1938. Vooral de vele herbergiers die omtrent de marktplaatsen hun café hadden, deelden in de winst. De handelaars kozen een of andere herberg om de boeren daar uit te betalen. Soms bleef men wat plakken en dat verhoogde de ambiance maar ook de omzet. In het Dorp bouwde **Victor Van Eetvelde**, (1861-1925), alias "den boer van Bekkers" een nieuwe herberg met de toepasselijke naam "***In de Bloemkool***". Ze werd na hem door **Jef Van Hoof** uitgebaat. De "Kees" (**Karel Slachmuylders**) bouwde in 1925 ook een volledig nieuwe herberg "Den Engel". Deze zou in het Hombeekse marktwezen een grote rol blijven spelen. De krant meldde in juli 1925: "*In Hombeek is de bloemkoolmarkt die twee maal in de week gehouden wordt op het dorpsplein en op het stationsplein, een zeer groot succes. Niet enkel van Hombeek maar uit de naburige gemeentes worden de groenten aangevoerd op lange wagens en karren".*

In september van datzelfde jaar 1925 is er het eerst bekende marktongeval in Hombeek. Zo schreef de Gazet van Mechelen op 19 september: "*De genaamde **Jan Toebinte**, handelaar te Rumst, was vrijdagmorgen ter markt getogen te Hombeek, bij Mechelen. De man die aldaar zijn paarden had uitgespannen, was bezig met de dieren te laten eten aan een kribbe op het marktplein, toen plots een der paarden steigerde en de handelaar ten gronde sloeg. Daarop begonnen de twee dieren de ongelukkige onder hun hoeven te vertrappelen. **Jan Toebinte** had een been op drie verschillige plaatsen gebroken, terwijl hij verder wonden had opgelopen over gans het lichaam en aan hoofd en borst. Men voerde het slachtoffer dadelijk naar zijn woning, waar hem de eerste zorgen werden toegediend. Daarna is de man bij hoogdringendheid naar een gasthuis te Antwerpen overgebracht".*

"Beire van de Kees" over de markt

In de dertiger jaren bereikte de markt een hoogtepunt. **Albert Slachmuylders** was toen een jonge gast van 16, 17 jaar en heeft alles van dichtbij meegemaakt. Hij zag de boeren aankomen met volgeladen wagens kolen, de marchanten die in de herberg "Den Engel" de opening van de markt afwachtten, de uitbetalingen na het lossen en laden van de kolen op de stoep voor zijn huis.

Albert Slachmuylders, zoon van "De Kees", herbergier in "Den Engel, weet veel over de markt die hij van dichtbij meemaakte.

Hier volgt zijn relaas over dat hele gebeuren.

De markt voor de oorlog

"De markt van Hombeek opende de eerste maandag van augustus om 11 uur. In Mechelen opende de markt om 13 uur. De markt werd open verklaard zodra de garde gebeld had. De gemeente organiseerde alles. Garde **Vanden Bosch** controleerde of de boeren op de goede plaats stonden en alles orde-

lijk geschikt was. Er moest staangeld betaald worden. Dat werd verrekend naargelang de ingenomen plaats. De schikking was zo dat alle karren mooi op twee rijen stonden en de paarden stonden met de koppen naar mekaar. Men kon dus zonder problemen achter de karren doorlopen rondom de hele markt. Dat vergemakkelijkt de controle op de kwaliteit van de aangevoerde bloemkolen. De boer stond dus achter zijn kar tot een *marchant* hem aansprak en dan begon de prijsonderhandeling. De boeren moesten zich vanaf 10 uur al opstellen. De *marchanten* kwamen wat later aan met hun paardengespan, soms zelfs met muilezels. De camions deden stilaan ook hun ingang, ook nog voor de oorlog. De *marchanten* hadden hun vaste standplaatsen, meestal kort bij een herberg of op de binnenkoer ervan. Hun gespan of camion stond daar zodanig opgesteld dat de boerenkar ernaast kon komen staan om de kolen over te laden. Alles gebeurde nog los en de bloemkolen werden met de hand van de ene wagen op de andere overgeladen.

Die bloemkoolteelt was in Hombeek kalmpjes aan begonnen. Ik zeg maar wat maar in het begin werden misschien maar een paar hectaren met bloemkolen beplant en op den duur was dat misschien wel 50 hectaren. Zodra het duidelijk werd dat hiermee geld kon verdiend worden, schakelden de boeren meer en meer op dit gewas over. De aanvoer werd zo groot dat een plaatselijke markt onvermijdelijk was. Dat stimuleerde dan weer de kweek omdat de afzet gemakkelijker werd. Alle boeren van Hombeek leverden op de markt. De eerste van Leest was **De Prins**. Hij bracht kolen aan met de speelkar. Later volgden **Verbruggen** en andere. De bekendste bloemkoolboeren in de onmiddellijke omgeving waren mijn vader, de Kees (**Karel Slachmuylders**), de Sjeure (**Frans De Win**), den Berg (**Eugeen Goovaerts**), Flupses (**Isidoor Lauwers**) en later ook **Stevens** en **Van Dam**.

Veldwachter Van den Bosch opende om 10.30 uur de markt met een belsignaal.

Foto uit 1928, de bloemkoolmarkt in het dorp. De laatste karren wachten om overgeladen te worden op de transportwagen van de handelaar.

Zodra de garde gebeld had mochten de *marchanten* op de markt komen, eerder niet. Als er veel vraag was, verliep alles vlug. Ze stormden de markt op. Bij overaanbod verroerden ze niet. Ze bleven rustig in het *staminé* zitten wat de boeren nog onrustiger maakte. Het gebeurde dat bij overaanbod sommige boeren hun kolen niet kwijt geraakten of de prijs te laag vonden. Zij verlieten dan de markt en reden nog naar Mechelen, op hoop van zege om daar betere prijzen te krijgen. De markt van Hombeek was interessant omdat ze vroeger was dan die van Mechelen. Bij schaarste werden daar de beste prijzen betaald, beter dan in de stad. Bij overaanbod konden de boeren ook de markt van de stad nog aandoen maar de *marchanten* dachten in dezelfde zin.

Een anekdote, misschien?
De Sjeure was een aparte gast; Hij kon niet lezen. Vroeger mocht men bij het binnenkomen van Mechelen door de opening van de Brusselpoort rijden in beide richtingen. Op zekere dag werd de doorgang nog enkel in één richting toegelaten, stadinwaarts. De Sjeure was met zijn gespan naar de markt geweest op de vest. Op zijn terugweg reed hij als gewoonlijk door de Brusselpoort. Hij lette niet op de waarschuwingsborden want hij kon er toch geen letter van lezen. De politie hield hem tegen.
- *"Hewel man, gij doet uw ogen niet open of kunde niet lezen, misschien ?"* en ze wezen op de borden.
- *"Als ge dat nu eens met stront geschreven had, zei de Sjeure, dan had ik het niet moeten lezen maar tenminste toch kunnen rieken !"* Met dit voorval is

jarenlang gelachen geweest in de herbergen. Een ander speciale gast die een fameuze bloemkoolboer was en zijn bijnaam er aan te danken had, was *"de Koelder"* van 't Heike (**Keuleers**). Op een zondag na de hoogmis zakte een groepke boeren af van de kerk tot bij Mandus in "De Kroon". Ze hadden er al een paar herbergen opzitten: Den Berg, in Rome en bij Nicola. De boeren stoeften tegen mekaar op over de goede opbrengst van hun patatten.
- *"Dees jaar heb ik nen opbrengst gehad van wel 75 kilo de roei"* (3 roeden = 1 are of 100 m²)
- *"Da's nog niks, ik had wel 90 kilo de roei"*
En zo steeg de opbrengst en de dikte van de patatten maar evenredig met het aantal pinten.
- *"Mannekes, zei de Koelder, ge moet zo niet opscheppen. Ik heb dees week een patat gestoken die niet te schillen was. Ik moest hem met twee handen vasthouden om ons Mia de kans te geven er met haar patattenmeske rond te gaan !"*
Of een andere keer hadden ze het over de melkkoeien. Die van ons geeft elke dag 30 liter. Ook hier weer werd aan opbod gedaan en van 33 over 37 ging het naar 40 liter.
- *"Mandus, zei de Koelder, zet uw deur eens open, dat al die melk hier naar buiten kan lopen, anders verzuipen we nog !"* Om maar te zeggen als de Koelder bij de groep was, werd er plezier gemaakt. Toen Fons van Gillames en de schoonbroer van "de Swiss" (Fierens) het over hun enorm dikke bieten hadden, zei de Koelder:
- *"Ik had zelfs gehoord dat ge nen "eutser" had moeten kopen om uw bieten uit te halen!"*.
Over de kwaliteit van de bloemkolen, de opbrengst en de prijs werd er ook een hartig woordje geklapt. Een boer was een fiere stielman. Ieder waande zich de beste. Wie als laatste op de markt stond en geen goede prijs kon halen, was financieel misschien de dupe maar veel erger was die deuk die ge kreeg in de ogen van de andere boeren. Ze bekeken u meewarig als de slechtste leerling van de klas.

De *marchanten* en hun standplaats

Ik kan nog voor de vuist weg enkele *marchanten* noemen. Misschien vergeet ik er maar dit waren naar mijn oordeel toch de bijzonderste.

Frans De Brandt
Dat was een zeer curieus geval. Frans deed het vervoer voor een Engelsman, een zekere **Morgan Drake**, een oorlogsinvalide. Hij liep steeds met twee krukken en sleepte een been. Hij was hier gebleven na de oorlog als handelsvertegenwoordiger van een Engelse picklesfabriek. Ze kochten op de markt van Hombeek goede kwaliteit. Niet zoals de picklesfabrikanten van hier later, die kochten kleine, verkleurde of gekwetste kolen. Jules Libert kocht voor hen. Morgan kwam met zijn transporteur **Frans De Brandt** naar Hombeek. Hij reed met grote, heel speciale platwagens met vier kleine wielen en getrokken door twee paarden. Ze kwamen van Baasrode. Daar hadden ze een depot aan de Scheldekade. De bloemkolen werden er ontdaan van de bladeren en de bloem werd in zijn geheel ingezouten en in hoge vaten van wel 1,50 meter hoog ingelegd. De vaten werden met deksel afgesloten en op scheepstransport naar Engeland gezet. Ik denk dat De Brandt ook een rederij was. In 1930 – ik was een manneke van ongeveer 10 jaar – ben ik met mijn vader eens tot Baasrode gereden om een wagen kolen te leveren. We waren een ganse dag onderweg en bleven dan bij De Brandt slapen. Dat was een heel avontuur voor zo een jonge gast. Daar heb ik dan kunnen zien hoe ze al die bloemkolen verpakten en verstuurden.

Nette van Rumst
Het was een simpele ongeletterde vrouw met toch veel commerciële aanleg. Haar man kon lezen noch schrijven. Nette zette kruisjes. Ze had een eigen systeem om prijzen te noteren met grote kruisen en kleine kruisjes voor de cijfers achter de komma. Er waren marktboekjes met prijstabellen. Nette stond altijd aan onze herberg "In den Engel", richting Mechelen gekeerd. De boeren die aan haar verkochten gingen tegen de herberggevel op de stoep staan om over te laden. Nette reed na haar bevoorrading in Hombeek met het gespan met twee paarden naar Antwerpen waar ze leverde op de vroegmarkt.

Alfons Luyten
Hij reed met drie paarden en kocht hier groenten voor de vroegmarkt van Brussel. Zijn vaste standplaats was bij *Mandus van den Bekker* (**Amandus Goossens-Van Eetvelt**) op zijn binnenhof achter de herberg "De Kroon" tegen de paardenstal.

Amandus Goossens, herbergier in "De Kroon", alias "Mandus van Lik van den Bekker".

Zijn gespan stond tegen de paardenstal. De boeren die aan hem verkochten reden ook binnen op het hof, keerden daar hun gespan en kwamen naast zijn wagen staan om te lossen. De afrekening gebeurde in de herberg.

Bruine Jan
Ook Bruine Jan rekende af in de herberg "De Kroon". Hij stond in de kerkweg naast de herberg voor het huis van *Fréke Neul* (**Frederik Buelens-Baetens**). Fréke had daar vroeger een herberg gehad en was barbier geweest. Zijn zaak sloot in de dertiger jaren. Samen met Soike Piot en *Schone Frans* was *Bruine Jan* één van de belangrijker *marchanten*.
Hij had een vaste helper in Hombeek. *Jaakske van de facteur* (**Jan Vander Elst**) was zijne man die de kolen in ontvangst nam, keurde, telde en laadde. De boeren hadden er alle belang bij met Jaakske wit te staan. De te kleine kolen werden opzij gesmeten als minder kwaliteit of waardeloos. Na de markt schoot er nog wat tijd over en werd Jaakske met plezier een pintje getrakteerd bij Mandus.

Jan Van der Elst, alias "Jaakse van de facteur"

Jefke Ajuin
Jefke was een kleinere *marchant* zonder vaste standplaats.

Schone Frans
Frans Van Clapdorp laadde in de Broekstraat en betaalde uit bij "***den Trien***" **(Louis Meulemans**). Dat was een heel curieus man, een echte chique mijnheer. Met zijn onafscheidelijke hoed, keurig kostuum met wit hemd en een opvallende plastron zou men gezegd hebben: "*hier komt een minister.*" Frans gedroeg zich ook zo en zijn ijdelheid scheen ook wel de vrouwen aan te trekken. Zodra de boeren met hun karren afkwamen, schoot Frans zijn jasje uit, trok een overjas (*cache-poussière)* aan en begon ijverig de kolen te laden. Dat was zijn grote specialiteit. Hij kon ze kaarsrecht en perfect gelijnd op mekaar zetten zodat men er gerust een lat mocht tegen leggen. Daarna trok Frans terug zijn jasje aan en was weer de chique mijnheer. Frans had ook een van de eerste een moderne camion, een Chrevrolet op dubbel banden met een laadvermogen van 3,5 ton.

Dikke Wis van Rumst
Ze had haar vaste standplaat op de Leestse steenweg aan **Mille Stevens** en betaalde uit in de herberg "In de Bloemkool" bij **Jef Van Hoof**. **Jan Van Dam**, een van de beste boeren van Hombeek was haar vaste klant. Wis en Jan zaten dikwijls nog lang na te praten in de herberg. Jef Van Hoof was ook likeurist. Daarvoor had hij een apart handelsregister en een klein winkeltje naast de herberg. Likeuren mochten in principe niet geschonken worden in de herberg. Soms werd hiertegen wel eens gezondigd. De stoopkesjenever en Elexir d'Anvers gingen er bij koudere dagen goed in. We zagen dan Emma, de vrouw van Jef, regelmatig uit de herberg komen, het winkeldeurtje openen en met een paar flessen *snaps* terug de herberg insluipen.

Herberg "In de Bloemkool. Bij "Jef Van Hoof", dorp.

Petrus Luyten
Zomin als *Jefke Ajuin* had hij een vaste plaats. Eigenaardigheid bij **Petrus Luyten** was wel dat hij steeds met een gespan van twee muilezels naar de Hombeekse markt kwam.

Steekvogel
Deze man (vermoedelijk heette hij **Van Calster** zoals verderop Willem Mariën hem noemt) had zijn vaste standplaats op de Bankstraat aan de herberg "*Belle-Vue"* waar hij ook uitbetaalde. Deze oude herberg, recht tegenover de Zemstse weg en destijds van Jan Slachmuylders werd later vervangen door een nieuwe (Festraets). Dat gebouw staat er nog.

Çois Piot - Jean Cammerman
Piot was een Brusselaar, onafscheidelijk met een sigaret in de mond. Hij keurde, bepaalde de prijs en kocht. Cammerman werkte met hem samen. Hij stond steeds aan *Smères* (De Leeuw van Vlaanderen op de stationplaats), opzij van het café tegen die plaats waar die honden altijd lagen. Ge weet wel, die honden van de melkboeren die intussen hun gerief gingen verkopen in Brussel. Cammerman was vennoot van Piot en de man die voor hem laadde.

Zjang Mommens
Hij was met **Jeanne Teughels** van Hombeek getrouwd, de dochter van van *Sus Merolles*. Hij laadde aan *Flupses* (**Isidoor Lauwers-Phlips**) en betaalde uit in zijn herberg "*Het Nieuw Huis*". Ik denk dat ze vooral na de oorlog naar hier kwamen. Ook de zoon van de eerder genoemde **Nette van Rumst** heeft zijn standplaats na de oorlog van "Den Engel" naar "het Nieuw Huis" overgebracht.

Er waren nog twee cafés: bij **Wis Vekemans** (Saint & Van Hoof) en bij "*Meulemakers*" (**Teughels**), gelegen aan de Statieplaats waar ook markt was.
Het is zeer waarschijnlijk dat daar ook geladen en uitbetaald werd maar ik weet niet door wie."

Wim Mariën vertelt:

"In mijn kinderjaren was het 's zomers, in de periode dat de bloemkolen gekapt werden, zeer druk in de Bankstraat. Voor de school en voor het schoolhuis waar wij woonden, kwamen een hele rij bloemkoolboeren aanschuiven met hun lading. De bloemkolen werden overgeladen op de grote disselwagens van de aankopers. Die grote platte wagens droegen lattenwerken, hoge aan de achterzijde en minder hoge aan de zijkanten.

De naam van de opkopers was aan de zijkant van de wagen aangebracht. Zo stond op een koperen plaat de naam "**Piot"** en ik meen me ook nog de naam **"Van Calster"** te herinneren. Samen met mijn broer Louis stonden we als kleine dreumesen van zes à zeven jaar op de dwarsbalk van het hofpoortje en, de koppen net boven het hek, konden we op een veilige afstand het hele gebeuren rustig in ons opnemen. Onze ouders hadden ons bovendien streng op het hart gedrukt dat we niet op de straat mochten komen.

Eén na één kwamen de boeren met hun kar, propvol met kolen gestapeld, zich opstellen links van het grote dubbelgespan van de *marchanten*. De wagens werden getrokken door twee paarden die opgesteld stonden met de kop in de richting van de bareel. De bloemkolen werden los aangeleverd en manueel overgeladen. De schutbladen waren er nog aan en ze werden vakkundig piramidaal gestapeld, de bladeren naar binnen, het gat naar buiten. Zo werd het mogelijk die stapel kolen zeer hoog maar toch zeer stevig op te bouwen zonder gevaar dat het geheel zou schuiven of kantelen. Dat was een drukke bedoening met de typische marktgeluiden van opgewonden stemmen bij het onderhandelen, de commando's aan de trekdieren en het geluid van de ijzeren wielen over de straatkasseien. Ook de geuren, inherent aan dat marktgebeuren, zijn bijgebleven; de geuren van kolen en afvalbladeren, van zwetende paarden en dampende hopen die ze vaak achterlieten. Doorgaans stonden er twee disselwagens van opkopers kort bij ons huis. Als ze vertrokken waren, bleef er steeds rotzooi achter en ons moe had er telkens toch haar werk aan om het op te ruimen. Op het einde van de bloemkoolperiode kreeg ze dan wel eens een paar bloemkolen cadeau uit dank en als vergoeding voor de berokkende last. De markt werd in de voormiddag gehouden. Ze duurde een paar uur. De boeren die op dit deel van de markt (Bankstraat) hun groenten leverden, kwamen van de Dries, Plein en Boskant maar ook van buiten Hombeek, veelal van Laar en Oxdonk. Sommigen maakten er een gevulde dag van. Het café van Reydams lag strategisch. De goede prijzen werden er besproken en de boeren wachtten er hun beurt af om hun vracht te leveren. Eens dat dit gebeurd was, werd het paard en gespan ter zijde gestald en gingen ze nog wat napraten. Het waren steeds dezelfden die een droge keel kregen bij het drukkend gevoel van een gezwollen portefeuille. Een succesvolle verkoop werd rijkelijk overgoten. In de namiddag, dikwijls tot laat in de avond, stonden een paar troosteloze paarden in de straat. Er werd dan wel eens gezegd: "De bloemkolen zullen vandaag niet veel opgebracht hebben !".

De markt in de Bankstraat was maar een uitbreiding van een gelijkaardige activiteit op het dorpsplein en op het stationsplein. Men kan stellen dat het ganse dorp van Hombeek in die hoogdagen van de bloemkoolmarkt aan een verkeersinfarct leed. Men kon nergens over of door. Voor zover mij bekend zijn die vooroorlogse markten in Hombeek zo goed als uitsluitend bloemkoolmarkten geweest. Na de vroege patatten werden de bloemkolen geplant. Het was een zomergewas dat in het gunstigste geval ook nog laat in de herfst geoogst kon worden."

Edward Selleslach vertelt:

"Voor de oorlog reden we al met bloemkolen naar de markt in het dorp. Dat waren geen ontzettend grote hoeveelheden. Ze werden geladen op een kleine kar; een '*speelkarreke'*. We leverden samen met Mil Van de Vondel uit Leest aan een *marchand* uit Zemst, een zekere '*Rik uit de Roos'*. Hij betaalde uit bij Niccola **(Van Beneden**) en reed met een klein *camionneke*.

We spraken van '*patattekolen'* en van '*breikkolen'* (braakkolen). De 'patattekolen' werden geplant nadat de aardappelen gerooid waren. De 'patatten' werden gestoken rond Hombeek kermis (21 juni). De kolen die dan geplant werden, konden in september geoogst worden. De 'breikkolen' konden al geoogst worden einde juni. Stilaan zijn er de spruiten bijgekomen en het witloof. Dat sloot goed aan op het gewin van kolen en gaf ons een nuttige bezigheid in de late herfst en de winter."

Deel III
De markt tijdens de bezetting 1940-1945

De inval van de Duitsers en hun reorganisatie maakte een einde aan de vrije markt van de gemeente Hombeek. De bevoorrading van de bevolking werd snel bedreigd en de kwade winter van 1940 deed er nog een schepje bovenop. In de schoot van het Ministerie van Landbouw (De Winter) werden in het najaar 1940 al maatregelen getroffen als rantsoenering voor iedereen en Winterhulp voor de meest behoeftigen. Waar rantsoenering er wel is gekomen voor de meeste producten was dit niet het geval voor de groenten. Deze bevoorrading zou men gaan regelen door "**de Nationale Landbouw- en Voedingcorporatie**" (**N.L.V.C**.). Kortweg de **corporatie.** Het was een staatsgeleide overheidsinstantie waaraan de boeren het grootste deel van hun opbrengst moesten afstaan. Aan dit apparaat naar Duits model dat eerst ten onrechte als een soort collaboratie werd beschouwd, was geen ontkomen aan. Bestaande vakorganisaties als de Boerenbond werden erdoor verstikt maar in de gegeven omstandigheden was het een doordacht middel om landbouw- en tuinbouwgewassen van de producent bij de verbruiker te krijgen tegen een redelijke prijs.

We nemen aan dat de corporatie op de markt te Hombeek maar heeft gewerkt vanaf de zomer 1941 tot de bevrijding in september 1944. De afdeling "Tuinbouwproducten" in de corporatie had vijf onderafdelingen ondermeer deze voor "Groenten". Deze had een strikte organisatie en administratie en bepaalde o.m. waar de producten moesten aangeboden worden. Hombeek werd een van deze aanleveringsplaatsen. Man kan nog moeilijk van een markt spreken omdat er geen vrij goederenverkeer was want de prijs en de quota waren vooraf bepaald. Ook de administratieve zetel werd opgelegd. We weten niet waarom maar de herberg "In den Engel" bij Karel Slachmuylders werd de zetel van de **corporatie** voor Hombeek.

Albert Slachmuylders vertelt hierover wat volgt:

"Op zekere dag kwam **Victor De Laet** bij mijn vader met de vraag of de zetel van de corporatie bij ons kon zijn. Vermoedelijk dacht hij aan ons omdat hij met Goovaerts en met mijn vader, die beheerder van de beerput in Hombeek was, veel vergaderd had op provinciaal niveau. Mijn vader stemde direct toe. Onze voorplaats met raam langs de Mechelse weg en met toegang tot de herberg werd het lokaal van de corporatie. Daar zaten dan **Victor De Laet,** een zekere Jos (De Greeff ?), de verdeler, Olga, een secretaresse, en mijnheer **De Coster**, een financieel verantwoordelijke.

Victor De Laet, een fenomeen in het landbouwersmidden, was oud-burgemeester van Leest, voorzitter van de plaatselijke Boerengilde, afgestudeerde aan de humaniora en een zeer breeddenkend man. Door wie hij aangesteld was, weet ik niet maar als men de geschikte man voor die job zocht, kon men geen betere vinden.

Victor De Laet, belangrijkste persoon die voor de corporatie de kwaliteit keurde.

Hoe ging dat nu in zijn werk ?
Victor De Laet was de man bij wie de boeren kwamen melden hoeveel bloemkolen ze bijhadden en van welke kwaliteit. Hij ging met de boer ter plaatse en kwalificeerde de bloemkolen, bijvoorbeeld 300 van 1ste kwaliteit en 50 van 2de kwaliteit. Dat werd genoteerd op een formulier. Volgens mij waren die hoeveelheden vooraf opgelegd. De ganse administratie werd ingeschreven in een marktboek en er was ook een los blad dat, zo denk ik, het "**Aanvoerformulier"** heette. Het was eigenlijk een volgblad waarop alles werd genoteerd: de aangevoerde producten, hun kwaliteit en hoeveelheid, de prijs, de persoon of instantie aan wie deze producten moesten geleverd worden, zijn akkoord voor aflevering en uiteindelijk gold het ook als bewijs voor ontvangst van de gelden bij de man van de bank.

Het eerste wat op het 'Aanvoerformulier' kwam was het product, de hoeveelheid en de kwaliteit, afgetekend door Victor De Laet. Met deze gegevens ging de teler naar Jos, de verdeler. Jos keek na in de boeken wie er in aanmerking kwam om, naargelang de aanvoer, producten te mogen krijgen. Het was in die tijd een enorme vraagmarkt en er was grote nood aan voedingsmiddelen. De prijzen stonden vast, die werden 'wettelijk' vastgelegd. Het kwam er dus voor de *marchant* in eerste instantie op aan producten vast te krijgen. Prioriteit ging naar **Optima**. Wat dat juist was, weet ik niet zo zeker, maar deze stond in voor leveringen aan de Duitsers. Wellicht leverde Optima de bloemkolen aan het leger. Olga, de secretaresse, schreef in het marktboek aan wie geleverd werd en ze vulde het 'Aanvoerformulier' ook verder aan met de naam van de *marchant* aan wie de bloemkolen waren toegewezen: 150 kolen voor X en 300 voor Y. Zo ging dat.

Met dit formulier, waarop nu het aantal, de prijs en de koper vermeld stonden, ging de boer zijn kolen leveren. De *marchanten* stonden op welbepaalde plaatsen, meestal bij een herberg. Eens de waren overgeladen, tekende de koper af voor ontvangst en

kon de boer met dezelfde bon terug naar het lokaal van de corporatie in café "In den Engel. Bij de bankbediende kon hij tegen bewijs van geleverde goederen, het geld in ontvangst nemen.

Een van de *marchanten* die in Hombeek destijds bloemkolen en andere groenten als spruiten en prei kocht, was **Jos Verlooy** van Eppegem. Zijn vader was winkelier en groentehandelaar. Met zijn broer heeft hij een tijd deze handel verder gezet maar na de oorlog was hij autobusuitbater De Reys van Eppegem."

Jos Verlooy vertelde:

"Begin van de oorlog ben ik getrouwd met Jeanneke De Reys. Als dochter van een busuitbater dacht zij aan een rustig leven met een onderwijzer maar het liep verkeerd. Door de oorlogsomstan-digheden verloor ik mijn plaats. Noodgedwongen schakelde ik over op groentehandel. In Hombeek konden we ons bevoorraden. Men kon dat nog moeilijk een markt noemen omdat het in feite geen vrije markt meer was. Er was geen sprake van vraag en aanbod. De boeren brachten er wel hun producten aan en wij, grossiers, konden ervan kopen voor zover de corporatie ons hiervoor autoriseerde. Een autorisatie voor aankoop moesten we in Mechelen gaan halen. In de groentehallen op de Zandpoortvest was een kantoortje. Daar zat een zekere **Aerts**, een donkerharige gewezen militair, en hij machtigde ons om groenten op te halen op de diverse leveringsplaatsen. Dat waren er voor mij vier destijds; Hombeek, Bonheiden, Sint-Katelijne-Waver en Elzenstraat. In Hombeek konden we bloemkolen, spruiten en porei gaan ophalen, in Bonheiden en de Elzenstraat waren er meer tuingroenten zoals selder, tomaten en ook asperges, in Sint-Katelijne-Waver was de aanvoer het meest gevarieerd. Er was een grote vraag naar groenten. Wij vroegen natuurlijk zoveel mogelijk. Het is vrij duister op wat die mijnheer Aerts zich baseerde om te bepalen hoeveel hij aan een handelaar toekende. De aard van de vergunning speelde wel mee. Wij hadden vergunning "A". Dat was de hoogste categorie. Na wat ervaring waren we ervan bewust dat een jonge, goeduitziende vrouw meer indruk scheen te maken op de oud-legerofficier dan een man. Van dan af heeft mijn vrouw, Jeanneke, die klus mogen klaren en met succes. De aankoopprijzen werden vooraf bepaald volgens de kwaliteit. Voor bloemkolen waren en wel drie categorieën, denk ik, A, B en C. We gingen cash geld ophalen bij de bank en overhandigden het op de leveringsplaats aan de financieel vertegenwoordiger van de corporatie. Voor Hombeek was dat een zekere mijnheer **De Coster**. Op iedere plaats was dat een ander persoon. De zetel van de federatie Hombeek was bij **Karel Slachmuylders** in de herberg "Den Engel". Ook op de andere plaatsen was dat een herberg.

Herberg "In de Engel": de rechtse deur gaf toegang tot het lokaal waar de corporatie zetelde tijdens de oorlog.

Met de groenten reden we in hoofdzaak naar Charleroi. Dat was ver maar omdat mijn broer in Vilvoorde en omgeving leverde, wilden we hem geen onnodige concurrentie aandoen. We reden met een camion op gas. Die konden we halen in de Marly in Vilvoorde en daaraan hebben we geen gebrek gehad. De grotere groenten zoals ook de bloemkolen werden los op de camion geladen. De meeste groenten werden *en vrac* verkocht. Enkel tomaten waren in houten kastjes. Naar tomaten was de grootste vraag. De beste tomaten waren steeds voor het Duitse leger bestemd maar selder was er in overvloed. We werden verplicht tot koppelkoop. Bij 20 botten selder konden we een kastje tomaten bekomen. We speelden dat spelletje verder aan de winkeliers. Die kochten bij ons de hoeveelheden die ze nodig hadden, dikwijls kleine hoeveelheden zoals bijvoorbeeld 10 bloemkolen. De prijs bepaalden we zelf. Dat was een kwestie van onderhandelen maar in die tijd van schaarste was dat niet het grootste probleem.

Het gebeurde vaak dat autostoppers van Charleroi ons betaalden om mee tot Brussel te mogen rijden. Ze hadden steeds een klein pakje bij zich. We hadden ons al afgevraagd: "Wat hebben die toch bij? Dat transport bracht ons geld op en daarmee konden we op den duur onze rit naar Charleroi volledig bekostigen. Eens, bij een razzia kort voor Brussel, stoven ze als vliegen uit mekaar. Eén had zijn pakje inderhaast achtergelaten. Dan ontdekten we dat ze antraciet naar de hoofdstad smokkelden.

Onze groothandel in groenten zijn we in 1946 gestopt. Dan zijn we met het busvervoer "De Reys" verder gegaan. De broer van mijn vrouw was in het concentratiekamp van Dachau achtergebleven en we namen de zaak van vader over. We deden reeds de lijn Mechelen – Vilvoorde. Die hebben we nog uitgebreid met Diegem en Zaventem. Dat en ook nog het burgemeesterschap in Eppegem heeft mijn dagen meer dan gevuld.

Deel IV
Een boerenvennootschap 1945 en 1949

De draad terug opnemen bij de bevrijding was niet simpel. De rantsoenering ging nog een tijd verder. De bevoorrading was moeilijk. Politiek gezien verliep het ook stug. Geen van de twee oude Hombeekse schepenen wou de burgemeesterssjerp van **Keuleers** omgorden. We waren al tevreden dat een jonge idealist, **Albert Christiaens**, die verantwoordelijkheid overnam.

In 1945 werd een samenwerkend vennootschap van boeren gesticht. **Gustaaf Meuldermans** en **Victor De Laet** leidden deze coöperatie die een groentemarkt in Hombeek wilde opzetten. Ze vroegen aan de gemeente het dorpsplein hiervoor te mogen huren. De gemeente was zeer inschikkelijk. De bloemkoolmarkt hernam en oogstte nog meer succes dan voor de oorlog. Deze vennootschap noemde zich "veiling". Dat was hoog gegrepen. Een echte veiling is er nooit van gekomen.

Veiling of markt ?

De stap van een vrije markt naar een veiling was niet zo eenvoudig. Nederland had er veel vroeger ervaring mee. In de veiling is er een gecentraliseerde verkoop van waren op staal, goed gespecificeerd, van hoge kwaliteit, gestandaardiseerd verpakt, correct geprijsd en op klok verkocht. De handelaren betaalden wellicht hogere prijzen door smetloze concurrentie. De kwekers haalden daarentegen meer geld van hun waar. De export werd erdoor bevorderd. Daar moest het naartoe. Zo wilde de Boerenbond het toch.

Voor de oorlog had **Edmond Slagmolen**, een hovenier uit St.-Katelijne-Waver, de "criée" of roephal in Brusel mee opgericht [6]. Dat was een vroege vorm van verkoopsorganisatie door producenten, geen veiling.

Een eerste echte veiling met klok kwam er in Hasselt in 1926. Andere veilingen volgden ook tijdens de oorlog in Tongeren, Roeselare en Sint-Niklaas om te ontsnappen aan de stroeve leveringsplicht van de Nationale Landbouw- en Voedingcorporatie (N.L.V.C.).

[6] **VMV en Erf en Heem, St.-Kath.-Waver, 2000, Eddy Van Leuven: "*Vijftig jaar veilingen in het Mechelse*", blz 32.**

De Boerenbond stimuleert veilingen

Twee pioniers van veilingen waren ingenieur **Alfons Coninx**, ondervoorzitter van de BB, en **Denis Van Dijck**, tuinbouweconomist en consulent van de BB.

Beiden hadden reeds in 1920 op een tuinbouwcongres in Berchem een lans gebroken voor veilingen. Vanaf 1937 belegden ze vergaderingen in de herberg "De Kroon" aan het station van Mechelen om de afzet van landbouwgewassen, groenten en fruit te optimaliseren. De veilinggedachte werd gepromoot en in 1939 ging men met tuinders uit de streek naar Nederland [7] om de veiling van Zwijndrecht te bezoeken.

De oorlog had hun opzet en verdere ontwikkeling gestuit. Afzet en distributie werden geregeld door deze "corporatie". Onmiddellijk na de oorlog was de BB er weer als de kippen bij om veilingen te stimuleren. Ze deden het door vennootschappen te laten oprichten. Uitgangspunt was de markttoestand van voor de oorlog. Mechelen was het marktcentrum. Daar was een bloeiende vrije stadsmarkt op diverse plaatsen in de stad. De BB had er het bijkantoor Mechelen-Noord. Nekkerspoel was een distributiecentrum voor export. Hombeek had ook een gemeentelijke vrije markt voor zware gewassen, in het bijzonder bloemkolen.

De productiecentra waren **St.-Katelijne-Waver** en omgeving voor tuinbouw en serrebouw, **Hombeek** en omgeving voor zware gewassen, **Puurs** en Klein-Brabant voor tuinbouwproducten en vooral ook asperges in het voorjaar. Het zal niemand verwonderen dat de BB deze drie centra viseerde. Direct na de bevrijding werden de plaatselijke gildenvoorzitters aangesproken. Het plan was doorzichtig: deze centra tot veiling maken. De BB heeft dat nooit met zoveel woorden willen zeggen. Ze gingen behoedzaam te werk en lieten zogezegd het initiatief maar ook de verantwoordelijkheid over aan particulieren. De kwekers werden aangespoord zich te verenigden in vennootschappen. Hun statuten waarin ze zich (ten onrechte) "veilingen" noemden, verschenen in 1945 in het Staatsblad. Zo konden ze zonder statuutwijziging geruisloos van markt naar veiling overgaan te gepasten tijde. De

[7] **VMV, idem, blz 33.**

studiedienst van de BB had deze statuten goed voorbereid.

De keuze van de drie plaatsen was ook praktisch bedacht. St.-Katelijne-Waver, centrum van de kleinere groenten en serregroenten, was voor een veiling hiervan het meest geschikt. De zeer zware groenten door de boeren naar daar laten transporteren was onbegonnen werk. Daarom Hombeek behouden als veilingcentrum voor deze gewassen. De producenten van Klein-Brabant lagen te ver van het Mechelse verwijderd. Dus afzet in die regio en daarom Puurs als derde veiling.

In St.-Katelijne-Waver ging men het snelst van start en de "**Samenwerkende Maatschappij St.-Isidorus"** huurde het marktplein van de gemeente en richtte op vrijdag 20 april 1945 al een eerste markt in op het dorpsplein.

Aan de Land- en Tuinbouwers
van St. Katelijne Waver en Omliggende

Zooals U waarschijnlijk reeds hebt vernomen, rees van verschillende zijden den wensch op om in ons gewest een *GROENTEN-* en *FRUITMARKT* te zien tot stand komen. Diensvolgens hebben enkele menschen, ten bate van het algemeen welzijn, hun koppen bij elkaar gestoken en alles in het werk gesteld om dien wensch werkelijkheid te zien worden.

Het gevolg daarvan is dat er een **Cooperatieve Vennootschap**, waarvan alle land- en tuinbouwers van het gewest kunnen lid worden, en genaamd:

"SAMENWERKENDE MAATSCHAPPIJ ST-ISIDORUS,

met zetel te St. Katelijne Waver werd gesticht, met het doel de uitbating eener private markt, tot groei en bloei en ten bate van het algemeen welzijn.

Met genoegen kunnen wij U dan ook melden, dat er vanaf **VRIJDAG 20 APRIL 1945, te 12 uur, op de dorpsplein te St. Katelijne Waver**, regelmatig een vrije markt zal worden gehouden.

De groothandelaars worden hiervan eveneens op de hoogte gebracht.

Wat wij nu van U vragen is: Eensgezind met ons samen te werken om onze op touw gezette werking niet alleen te doen lukken, maar tevens te doen uitbreiden. Terecht zult gij deze markt aanzien als zijnde de eenige die bij machte is uw belangen te dienen op een zoo volmaakt mogelijke wijze.

Moeilijke vraagstukken zullen zich af en toe heel waarschijnlijk opdringen, doch met moed en volharding zullen wij er in slagen deze te overwinnen.

Wezen wij dus solidair, zoowel bij voorspoed als bij tegenslag, aldus zal onze markt na enkele jaren als een zegen zijn voor gansch ons gewest.

Wij rekenen op U en danken U reeds bij voorbaat.

Namens de S. M. St. Isidorus.

De kwekerscoöperatie St.-Isidorus van St.-Katelijne-Waver kondigt de opening van haar markt aan op 20 april 1945 om 12 uur.

Deze markt liep na een paar maanden uit op een fiasco omdat er onvoldoende kopers of handelaars op af kwamen. Ze bleven op de markt van Mechelen. Door overaanbod haalde men op de markt te St.-Katelijne-Waver nooit de prijzen van Mechelen. Vanzelfsprekend haakten de groentetelers af en in augustus 1945 was het met deze markt al gedaan. Ook de markt van Puurs ging zeer snel de mist in door te weinig vraag.

In Hombeek lag dat anders. Deze markt werd in tegenstelling met de andere wel een groot succes. "**Groente- en Fruitveiling - Gewest Hombeek", samenwerkende vennootschap,** was de coöperatie van boeren uit de streek. Ze werd geleid door **Gustaaf Meuldermans** (voorzitter) en **Victor De Laet** (beheerder).

Op het gemeentelijke dorpsplein baatten ze de markt uit. Het succes moet gezocht worden in het feit dat Hombeek niet aan zijn proefstuk was. Hier was reeds een jarenlange ervaring met een markt voor de oorlog. **De Laet** had bovendien de markt geleid onder de oorlog. Anderzijds was deze markt gespecialiseerd in zware, transportintensieve groenten, in hoofdzaak bloemkolen maar ook spruiten, prei en witloof. De handelaars reden van Hombeek weg met quasi volle bevrachting. Omdat de markt in Hombeek gehouden werd op dezelfde dagen maar vroeger dan die in Mechelen, was ze prijsbepalend. Wie in Hombeek niet had gekocht, kon in Mechelen zijn gading vinden. Vele handelaren deden dezelfde dag de twee markten aan, ook al omdat in Mechelen een veel grotere diversiteit aan groenten te vinden was.

De toestand eind 1946 was niet wat de BB had beoogd: twee slapende vennootschappen en één met een florerende markt. Het systeem "***van markt naar veiling***" scheen enkel in Hombeek nog te kunnen lukken.

Opnieuw werd een poging gedaan om toch een veiling op poten te zetten. Men verliet nu het eerste opzet van drie gedecentraliseerde veilingen. Eén centrale veiling was de nieuwe denkpiste maar waar? Mechelen, Hombeek of elders? Zo mogelijk één groot veilingcentrum waar men alle groenten kon samenbrengen (centrale veiling). Men wist zeer goed dat dit moeilijk zou liggen. Dan maar terug sensibiliseren. De leiders van de drie vennootschappen en Mechelen-Noord werden uitgenodigd op de zogenaamde **"Afzetcommissie"** van de BB.

Na twee jaar was men er nog niet uit. Op dat ogenblik ging de Hombeekse coöperatie ook onderuit. Kleine gemeentepolitiek had er een einde aan gemaakt omdat de gemeente het huurcontract voor het dorpsplein opzegde. Hombeek verloor hierdoor op deze "Afzetcommissie" alle krediet: zowel als veiling en ook als afleveringsplaats van een veiling.

De "Afzetcommissie" een *forcing* van de Boerenbond naar een veiling in het Mechels gewest

De studiedienst van de Boerenbond bleef er heilig van overtuigd dat een veiling de enige weg was naar grootschaliger afzet en export en dat dit uiteindelijk de groente- en fruitboeren ten goede zou komen.

Eind 1946 was het opzet van drie veilingen via de vennootschappen van kwekers duidelijk mislukt. Begin 1947 werd een nieuwe kruistocht gepredikt. Men pakte het behoedzaam aan. Alle verantwoordelijken van het arrondissement werden samengeroepen in het van oudsher beproefde café aan het Mechels station "De Kroon".

Het gezelschap was evenredig samengesteld: St.-Katelijne-Waver, Hombeek, Puurs en Mechelen-Noord.

Wie nam er aan de "afzetcommissie" deel ?

Boerenbond : **Alfons Coninx**, ondervoorzitter, **Onghena**, directeur generaal A.V.V., **Denis Van Dijck**, tuinbouwconsulent, **Van der Linden**, tuinbouwconsulent. Zij vormden de kern, voorzichtig maar doelbewust een veiling nastrevend. Verder waren er ook nog de heren **Buts**, voorzitter van de Arrondissementbond en **Van der Kuylen**, secretaris, die een modererende houding aannamen.

De leden waren allen leiders van de eerder genoemde vennootschappen of plaatselijke voorzitters van de Boerengilde.

het Mechelse :

Vandewalle, directeur van het bijkantoor Mechelen, **Op de Beeck,** bediende van dit bijkantoor, **Aloïs Wuyts,**voorzitter van de Gilde Mechelen-Noord en **Louis De Roy**, hovenier.

St.-Katelijne-Waver :

Edmond Engels, voorzitter Gilde, **August Geens**, hovenier, **Louis Verbruggen**, hovenier, **Alfons Luytens**, bestuurder Arrondissementsbond.

Hombeek en omgeving :

Gustaaf Mueldermans, Gildevoorzitter Hombeek, **Victor De Laet**, Gildevoorzitter Leest, **Desiré Verbruggen**, voorzitter Gilde Tisselt, **Edmond Cortebeeck**, hovenier Tisselt

In januari 1947 werden twee vergaderingen gehouden. De bovengenoemde personen waren aanwezig op de eerste op 11 januari. De 27 januari waren er en bovendien nog :

Klein-Brabant :

Juul De Schepper, Ruysbroeck-Sauvegarde, **Jozef Van den Bergh,** Puurs, **Jozef Selleslags**, Puurs, **Albert De Looze**, Puurs,

Lier : **Jos De Swert**, Lier-Noord

Verloop van de twee eerste vergaderingen

Men bleef aanvankelijk zeer op de vlakte en drukte erop dat alles strikt geheim moest blijven. Rond het onderwerp "veiling" heerste een taboe. Waarvoor al die vrees ?

Niet iedereen was gewonnen voor het opzetten van een veiling. Zeker niet de handelaren en de inrichters van vrije markten (Mechelen maar ook Hombeek) maar ook niet alle producenten. Hoewel ze er waarschijnlijk baat bij zouden hebben (betere prijs) vreesden vele boeren een financieel nadeel omdat alles aan de fiscus bekend zou zijn. Een ver afgelegen veiling zou tijdverlies betekenen om de groenten er naartoe te brengen. Sommige boeren en tuinders lieten hun groenten thuis afhalen door de handelaar.

De eerste vergadering [8] was oriënterend. Men wilde weten welk vlees men in de kuip had. De leden waren eerder sceptisch voor een veiling omdat men vond dat het bestaande marktwezen toch voldoening gaf.

De Boerenbond bracht de voordelen weer aan maar er ontstond wantouwen waarop de heer **Buts** repliceerde : ***"Deze vergadering is een gedachtewisseling en heeft niet tot doel een veiling te stichten!".***

Victor De Laet stelde: ***"De handeaars zullen negatief reageren op een veiling. Breng de handelaars op de hoogte van de bedoeling. De coöperatieve markt te Hombeek gaat goed en er wordt een stijgende belangstelling bij de handelaars waargenomen"***. Daarop antwoordde voorzitter **Coninx** onmiddellijk: *"**Het is nog niet het moment met de handelaars contact op te nemen. Het goed moment afwachten en met takt te werk gaan.".***

Maar ook de mensen uit St.-Katelijne-Waver (**Verbruggen** en **Luytens**) waren niet overtuigd. Veel kwekers lieten liever de goederen thuis afhalen zeker sinds hun markt mislukt was. Anderzijds moest men toch vaststellen dat de prijs van de tomaten het vijfvoudige was in de *criée* ("de Hallen der voortbrengers") dan op de vrije mark. En zo kwam er stilaan meer inschikkelijkheid voor het veilingidee. Als voorzitter **Coninx** dan het probleem van de plaats al durfde op tafel te gooien, was de opinie dat de stad Mechelen een veiling ongunstig gezind was en ze beter buiten de stad en dicht bij de producenten kon liggen.
Hierop repliceerde **De Laet**:
- "**In Hombeek komt er grond te koop, goed gelegen voor een veiling. Is er gevaar dat die aankoop nu al zou gebeuren?**"

[8] **Archief Meuldermans (Arch.M.): Arrondissementsbond Mechelen: vergadering op 7 januari 1947 in "De Kroon" te Mechelen. bespreking van de afzetmogelijkheden van tuinbouwproducten, de zogeheten 'Afzetcommissie'**

Er werd nu voorzichtig geschipperd dat de veiling niet moest betekenen dat alle groenten naar daar zouden moeten getransporteerd worden. Men kon ook met meer verzamelplaatsen (zoals Hombeek er een was) werken. (**Onghena**) en in Nederland bestond zoiets al. (**De Roye**).

Om tot een veiling te kunnen komen moesten in de eerste plaats de producenten (vennoten) ervan overtuigd worden dat ze er baat zouden bij hebben. Propaganda: dat was prioriteit. Desnoods moest men maar met een kleine kern groentetelers van start gaan.

Op de tweede vergadering [9], veertien dagen later, ging men ervan uit dat iedereen voor een veiling gewonnen was. De heer **Buts** nam de draad weer op dat de boeren moesten overtuigd worden. Hij lanceerde het idee dat goede propaganda moest gemaakt worden. Dat was ook de mening van **Van Dijck** die een studiereis voor kwekers naar Nederland als de beste propaganda voorstelde. Daarop repliceerde **Gustaaf Meuldermans** zeer nuchter:
- "Propaganda, toch eerst een vast plan ?"
Men kwam eindelijk tot de kern van de zaak: niet hoe sensibiliseren of met wie en met hoeveel maar op welke plaats, met welk kapitaal, met welke producten, onder welke vorm ? (**Buts**)

De vestigingsplaats en de vorm:
Voor **Meuldermans** was het duidelijk:
- "***Hombeek is twee jaar bezig met coöperatieve markt. Er worden veel diensten bewezen aan de kwekers. Waarom niet verder gaan ?"***
Dat was ook de mening van de vergadering: een coöperatie van kwekers.

Meuldermans verduidelijkte zijn plan:
- "***Een plaats uitkiezen, zo dicht mogelijk bij de ijzeren weg. Zo veel mogelijk verzamelplaatsen gebruiken en zo weinig mogelijk afhalen op het bedrijf. Dus één grote centrale veiling met verkoop op staal. Ook de heel vroege aardappelen zouden langs de veiling verhandeld worden. Voor het samenbrengen van de kapitalen moet men zoveel mogelijk van de kwekers trachten vast te krijgen doch die sommen zullen zeker niet voldoende zijn. Daarom zou beroep moeten kunnen gedaan worden op de economische afdelingen van BB".***
Verder beklemtoonde hij nog dat op de veiling alle nevenactiviteit van de BB zou plaatsvinden; verkoop van grondstoffen, een bank en raiffeisenkas. Dit laatste stuitte op verzet.

De inbreng van de middelen:
De Schepper stelde:
-***"Elk der aanwezigen kan polsen in zijn omgeving welke kwekers kapitaal kunnen aanbrengen"***.
Daarop meldde **De Laet** dat Hombeek een hoge kapitaalinbreng had:
- "***Te Hombeek zijn 140 aangeslotenen die een kapitaal van 180.000 fr hebben onderschreven".***
Meuldermans voegde eraan toe:
- "***Op de markt van Hombeek werden meer dan voldoende winsten gemaakt om een dividend van 6% uit te keren. Hier zal de propaganda gemakkelijk zijn".***
De mensen van St.-Katelijne-Waver hadden bedenkingen over kapitaalinbreng van de kwekers. **Symons** stelde:
- "***Te Katelijne werd klein begonnen met slechts 24 inschrijvers. Het is twijfelachtig of die 24 nog allemaal opnieuw zullen onderschrijven. In de statuten is voorzien dat de zetel van St.-Katelijne-Waver kan overgebracht worden naar een andere plaats"***. Uit vergelijkende studies (de veiling van Glabbeek kostte 4.000.000 frank) was het duidelijk dan enkel met inbreng van vennoten (Hombeek 180.000 frank) het onmogelijk was een veiling op te richten (Van Dijck).

De vorm.
De aandeelhouders van de drie coöperatieven van 1945 zouden deel uitmaken van de nieuwe veilingvennootschap. Deze nieuwe coöperatie zou op een centrale plaats maar op staal de groenten veilen (verkopen). De leveringen konden uitgevoerd worden op diverse plaatsen.
Onghena zou BB Leuven de opdracht geven statuten te laten opmaken in de zin van
*"**een centrale veiling met een afzonderlijke beheerraad waarin afgevaardigden zetelen van de bestaande coöperatieven verenigingen**"*
De oude coöperatieve vennootschappen zouden dus kunnen blijven bestaan in de nieuwe stichting. Hij sprak niet van afzonderlijke leveringsplaatsen.
Meuldermans drong nog even aan:
- ***"In het plan zouden misschien de verzamelplaatsen van de corporatie onder de oorlog kunnen opgenomen worden. Dat waren Mechelen, Hombeek, Blaasveld, Puurs, St.-Katelijne-Waver, Duffel, Lier en Rumst".***
Wuyts vond dat bloemkolen liefst niet te veel zouden worden overgeladen om de kwaliteit niet te schaden. Was dit al een zet naar een onderliggende gedachte van de BB om alles centraal te houden?.

De plaats van de veiling
Buts stelde dat er wel een veilingmentaliteit was in de streek van Hombeek en van Puurs maar niet aan de andere kant van de stad. **Van den Bergh** van Puurs vond dat zijn gemeente niet geschikt was voor een veiling. **Op de Beeck** brak een lans voor de noordzijde van Mechelen omdat tijdens de oorlog de verzamelplaatsen in Mechelen-Noord allemaal een afleiding hadden over Nekkerspoel. De veiling zou dus best komen op een minimum afstand van de stations van Nekkerspoel en St.-Katelijne-Waver, gemakkelijk te bereiken door de kwekers en de kopers.

[9] **Arch. M.: verslag Arrondissementsbond Mechelen 'Afzetcommissie' vergadering van 21 januari 1947.**

Nekkerspoel, reeds voor de oorlog een centrum van treintransport en export van bloemkolen.

Op de vraag van **Van den Bergh** of er geen hogere prijs moest betaald worden aan kwekers met meer vervoerkosten, repliceerde **Onghena**:
- ***"Op de veiling moet men één prijs handhaven. De prijs voor het vervoer kan voor de handelaars wel iets uitmaken maar voor de producent maakt het niets uit als we werken met verzamelplaatsen".***
Van Dijck was blijkbaar met de gang van zaken niet zo gelukkig en probeerde toch nog eens een centrale veiling voor te stellen:
- "***Wat te denken over een veiling en een verzamelplaats in de stad Mechelen zelf ?"***
Hierop antwoordde **Op de Beeck**:
- ***"We moeten met een veiling van het grondgebied van de stad wegblijven of we krijgen moeilijkheden. De groentehal is één van de belangrijke bronnen van inkomsten. Afhalen van grove groenten zoals bloemkolen op een verzamelplaats is praktisch onmogelijk".***

Zo zag het er uit na de tweede zitting.
Het besluit van **Onghena** was:
- "***Nog nahoren bij kwekers. Statuten laten klaar maken. Minimum kapitaal berekenen. Zoeken naar een gepast stuk grond. Dan met propaganda beginnen.***

Hombeek had een voorzet gegeven. De bal ging aan het rollen maar het kon nog alle kanten uit. Een centrale veiling zat blijkbaar in het achterhoofd van de tenoren van de BB. Als afleveringsplaats voor een gedecentraliseerde veiling maakte Hombeek nog een kans.

De "Afzetcommissie" vergaderde verder de volgende maanden. We hebben deze verslagen niet maar ze worden vermeld in het boek van Eddy Van Leuven over de Mechelse veiling [10]. Uit deze verslagen (o.m. 29.12.1949 en 10.01.1950) moeten meer details over het verloop te halen zijn. We weten niet of Hombeek daar nog een rol gespeeld heeft. Het resultaat is een centrale veiling geworden.

Verspeelde kansen

Eind 1948 begonnen de moeilijkheden met de gemeente Hombeek die de markt terug zelf ging beheren om de centen. Dat moest geld opbrengen om daarmee **Frans Solie** een vaste plaats te verschaffen. **Gustaaf Meuldermans** poogde nog met de coöperatie de eigen markt te behouden op het toenmalige voetbalveld aan de Zemstse weg en sprak luidop van een mogelijke "veiling". Tegen een veiling kon de gemeente zich juridisch niet verzetten maar de algemene opinie kwam nu ook in het verweer. De herbergiers waren heel erg gediend met de markt in het dorp. Wie ze uitbaatte liet hen koud maar een veiling, ergens buiten de dorpskom, stuitte op luidkeels verzet van sommige cafébazen.

En juist in die jaren 1947-1949 werd de *forcing* naar een centrale veiling in het Mechelse doorgedrukt. **Meuldermans** en **De Laet** zagen hun droom van een veiling in Hombeek de lucht ingaan. Hun argumenten ervoor waren valabel: kort bij Mechelen, kort bij het spoor, kort bij de afzet van de meest transportintensieve producten (bloemkolen). Het mocht niet baten. Ze verloren met de markt van Hombeek ook hun onderhandelingspositie in de "Afzetcommissie".

De uitslag is bekend. Het werd een centrale veiling. Eerst werd gedacht als vestigingsplaats het oude oefenterrein tussen de Antwerpse steenweg en de Lierse steenweg in Mechelen. Maar de stad duldde geen concurrentie op het grondgebied voor haar eigen markt aan de Zandpoortvest. Dan beoogde men een terrein achter de kerk van De Goede Herder te St.-Katelijne-Waver maar zonder gevolg. Daarna kwam Battenbroek in Walem nog op tafel. Uiteindelijk heeft men gekozen voor de een veiling in St.-Katelijne-Waver op gronden van **August Symons**, lid van de "Afzetcommissie".

Hombeekse prominenten vinden we niet terug bij de stichting. Wat zat er dwars ? Wellicht was de pil te bitter. Datzelfde jaar 1950, het feestjaar waarin de veiling plechtig opende, werd de winstgevende vennootschap opgedoekt. Het pleit met de gemeente had men verloren en de zo bloeiende markt moest worden opgeven.

Tussen 1945 en 1949 heeft de bloemkoolmarkt van Hombeek zijn hoogste bloei gekend. Door hun verbondenheid in de coöperatie gingen de boeren uit de regio er alles aan doen om **hun** markt te doen lukken. De aanvoer is nooit zo groot geweest als in die jaren. We schetsen dit verloop.

[10] **VMV en Erf en Heem, St.-Katelijne-Waver, 2000, Eddy Van Leuven: "*Vijftig jaar veilingen in het Mechelse*", blz 36, 37 en voetnoot 2, blz. 188.**

De samenwerkende vennootschap Groente- en Fruitveiling "Gewest Hombeek" of de Hombeekse markt van 1945 tot 1949.

In september 1944 werden we door de Engelsen bevrijd. Dat betekende het einde van de geleide markt door de corporatie zoals de bezetter dat bedacht had. Er was terug vrije verkoop maar hoe de groenten die in het najaar geoogst werden in de handel gebracht werden, is niet zo klaar. Misschien was er al een markt in Mechelen.

In februari 1945 hoorde **Gustaaf Meuldermans** op een gewestvergadering van de BB te Mechelen [11] het eerst spreken over coöperaties voor "markt en veiling". Daarna had hij met secretaris **Jozef Van der Kuylen** in St.-Katelijne-Waver nog een gedachtewisseling en tenslotte werd door het BB bestuur de werkwijze bepaald hoe men best een plaatselijke veiling kon oprichten. Op een eerste contactvergadering met de landbouwers op 16 april 1945 in Hombeek in "De Leeuw van Vlaanderen" [12] spraken **Alfons Buts** en **Jozef Van der Kuylen** van de BB. Ze legden de doelstelling ondubbelzinnig uit:

"***Door het oprichten van coöperatieve veilingen zoals in Holland maken de tuiniers zich sterk om de handel te verplichten het maximum voor hun producten te betalen. Anderzijds biedt dit systeem de mogelijkheid om de uitvoer te vergemakkelijken".***

De "veiling" nog dit jaar starten leek onmogelijk maar men kon toch al beginnen zoals in St.-Katelijne-Waver en in Puurs met een markt. Daaruit zou te gepaster tijd de veiling kunnen ontstaan. Voor het oprichten van een veiling moest men rekening houden met een stuk grond van ongeveer 1 ha oppervlakte.

In St.-Katelijne-Waver was er reeds een akkoord met de gemeente voor een markt, in Puurs waren er onderhandelingen. Voorgesteld werd de dorpplaats van Hombeek als marktplaats te kiezen, gezien de ervaring als afleveringsplaats tijdens de oorlog.

De Hombeekse markt zou vooral "***grove en halflate cultuur"*** verhandelen. Voor vroege teelten zocht men nog een oplossing. Het bijkantoor van de BB in Mechelen zou ook op de markt te Hombeek kopen. De markt zou nog dit jaar van start moeten gaan.

Een voorlopig bestuur werd aangesteld a.v.

voorzitter:	**Gustaaf Meuledermans, Hombeek**
secretaris:	**Désiré Croes, Heffen**
Hombeek	**Frans Buelens,** Boterstraat 179
	Alfons Goossens, Kerk A 60
Mechelen Zuid	**Jan Langenus**, Notelaresr.13
	Egied Rossiau, Fortuinstr. 98
Zemst-Laar	**Reimond De Craen,** Laarstr. 17
	Jan Van den Brande, Laarstr. 18
Kapelle-o/d-Bos	**Kamiel De Prins**, Vlierdonk 1
	Frans De Keersmaecker,
Tisselt	**Filemon Teugels**, Blaasveldstr 98
	Désiré Verbruggen, Hoogstr. 65
Leest	**Victor De Laet**, Tiendeschuurstr. 15
	Petrus De Prins, Klein Heidestr.
Blaasveld	**Jaak De Moor**, Heihoek 4
Heffen	**Eugeen Keuleers**, Kapellestr. 16
	Pieter Van Beersel, Kl. Mierenstr. 171

Gustaaf Meuledermans, Hombeek, voorzitter van de de samenwerkende vennootschap Groente- en Fruitveiling «Gewest Hombeek »

Op 1 mei kwam het voorlopig comité terug bijeen in Hombeek [13] op dezelfde plaats. Er werden praktische maatregelen genomen om de problemen te vermijden die er zich al op de markt van St.-Katelijne-Waver hadden voorgedaan. Contact met de gemeente Hombeek was gelegd [14]. De heer **Van der Kuylen** stelde dat qua huurprijs voor de markt op geen frank mocht gekeken worden omdat grote winsten mochten verwacht worden.
Gustaaf Meuldermans had berekend dat de markt voor de oorlog aan de gemeente 8.000 frank per jaar had opgebracht. In St.-Katelijne-Waver betaalde men 5.000 frank. Er werd een voorlichtings-

[11] **Arch.M.: handgeschreven randbemerking op het verslag van de eerste contactvergadering in Hombeek op 16.4.1945.**

[12] **Arch.M.: verslag van de eerste contactvergadering in Hombeek op 16.4.1945. Men noemt de herberg hier "De Vlaamsche Leeuw".**

[13] **Arch.M.: verslag van vergadering dd 1.5.1945.**

[14] **Arch.M.: brief van Meuldermans aan de Gemeente dd 23.4.1945.**

vergadering aangekondigd op 17 mei waarop de heer **Denis Van Dijck**, tuinbouwconsulent van de BB, een toelichting zou geven. Op deze vergadering [15] wist deze onderlegde spreker met vuur zijn bekende stellingen te verdedigen: een veiling is in het voordeel van de kwekers, Holland is het grote voorbeeld, voorbereiden op export is noodzakelijk bij openstellen der grenzen, kwaliteit nastreven en goede conditionering (verpakking). Op het einde schreven zich reeds 25 leden in om de stichtingsvergadering bij te wonen van 17 juni daarop.

Intussen besprak het schepencollege[16] op 23 mei 1945 als derde punt van de vergadering: "***het oprichten van een Coöperatieve samenverkoop Groenten & Fruit"***. Als vierde punt werd de wedde vastgesteld van **Frans Solie,** oorlogsinvalide, die in dienst genomen werd voor de rantsoeneringsadministratie.

Wellicht had **Meuldermans** al gunstig advies gekregen van burgemeester **Christiaens**. **Désiré Croes**, secretaris van de coöperatie, sloofde zich intussen al af om alles praktisch te regelen en werkte aan een omzendbrief [17] om alle boeren aan te sporen zich bij de Hombeekse coöperatie aan te sluiten. Hij deed dat met de nodige vurigheid en een zekere pathetiek hoorde erbij:

"Waarom wordt deze veiling opgericht ?
Herinnert gij u nog de jaren voor de oorlog toen wij met onze producten op de markt stonden, en daar soms uren en uren moesten staan wachten, tot het een koopman zou believen onze waar af te nemen,dikwijls aan prijzen die de onkosten van het uitbaten niet konden dekken ?
Herinnert gij U nog de vele personen die enkele jaren voor de oorlog een groentezaakje begonnen met een stootkar en een paar jaren later per auto reden ?
De handelaars verrijkten zich op een onnatuurlijke wijze: met wiens geld? Met het Uwe. Met wiens zweet? Van het Uwe
En nu vragen we U wenscht u deze toestand terug? Om dit euvel tegen te gaan worden coöperatieve veilingen opgericht waarvan er drie te onthouden zijn: St.-Katelijne-Waver, Puurs en Hombeek. Zij zullen de schakel vormen tussen verbruiker en kweeker, waardoor ongure elementen in den handel zullen uitgeschakeld worden. Op de veilingen is de kweeker steeds zeker van de hoogste prijs voor zijn producten en het minimum aan tijdverlies. Ze zijn het aangewezen organisme om binnen enkele jaren afzetgebieden in het buitenland te vinden.
De veiling van Hombeek wordt enkel en alleen opgericht door kweekers van de streek en geen andere personen. De baten en de winsten die hier uit voortvloeien zijn ten goede aan de kweekers en niemand anders. Hoe meer aangesloten leden de veiling telt, hoe groter haar macht. Hoe groter het kapitaal is, des te meer vrijheid van handelen de veiling kan geven." **(verkorte versie)**

Op 24 juni vermeldt het verslagboek van de gemeenteraad: "Aanwezig: **Albert Christiaens**, burgemeester voorzitter, **Frans Van Camp** en **Joannes Verbruggen,** schepenen, **Frans Saerens**, **Jules Teughels, Karel Phlips, Louis Selleslagh** en **Jozef Van Assche**, raadsleden, en waarnemend secretaris **Jan Van Assche**,

6de punt van de dagorde:
Overeenkomst met de Coöperatieve Samenverkoop van Groenten en Fruit, vertegenwoordigd door Gustaaf Meuldermans, voorzitter, De Laet en Goossens, leden.

1. De dorpsplein wordt aan de cooperatieve in concessie gegeven, in afwachting dat er een geschikt stuk grond gevonden wordt. alle dagen, uitgezonderd de ondagen en Kermisdagen
2. de duur van de concessie is 2 jaar
3. Hiervoor wordt 5.000 frank/jaar betaald (voor ieder kalenderjaar)
4. Huurders staan in voor onderhoud. Bij gebreke wordt door de gemeente opgeruimd op hun kosten.
5. De gemeente houdt gedurende deze twee jaar geen openbare markt in de gemeente of verleent geen steun aan andere organismen die een markt willen houden in de gemeente.
6. De vereniging staat in voor de ordehandhaving. Bij moeilijkheden kan beroep gedaan worden op de gemeentelijke politie.
7. De zetel van de Mpij. is te Hombeek
8. Alle kosten zijn voor de concessiehouders"

De Bestendige Deputatie keurde dit op 17.5.1946 goed.

In een overeenkomst van de gemeente [18] die één maand later, op 24 juli 1945, werd getekend, verklaarde de gemeente onder Art 5. a) "***er zal door het gemeentebestuur binnen de vijf jaar geen openbare markt of veiling worden opgericht of gepropageerd op het huidige grondgebied der gemeente Hombeek."***

Dit was in tegenspraak met wat op de raad besloten was om binnen de twee jaar geen markt te houden. Dat had bijna juridische gevolgen toen Hombeek in 1949 de markt terug naar zich trok.

[15] **Arch.M.: verslag van vergadering dd 17.5.1945.**

[16] **SAM: Schepenboek van Hombeek (1945)**

[17] **Arch.M., brief van Croes (voorlopig Comité) (1) aan Van der Kuylen (2)aan Meuldermans, (3) omzendbrief aan de kwekers van 28.5.1945**

[18] **Arch.M., de overeenkomst met de Gemeente 26.6.1945**

De officiële Stichting op 10 juni [19].

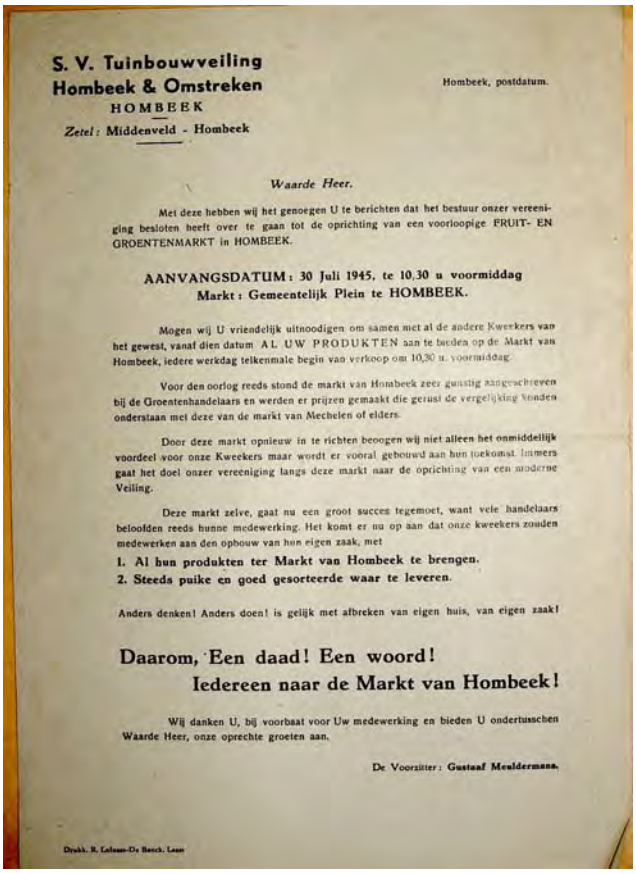
In "De Leeuw van Vlaanderen" kwamen ze samen met **Jozef Van der Kuylen** namens de BB, de leden van het voorlopig comité, een honderdtal boeren en de dienstdoende burgemeester van Hombeek. Het was nog eerder een formaliteit. Er waren 57 personen die zich als vennoten opgaven en de stichtingsakte ondertekenden. Ze brachten een beginkapitaal van 85.000 frank bijeen.

De week nadien, op 17 mei 1945, besloten de beheerders [20] midden juli met de markt te starten de maandag, woensdag en vrijdag, telkens aanvangend om 10.30 uur. De prijzen voor aanvoer van groenten werden vastgelegd op

7,50 fr. voor een wagen op 4 wielen
5,00 fr. voor een kar op 2 wielen
1,00 fr. voor een colli groenten of fruit

De handelaars betaalden 10,00 fr. per camion.
Tot 16 augustus kon men bijtreden zonder kosten. Tot 16 september moest men 75,00 fr. betalen. Wie daarna wou aansluiten bij de coöperatie zou 500,00 fr. moeten neertellen. Men besloot affiches te laten drukken maar ook *ticketten* voor de marktgelden.

Uiteindelijk is het nog 30 juli geworden en in een reclamefolder klonk het: **"Iedereen naar de markt van Hombeek !**

S. V. Tuinbouwveiling
Hombeek & Omstreken
HOMBEEK
Zetel: Middenveld - Hombeek

Hombeek, postdatum.

Waarde Heer.

Met deze hebben wij het genoegen U te berichten dat het bestuur onzer vereeniging besloten heeft over te gaan tot de oprichting van een voorloopige FRUIT- EN GROENTENMARKT in HOMBEEK.

AANVANGSDATUM: 30 Juli 1945, te 10,30 u voormiddag
Markt: Gemeentelijk Plein te HOMBEEK.

Mogen wij U vriendelijk uitnoodigen om samen met al de andere Kweekers van het gewest, vanaf dien datum AL UW PRODUKTEN aan te bieden op de Markt van Hombeek, iedere werkdag telkenmale begin van verkoop om 10,30 u. voormiddag.

Voor den oorlog reeds stond de markt van Hombeek zeer gunstig aangeschreven bij de Groentenhandelaars en werden er prijzen gemaakt die gerust de vergelijking konden onderstaan met deze van de markt van Mechelen of elders.

Door deze markt opnieuw in te richten beoogen wij niet alleen het onmiddellijk voordeel voor onze Kweekers maar wordt er vooral gebouwd aan hun toekomst. Immers gaat het doel onzer vereeniging langs deze markt naar de oprichting van een moderne Veiling.

Deze markt zelve, gaat nu een groot succes tegemoet, want vele handelaars beloofden reeds hunne medewerking. Het komt er nu op aan dat onze kweekers zouden medewerken aan den opbouw van hun eigen zaak, met

1. Al hun produkten ter Markt van Hombeek te brengen.
2. Steeds puike en goed gesorteerde waar te leveren.

Anders denken! Anders doen! is gelijk met afbreken van eigen huis, van eigen zaak!

Daarom, Een daad! Een woord!
Iedereen naar de Markt van Hombeek!

Wij danken U, bij voorbaat voor Uw medewerking en bieden U ondertusschen Waarde Heer, onze oprechte groeten aan.

De Voorzitter: **Gustaaf Meuldermans.**

Drukk. R. Lebeau-De Beeck, Leest

[19] **Arch.M., verslag stichtingsvergadering 10.6.1945**
[20] **Arch.M., verslag vergadering 17.5.1945**

In het Staatsblad [21] van 20 juli 1945 verscheen onder N. 9921 bij de "Handelsvennootschappen" de oprichting van
Groente- en Fruitveiling «Gewest Hombeek » samenwerkende vennootschap, te Hombeek.

Het doel was:
De uitbating te Hombeek van een private markt, die te allen tijde zonder dat hiertoe een wijziging aan de statuten moet gebracht of beraadslaagd worden door de algemene vergadering, kan omgezet worden in openbare veiling (en dan volgde de opsomming van de zeer uitgebreide werkzaamheden die voor een veiling nodig konden zijn met inbegrip van onroerende verhandelingen).

De 57 stichters die het beginkapitaal van 85.000,00 frank hadden bijeengebracht waren:

Naam	Aantal aandelen
Meuldermans Gustaaf., voorz., beheerder, hovenier Homb	3
De Laet Victor, afgev.-beheerder, landbouwer Leest	2
Buelens Frans, afgev.-beheerder, landbouwer Hombeek	2
Van Malder Jozef, afgev.-beheerder, hovenier, Zemst	1
De Craen Edmond, afgev.-beheerder, hovenier Zemst-Laar	1
Keuleers Eugeen, afgev.-beheerder, hovenier, Heffen	1
Scholiers Corneel, afgev.-beheerder,hovenier, Heindonk	1
Teughels Filemon, afgev.-beheerder, hovenier, Tisselt	1
Nauwelaerts René, afgev.-beheerder, hovenier, Heindonk	1
De Prins Camille, afgev.-beheerder, hovenier Kap-o/d-Bos	1
Van Moer Jerome, afgev.-beheerder, hovenier, Blaasveld	4
Goossens Alfons, toeziener, hovenier, Leest	2
De Prins Pieter, toeziener, hovenier, Leest	2
Van Beerzel Pieter, toeziener, hovenier, Heffen	3
Van den Branden Jan, toeziener, hovenier, Zemst-Laar	4
Christiaens Albert, hovenier Hombeek	2
De Groef Jan, hovenier Hombeek	2
De Mesmaecker August, hovenier Hombeek	1
Van den Bergh Jan, hovenier Tisselt	1
Fierens Jan, hovenier Hombeek	2
Verlinden August, hovenier Hombeek	1
Buelens Louis, landbouwer Hombeek	1
Cortebeeck Edmond, hovenier Tisselt	3
Cortebeeck Louis, hovenier Tisselt	1
Van Dam Jan, landbouwer Hombeek	3
Eeckelaers Jan, landbouwer Heindonk	1
Pepermans Emiel, landbouwer Hombeek	2
De Mesmaecker Leonard, landbouwer Heindonk	1
Van der Meulen Leon, landbouwer Heindonk	1
Selleslaghs Willem, landbouwer Hombeek	1
Van Steenwinckel Hendrik, landbouwer Hombeek	1
Meulemans Jan, landbouwer Hombeek	1
De Nijs louis, landbouwer Hombeek	1
De Nijs Jan, landbouwer Hombeek	1
Candries Frans Jozef, hovenier Heffen	1
Verbergt Jean, landbouwer Hombeek	1
Buelens Alfons, landbouwer Hombeek	1
Van Roey Louis, landbouwer Leest	1
Van Ingelgem Jan, landbouwer Hombeek	1
Muyldermans Louis, landbouwer Hombeek	1
Candries Leon, hovenier Heffen	3
CandriesAlfons, hovenier Heffen	2
Neefs Theodoor, hovenier Leest	1
Goovaerts Eugeen, landbouwer Hombeek	1
Keuleers Louis, landbouwer Hombeek	1
Jacobs Englebert, landbouwer Hombeek	1
Teuhjels Frans, landbouwer Hombeek	1
Muyldermans Emiel, landbouwer Kapelle o/d Bos	3
Van Heembeeck Jozef, landbouwer Kapelle o/d Bos	1
Augustus Louis, landbouwer Kapelle o/d Bos	1

[21] **Arch.M., Het Staatsblad op 20.6.1945 met de statuten**

Slachmuylders Emiel, landbouwer Leest	1
Teck Jan, landbouwer Hombeek	1
Lauwers Jozef, landbouwer Hombeek	1
Lauwers Georges, landbouwer Hombeek	1
Muyldermans Cyriel, landbouwer Hombeek	1
Keuleers Theophiel, landbouwer Hombeek	2
Van Doren Emiel, landbouwer Hombeek	1

Wat nu ?
Een markt of een veiling ?

In zover was hiermee ook deze vennootschap, de derde volgens de planning van de BB, een feit. Het begon als markt. Dat was het eenvoudigst. Daarmee had men ervaring. Dat vroeg geen verdere investering. Voor een veiling zou zwaar moeten geïnvesteerd worden: grond, gebouwen, infrastructuur, verpakking, apparatuur.

De fabrikanten van veilinginrichting in Nederland volgden de ontwikkeling in België naar mogelijk nieuwe veilingen. Ze haastten zich om zich bekenbaar te maken [22] aan **Gustaf Meuldermans.** Hij ontving een uitgebreide prospectus met het modernste veilingmateriaal.

Prijsaanbieding voor velingsmateriaal aan Meuldermans gestuurd door de Nederlands firma Van den Hoorn & Wouda.

De koppen stonden er die eerste jaren niet bij om al direct van de markt een veiling te maken. Het geld ontbrak trouwens en alles liep toch goed. De veilinggedachte werd twee paar jaar later wel actueel, toen de BB ongeduldig werd na het doodbloeden van de markt van St.-Katelijne-Waver en van Puurs.

De markt had zich na de oorlog ook aangepast aan de nieuwere conditionering. De boeren kwamen nog wel met losse vrachten kolen naar de markt maar dat verminderde. De handelaren wilden nu verpakt materiaal. De kolen werden per 10 in zware bakken gestolen, meestal met het handelsmerk of naam van de *marchant* er op. Men kon de inkassers bezig zien op het marktplein met mes in de hand om de overtollige bladeren weg te kappen en de kolen netjes in bakken te steken. Na de markt lag er dan ook een grote hoop koolbladeren die geruimd moesten worden. **Louis De Wit** van Hombeek en **GeorgesDe Craen** van Zemst-Laar werden ontvangers van de marktgelden.

Louis De Wit, ontvanger op de markt, later zaakvoerder BB.

Stilaan groeide er een vertrouwensrelatie tussen bepaalde kopers en kwekers. Zoals het ook voor de oorlog het geval geweest was, hadden de *marchanten* hun café waar ze uitbetaalden.

De markt kende zo een opgang dat er 100 à 120 karren en een dertigtal camions zich een weg trachten te banen in de smalle dorpsstraten. Het betekende drie keer per week een drukte van jewelste en

[22] **Arch.M., Prijsaanbieding van firma Van den Hoorn (Ned) aan de Veiling Hombeek**

het normale verkeer werd zwaar geremd maar Hombeek was er commercieel zeer goed mee.

Edward Selleslach vertelde over de markt na de oorlog

"Na de oorlog verkochten we veel aan een zekere **Fons Haleux**, een Waal. Hij betaalde goed maar verlangde ook goede kwaliteit. Hij was een man van weinig woorden:
- "Wat moet dat kosten ?
- "Allez, bon, ze zijn verkocht. Gaat daar maar bij die vrouw, die zal ze wel laden". Wij noemden ze '*de vrouw van Lange Jef*'. Zij kaste de kolen in. In het begin werden de kolen per 10 ingekast. Dat waren grotere bakken.

Zwaardere bloemkoolbak (oud model) voor 10 kolen

"Beire van de Kees (Slachmuyldrrs) bezit nog een oude bloemkoolkas van voor de oorlog, die hij fier toont.

Vier kolen werden van onder gestapeld, het gat naar buiten. Dan werden er twee kolen in het midden bovenop gelegd en daarboven weer vier, gestapeld zoals de onderste. De oude facteur van Hombeek **(Jan Van der Els**t) die was vast in dienst als '*koleninkasser*' van een *marchant* die men '*Bruine Jan'* noemde.

Later zijn er kleinere en lichtere kratten gekomen voor slechts zes bloemkolen die grotendeels ontbladerd werden en mooi naast mekaar gezet.

de nieuwere vorm van verpakking met slechts 6 bloemkolen

Eens heb ik geluk gehad. Ik was wat laat op de markt gekomen en hoorde dat er fantastisch hoge prijzen gegeven werden van wel 10 frank. Spijtig genoeg was ik wat laat en de leveranciers hadden zich al bevoorraad. De prijzen zakten drastisch. Dat namen we niet. De markt in Mechelen was altijd later dan die van Hombeek en dus reden we met een viertal, met **Jan Vermeulen**, een familielid van **Cyriel Baetens** en nog andere, met paard en kar en met de hele vracht kolen naar Mechelen. Aan de Zandpoortvest kwam **Sooike Mariën** eens kijken.
- "Hoeveel vraagt ge", zei hij.
– "10 frank"
- "Ja, maar dan moet ge ze naar de statie doen".
Ik sprong een gat in de lucht. De kolen werden op de wagons geladen en onderweg kwam ik de anderen tegen. Ze konden mij moeilijk geloven want zij hadden maar 5 frank gekregen. De beloning voor zwaar boerenwerk was niet altijd even evident. De vraag was wisselvallig en het goede moment niet voorspelbaar.

Na een zekere tijd kwam onze opkoper, **Fons Haleux**, niet meer naar Hombeek. Hij vond die kleinere markten te veel verlet. Er waren wel andere *marchanten* en op aanraden van nonkel Prost (**Prosper Jacobs** uit Schonenberg) gingen we zaken doen met '*Rozeke'*, getrouwd met 'Rikske'

(**Henri De Jonghe**). Ze betaalde uit bij '*Den Haas'* (**Carlo Phlips)**. Dat heeft maar een paar jaar geduurd. We zijn in 1948 getrouwd en reeds daarvoor kwam Rikske al tot bij ons thuis om de kolen op te halen en zijn we ermee gestopt naar de Hombeekse markt te rijden.

Edward Selleslagh – Van de Vondel op het Regulaar bij het laden van kolen bij hen thuis.

Voor de cafébazen in het dorp was de markt een goudmijn. De *marchanten* sloten op de markt hun akkoord met de boeren. Die kregen een bewijs van de verkoop met daarop de overeengekomen prijs en de hoeveelheid. Daarna konden ze zich naar een van de herbergen begeven waar ze uitbetaald werden. In de nabijheid stond de camion van de *marchand* en de kolen werden ter plaatse op zijn wagen overgeladen.

Rikske maakte het ons nu echt gemakkelijk. We moesten 's Zondags nooit meer kappen. Hij had liever dat we de maandag morgen kapten en in de namiddag kwam hij kolen ophalen. Hij had dan ook steeds zeer vers gerief. Hij betaalde de hoogste marktprijs. De marktprijs hoorden we van andere boeren zoals van onze buur, 'Jenne Met' (**Jan Meulemans**). Hij reed getrouw naar de markt uit traditie en men kon er eens al dan niet breed uitpraten bij een paar koele pintjes. 'Jenne' was niet altijd even scheutig om ons de hoogste prijs te verklappen. *"Als ge dat dan toch zo graag wil weten, gaat dan zelf ook naar de markt"*, antwoordde hij dan.

De meeste boeren van Hombeek hebben in die jaren kolen gezet. De markt van Hombeek was geen luxe maar een noodzaak om dicht bij huis te leveren. Men won veel tijd maar er kwamen niet enkel boeren van Hombeek naar de plaatselijke markt doch ook veel van Leest en Oxdonk. Zoals met ons gebeurde, werden op den duur meerdere bloemkooltelers door een *marchant* bij de arm gepakt. Op de dagen dat er markt was, maandag, woensdag en vrijdag, spraken ze af. Er waren twee *marchanten* uit Rumst; '*Lein'* en '*Rosette'*. '*Lein'* had een vaste standplaats aan Mille Stevens, op de Leestse steenweg, buiten de markt dus. De boeren losten daar hun kolen tegen de hoogste marktprijs. '*Lein'* reed dikwijls daarna nog door tot Ramsdonk om daar ter plaatse kolen op te halen. '*Rosette'* daarentegen had haar vaste standplaats aan '*Flupses'* (Lauwers) op de Leestse steenweg en laadde daar de kolen van haar vaste leveranciers. Zo kwamen er steeds minder producten op de markt zelf terecht.

Er is in die jaren ook sprake geweest van een veiling. Die zou er komen om de weiden langs de Zemstse steenweg, het toenmalige voetbalveld. Dat had veel verzet van de cafébazen.

Onze *koolmarchant* Rikske (**Henri De Jonghe**) woonde in de Colomastraat in Mechelen. Na een zekere tijd is hij ermee gestopt. Hij kreeg een vaste plaats als groentenaankoper voor de zes Makro grootwarenhuizen. Dan kwam een andere marchant, **De Plecker** uit Merchtem-Peisegem. Die had niet dezelfde soepelheid als Rikske en we schakelden vlug over op een zekere **Bogaerts** uit Put. Toch was het lang niet meer zo gunstig als bij Rikske. We ondervonden dat onze prijzen dikwijls onder deze van de veiling van Katelijne lagen. Dan zijn we toch ook op de veiling overgeschakeld. We betaalden ons aandeel van 2.000 frank en hadden het nummer 1804. Dat loonde omdat we zeer vlug bekend werden op de veiling als telers van een goede kwaliteit. Er waren opkopers die direct vroegen of er geen kolen van nummer 1804 bijwaren. Die lieten ze nooit gaan. Die laatste vijf jaren zijn nog winstgevend geweest, zonder problemen en altijd met goede prijzen."

Miel Stevens en vrouw Colette *"van Dadiddekes"* (De Wit) met het gespan geladen met bakken bloemkolen op weg naar de markt

Mooie liedjes duren niet lang

De coöperatie heeft vier jaar, van 1945 tot 1948, de Hombeekse markt met succes beheerd en gevoerd.

In 1946 waren er de eerste naoorlogse verkiezingen. Er was een grote eensgezindheid. De dienstdoende burgemeester **Albert Christiaens** leidde de CVP-lijst met daarop zwaargewichten als baron **Bernard de Meester**, oud-strijder **Jules Teughels**, molenaar **Medard Lauwers**, secretaris van de vakbond **Frans Saerens**, dokter **Karel Engelen**. Er was een tweede lijst van Socialisten met **Dore Tersago** als lijsttrekker. Er was ook een tweemanslijst van **Karel Phlips**, herbergier en nijveraar uit het dorp.

Burgemeester Albert Christiaens maakte een einde aan de florerende markt van de boerencoöperatie in 1949.

Gustaaf Meuldermans, actief lid van de CVP, was geen kandidaat bij deze verkiezingen. Hij had zijn handen vol met het voorzitterschap van de boerengilde en het marktbestuur. De grootste stemmentrekkers waren **Engelen** (451) en **de Meester** (373) maar **Christiaens** bleef toch burgemeester (315). **Phlips**, alias "den Haas" had men willen stroppen maar hij haalde een zetel met 203 stemmen. Hij was erg bezorgd dat een veiling het vrije marktgebeuren en de commercie in het dorp zou vervangen.

In 1947 trad het nieuwe bestuur aan: 6 CVP plus 1 onafhankelijke, Phlips. Zeer opvallend is wel dat in de raad slechts twee landbouwers zetelden en geen gewicht in de schaal konden leggen. Nog in de loop van dat jaar werd **Fideel Colpin** de nieuwe secretaris van Hombeek.

Het jaar daarop, in 1948, begon het te rommelen. De afgunst op de florerende coöperatieve vereniging van boeren die geld verdienden op de kap van de gemeente steeg ten top. De 5.000 frank huur voor de dorpplaats was een peulschil in vergelijking wat de gemeente kon incasseren van een eigen markt. Men sprak al vlug van 100.000 frank en meer. Een modus vivendi om aan de overeenkomst aan de vennootschap van **Meuldermans** een einde te maken was vlug gevonden: een gemeentebediende.

In november 1948 schreef men [23] naar de Arrondissementscommissaris:
"***<u>Vraag naar een bode voor de gemeente</u>* –**
Gelet op beslissing 21.4.1947 waardoor het kader a.v. werd vastgesteld: 1 secretaris, 1 ontvanger, 1 opsteller, 1 klerk, 1 veldwachter, twee gemeentewerklieden (van wie één grafmaker),
Gezien de grote oppervlakte van 975 ha, de veldwachter zich uitsluitend aan zijn stiel zou moeten kunnen wijden,
Gezien hij, door ontbreken van een bode, allerlei karweitjes vreemd aan zijn ambt, moet verrichten
Gezien het contract van de gemeente met de coöperatief "Groenten en Fruit", waardoor tot 31.12.1948 de dorpplaats werd afgestaan voor markt, deze niet zal verlengd worden,
Gezien de groenteteelt in de gemeente en omliggende steeds uitbreiding neemt, heeft de gemeenteraad besloten, de markt voor eigen rekening uit te baten, zodat iemand zal dienen aangesteld voor het innen van de staangelden. Voor bedoeld werk komt niemand van het bestaand personeel in aanmerking.

Besluit*: de betrekking van een bode te voorzien met een wedde tussen 34.800,00 en 55.200,00 frank en deze vraag aan Bestendige Deputatie voor te leggen.* (getekend **A.Christiaens**, **F.Colpin)**

Frans Solie, in 1945 tijdelijk in dienst genomen als gemeenteklerk voor ravitaillering, werd in 1948 vast aangeworven.

[23] **Archief Provincie, Hombeek, gemeente**

Men liep niet over één nacht ijs. Dit was al in alle stilte goed voorbereid. De gouverneur vroeg wat meer uitleg [24] hoe men deze bode met inkomsten van de markt zou kunnen betalen.
Dat bewees men a.v.:

- *Er is markt van juli tot januari, drie dagen in de week (maandag, woensdag en vrijdag).*
- *Hoofdzakelijk worden gedurende vier volle maanden **bloemkolen** op de markt gebracht (vanaf juli tot november).*
- *De gemiddelde aanvoer per marktdag bedraagt **150 karren en wagens**.*
- *Als **staangeld** wordt 5 frank per kar en 10 frank per wagen aangerekend.*
- *De opbrengst van de bloemkoolmarkt alleen zou bedragen 150 x (5 + 10 : 2) 7,50 x 50 marktdagen = **56.250 frank** inkomsten op bloemkolen*

"Hier moeten wij doen opmerken(schreef men) ***dat zo we aan de producenten verbod zouden opleggen kolen te verkopen of te laden op het veld, de dagelijkse aanvoer nog aanzienlijk zou verhogen.***

- ***Spruiten** zijn er van oktober tot en met januari.*
- *De gemiddelde aanvoer per marktdag bedraagt ongeveer **100 zakken**.*
- *Er wordt 2 frank **staangeld** per zak aangerekend.*
- *De opbrengst zou bedragen 100 x 2 x 65 marktdagen = **6.500 frank***

*Globaal zou de markt aan staangelden opbrengen: 56.250 + 6.500 = **62.750 frank.***

Verder schreef men:
"Wij zijn ervan overtuigd dat bij rationeel uitbaten van de markt de jaarlijkse opbrengst niet ver beneden de 100.000 frank zou blijven te meer dat de groenteteelt nog steeds meer en meer uitbreiding neemt in de streek".

Op 11 december gaf de gouverneur zijn akkoord [25] om een bode in dienst te nemen maar schreef:
"***Het is wel te verstaan dat bij afschaffing der markten ook de plaats van tijdelijke bode vervalt."***.

In februari werd het verdict geveld:

Zitting van de Gemeenteraad van 16 februari 1949
Aanwezig: Christiaens Albert, burgemeester voorzitter, Dr Engelen C. en Verbruggen J.L. schepenen, Saerens Frans,Teughels Jules, Phlips Karel, de Meester de Ravestein B., Lauwers Victor, raadsleden – Colpin F. secretaris.
Na de voorlezing van het verslag der vorige zitting werd overgegaan tot de dagorde:
5de punt

Betrekking van de bode – vaststelling van zijn wedde: Gelet op de beslissing van de Raad van 17.11.1948 waar een bode wordt voorzien in het kader van de gemeentepersoneel (akkoord van Provincie 11.12.1948 voor aanstelling tijdelijke bode) –de gemeentebedienden zijn nu belast met het werk van de bevoorradingsdienst - de betrokken bode is een oorlogsinvalide – de bediende kan van 1.5.1945 aanspraak maken op 3 dienstjaren
besluit **Solie Frans Oscar Louis** thans tijdelijke klerk aan de gemeente bevoorradingsdienst wordt met ingang van 1 maart 1949 aangesteld als tijdelijke gemeentebediende
8ste punt
Opzegging overeenkomst met de Coop "Groenten & Fruit"

De Raad beslist een eind te stellen aan de overeenkomst door de Gemeente met de Coop "Groenten & Fruit" aangegaan voor de duur van twee jaar en goedgekeurd door de gemeenteraad in zitting van 24 juli 1945. De Coop zal van deze beslissing in kennis gesteld worden.

Deze beslissing was in januari in het schepencollege [26] voorbereid en **Frans Solie,** sinds mei 1945 klerk van de bevoorradingsdienst, werd vanaf nu belast met het ontvangen van de staangelden op de markt [27]. De opzegbrief [28] kwam in februari aan.

Een inslag als van een bom

Blijkbaar had niemand zich aan zoiets verwacht. De beheerrad van de veiling was danig geschrokken en alle registers werden opengetrokken om hier toch nog iets aan te doen. De coöperatie zat op slag zonder één frank inkomen. Hoe moest men dit aan de vennoten gaan uitleggen?

Secretaris Croes schakelde het bestuur van de BB in (Van der Kuylen), het consulentschap van BB (Van Dijck) [29] en stelde een brief [30] op voor voorzitter **Gustaf Meuldermans** gericht aan de gemeente. Daarin stond:
"***…/… U zult begrijpen dat deze beslissing onze coöperatieve in een heel delicate positie stelt en het ware ons derhalve zeer aangenaam indien wij tijdens een zitting van het schepencollege een afvaardiging onzer coöperatieve eens mondeling deze kwestie mocht komen bespreken ../…***"

Het kwam zeer hard aan vooral omdat alles zo achterbaks was gegaan, zonder enig overleg, zonder een woord van inspraak. Men was 'gepakt'!

[24] **Archief Provincie: de gouverneur had een telefoongesprek met de secretaris op 25.11.1948, en dit werd bevestigd in een brief van zaterdag 27.11.1948 met opbrengststaat.**
[25] **Archief Provincie, Hombeek, gemeente, brief van de gouverneur aan de gemeente van 11.12.1948, geteken T.G. De Ruyter (voor de gouverneur).**
[26] **SAM, verslagboek schepencollege Hombeek 31.1.1949**
[27] **SAM, verslagboek gemeenteraad Hombeek 16.2.1949**
[28] **Arch.M., opzegbrief aan Meuldermans 19.2.1949**
[29] **Arch.M., brief van secretaris Croes aan BB 8.3.1949**
[30] **Arch.M., brief van de Coöperatie aan de Gemeente 8.3.1949**

We kunnen ons hier wel de vraag stellen of overleg wellicht geen andere modaliteiten zou naar voren gebracht hebben. Bij de gemeente was het zuiver om het geld te doen. Misschien was onderhandelen met de coöperatie mogelijk geweest, misschien was de goede uitweg hier toch een echte **veiling** geweest. Op lange termijn zou dit de gemeente meer hebben kunnen opbrengen dan terug zelf een markt in beheer te nemen. Waar onze bewindslieden toen niet bij stilgestaan hebben, was dat de leveranciers op de markt de vennoten waren van de coöperatie. Zodra zij **hun** markt verspeeld hadden, keerden velen de rug ernaar. Ze kwamen niet meer naar de markt van Hombeek. Het ging de volgende jaren zienderogen achteruit en Hombeek had, zonder het te beseffen, de kip met de gouden eieren geslacht.

Meuldermans voelde zich "gepakt" door de politiekers en wel van deze partij waarbij hij zelf bestuurslid was. Het bestuur van de CVP probeerde hem te paaien met loze woorden. Waarnemend secretaris **Albert Auwaert** schreef hem[31]:
"Waarde vriend, …/… Het kan u niet ontgaan zijn dat de algemene verkiezingen die voor de deur staan, niet van belang ontbloot zijn en daarom durven wij beroep doen op uw gezond verstand, én op uw christelijke overtuiging. Ja zelfs op uw welbegrepen eigenbelang om samen met ons te ijveren tot het wellukken dezer algemene verkiezingen. Uw medewerking is ook geboden opdat wij tevens ***op gemeentelijk gebied*** ***tot ernstige actie zouden kunnen overgaan ten einde*** ***aan verschillende vraagstukken*** ***een gezonde oplossing te kunnen geven in een harmonische verdeling tussen*** ***private*** ***en*** ***algemene belangen*** ***" …/...***

Wie tussen de lijnen kan lezen, heeft direct begrepen dat de partij achter het gemeentebestuur stond ten bate van *algemene belangen*. Veel begrip was er niet. Of het een rol heft gespeeld bij de nationale verkiezingen is niet duidelijk. Duidelijk is wel dat **Meuldermans** bij de volgende gemeenteverkiezingen in 1952 met een eigen lijst opkwam.

Intussen ging de gemeente maar verder met de organisatie van de markt die in juli moest openen. Er werd eerst een raadpleging gehouden "commodo en incommodo" [32] waarop door de bevolking geen verzet tegen de markt is gekomen.

Begin april is er dan toch een privé gesprek geweest tussen burgemeester **Christiaens** en **Gustaf Meuldermans** maar niet op een schepenraad zoals gevraagd. De ontgoocheling was groot en het enige argument was de job van de gemeentebode die betaald moest worden met marktinkomsten. Alternatieven waren niet aan de orde omdat het besluit onomkeerbaar was [33].

Het geweer van schouder veranderd

Over deze ontmoeting werd op de volgende gemeenteraad verslag uitgebracht [34].

Intussen waren onze bewindslieden niet zo zeker meer dat de algemene opinie achter hen stond. Als landbouwgemeente hadden de boeren toch gewicht in de verkiezingsschaal te leggen. Bij de boeren van de coöperatie was groot ongenoegen ontstaan en dus moest men wat omzichtiger te werk gaan. Er werd nu een ander verklaarbaar motief uit de mouw geschud waarom de markt niet langer door private personen kon ingericht worden.

Het was niet meer voor **Frans Solie** maar het luidde:
"De huidige dorpsplaats is uit oorzake der verkeersmoeilijkheden ongeschikt voor het inrichten van een markt. Een ruimer terrein dient aangeschaft. De gelden die zullen dienen aangewend om dit doel te bereiken 't zij door aankoop, 't zij door onteigening ter algemeen nut, dienen verantwoord. Wanneer nu de markt wordt uitgebaat door particuliere personen of private genootschappen kan de aankoop of onteigening van een perceel grond ten algemeen nut niet worden verantwoord om rede dat er private belangen worden door gediend. De Raad ten zeerste begaan met de belangen der landbouwers wenst zo spoedig mogelijk een geschikt marktplein ter beschikking te stellen en om dit doel gemakkelijker te bereiken werd besloten de markt zelf uit te baten.
De Raad drukt de wens uit dat tussen het Gemeentebestuur en de landbouwersverenigingen een innige samenwerking zou tot stand komen om samen de belangen der landbouwers te behartigen."

Als 10de punt op deze Raad werd toch besloten de markt zelf te beheren, beginnend voor twee jaar. Het marktgeld werd vastgelegd op 1 frank/m².

Een tweede markt op het voetbalveld

De beheerders van de coöperatie en **Gustaaf Meuldermans** in het bijzonder hebben er nog alles aan gedaan om het tij te doen keren. Eerst werd te rade gegaan bij het "consulentschap van de BB" (Van Dijck) [35]. Daaruit kwam geen soelaas omdat de gemeente vrij beschikte over de concessies op haar openbare domeinen. Er kon hoogstens schadevergoeding gevorderd worden omdat de termijn om

[31] **Arch.M., brief van de CVP (Auwaerts) aan Meuldermans 25.3.1949**
[32] **SAM, boek van schepencollege, zitting 16.3.1949.**
[33] **Arch.M., handgeschreven nota Meuldermans, niet gedateerd.**
[34] **SAM, verslagboek van de gemeenteraad, zitting 27.4.1949**
[35] **Arch.M., brief BB (Van Dijck) aan Meuldermans 26.7.1949**

binnen de 5 jaar niet zelf met een markt te beginnen niet verstreken was. Juridisch werd de zaak verder gescreend. Enkel zou er verweer zijn indien de Bestendige Deputatie de overeenkomst niet zou hebben goedgekeurd. Dat begon al te ruiken naar juridische spitsvondigheid.

Uiteindelijk zou de oplossing erin kunnen bestaan met de markt door te gaan maar op privé terrein. De juristen gaven dit plan maar weinig kans omdat de gemeente in haar politiereglement zich tegen markten op andere plaatsen kon verzetten. Het was anderzijds het proberen waard omdat vergrijpen tegen een politiereglement niet hoog beboet konden worden [36] (sic).

Op 1 augustus werd een huurcontract [37]opgemaakt tussen de weduwe **Slachmuylders-Jacobs** en de coöperatie voor de huur van het oude voetbalveld van S.K. Hombeek op de Zemstseweg. De termijn was vijf jaar en de prijs was 12.000 frank per jaar. Er mocht aan de aard van de grond niets veranderen t.t.z. het moest grasveld blijven en niet gekasseid worden of met assegruis bedekt. Er mochten gebouwen op gezet worden op kosten van de vennootschap en de twee bestaande muren mochten gebruikt worden tegen 500 frank per jaar. Onderverhuur aan een voetbalploeg mocht maar de getapte bieren zouden op straf van zware boetes (500 frank) uitsluitend van de brouwerij N.V. Jacobs van Mechelen komen.

Het zag er aldus naar uit dat de vennoten niet verplicht zouden zijn hun bloemkolen op de gemeentemarkt te moeten verkopen. Dit ging als een vuurtje rond. Als begin augustus een propagandablaadje voor deze markt verdeeld werd, kwam de kat de koord op. De gemeente weerde zich en in niet mis te verstane woorden schreef [38] de burgemeester aan de voorzitter:
"***Tijdens uw vergadering van zondag 31 juli en bij middel van een schrijven van 4 augustus maakt u propaganda voor een markt op het terrein van de voetbalclub te Hombeek. Wij maken u attent dat het politiereglement Art.3. oprichten van markten op het grondgebied van de gemeente verbied op andere plaatsen dan deze aangeduid in voornoemd reglement.***"

Zondag 31 augustus na alle missen stond de veldwachter aan de kerkdeur om met luide stem het gemeentebericht af te kondigen dat het bij politiebevel verboden was op andere markten dan deze van de gemeente groenten te leveren of te kopen. Tegen de overtreders zou onmiddellijk een PV worden opgemaakt.

Laatste krampachtig verweer

Op zijn vraag naar hulp bij de voorzitter van de BB kreeg **Meuldermans** een weinig bemoedigend antwoord [39]. De gemeente had het recht een politiereglement op te maken naar eigen goeddunken. Daaraan wat te veranderen kon wel maar dan moest men de meerderheid in de raad trachten te overtuigen.

Aan de kerkdeur verkondigde garde Reydams met luide stem dat proces zou opgemaakt worden aan al wie het zou wagen groenten te verkopen op de markt op het voetbalveld.

Men zag wel in dat zoiets onbegonnen werk was. Ten einde raad werden de bestuursleden van de coöperatie bijeengeroepen en ze werkten een bijzonder en ultiem plan uit dat ze met de tenoren van de BB dringend wilden bespreken. Uit hun brief [40] aan de directie van de BB is hun wanhoop te lezen.
Ze schreven:
"*Onze juiste bedoelingen hier uiteenzetten is onbegonnen werk. Daarom zou het ons zeer aangenaam zijn de heer **Van Dijck** en de heer **Van der Kuylen** samen met mijnheer **Lagae** of mijnheer **Rondou** op een bestuursvergadering te ontmoeten. Ook zou het zeer gewenst zijn dat de heren **Alfons Buts** en **Alois Wuyts** hierop zouden aanwezig zijn.*
We laten aan U over dag en uur vast testellen voor deze vergadering doch we willen deze vergadering

[36] **Arch.M., brief BB 6.8.1949 waarin gesprek van juli werd bevestigd**
[37] **Arch.M., huurovereenkomst voetbalveld aan coöperatie 1.8.1949**
[38] **Arch.M., brief van de Gemeente aan Meuldermans 5.8.1949**
[39] **Arch.M., brief van de BB (Lagae) aan Meuldermans 6.8.1949**
[40] **Arch.M., brief Meuldermans aan de BB 17.8.1949**

*laten doorgaan in café "Op 't Bergsken" bij **Eugeen Goovaerts** aan de kerk te Hombeek.*
*Wij willen tenslotte nog Uwe welwillende aandacht vestigen op het feit dat het spijtig zou wezen dat onze veiling **op Uw initiatief in leven geroepen** zou moeten ten onder gaan door een ongemotiveerde en onrechtvaardige behandeling vanwege een gemeentebestuur. …/…*

Die confrontatie tussen de beheerders van de BB en de beheerders van de coöperatie is er niet gekomen. Er was nog wel een onderhoud tussen de heren **Meuldermans** en **Lagae** op 30 augustus.

Er werd een brief gestuurd naar de Bestendige Deputatie en zelfs het Ministerie van Landbouw werd ingeschakeld [41]. De minister van Landbouw zou bereid zijn met de minister van Binnenlandse Zaken die zaak door te nemen. Alvorens dit te laten gebeuren zou de laatste wettelijke oefening kunnen gedaan worden:

een laatste maal "Markt" of "veiling"

Als ultieme redplank kwam dezelfde aap weer uit de dezelfde mouw. De gemeente kon zich misschien niet verzetten tegen een "**echte veiling"**. In zijn brief [40] adviseerde de heer **Lagae** nog:
"*Als de burgemeester erkent en aanneemt dat zijn reglement niet toepasselijk zal zijn op een **veiling** en voldoende waarborgen biedt dat hij geen nieuwe moeilijkheden zal maken bij de in werking stellen van deze **veiling**, dan zal men evenwel niet tussenkomen (en kan de coöperatie de werking verder zetten als veiling). Daarom is het nodig dat ge uw medewerkers samenroept en vraagt of ze bereid zijn van wal te steken met **een soort van verkooporganisatie die zoveel mogelijk op een eigenlijke veiling zou gelijken** en welke zal doorgaan op het terrein door U gehuurd. Laat de burgemeester weten dat ge niet een markt doch een **veiling** gaat beginnen en ge vraagt hem welke politiemaatregel hij in zulk geval zou treffen."*

Er is in die dagen en weken veel over het starten van veiling in Hombeek gesproken. We weten dat **Gustaaf Meuldermans** het voorgestelde gesprek met de gemeente zorgvuldig heeft voorbereid [42] maar niets duidt erop dat er een onderhoud is geweest.

In de gegeven omstandigheden zeer grote investeringen gaan doen om een veiling te bouwen, was onredelijk. Het voorstel van de BB was niet realistisch. Als men dan ook weet dat op datzelfde ogenblik in de schoot van de "Afzetcommissie" van de BB (zie hiervoor) alles in het werk gezet werd om een centrale veiling te creëren in het Mechelse, dan mag men wel de wenkbrauwen fronsen bij alles wat hier gebeurde.

Het is ook geweten dat de herbergiers zeer graag een markt in het dorp behielden. Deze activiteit was zeer gunstig voor de plaatselijke middenstand. Er is nog een laatste teken van verweer [43] toen eind december een aangetekende brief geschreven werd naar de gemeente maar we kennen geen inhoud. De vennootschap bestond nog een tijd op papier. Ze was slapend en in 1951 werd ze definitief opgeheven [44].

De gemeente heeft er toch nog aan gedacht een nieuwe marktplaats te maken op voorstel van dokter Engelen. Ze zou gekomen zijn tegenover de oude pastorij in de toenmalige weide van Stevens (nu huizen St.-Martinusstraat). Dat voorstel stuitte op groot verzet.

Gustaaf Meuldermans deed bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen een gooi naar het burgemeesterschap. Hij haalde het net niet met 5 tegen 6 stemmen voor de partij van burgemeester Christiaens. De verkiezingen daarop in 1958 waren de kansen gekeerd en werd hij eerste schepen en Christiaens werd in de oppositie verdrongen.

Het overladen van kolen te Mechelen (Keizerstraat)

[41] **Arch.M., brief van de BB (Lagae) aan Meuldermans 2.9.1949.**

[42] **Arch. M., verscheidene handgeschreven nota's betreffende deze denkwijze, niet gedateerd.**
brief Meuldermans a/gemeente (kladschrift): veiling op private eigendom (steenweg op Zemst) dd 16.9.1949.
kladbrief + nota Meuldermans met bedenkingen over het nieuw gemeentebestuur, niet gedateerd.

[43] **Arch.M., bewijs van afgifte van een aangetekend schrijven van Meuldermans a/gemeente, dd 11 december 1949**

[44] **Arch.M., 1951, opzegging van de verzekeringspolis ABB voor de veiling, bijvoegsel 15.743 aan Polis 136.290 van 1.1.1951 schorsing. De onderschrijver (G. Meuldermans) verklaart op 20 juni 1951 dat het bedrijf stil ligt.**
ABB meldt het definitieve stopzetten van Polis 236.290 van de veiling Hombeek. dd. 31.12.1954

Deel V
De gemeentemarkt na 1949

Die zomer 1949 ging de vrije markt van Hombeek van start. **Frans Solie** ontving de marktgelden en garde **Jan Reydams** deed het toezicht. Zo is het nog enkele jaren gegaan.

De markt was toch niet meer deze van vroeger. De bloemkoolboeren, leden van de coöperatie van buiten Hombeek, bleven eerst weg. De Hombeekse boeren maakten meer en meer afspraken met de handelaars. Er werd thuis geladen of op afspraakplaatsen. De handelaars kwamen de kolen zelfs laden op het veld. Dat bepaalde de prijs.

Zo ging vraag en aanbod het economische spel bepalen. De vraag op de markt verminderde en zoals het in 1945 in St.-Katelijne-Waver en Puurs gebeurd was, gebeurde het nu ook in Hombeek: te weinig producten en verminderende vraag, slechte prijzen minder aanbod. Een circulus vitiosus. Kortom: de stille dood. Dat moet eind der vijftiger jaren gebeurd zijn. De laatste jaren waren er praktisch geen bloemkolen meer maar werden enkel nog spruiten aangevoerd en verkocht in zakken.
Na 1950 was er de veiling van St.-Katelijne-Waver. Daar werden goede prijzen betaald en algauw werden de Hombeekse bloemkoolboeren ook aandeelhouder bij de veiling. **Louis Keuleers** en **Jan Andries** waren bij de eerste. Ook **Edward Selleslagh** en **Albert Slachmuylders** en andere boeren sloten zich aan.

Een nieuw dorpscentrum maar geen markt

In de zestiger jaren is de megalomane idee van de gemeente om te onteigenen voor openbaar nut en een groots marktplein te creëren rond de kerk, in daden omgezet. Dat plan is echter maar gedeeltelijk uitgevoerd bij gebrek aan geld. Een bloemkoolmarkt was er dan niet meer bestaande.

Het verdwijnen van de markt heeft niet belet dat de boeren niet verder gingen met het telen van bloemkolen. Hombeek, eens zo bekend om de kwaliteit van deze groente, zag de productie gestadig verminderen. In 1970 verscheen nog een statistiek waaruit blijkt dat toch nog meer dan 130 ha beplant werden met bloemkolen en witloof.

"Een agrarische gemeente 1970
Hombeek telt momenteel 117 commerciële landbouwbedrijven waarvan er 94 of 80 % door beroepslandbouwers worden uitgebaat. De gemiddelde bedrijfsoppervlakte is 5,1 ha. De Hombeekse bodem bestaat overheersend uit onvoldoende en tamelijk slecht gedraineerde zand-leem bodems en menige onvoldoende gedraineerde kleiige en alluvia langs de Zenne. Van de totale Hombeekse oppervlakte van 965 ha wordt 28 ha ingenomen als bosareaal. Van de totale landbouwoppervlakte wordt 47 % gebruikt als grasland, 23 % voor graangewassen (tarwe en gerst), 10 % wordt ingenomen door wortel- en groenvoedergewassen, 6 % door aardappelen en 13 % is bestemd voor groenteteelt (bloemkool en witloof)".

Zo heeft het verhaal van opkomst en teloorgang van de bloemkool en van de bloemkoolmarkt de landbouwers, de cafébazen, de gewone man maar in het bijzonder onze bewindslieden bijna 40 jaar bezig gehouden. De markt of een veiling konden we niet veilig stellen. Geen bloemkoolmarkt maar bloemkoolbals hebben ons nog jaren bezig gehouden. het kan verkeren.

Hombeek-dorp

Links de herberg "In den Engel" waar in de oorlog 1940-1945 de corporatie zetelde (tweede raam).

De bloemkoolmarkt had plaats links voor deze herberg op het plein.

Rechts de herberg "In de Bloemkool".

BLOEMKOOLBALS
en een dito miss of prinses

Willem MEULDERMANS

Zaan Forum, 1975, Op de foto Frans Op de Beeck, directeur M.T.V., Willem Meuldermans, twee leden van de R.V.B. voor de M.T.V., Louis Goovaerts, Marg. De Nijs, gezusters Jacobs, Jules De Smet.

Forum 1977. Op de foto: Willem Meuldermans, Louis Goovaerts, Robert Moens, Renée De Smedt, Irene Van de Vondel, Gert De Prins, schepen Fons Verstappen

Hoe het groeide

De topperiode van de Hombeekse bloemkolen was in 1969 al lang achter de rug. Dat deze gemeente ooit het centrum van bloemkoolteelt in de regio was geweest, sprak niet meer tot de verbeelding. Na de bloemkolen was er nog een spruitenmarkt geweest maar ook die was doodgebloed. Toch was deze kleine winterkool, in schoon Vlaams « choux de Bruxelles » genoemd, ook de *sjoe* van veel Hombeekse tuinders en boeren geworden. Op achtentwintig december van dat jaar organiseerde de Landelijke Gilde van Hombeek een grootse spruitententoonstelling in 't parochiecentrum. In de namiddag liep de zaal vol met hoveniers uit alle omliggende dorpen.

De tentoonstelling had buiten alle verwachting veel volk getrokken en 's avonds werd er met de organisatoren en de leden nog nagevierd. Eerst een etentje maar daar hield het niet mee op. De tafels opzij en een honderdtal feestvierders brachten de stemming erin op de tonen van meeslepende dansmuziek: "Dolce Paola" van Adamo en "Marina" van Rocco Granata. Het werd een gezellige avond en iedereen ging voldaan naar huis. Volgend jaar geen spruitententoonstelling maar wel een ontspanningsavond want dat moest blijven!
En zo gebeurde het.

Het jaar zich daarop breidde de spruitenhappening nog uit. De afsluiter werd een heus spruitenbal niet enkel voor de leden maar ook voor vele bekenden en vrienden die erop af kwamen.

Forum 1980: Ronny De Petter, Louis Goovaerts, Willem Meuldermans, Robert Moens, Yvonne Van de Sande, Celine Selleslagh.

Forum 1981: Willem Meuldermans, Fr. Windelen, Jeanine Moens, Jozef De Pauw, Louis Goovaerts, Absillis, Robert Moens.

Forum 1982: Robert Moens, Hendrik De Neys, Luc Van den Brande, Maria Spruyt, Willem Meuldermans, Lieve De Wit, Louis Goovaerts en Nadine Schaut.

Op een bestuursverkiezing van 1973 kwam het spruitenbal weer ter sprake.

- *"Als hier toch zoveel volk op afkomt, waarom kunnen wij er dan geen groot publiek bal van maken?"*

Dat was een schitterend idee en ook een probaat middel om de kas te spijzigen. Er was eerst wat koudwatervrees. Ja, nee, waarom wel, waarom niet ? ***"Hombeek is toch een bloemkooldorp, waarom geen bloemkoolbal?"***
Dat was het, een bloemkoolbal, met een verkiezing van een miss bloemkool!

Het eerste bal in zaal Forum

Die kogel was door de kerk. Nu nog de zaal vastleggen en een juiste datum bepalen. We moesten er toch wat tijd voor uittrekken om het bal goed op poten te zetten: een goed orkest en de zaal zoeken. We beslisten voor 24 november en nu eerst horen bij *"de schilder"* of de zaal "De Leeuw van Vlaanderen" die dag vrij zou zijn.
- *"Virske is de zaal nog vrij?"*
- *"Ik zal eens zien, ja, geen probleem. Genoteerd. Landelijke gilde: bloemkoolbal".*

Een paar maand nadien komt aan het licht dat de toneelkring "De Wijngaard" de 25ste november een toneelopvoering heeft. Er is zelfs een speciale viering voor Jef Saerens voor zijn 40-jarig toneeljubileum en men speelt het drama "Bomen sterven staande". Wij stierven ook staande toen we dat moesten incasseren. Geen sprake van de dag voordien een bal te houden in de zaal. Het podium moest worden opgebouwd.
- *"Maar Virske, we hebben de zaal nodig. Alles is geregeld."*

We waren half september en het zag er naar uit dat ons eerste bal in duigen viel. We wisten geen raad meer en riepen in de grootste ontreddering de bestuursraad samen. Het probleem werd gesteld en Michel De Borger kwam aan het woord en op bezadigde toon:
- "Onze François komt nogal eens in café "Het Forum". Daar is toch ook een zaal achter. Is dat geen oplossing?"

Dat sloeg in als een bom.

Forum 1982: Robert Moens, Maria Slachmuylders, Willem Meuldermans, Frieda De Borger, Louis Goovaerts, Jacobs en Nadine provincieraadslid Vic Van Eetvelt.

"Zaal Forum" was in geen jaren meer gebruikt als dusdanig. Er werd van alles in gedaan, gebokst, gerolschaatst, maar zonder publiek. En hoe zag die eruit? Wat bovendien niemand met zoveel woorden durfde zeggen maar waar iedereen aan dacht, was dat "Forum" bekend was als een rood centrum. In het rendez-vouscentrum van de socialisten bal gaan houden met een vereniging die de "K" van katholiek hoog in het vaandel droeg?! De nood brak wet. Niet langer getwijfeld, met zijn allen daarheen.

Er moet geen tekening bij gemaakt worden om de verwondering te illustreren van de cafégasten toen die tien mannen van de Boerengilde daar binnenkwamen. Wat kwamen die hier doen? Het moet op een brutale aanval geleken hebben van de achterhoede van de pastoor.
- *"Dag mannen, dag Lisette."*
Lisette was van geen kleintje vervaard, voelde vlug aan dat er iets op onze lever lag. De zaal ?
- *"Mannen, daar is werk aan, die zaal is in jaren niet meer gebruikt !"*
- *"Ja, maar .."*
- *"Geen probleem, als jullie er vrede mee nemen, die datum kan dat."*

Lisette wist dus wel van aanpakken en op één twee drie was het geregeld.

De affiches konden nu gedrukt worden maar ook de kaarten en uitnodigingen. Alles werd verdeeld. De voorverkoop liep prachtig. Vanaf dinsdag beschikken we over de zaal. Het was met veelmoeite nog een"zaal" te noemen.

Eerste werk spinnenwebben wegnemen en hondenpoep verwijderen. Al een geluk dat wij een schrijnwerker in onze groep hadden. André Van Cauter moest een en ander bijwerken. Het podium werd opgeruimd. Zienderogen kwam er verbeterig in en het ***Forum*** – eertijds een prachtige balzaal – werd terug een stijlvolle danszaal.

De zaterdag werd het laatste in gereedheid gebracht. De togen werden geïnstalleerd en de vaten bier aangesloten. Tafels en stoelen nog eens afgestoft. Prijslijsten op de tafels gelegd. Affiches en vlaggen opgehangen. De zaal kreeg zijn laatste verfraaiingen. Rond halfzes verlieten wij 't ***Forum***.

Forum 1984: Absillis, Louis Goovaerts, H. Kersebeeck, Jeanine Beauprez, Willem Meuldermans, André De Wit en Robert Moens

Laatste maal bal in Forum in 1985 met Manu Verreth. Verder op de foto Willy Deleus, Leonie Absillis, Louis Goovaerts, Willem Meuldermans, P. Vloeberghe.

Vanaf 1986 was er bal bij Andries. In 1988: Gusta Buelens, Willem Meuldermans, Agnes Verbeeck, Lisa Suekens, Louis Andries.

De meesten moesten thuis nog gaan melken, de dieren voederen, algauw naar de mis, wassen en kleden, en vanaf half acht kwam de ene na de andere terug. Theofiel De Greef versterkte de tappers aan de toog. Het dienstpersoneel stond keurig uitgedost klaar. Laat de danslustigen maar komen.En die kwamen. Wanneer ikzelf en mijn echtgenote rond half negen het bal met de eerste dans openden, waren er niet veel leegstaande stoelen meer. Het was het begin van een jaren lange traditie.

En de verkiezing van Miss Bloemkool. Rond drie-entwintig uur werden de dames getest op hun inschattingsvermogen: hoeveel zou die uitstalde bloemkool wegen. De briefjes werden ingevuld en een uur later was de spanning te snijden. De uitslag werd bekend gemaakt. Burgemeester Baron de Meester de Ravestein overhandigde de winnares en de eredames geschenken. Daarna gaat het bal verder. Er werd gedanst, gegeten, gedronken en plezier gemaakt tot in de vroege uurtjes. Het eerste bloemkoolbal was voorbij en het was echt gelukt.

De volgende bestuursvergadering werd het bal geëvalueerd. Het was zo een voltreffer geworden dat er besloten werd er weinig of niets aan te veranderen. Ook de locatie in zaal Forum bleef een vast gegeven. Jaar na jaar, tijdens het voorlaatste weekend van november, was het bal van de boeren. Vele jaren was 't Forum te klein en moesten we zelfs mensen weigeren.

De week voor het bal was het steeds werken geblazen. De maandag startten we met een reclameblaadje en uitnodiging dat huis aan huis bedeeld werd over gans de gemeente. Vanaf dinsdag waren we werken in de zaal.

Elk jaar moest er aan de zaal getimmerd en gecamoufleerd worden, spinnenwebben weggenomen, geschuurd en gedweild en versierd. Tafels en stoelen afgewassen, en klaargezet, de togen geïnstalleerd enz.

Vanaf zaterdag middag was alles organisatorisch klaar, vestiaire, verwarming, drank en spijzen, tombola. En dan kon het feest weer beginnen, eten, drinken, dansen en plezier maken.

Hal Andries1989: Frieda Lauwers, Louis Goovaerts, Willem Meuldermans, Robert Moens

Hal Andries1930 Louis Goovaerts, Louis Andries, Willy De Leus, Louis Van der Sijpt, Willem Meuldermans, Yvonne Van Steen-Ceuppens.

Vanaf 1979 organiseerden wij het bal veertien dagen eerder, namelijk het eerste weekend van november. Ons bloemkoolbal bleef succes hebben. Vele jaren liep de zaal vol.

The Evening Starrs uit Eindhout speelde meer dan tien jaar ten dans. De Miss Bloemkoolverkiezing bleef het doen. Bepaalde dames wilden ons omkopen om op voorhand de prijsvraag te kennen. Wanneer de aanwezigen 's nachts naar huis gingen, kregen ze nog een bloemkool mee. Eind jaren zeventig werd ook de naam "Miss" in "Prinses" omgedoopt. Het werd dus de bloemkoolprinsesverkiezing. Dat klonk wat voornamer. In 1982 werd **Rik De Neys** zelfs tot bloemkoolprins verkozen.

De laatste 8 jaar in de groentehallen van Louis Andries

In 1985 verhuisden we van 't Forum naar de witloofschuur van Louis en Simonne Andries-Bosmans op de Hombekerkouter. Dat jaar werden de orkestleden van "The Evening Stars" in de bloemetjes gezet voor hun tienjarig optreden.

In 1988 lokten we de jeugd. De dag voor het bloemkoolbal was het T.D. geen tegenvaller maar nog minder een meevaller. Het is toch bij die ene organisatie gebleven.

Na het bal van 1992 is men ermee gestopt door afnemende belangstelling

De verkiezing van Bloemkoolprinses was geen schoonheidswedstrijd maar een gokspel waar ieder vrouw kon aan deelnemen. Er was een prijs van 2.500 frank aan verbonden en men had er veel voor over om de tittel in de wacht te slepen.

Sommige dames, die er niet hielden een heel jaar Bloemkoolprinses genoemd te worden, hoorden zich soms plots toch uitroepen als winnares omdat hun echtenoot stiekem het formulier had ingevuld.

De wedstrijd bestond er meestal in een gewicht of een aantal in te schatten: gewicht van een kool, aantal zaadjes op een affiche geplakt, zaaitijd van jonge plantjes of, zoals hier op de foto het gewicht van zes ingekaste bloemkolen. Celina De Greef en Robert Moens hier aan het werk.

LATE BLOEMKOOLTEELT IN HET HOMBEEKSE

Willem MEULDERMANS

"Late Bloemkoolteelt in het Hombeekse", zo heette een scriptie die ik maakte voor de Tuinbouwschool van Mechelen. De tand des tijds heeft de bladen ervan vergeeld. Het is ook zowat een halve eeuw oud want het ontstond eind der vijftiger jaren. Bij de gesprekken met Ward De Kempeneer over De Boerenbond, de markt van Hombeek en de bloemkoolteelt, heb ik het weer bovengehaald. Op aandringen van de heemkundekring wil ik hier toch een paar fragmenten eruit oppikken. Ze roepen beelden op, oude beelden, gebruiken en werkwijzen van onze boeren destijds. Ze kunnen nu gerust "geschiedenis" genoemd worden.

Het is onbegonnen werk mijn geïllustreerd boek van bij de zestig bladzijden hier te reproduceren. Niet elk van de elf hoofdstukken zijn even relevant of opheldernd in deze context van een heemkundig tijdschrift. Daarom bespaar ik u de meer technische zaken over grondverbetering, economisch belang, bloemkoolziekten en insecten en kostprijsberekeningen. Uittreksels uit de scriptie over wat men toen dacht over het telen van bloemkolen en het winnen van zaden passen mijn inziens wel bij het thema. Ik heb me destijds ook laten beraden door twee bekende bloemkoolboeren van Hombeek.

Hoe het groeide

Door de overgrote concurrentie van Vlaanderen ging het telen van granen en voedergewassen verminderen en werd vervangen door vroege aardappelen. Het was tijdens deze tijd dat de Mechelse hoveniers de Hombeekse gronden kwamen huren voor het telen van bloemkolen na de aardappelen. En daar de zomerbloemkolen een hoge prijs haalden, ging er bij de Hombeekse boeren een lichtje op. Op de voedzame gronden aan de Zenne, die slechts eerst in mei-juni te bewerken waren, begonnen ze zelf braakbloemkolen te kweken. Dit was rond de jaren 1885. Als eerste Hombeekse kwekers noteren we **Frans Muyldermans** en **Peters**. De uitslag ervan was prachtig. Op deze nieuwe, overspoelde grond, die zeer rijk was aan voedende bestanddelen, kweekte men bloemkolen als nooit voorheen. Zo begonnen meer kwekers met de teelt van zomerbloemkolen en rond 1895 was Hombeek reeds een klein centrum.

Samen met de wispelturige prijzen van de vroege aardappelen, werden de bloemkolen nu ook in het vroeg gekweekt. De afzet ging eerst naar de vroege markt van Antwerpen en Brussel. Dit gebeurde met paard en huifkar. Een marktwezen in Mechelen stimuleerde de bloemkoolteelt in de hele regio en na de Eerste Wereldoorlog was er ook de bloemkoolmarkt van Hombeek.

De zomerteelt en late bloemkoolteelt is ook overgewaaid naar Leest, Kapelle-op-den-Bos, Ramsdonk, Heffen en Zemst-Laar.

De totale beteelde oppervlakte mocht (1958) op ongeveer 300 ha ingeschat worden, verdeeld als volgt:

Hombeek :	150 ha
Leest :	50 ha
Zemst-Laar:	50 ha
Kap. o.d.Bos:	30 ha
Ramsdonk :	15 ha
Heffen :	15 ha

De bloemkool

Als deze lekkere groente nu op tafel komt in al zijn vormen, warm of koud, dan staan we er niet bij stil hoe zo een plant in mekaar zit. In een technische omschrijving klinkt het a.v.

> *"De bloemkool (Brassica Oleracea) is een eenjarige plant met een vlezige witte bloem die het eetbare gedeelte vormt. Dus, hoe witter, vaster, en malser deze is, hoe groter haar waarde. Zij behoort tot de familie der kruisbloemigen en is daardoor een vreemdbestuiver. Dit wil zeggen dat, om de bevruchting te doen doorgaan, de stamper stuifmeel moet ontvangen van andere bloemen. De bloemen zijn geel van kleur en de bloei duurt ongeveer drie weken. De vrucht is een hauw van ong. 8 mm. lang en ong. 3 mm. breed. Deze is ook voorzien van een "replum" of een vals tussenschot waar de zaden aan vastgehecht zijn. Bij rijpheid springt de boomvrucht open met twee kleppen. De zaden zijn bruinrode, ronde bolletjes van 0,4 mm. dik. In 1 gram zijn 500 zaden. Ze zijn praktisch niet te onderscheiden van andere kolensoorten.*

De compositie van een bloemkool met kelkbladeren, bloembladeren, vruchtbladeren of de scheikundige samenstelling ervan bespaar ik U. Hoe witter de bloemkool, hoe beter. Merk op dat er nu een

trend naar 'groene' bloemkolen bestaat. En wie dacht dat er maar één soort bloemkool bestaat, heeft het mis. De variëteiten zijn ingedeeld naar het tijdstip van beste groei: vroege-, zomer- en late variëteiten. We onderscheiden types als: Sneeuwbal, vroege en late Mechelse, Lecerf, Alpha, Italiaanse Reuzen, Allerheiligen en de late Leuvense.

"Het is uit deze laatste variëteit dat de meeste van onze huidige typen zijn tot stand gekomen. Daar deze soort vele grote goede eigenschappen bezit is er gekruist met de Mechelse vroege. We verkregen alzo de Mechelse tweede soort. Van deze soort hebben de verschillende kwekers hun eigen ras. Het meeste zaad dat heden wordt gebruikt, komt nog hoofdzakelijk van de streek van St.-Katelijne-Waver, O.L.V.-Waver. Stilaan echter is bij onze Hombeekse boeren de gedachte opgekomen om zelf hun zaad te winnen.

*Zo kunnen we **J. Spoelder**s vernoemen, wiens type zich uitbreidt in Hombeek en omstreken".*

Zaadwinning, zaaien, planten kweken

Bloemkoolzaden waren in de handel. De bekendere en grotere boeren kozen de perfect opgegroeide bloemkolen uit om ze in zaad te laten komen. Dat was delicaat werk. De voorschriften waren:

"Enkele eigenschappen die de bloemkool moet hebben voor goede zaadwinning:

1. *Schoon en hagelwit van kleur zijn*
2. *Vaste bloemhoofdjes*
3. *Grote bloemen*
4. *Voldoende blad*
5. *De bloem moet zoveel mogelijk door eigen bladeren gedekt worden*
6. *Geen groene blaadjes tussen de bloem*
7. *Sterk weerstandbiedend tegen bruin worden bij hevige zonnestralen.*
8. *Sterk weerstandbiedend tegen rooskleuring bij te veel water.*
9. *Weerstandbiedend tegen vorst.*
10. *Bolvormige, niet puntige bloem.*
11. *Goed gestoeld.*
12. *Vast, volledig en min 0# meer rond.*
13. *Niet hol langs onder.*
14. *Kortstammig en stevig.*
15. *Weerstandbiedend tegen ziekten.*
16. *Op tijd bloemvormend (niet te vroeg of niet te laat)"*

De zaadteelt werd in het Hombeekse weinig gedaan. Meestal kochten de kwekers hun zaad bij kwekers van St.-Katelijne-Waver of O.L.Vr.-Waver, dus zaad van vroege kolen. Daar kwam verandering in en de Hombeekse kwekers begonnen zelf zaad te winnen. Dat was niet alleen goedkoper maar zodoende kon men kolen zaaien van de best geschikte soort voor de eigen aard van de grond.

Er bestonden meerdere methoden om zaad te winnen en zelfs om kolen te stekken maar beperken we ons tot wat in Hombeek echt gebeurde.

Het zaaien

De wachtbedden werden aangelegd met om de 1,5 à 2 meter een paadje iets lager dan de bedden. De grond werd fijn *gegritseld* en met de achterzijde van de *gritsel* gelijk getrokken. Met volle hand werd het zaad uitgestrooid, ongeveer 2 gram per m². Dan *ingristselen* en de grond aankloppen

De zaaibedden

Nu had men twee mogelijkheden: ofwel dekken met glas (voor braakteelt) of afdekken met zakken. Dit werd het meeste gedaan. Deze beschutting voorkwam het uitdrogen van de grond maar was ook een bescherming tegen de vogels

Met zakken afgeschermd zaaibed

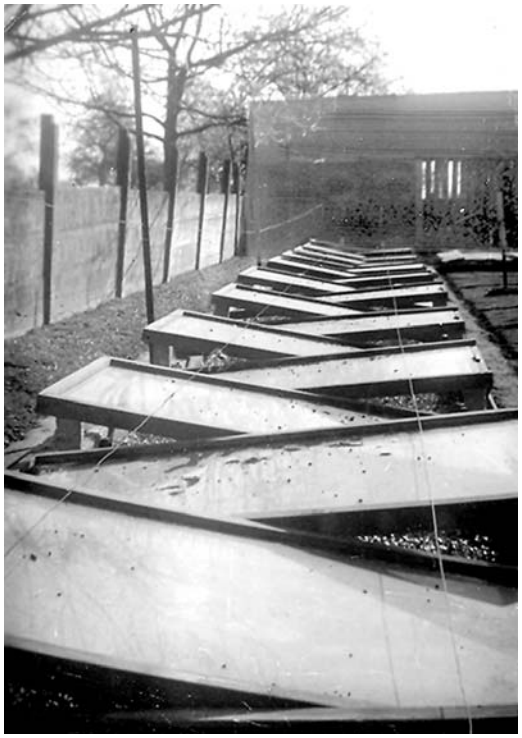
Alvorens af te dekken werd voorzichtig bevochtigd om een regelmatige en vluggere kieming te bevorderen. Natbevochtiging zo nodig kon maar dan wel met in de zon opgewarmd water.

In normale omstandigheden gebeurde de kieming na 10 dagen. De natuurelementen konden hier soms grote parten spelen.

gekiemde zaadjes aflommeren

Bij valavond werden de zakken voorzichtig van de bedden afgenomen. Alzo konden de kiemplantjes zich het best aanpassen aan de buitenlucht. Het zou een grote vergissing zijn de zakken weg te nemen in volle zon. Hier zouden de plantjes verschroeien en vernietigd worden. Daarom werd er soms *afgelommerd* met zakken..

Plantjes gezaaid onder ramen (eenruiters)

Grondbewerking

De samenstelling van de grond was van belang maar ook de bemesting. Vooral voor de vroege kolen was een intensere voorbereiding van de grond belangrijk.

"Als de bloemkolen als braakvrucht worden gekweekt, heeft men in het najaar het veld op bermen gereden, d.i. met de enkele ploeg twee sneden naar elkaar. In het voorjaar worden deze bermen afgereden, gemest en geploegd op een diepte van 20-25 cm".

"Het diepploegen is ook ten zeerste aan te bevelen voor deze teelt, omdat de bloemkolen een diepgaande worteling hebben en daardoor kunnen ze dus beter met hun wortels meer voedsel opnemen. Deze grondbewerking gebeurt met achteraan de ploegschaar 2 of 3 messen of tanden te plaatsen om aldus de bodem van de ploeg voor te scheuren of om te woelen. Zo een diepe grondbewerking regelt veel beter de vochtigheid, zelfs bij overvloedige regens. Met dit diepploegen mag men niet verstaan het naar boven brengen van humusarme grond. Wil men dit doen, dan moet men werken over 2-3 jaar, m.a.w. elk jaar een weinig dieper. Doch dit is niet aan te raden".

Frans Teughels aan het ploegen.

Als de bloemkoolteelt als tweede vrucht gekweekt werd - wat meestal het geval was - dan waren vooral vroege aardappelen de voorvrucht. Het aardappelloof werd verwijderd en dan werd er gebeerd. Bij aardappelen had men reeds een tamelijk diepe grondbewerking gedaan in het voorjaar en dus kon men nu vrede nemen met ondiep (20 cm) ploegen. Na het ploegen werd het land platgelegd door te eggen en te slepen d.i. de eg met de tanden omhoog over het veld slepen.

"Rollen, wat vroeger veelal werd verricht, heeft zogoed als afgedaan, daar men gewoonlijk het werk zo regelt dat men sleept tegen de tijd wanneer de hevigste zonnestralen voorbij zijn om dan met valavond te kunnen planten".

Na graangewassen paste men een diepere grondbewerking toe. Een graangewas had zowat 9 à 10 maand nodig voor opgroei en zolang was de grond niet bewerkt. Op zulke grond was het praktisch

uitgesloten dat men "*wetten*" [1]kreeg, omdat die grond door de *groezen* beter verlucht was.

Meestal werden de eerste braakbloemkolen in de streek geplant na de oogst van de vroege aardappelen, d.i. zowat rond St.-Jan (24 juni). Ook werden er nog bloemkolen geplant na de graanoogst. De laatste bloemkolen werden geplant tussen 10 en15 augustus. Bij vroege vorst voor november trad veel schade op. In 1957 heeft men het niet-alle-jaarsgeluk gehad bloemkolen te kunnen kappen tot ruim 20 november. Men moest ook rekening houden met het weer bij het planten en dit zeker vermijden tijdens of onmiddellijk na een hevige regen. Kolen planten deed met met het oog op de oogst. Een goed kweker plantte 2 tot 3 maal per week, telkens met ongeveer 10 rijen om gespreid te kappen.

Kolen planten werd tegen de avond gedaan. In de ochtend werd het beploegde land nog geëgd en gesleept. Na de schafttijd, zowat rond 6 uur werden de plantjes getrokken en geplant.

Oogsten van het plantgoed

Een paar uur voor het "plantentrekken" werd het wachtbed eens goed begoten om de planten te doen loskomen. Ze konden worden uitgetrokken met een doeltje zonder de vezelwortels te beschadigen. In tegenstelling met vele andere teelten werden de planten niet losgestoken om de kleinere, minder ontwikkelde planten, te kunnen laten staan. Deze waren bestemd voor een latere planting. Ook werden die plantjes later gebruikt om in te planten op de plaats van die afgestorven waren. Bij het 'trekken' werden de planten gekeurd of ze niet aangetast waren door knolvoet, zwartbenigheid, draaihart, hartloos of koolvlieg. De plantjes werden in pakjes van 25 of 50 in een bak gelegd met een zak erover.

Het planten zelf, met de hand of machine

Plantten deed men 's avonds of bij overtrokken weder. De afstand van het planten was 60 cm tussen de lijn en 60 cm op de lijn.

Het manueel planten van de bloemkool.

De lijnen werden getrokken met de rijentrekker of met een hofkoord. De slippen werden gestoken met de spade, elke stap een slip (ongeveer 60 cm).

De plantjes lagen in een bak midden van het veld. Men nam zoveel planten als men in een hand kon opnemen. Men doopte de plantenwortels in water en stak plantje na plantje bij de stengel en stak het in het midden van de slip. De plant ging tot aan de onderste bladeren in de grond (wortelvorming op de stengel). Men trapte aan met de voet zodat de wortel goed in contact was met de grond.

Het klinkt nu haast middeleeuws dat er in 1958 nog bijna uitsluitend manueel gewerkt werd. Mechanisatie drong laat door op de kleine bedrijven. Zo was er destijds slechte één (semi-automatisch) plantmachine in Hombeek bekend.

De eerste plantmachine in Hombeek.

"Tot nog toe heeft slechts één kweker het aangedurfd: de plantmachine. Het is waarlijk een grote vooruitgang en bijzonder geschikt voor kwekers met een groter bedrijf en weinig volk. De machine wordt getrokken door een paard of tractor. Door een ploegje wordt de plantvoor getrokken. Hierachter komen twee metalen schijven die op een zeker punt bij mekaar komen en dus in V-vorm staan. Deze schijven zitten vast op een as die gelijkmatig draait met de plantregelaar, d.i. een as waarop tanden staan en die de afstand van planten in de rij aangeven. Deze tanden zijn verstelbaar, dus kunnen op grote of kleinere stand geplaatst worden. Men laat bij het tikken, d.i. wanneer een der tanden tegen de zogenaamde bel klopt, een plant tussen de twee platen schuiven. De plant komt in de grond. Er wordt onmiddellijk grond tegen geduwd door middel Van twee metalen staven. Hierna wordt de plant aangedrukt door twee rollen die naar elkaar toe staan. De volgende rij wordt aangegeven door de indrukken van de wielen in de grond. Deze afstand is eveneens verstelbaar".

Het spreekt voor zich dat alles intussen mechaniseerde. Slipplanten in de gleuf steken die manueel met de spade gemaakt wordt, is er niet meer bij. Thans worden alle kolen machinaal geplant. Moderne machines zijn zelfs zo uitgerust dat er terzelfdertijd met het planten meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden toegevoegd.

[1] **"wetten" was en is een gevreesde wortelziekte.**

Zaaien en zelf plantgoed kweken is ook verleden tijd en vervangen door gekochte planten, meestal perspotplanten. De koolsoorten zijn nu zaadbuis-variëteiten, zelfs hybriden.

Intensief onderhoud

"Als de koolplantjes in groei zijn, zal men hakken of beter krabben, d.i. met de handcultivator door de bloemkoolrijen trekken om het kleine onkruid te vernietigen, om de aardkorst te breken en om de haarbuiskracht te breken. Het voorkomt dus een te grote uitdroging. Ook kan hier gebruik gemaakt worden van het hakmachientje of een hakker, m.a.w. een hakmachientje met motor. Hier moet men echter met de hak achterna om het kleine onkruid tegen de plantjes weg te nemen. Om goed te zijn zou men telkens moeten hakken na een regenvlaag want hakken is tweemaal gieten. Na een slagregen wordt de grond vastgelegd door een harde aardkorst en door te breken komt hij los te liggen, en tevens wordt de grond zuiver gehouden van onkruid. Een harde aardkorst remt de ontwikkeling van de kolen".

De bijbemesting met kunstmest (stikstof) was noodzakelijk. Regelmatig werden de opgroeiende planten gekeurd en de probleemplanten werden verwijderd. Door infectie of ziekte konden er zich onvolwaardige planten ontwikkelen.

Opgroeiende kolen op het veld.

Zodra de bloem zich ontwikkelde, werd iedere plant nogmaals gekeurd en waar nodig afgedekt.

"Omdat schone, heldere en vaste bloemen van grotere handelswaarde zijn dan gele of rosse en losse, dekt men de bloemen. Men dekt eerst wanneer de kroppen inkomen. Men breekt een paar bladeren en plooit ze over de bloemen. Dit is om de hevige zonnestralen, die de bloem bruin kleuren, af te weren. Verder zal men steeds dekken wanneer men door de kolen trekt voor het kappen. Het dekken nog voordelen als bescherming tegen sommige insecten. Maar ook bij regenrijke zomers beschutten de gebroken bladeren de bloem tegen rooskleuring".

Kolen kappen

Begin augustus was het zover. De boeren zeiden dan: "We gaan kolen kappen". En inderdaad bloemkolen werden stuk voor stuk met een lang mes afgesneden of liever "gekapt".

"Men moet oogsten wanneer de kolen fris zijn. De bloemkooloogst na de patatten gebeurde tussen 1 en 20 augustus. In september echter was het kolenkappen het drukst.

Gewoonlijk begint men 's avonds na schafttijd en doet men *'s morgens voort.* Rij per rij worden *de gedekte kolen gekeurd*. De *goed gevormde, ontwikkelde kolen worden vastgenomen, lichtjes opzij geduwd en men kapt met een tamelijk groot mes de stengel over net onder de onderste bladeren. De bloemkolen worden omgedraaid en op hopen gelegd. Men moet wel voor ogen nemen dat men de bloem zo weinig mogelijk aanraakt, want dit kan roze plekken veroorzaken. Gewoonlijk gebeurt het oogsten steeds door* een zelfde *persoon, omdat deze dan een vast beeld krijgt van de* hoeveelheid *te kappen kolen. Tijdens het oogsten* verwijdert *men ook de slechte kolen. Beter* is *deze* alle gelijktijdig op te halen *en* ze *als groenvoeder voor het vee* te *laten dienen*".

Het kolenkappen

De gekapte kolen worden op hopen gelegd

Uitdragen

De hopen gekapte kolen werden naar de rand van het veld gebracht, waar paard en kar ze konden komen ophalen.

Willem Meuldermans draagt kolen uit.

Het laden van kolen was specialistenwerk

Uitvoeren, verpakken en verkopen

De bloemkolen werden op de wagen geladen voor transport naar de boerderij of naar de markt of naar de veiling. De koopman leverde kratten waar de kolen per 10 werden *ingekast*. Dat gebeurde op het bedrijf.

Goed laden was een kunde en het werd meestal door eenzelfde persoon gedaan. De bloemkolen werden in verband dicht op mekaar gestoken en met het stengeloppervlak naar buiten.

Er werden later soms zelfs afspraken gemaakt met de handelaars dat de kolen reeds *ingekast* konden worden afgehaald kort bij het veld. Dat bespaarde een dubbele behandeling van op- en afladen.

Met de bloemkoolwagen op weg voor de verkoop

De toestand in 1958 was zo dat de meeste kwekers de bloemkolen rechtstreeks leverden aan de handelaar. In de scriptie werd daarover het volgende gezegd:

> "Negen man op tien levert thuis niettegenstaande dat er tien op de tien weten dat dit het minst voordelige is. Toch blijven onze kwekers daar toch nog altijd bij. Een van hun voorwendsels is dat ze een halve dag kwijt zouden zijn om naar de veiling of de markt te rijden.
>
> Goed. Maar, als we nu even een berekening maken: 4 uur kwijt aan 25 fr per uur, dan komen we een verlies van 100 F. Gesteld dat de kweker 500 kolen levert met minderopbrengst van 1,00 fr. per stuk. Dan verspeelt 500 fr. Trek daar de onkosten af (marktgeld enz. en hij heeft 400 ft. winst. En waarvan houdt een mens het meest? Van geld of van tijd? "

De Hombeekse bloemkoolmarkt was in 1958 dus duidelijk niet meer bestaande. Dat verklaart deze tekst:

> "De markt was de oudste strekking van verkoop. Vroeger, toen de bloemkoolmarkt nog bestond en voor het bestaan van de Veiling, werd er door elke kweker gemarkt. Nu nog slechts door enkelen.

Op de veiling werden de bloemkolen in twee categorieën onderverdeeld: gewone en kleintjes + middelmaat. Deze onderverdeling werd echter door weinigen gevolgd.

Het veilen gebeurde vroeger op staal. Sinds vele jaren worden de kolen aangevoerd, gekeurd op kwaliteit, in blokken per kwaliteit gezet en in "blok" verkocht. De volgende dag krijgt de kweker op een veilingblad de verkoopprijzen De kwekers van bloemkolen in Hombeek zetten deze nu uitsluitend af via de veiling van St.-Katelijne-Waver.

Loon naar werk

Dat de bloemkoolteelt in Hombeek zo een opgang maakte in de naoorlogse jaren is veelbetekenend. Vele factoren hebben meegespeeld bij deze uitbreiding maar de belangrijkste factor was het geld. De boeren verdienden goed hun boterham aan de kweek van bloemkolen.

Dat anderzijds de bloemkoolteelt in Hombeek zo snel en zo sterk is achteruitgegaan heeft dezelfde reden. De rentabiliteit daalde. Hombeek verloor zijn eigen markt, de problemen bij het kweken van bloemkolen – in het bijzonder de ziekte die men knolvoet heette – hebben ook een rol gespeeld en niet in het minst de Europese vrije handel.

In de periode van de scriptie werd met een zekere vrees gesproken over invoer van bloemkolen. Schaalvergroting in Belelux verband, ja, maar Europa stond nog in de kinderschoenen. Van vrije handelszone was geen sprake. Invoeren kon maar beperkt, slechts gedurende bepaalde tijdstippen, aan opgelegde minimumprijzen en met invoerrechten. De vrije inlandse concurrentie mocht niet verstoord worden.

Dat alles heeft er voor gezorgd dat 50 jaar geleden de afzet voor bloemkolen een binnenlandse aangelegenheid was.

De prijzen die de bloemkolen haalden op de veiling waren steeds slecht voor halfoogst. Het was voor de boer van ontzettend belang te kunnen *kappen* op het goede moment. Zat daar vakkundigheid in of geluk ? Sommigen waren zeer bedreven in het oogsten op het goede moment.

Veilingprijzen St.-Katelijne-Waver :

maand	1951	1952	1953	1954	1955
juli	4	3,7	3,89	5,43	2,49
augustus	5,59	4,6	3,72	3,86	3,44
september	4,1	3,23	3,81	4,71	4,07
oktober	4,54	4,35	2,62	3,30	5,15
november	3,65	3,08	5,07	5,30	3,51

"1956 was gekenmerkt door zijn goede prijzen terwijl 1957 minder goed was. Om de Belgische productie van groentengwassen te beschermen vaardigde het Ministerie een beschermingswet uit om dus de Belgische kwekers toe te laten hun brood te verdienen aan de Belgische teelten. (uit Bloemkoolteelt in België - studie van dhr. VAN DESSEL)"

Het aantal geleverde stuks bloemkolen op deze veiling in de periode van 1 juli tot 31 december 1957 en de prijzen ervan waren :

maand	aantal	prijs
juli	881.109	2,91 fr.
augustus	451.311	3,17 fr.
september	514.605	2,18 fr.
oktober	469.807	2,81 fr.
november	110.411	4,72 fr.
december	10.826	2,87 fr.
totaal	**8.186.385**	**3,11 fr.**

De relativiteit van de wetenschap

Dit artikeltje was bedoeld om iets *historisch* te duiden over "***Hombeek als bloemkooldorp***". Daarover een eindwerk van vijftig jaar geleden raadplegen, is een beproefd middel. Datzelfde werk en de eigen conclusies nu toetsen aan de huidige wetenschap van Europees grootschaligheid, bracht mij tot de relativiteit der dingen.

Rentabiliteit, dacht ik, zat in een goed product, goede grond, goede ziektebestrijding (knolvoet), goede verpakking en goede prijzen door leveren in vrije concurrentie (veiling). Daar zat alles goed. Dat de prijzen zouden stijgen door enkel het aanbod te verminderen - minder produceren dus - dat was een loopje nemen met de realiteit zoals die nu gekend is.

Ik besloot met:

"Als slot kan ik zeggen: er zijn nog veel verbeteringen aan te brengen aan de late teelt van bloemkolen. Ze is niet meer vatbaar voor uitbreiding maar kan zeker nog renderend zijn, mits voorgaande punten in ere worden gehouden".

Nu zou het veel simpeler zijn te besluiten. Bloemkoolteelt is in Hombeek tot een minimum gereduceerd. De tijd dat de boer mee de spelregels opstelde en de markt kon beïnvloeden door het aanbod te verhogen of te verlagen, is lang voorbij. Eens was onze Hombeekse grond de best geschikte voor bloemkolen. Nu teelt de boer wat het bureaucratisch systeem hem oplegt. Noch even wachten en dan teelt men misschien ook bloemkolen op watercultuur.

DE ONTWIKKELING VAN DE BLOEMKOOLTEELT IN DE REGIO

Richard LAUWERS

Inleiding

Vanaf dertien jaar maakte ik reeds mee hoe de bloemkoolteelt zich ontwikkelde in Hombeek. Alleen op de broekgronden langsheen de Zenne kon men ze nog winnen, maar daar waren ze ook aan veredeling toe. De broekgronden waren maar een klein deel van de teeltgronden. Het grootste *winningsveld* lag aan de Hombekerkouter, links en rechts van de steenweg naar Leest, maar ook in het Pasgat en de Schrale Hammen tot in de Bleukes, voorbij de "Boeren ", het pachthof van Carmosteyn. De gronden van de Kouter waren te kalkarm en te licht van structuur om degelijke vruchten te telen. De bloemkool had te kampen met knolvorming van de wortels, waardoor de groei van het gewas werd vertraagd en bloemvorming gestopt. Onwaardige koopwaar was dat.

Hollandse leerschool

Vader Isidoor was onder de eerste wereldoorlog, na de slag van Antwerpen, bijna vijf jaar geïnterneerd geweest in Holland. Daar kreeg hij de kans te werken in de groeteteelt van Loosduinen, ten noorden van Amsterdam. Hij heeft er de bloemkoolteelt leren kennen van A tot Z ! Hij werkte in een groot bedrijf met veel serres en teeltvelden. De gronden waren slibgronden van de Zuiderzee. Hij leerde er de gronden geschikt te maken voor de teelt van bloemkolen, de zaadwinning van de mooiste bloemkolen en zelfs veredeling van de bloemkool door kruising. Vlijtig nam hij aantekeningen van dit alles om het na de oorlog te bespreken met Jef, zijn schoonbroer.

Nonkel Jef (Jef Phlips) was niet onder de wapens en zorgde voor het welzijn van de kinderen van zijn twee zusters, Leonie en Florence. De broodwinners van deze twee huishoudens moesten het land verdedigen, de ene in Antwerpen en de andere aan de IJzer

Isidoor Lauwers, echtgenoot Leonie Phlips en Jef Phlips.

De snelle ontwikkeling

Kort na nieuwjaar 1919 kwam vader terug thuis. Voor het eerst kon hij zijn twee zonen op de schoot nemen; Georges was zes jaar en Jozef vijf jaar oud. Hij ging akkoord met nonkel Jef om samen te werken. Inkomsten en uitgaven werden verdeeld, voor moeder en vader twee delen en voor hem één deel. Vader werd de boer en tuinman, moeder hielp bij het melken van de koeien en deed de herberg. Nonkel Jef bleef melkboer. In de voormiddag reed hij naar Mechelen en in de namiddag hielp hij vader Isidoor. Hij beheerde het ganse bedrijf en had een grote melktoer uitgebouwd. Hij reed grotendeels met melk van eigen gewin. Hij bevoorraadde zijn klanten vanaf de grens Hombeek - Mechelen tot in diep in de binnenstad.

Alle woensdagen ging hij naar de beurs in Brussel. Hij had een grote portefeuille opgebouwd van aandelen uit Holland die fel in opgang waren maar in 1929 kende Brussel de grootste beurscrash van de eeuw. De aandelen van de Belgische Boerenbond kregen een fameuze klop van de hamer en vele boeren die er lid van waren, verspeelden fortuinen. De meeste aandelen waren bijna waardeloos, ook die van nonkel Jef. Dank zij geldelijke steun van onze ouders is nonkel Jef de beurscrash van 1929 te boven gekomen. Hij ging terug naar de Brusselse beurs op woensdag en trachtte een nieuwe aandelenportefeuille samen te stellen. Hij lukte er betrekkelijk vlug in en hij schafte zich de aandelen van de steenkoolmijn van André Dumont van Winterslag aan. Hij onderhandelde met de algemene vertegenwoordiger van die mijn om aan de beste voorwaarden kolenhandelaar te worden. Zijn aandelen stegen in die mate dat hij door de verkoop ervan het geleend kapitaal van onze ouders kon terugbetalen met nog een serieuze winst bovenop.

Alle aandacht van vader Isidoor was gericht op de heropbloei van de bloemkoolteelt. Hij besprak zijn Hollands plan met nonkel Jef, die met hem volledig akkoord ging. Om het plan te kunnen uitvoeren, moest geïnvesteerd worden. Als proefveld werd een stuk land van veertig aren genomen in de Hombekerkouter.

Het strategisch plan kwam hierop neer: eerst deze grond van 40 aren bestrooien met landkalk. Nonkel Jef, die handelaar was in kunstmeststoffen, liet die kalk aanleveren per spoor tot in het goederenstation van Hombeek. In de herfst werd de kalk uitgestrooid met de schop want een strooimachine was niet voorhanden. Zwaar werk, maar het moest toch gebeuren en met drie man, mijn vader Isidoor, nonkel Jef en mijn broer Georges zou het wel lukken. Daarna spande Georges onze bruine ruin voor den breker en mengde de kalk in de bovengrond. Nadien werd licht geploegd op winterland. Dit gebeurde met een handploeg, die een serie messen had en niet omkeerbaar was, met vooraan een diepteregelaar. Ze werd getrokken door een paard en bestuurd met de hand door de voerman. Dat was echt het werk van nonkel Jef en onze Georges. Zij beheersten dat ploegen volledig. Waarom op winterland? Omdat de kalk zich gedurende de winter goed zou inwerken in de bovenlaag.

Vader kocht eenruiterramen in Sint-Katelijne-Waver. Daar waren er veel te koop door het bouwen van grote serres. Hij legde nu kweekbedjes aan in de hof. Er werden een paar duizend potten gekocht van een liter, waarin de kleine plantjes moesten gepoot worden. Daarin konden ze groeien tot ze groot en stevig genoeg waren om in volle grond over te planten.

"Nie van Flupses" met twee van heer vier zonen

Na de winter moest het land rijkelijk met goed verteerd stalmest bestrooid worden en met de Brabantse ploeg, met twee omkeerbare messen, diep omgeploegd worden. Wij hadden twee ploegen, één voor twee paarden en zelfs één voor drie paarden. Onze Georges en ik konden ploegen met drie paarden. Als die ploeg gebruikt werd moest het stuk grond lang en breed genoeg zijn. Zo hadden wij een teeltgrond van 200 meter lang en 50 meter breed. Echt ideaal voor een driespan, zware Brabantse paarden, die nooit moe werden. Na een dag ploegen konden wij zeggen : "Nu hebben we een Brusselse reis in de benen".

We reden met onze bloemkolen naar de Mechelse groetehallen. Om een redelijke prijs te bekomen, wachtten we tot de tuinders van Sint-Katelijne-Waver en O.L.Vrouw-Waver de hunne geleverd hadden. Zo werd alles daarnaar berekend en we kregen een hogere prijs. Het werd inderdaad een groot succes. Vader en nonkel waren vlug gewaardeerde telers in de Mechelse groetemarkt. Hun succes werd de jaren nadien door de andere telers beproefd en de ganse Kouter en andere teeltvelden werden het groot winningsgebied van bloemkolen.

Richard Lauwers (auteur) met zijn ouders Isidoor Lauwers en Leonie Phlips en zijn neefje Raymond Lauwers.

Het eerste proefjaar 1931 gaf schone, witte en stevige bloemkolen, die goed presenteerden als ze op de wagen geladen waren. En hun leuze werd in ere gehouden: "Eerlijk zijn duurt het langst !" De binnenste lagen op de wagens werden even mooi gestapeld met even goede waar als de buitenste. We zouden driemaal per week met een lading van ongeveer 700 bloemkolen de Mechelse Markt aan-

doen. Ondertussen had vader een nieuw kweekbed bezaaid om de volgende serie van 3.000 plantjes te kunnen zetten. Zo ging dat verder tot begin augustus. Een geduchte vijand van de bloemkool was de witte vlinder, die zijn eitjes legt op de grond tegen de stam, waar de eitjes door de warmte uitgebroed werden en groene rupsen gaven, die zich onmiddellijk tegoed deden aan de jonge groene bladeren en eveneens aan het kleine witte kropje van de vrucht. Deze bloemkolen hadden een vreselijk uitzicht en werden geweigerd voor consumptie. In die jaren waren er nog geen aangepaste verdelgingsmiddelen om deze plaag te bestrijden, maar onze vader en nonkel Jef bedachten toch een verdelgingsmiddel, namelijk de teerkragen. Nonkel ontwierp een model en ging ermee naar onze hoefsmid te Mechelen, die tevens kunstsmid was. Hij had een tekening gemaakt van een koperen toestel dat ze gingen gebruiken. Het moest stevig in mekaar zitten en het ronde mes moest 10 cm doorsnede hebben, met in het centrum een stervormig mes, waarin in het midden een opening van iets meer dan ½ cm moest zijn om de stengeltje van de pootplant er in te sluiten. Nonkel kocht een teerrol in een magazijn voor bouwmaterialen en ging op zijn werkbank 3.000 kragen slagen. Het aambeeld moest de slagen van een hamer van 1 kg kunnen verdragen. Nonkel Jef had de armen van een hoefsmid en alles kwam op tijd klaar.

Het planten van de bloemkoolplantjes. Wanneer de pootplantjes in de bloempotten stevig en groot genoeg waren, moest men het land eggen en met omgekeerde eg gelijk maken. Eens dat afgewerkt, werden de rijen met een lange lijn aangeduid en 60 cm van elkaar geplaatst. Vervolgens werden er slippen gestoken met een *schup* op deze lijnen en eveneens 60 cm van elkaar, wat gewoonlijk op het gevoel werd gedaan. Eens dit afgewerkt werden de plantjes in de slippen gestoken en met de voet aangedrukt, klompen aan de voet was een noodzakelijkheid om de plantjes niet te beschadigen.

Eens de plantjes recht kwamen en opgroeiden, werd er gehakt. Eerst reed iemand met een hakmachientje met twee messen tussen de rijen en daarna werd tussen de planten gehakt om meer zuurstof in de grond te brengen. Bij vertraagde groei door de droogte werden er putjes gemaakt ongeveer 30 cm van de plantjes. Ze werden aangegoten met water uit de put van Fré De Nijs, een oude Zennebedding achter het kerkhof, of uit de grote beek die het *Schalambosje* (Schrale Hammen) omzoomde.

Als de bloemkoolplant volwassen was, ongeveer 60 cm hoog, ging men tussen de rijen om te zien of er kleine witte kropjes te voorschijn kwamen. In dat geval werd een buitenblad gebroken en daarmee dekte men het witte kropje af. Zo bleef de zich vormende bloemkool tot aan de kaptijd beschermd tegen de zon. Het wit ongeschonden kopje bleef meegroeien tot de vrucht klaar was om geleverd te worden. Hoe mooier wit en hoe groter de bloemkool was, hoe hoger de prijs was. De meeste telers hadden dezelfde vaste opkopers. Mijn vader, Isidoor Lauwers en zijn schoonbroer Jef Phlips waren gewaardeerde bloemkooltelers met nog andere Hombeekse telers als Miel Keuleers (Boerkens), de Kees (Slachmuylders), Jan Van Dam, Fons Goossens, Bernaerts van het Regulaar en anderen.

Zelf bloemkoolzaad winnen

Vader Isidoor zette de methode uit Holland nu in de praktijk om. Een serie mooie bloemkolen, gemengd met nieuwe volwaardige rassen van Sint Katelijne-Waver, bleven onaangeroerd in het veld staan, liefst ver van de veldweg. Zo kwamen ze in het zaad op een natuurlijke wijze verstoven door de wind. Als de zaadlobben droog waren, sneed vader de bloemkool voorzichtig tegen de grond af en ontdeed de ze van de meeste grote bladeren. Hij stak iedere plant in een zak, bond deze goed dicht en hing ze aan de zuidermuur tegen het klooster om de planten te laten drogen. Als de zaden uit de lobben vielen, bracht hij deze in goed gesloten bakken uitgespreid voor de zuidervensters van onze vroegere balzaal tot de zaden goed gehard waren om ze het volgende jaar te zaaien.

Zijn zaadwinning bleef geheim tot onze Georges of ik klaargestoomd waren om het bedrijf over te nemen.

Georges Lauwers achter de ploeg op het land tegen de Zennedijk

Georges was de opvolger, indien hij hopelijk de oorlog van '40-45 zou overleven. Zo niet, zou ik de overname moeten gerealiseerd hebben ! Mijn andere broer Jozef was reeds ingetrouwd bij Vondeles door zijn huwelijk met Irma. Wij waren reeds goed voorbereid en vertrouwd geraakt met het bedrijf. Uiteindelijk waren onze bloemkolen van zo'n hoge kwaliteit dat we de markt niet meer moesten aandoen en onze vruchten aan huis werden opgekocht aan de hoogste marktprijs van de dag.

In 1958 overleed vader en Georges en zijn vrouwtje Leineke namen de boerderij over. De handel in steenkolen en meststoffen van nonkel Jef kon bij gebrek aan werkkrachten niet voortgezet worden. De herberg "In het nieuwe huis" was in 1943 al gesloten wegens het slechte oorlogsbier.

Moeder Nie met de zonen Richard, Jef, Georges en Louis

reed niet meer naar de markt. Hij had zeer vlug een akkoord met Net van Rumst om de bloemkolen ter plaatse op te halen. Ze werden in kassen gestoken voor de marktdag. Ze betaalde de hoogste marktprijs. In volle vertrouwen hebben ze samengewerkt. Zo spaarde Georges veel tijd die broodnodig was voor de boerderij die sterk uitgebreid was in functie van negen melkkoeien en vier à vijf vaarzen. De zonen van Georges, Raymond en Frans, kozen een ander beroep en hij ging op zijn vijfenzestigste met pensioen.

Als besluit volgt hier nog een typisch verhaaltje uit de bloemkoolwereld van die tijd. Het jaartal dat dit verhaal zich afspeelde weet ik niet meer juist, het moet ergens direct na de Tweede Wereldoorlog geweest zijn.

Vader had nog een bloemkoolperceel braak liggen, maar het was al half juli. De laatste planting moest normaal gebeuren voor 1 augustus. Het was een uiterst gunstige einde juli en het zag er naar uit dat de maand augustus dat ook zou zijn ! Vader ging nog een 3.000 à 4.000 plantjes kweken en Georges bracht het land gereed voor de planting. Vader kwam met zijn plantjes klaar voor half augustus en het weer bleef ideaal, vochtig en warm genoeg voor de planting. Indien de grond klaar was, kon men alle mooie en stevige plantjes in de grond steken. Het weer bleef gunstig en er kwam een prachtige nazomer. De plantjes groeiden, een lust om te zien, en kwamen tot volle groei tegen de kerstdagen. De winter bleef zacht en trad zeer laat in, wat een groot voordeel was voor deze late teelt. De eerste snede brachten zij naar de markt in Hombeek op maandag tweede Kerstdag, rond de zevenhonderd bloemkolen. Zij waren de enige die bloemkolen konden aanbieden. Twee van de grootste opkopers, Net van Rumst voor Antwerpen en Swa Piot voor Brussel waren aanwezig. Ze kwamen overeen om al die bloemkolen op te kopen en in twee te verdelen aan dezelfde hoge prijs. Dat was mogelijk, want beiden leverden hun waren aan grote restaurants, die graag uitpakten met exclusieve koopwaar. Vader Georges en de bloemkoolopkopers beleefden een goede week want ze leverden nog een wagen van 700 bloemkolen op woensdag en vrijdag. Wat eerst door andere telers tot mislukken gedoemd was, wegens te laat in het seizoen, veranderde na nieuwjaar in bewondering. Natuurlijk was dit iets uitzonderlijks waar men nog vele jaren nadien over sprak. Het was niet alle jaren rozengeur en maneschijn voor de bloemkooltelers !

Dit was mijn kleine bijdrage over de bloemkoolteelt in Hombeek, die door mijn ouders en broer jarenlang werd beoefend, met veel liefde voor het vak en voor de natuur.

Richard Lauwers
R.V.T. Liermolen 303 H.Hart te Grimbergen

Het "Nieuw Huis" tot 1943 een bekende herberg met balzaal op de eerste verdieping, ouderhuis Lauwers - Phlips

Victor DE LAET, oud-burgemeester van Leest

Lieve HUYSMANS

Mijn grootvader, **Victor Jozef De Laet,** werd te Leest geboren op 16 maart 1887. Hij groeide op als enig kind in het gezin van **Frans De Laet** en **Pelagie Bernaerts**. Zijn peter en oom was **Victor Bernaerts**, pastoor te Zemst. Victor volgde de Grieks-Latijnse humaniora in het Klein-Seminarie te Hoogstraten. Na een voorbereidend jaar geneeskunde aan de Katholieke Universiteit Leuven moest hij in 1908 noodgedwongen het landbouwbedrijf van zijn moeder, weduwe geworden, voortzetten.

In 1912 huwde hij **Julie Meuldermans**, te Hombeek geboren in 1888 (tak van "Rettes". Ze woonden in zijn geboortehuis in de Tiendeschuurstraat waar hun elf kinderen geboren werden.

In 1915 werd Victor de eerste kassier van de Raiffeisenkas te Leest. In 1919 zou hij medestichter en de eerste voorzitter van de plaatselijke Boerengilde worden. Ook van de Boerinnenbond was hij in 1922 de medestichter. Drie jaar later richtte hij mee het Davidsfonds op te Leest. Hij was lid van de hoofdraad van de Belgische Boerenbond van 10 juli 1925 tot 22 maart 1936. Hij vertegenwoordigde daarin de arrondissementsbond van de boerengilden van Mechelen.
Zonder aan de gemeenteraadsverkiezingen van 1926 deelgenomen te hebben werd hij voorgedragen en benoemd tot burgemeester van Leest. Dat bleef hij tot na de verkiezingen van 1938. Eind jaren '50 werd hij in de Hoge Landbouwraad bij het Ministerie van Landbouw afgevaardigde van de Provinciale Landbouwkamer van Antwerpen. Van nog meer landbouwinstanties en ook veekweeksyndicaten was hij voorzitter of lid, zelfs tot op hoge leeftijd. Hij was ook keurmeester op alle jaarmarkten in de omtrek. In 1962 mochten Victor en Julie hun 50-jarig huwelijksjubileum vieren. Acht jaar later, begin 1970, overleed Victor De Laet in zijn slaap. Hij was 83 jaar oud. Julie stierf in 1984, 96 jaar oud.

VMV
VENNOOTSCHAP
MECHELSE VEILINGEN C.V.
TEL. 015/55.11.11 FAX. 015/55.06.01

MEULDERMANS bvba
Bankstraat 13a -2811 Hombeek
Tel 015/42 25 12 fax 015/42 30 71
e-mail :meuldermans@attglobal.net
CDV 46613
Record
beleggingen
kredieten
verzekeringen
onafhankelijk Verzekeringsmakelaar

www.vastgoedplus.be
VASTGOED
Verkoop en verhuur van
Onroerende goederen
015/200 999
Eddy Mandelings – 0477/99 7000

FORTIS
BANK
Solid partners, flexible solutions

ANTWERPEN
het vlinderpaleis
primitieve tweeluiken
moderne- en oude architectuur

DAUWTRAPPEN

't Ridderke

Trimestrieel heemkundig tijdschrift van Hoembeka
22ste Jaargang 2007 * Nr. 3 * juni - augustus

Jeugdhuis HOJÉ blaast dit jaar 45 kaarsjes uit.

Ooit stond de club aan de top in Vlaanderen. Van heinde en verre stroomden jongeren toe naar het bescheiden Hombeek

verantwoordelijk uitgever: Ward De Kempeneer, Diepestraat 2, 2811 HOMBEEK tel 015 423326

afgiftekantoor
1980 ZEMST

DE KRINGWERKING

FIETSTOCHT op Zondag 26 augustus

Om 10.00 uur gaan de moedige fietsers van start aan het cultuurhuis voor een tocht van 45 km langs Zenne, Rupel en Schelde. De lunch is voorzien in Waterskiclub " Clothilde" in Ruisbroek.

VERGADERING op Vrijdag 7 september

Er is een hele tijd over heengegaan en het verlof zit erop. Nu is het weer het moment om bij pot en pint eens rustig na te praten over wat geschied is en over wat nog te gebeuren staat.
Onze reis naar Duitsland op 16 en 17 september telt 44 inschrijvers. Een korte toelichting over het thema "keizer Constantinus" zal alles wat bevattelijker maken wat de Romeinse stad Trier betreft.

De reis naar Berlijn en Dresden zullen we niet vlug vergeten. Bij deze gelegenheid kunnen de foto's en filmen worden bovengehaald om nog eens na te genieten.
We bespreken samen de uitstappen en reizen die we het volgend jaar willen doen.

Onze viering van 25 jaar heemkundewerking komt natuurlijk ook ter sprake.

JUBILEUMVIERING

Op 11 november 1982 werd Hoembeka gesticht. Intussen is dit al een kwarteeuw geleden.

Op zaterdag 10 november zullen we deze heugelijke verjaardag feestelijk gedenken met een diner in "Het Gulden Anker" in Mechelen. De uitnodiging volgt.

Op zondag 11 november staat het Sint-Maartenfeest volledig in het teken van onze kring. We onthullen na de gedachtenismis voor de leden, een plaquette in onze kerk met alle namen van de pastoors van onze parochie. Een evocatie belicht 1000 jaar parochie Hombeek . We bieden alle aanwezigen een heildrank aan en toasten op de volgende 25 jaar.

SINTE-METTEVIERING 2007

Op zondag 4 november trekt de kinderlichtstoet weer door onze straten. Hoembeka zette deze traditie in en blijft in het Sinte-Mettecomité verder mee ijveren voor deze manifestatie. Na de hoogmis is er om 11.15 uur zegening van alle dieren aan de kerkdeur. Daarna trekt de paardenommegang weer door de straten. Alle deelnemers ontvangen van Hoembeka een herinneringsvaantje.

DE HOMBEEKSE SCHOLEN

Volgend jaar in mei wil de Sint-Maartenschool gedenken dat 100 jaar geleden de nieuwe schoolgebouwen aan de Hombekerkouter werden gebouwd. De heemkundekring wil niet achterblijven bij deze memorabele verjaardag. We werken aan een fotoboek over het schoolwezen.

TENTOONSTELLING

Op 1 en 2 november stellen we alle tot op heden verzamelde foto's ten toon over ouders, grootouders en overgrootouders die in Hombeek school liepen. Het is een zeer merkwaardige verzameling geworden. Het boek met begeleidende tekst over de beide scholen van Hombeek zal aan belang winnen indien de namen van de scholiertjes zullen kunnen worden ingevuld. We doen een beroep op de ouderen om ons hierbij te helpen.

JEUGDHUIS HOJE
45 JAAR JEUGDCULTUUR IN HOMBEEK

Geert CLERBOUT

Met dank aan Paul Van Den Eede, Walter Jaspers, Lena en Rosa Selleslagh, Ward Van Doren, Bart Dons, Chris Vercammen en Lus Fieren

In december van dit jaar viert jeugdhuis Hoje zijn 45ste verjaardag. Bijna een halve eeuw verenigt de Hombeekse vzw jongeren achter het parochiecentrum in de Bankstraat. In die periode heeft de jeugdclub hoogtes en laagtes gekend, maar ze is altijd blijven bestaan, en hoe. Tal van initiatieven zagen het levenslicht door toedoen van de eigen jeugd. Sommige van die initiatieven zijn inmiddels uitgegroeid tot jaarlijkse tradities. Hoog tijd voor een geschiedkundig overzicht.

Inleiding

In december 1962 nemen enkele jongeren het initiatief om een jeugdclub op te richten in Hombeek. Er wordt gestart met één club: de **Gemengde Club**. Eén jaar later wordt de **Jongensclub** in het leven geroepen en nog een jaar daarna is het de beurt aan de meisjes: de **Grotere meisjesclub** vervoegt het voorgenoemde duo. Samen worden zij verenigd onder de naam **Hombeekse Jeugdklubs**, beter bekend als **Hoje**. De minderjarige jongeren vanaf 15 jaar vinden hun gading bij de meisjes- en jongensclubs, terwijl de volwassen jongeren zich verenigen in de Gemengde Club. De jonge dames amuseren zich elke woensdag met macramé, dansen, sportactiviteiten en uitstappen, terwijl de jongens elke week op zaterdagavond en zondagmorgen samenkomen om te sporten, te quizzen of te biljarten. De Gemengde Club komt aanvankelijk slechts driemaandelijks samen, maar al snel overstijgt de vraag het aanbod. De vergaderfrequentie neemt toe en het duurt niet lang vooraleer ook deze club wekelijks samenkomt.

Dat Hoje aan het begin van de *Golden Sixties* het levenslicht ziet, is geen toeval. Overal in Vlaanderen springen jeugdclubs als paddenstoelen uit de grond. De reden hiervoor is simpel. Vanuit Amerika, waar de **Beatnix** seks en drugs ontdekken, komt er een jongerencultuur overgewaaid naar Europa. In Londen overheersen de **Angry Young Men** het straatbeeld en in Parijs nemen extreem-linkse jongeren het heft in handen. Bovendien stijgt de populariteit van Rock 'n Roll, een muziekgenre voor en door jongeren gemaakt, zienderogen. Voor het eerst in de geschiedenis ontwikkelen jongeren zich tot volmaakte consumenten, een nieuwe groep op de commerciële markt waar rekening dient mee gehouden te worden[1]. Ook de beleidvoerders beseffen dit. Rond deze periode stippelt de overheid voor het eerst in de Belgische geschiedenis een beleid uit dat specifiek is gericht op de jeugd en zijn vrijetijdsbesteding. Onder meer de 'Wet tot de zedelijke bescherming van de jeugd' (dancingwet), ingevoerd door **de regering Eyskens III** op 15 juli 1960 is daar niet vreemd aan. Jongeren, namelijk alle mensen onder de 18 jaar, wordt verboden zich op te houden op plaatsen waar ze slechte gewoontes van volwassenen kunnen overnemen. Dans- en speelzalen zijn voortaan verboden terrein voor ongehuwde jongeren. Om die wet te doen gelden, moet er uiteraard wel een alternatief worden voorzien: het jeugdhuis[2].

De directe voorlopers van het huidige jeugdhuiswerk worden in Amerika, en met name door de **Young Women Christian Association** (YWCA), ontwikkeld.

Het Antwerpse YWCA geldt als voorbeeld voor heel Vlaanderen. Hier zien we de *Girl Reserves* uit 1924[3]

Na de Tweede Wereldoorlog wilde men zoals gezegd een open ontmoetingsruimte creëren waar jonge mensen onthaald worden in gezellige en aparte ruimtes met een aantal voorzieningen voor vrijetijdsbesteding. Het jeugdhuis YWCA Antwerpen staat van bij het begin trouwens model

[1] MEERS (J.). *Jeugdhuiswerk kon groeien dankzij dancingwet*, p. 2.

[2] In 1973 wordt de leeftijd in de dancingwet verlaagd tot 16 jaar. Dit betekent een klap voor vele jeugdhuizen: voortaan mogen alle 16- en 17-jarigen ook in dancings gaan fuiven. Hoje zal van deze maatregel echter geen last ondervinden.

[3] http://www.antwerpen.ywca.be

voor de eerste erkende jeugdhuizen. Via subsidiëring wordt aan de jongeren de mogelijkheid geboden zich te verenigen en activiteiten te organiseren. De concrete invulling van dit overheidsbeleid wordt uitbesteed aan de verschillende zuilen. Al snel wordt echter duidelijk dat de katholieken, die zowel op politiek als op maatschappelijk vlak de sterkst ontwikkelde zuil vormen, het laken naar zich toetrekken[4]. Jeugdclubs en –huizen worden dan ook in vrijwel elk Vlaams dorp opgericht, zo ook in Hombeek.

Met deze politiek willen politici en zuilorganisaties ervoor zorgen dat ook de moeilijk bereikbare jongeren zich aansluiten bij een jeugdclub. Actieve kinderen zijn doorgaans al lid van een beweging als Chiro of Scouts, maar zij die op jonge leeftijd niet toetreden tot een jeugdbeweging, vallen ook later uit de boot. Tot op het einde van de jaren 50 wordt deze niet-georganiseerde jeugd bestempeld als afwijkend. Deze jongeren kunnen het ideaal van de jeugdbeweging niet aan. Ze zijn verwaarloosd, losgelaten en verwilderd[5]. Naarmate de jaren 60 naderen, groeit echter het besef dat het probleem niet bij de jongeren zelf ligt, maar in de structuur van de jeugdbewegingen. Er is nood aan een nieuw model van jeugdbeweging: het jeugdhuis. In feite moet het ontstaan van het jeugdhuisnetwerk dus gekaderd worden in een politiek van antimarginalisering. Door het oprichten van jeugdhuizen probeert de overheid jongeren in het gareel te houden. **J. Regal** schrijft samen met **H. Cammaert** en **N. Wauters** het eerste theoretisch boekje over jeugdhuiswerk. Het trio beschouwt het jeugdhuiswerk als een aanvulling op de jeugdbeweging. Het jeugdhuis moet zich volgens hen richten op jeugdigen met een lager niveau van persoonlijkheidsontwikkeling, namelijk de zwakmaatschappelijke jeugd die zich in een groeiende welvaartsstaat niet langer optimaal kan manifesteren[6].

De situatie voor 1960

De structuur van het Hombeekse jeugdwerk voor 1960 is tweeledig. Enerzijds is er de chiro, waarbij de jongens en de meisjes strikt gescheiden worden gehouden. Hier kunnen de kinderen blijven tot hun 15 of 16 jaar. Daarna kunnen ze eventueel een functie als leider op zich nemen. Anderzijds zijn er de verzuilde jongerenorganisaties voor de oudere jeugd. Aan de ene kant merken we hier de **Boeren Jeugd Bond** (BJB) en aan de andere kant de **Katholieke Arbeidersjeugd** op, die zowel een mannelijke (KAJ) als een vrouwelijke (VKAJ) zijde telt. Nadat de jongeren uit de chiro gaan, treden ze toe tot één van deze organisaties. De interesse vervaagt echter al snel. De jeugd is niet meer geïnteresseerd in bovenstaande organisaties. Eerst en vooral omdat de boerenjongeren zich steeds minder beginnen te interesseren in het houden van een boerderij. De tijd dat de zoon per definitie de zaak van de vader overneemt, is immers voorbij. Hetzelfde geldt een beetje voor de arbeiderskinderen. Door het optrekken van de leerplicht, eerst tot 16 en later tot 18 jaar, zijn zij niet langer geneigd om toe te treden tot de Katholieke Arbeidersjeugd. Liever wachten ze even om enkele jaren later lid te worden van de goeddraaiende volwassenenorganisaties, zoals de **Boerenbond** of de **Bond van Grote en Jonge Gezinnen**. Er ontstaat dus een hiaat in het jeugdwerk tussen de puberteit en de volwassenen. De KAJ reageert niet op deze wijzigende situatie, maar de BJB laat zich niet ongemoeid. Om het tij alsnog te keren en de jeugd opnieuw te boeien wordt de organisatie in 1965 omgevormd tot de **Katholieke Landelijke Jeugd** (KLJ)[7]. Dit is een evolutie die zich in vrijwel heel Vlaanderen voltrekt, zo ook in Hombeek.

Pastoor Van Dijck organiseert de missie in 1960 en legt zo de basis voor de latere oprichting van Hoje

In 1960 komt er dan een speciale wending, die de toekomst van het Hombeekse jeugdwerk grondig zal beïnvloeden. In dat jaar wordt de laatste missie gehouden in Hombeek, door toedoen van **pastoor Van Dyck**. Hij nodigt een aantal Dominicanen-priesters uit Gent uit, om de Hombeekse jeugd drie weken lang te komen onderrichten. Eén van deze priesters is bijzonder geïnteresseerd in het jeugdwerk. Hij is op de hoogte van de problemen waar de verschillende jongerenorganisaties mee kampen. Om het gebrek aan degelijke opvang voor de 15- tot 25-jarigen op te lossen, wordt er tijdens de missie gestart met het oprichten van

[4] ABBELOOS (F-J.). *Een huis voor de zuil of van de jeugd? Analyse van de zuilgebonden coördinatie en legitimatie van de jeugdhuiswerking binnen de Belgische verzorgingsstaat voor de periode 1958-1973.* Licentiaatverhandeling UGent, 2003, p. 289.
[5] ABBELOOS (F-J.). *Een huis voor de zuil of van de jeugd?*, p. 95.
[6] http://www.formaat.be
[7] http://www.klj.be

Jongerengemeenschappen. Zij ontstaan uit geëngageerde chiroaspiranten of -verlaters, die zich willen verenigen. Niet toevallig speelt de chiro hier een belangrijke rol. Van Dyck is pastoor in Hombeek sinds 1954, maar daarvoor was hij onderpastoor in Antwerpen, in de parochie van Sint-Michiel. Het is daar dat de hoofdzetel van de Vlaamse Chiro is gevestigd. Hij heeft dus al lange tijd een goede band met deze jongerenorganisatie. Ook in Antwerpen bemerkt men de problemen, want Hombeek is uiteraard geen alleenstaand geval. Daarom ontstaat er een situatie waarbij verschillende instanties, de jongeren zelf, de parochie, het chirohoofdkwartier, de andere bestaande jongerenorganisaties en de overheid, zich willen inzetten om een oplossing te vinden.

Een blitse start

Hoje ontstaat uiteindelijk in december 1962, zoals gezegd door toedoen van de verantwoordelijken van de toenmalige (katholieke) parochiale jeugdverenigingen, namelijk de **Chiro**, de **KAJ**, **VKAJ** en de **BJB**. De stichtingsvergadering op de pastorie wordt gehouden onder leiding van **pastoor Van Dyck.** De pastoor beklemtoont dat er nood is aan een jeugdclub om vooral de niet-georganiseerde jongeren vanaf 18 jaar aan te trekken. Hoje is met andere woorden een aanvulling op de Hombeekse chiro. De nieuwe jeugdclub richt zich echter niet enkel tot de niet-georganiseerde jeugd, in tegendeel. Walter Jaspers vertelt:

In zekere zin is Hoje ontstaan uit de chiro, maar diezelfde chiro werd al snel ondergeschikt aan het nieuwe jeugdhuis. In plaats van in de lokalen te blijven, trokken de aspiranten de club in om pinten te pakken. Hoje heeft op die manier de pedagogische werking van de chiro in de negatieve zin beïnvloed. De echte jeugdwerking speelde zich al snel af in het jeugdhuis en niet langer in de chiro.

Harry Van Lint wordt hoofdverantwoordelijke van de nieuwe jeugdclub. De allereerste activiteit die het nieuwbakken Hoje organiseert, is een bezinningsvergadering. Op 26 december 1962 komen de leden samen in de meisjeslokalen om uit te dokteren hoe ze zich zullen organiseren. Uit die vergadering komt, niet onlogisch, duidelijk naar voren dat er een behoefte is naar *vrij* jeugdwerk[8]. Iets later ontstaan er ook twee nieuwe clubs, de jongensclub (1963) en de meisjesclub (1964). **Lena Selleslagh**, die later directrice van de Mechelse Ursulinen zou worden, werpt zich op als initiatiefneemster van de meisjesclub, terwijl de jongensclub onder leiding van **Dirk Lauwers** komt te staan. Deze drie clubs, met elk hun eigen voortrekker, vormen samen de **Hombeekse Jeugdklubs**. De Gemengde Club en de Jongensclub stellen op dat ogenblik niet bijster veel voor. Zij bestaan voornamelijk op papier, maar vergaderen niet echt veel. De meisjesclub daarentegen, kan op veel bijval rekenen. Eén van de opmerkelijkste activiteiten uit de begindagen is dan ook het 14-daagse bergkamp in het Oostenrijkse **Tirol**. Voor vele leden is dit de eerste keer dat ze buiten de Belgische landsgrenzen treden, een evenement dat in Hombeek niet onopgemerkt voorbijgaat. De Gemengde Club vergadert in den beginne zoals gezegd slechts één keer om de drie maanden. Een memorabele vergadering is ongetwijfeld die van vrijdag 22 november 1963. Terwijl de leden van Hoje bijpraten in het parochiehuis, stormt **Chris de Meester** het lokaal binnen met de melding dat de Amerikaanse president J.F. Kennedy zopas is vermoord. In volle Koude Oorlogstijd vresen de jongeren onmiddellijk voor een nieuwe oorlog, al is het gelukkig niet zover gekomen.

De clubs draaien steeds beter, maar van een jeugdhuis is op dit ogenblik nog lang geen sprake. Pas twee jaar later, in 1965, ontstaat er voornamelijk onder impuls van **Ward Van Doren** een echt jeugdhuis, dat wordt erkend door het **Ministerie van Nederlandse Cultuur**. Op 24 mei van dat jaar kwam er al een controleur over de vloer in Hombeek. **Inspecteur Claus** bespreekt de toestand op Hoje in zijn verslag: *"veel toewijding, maar een eerder primitieve inrichting. De verantwoordelijken weten bovendien nog niet helemaal wat een jeugdhuis is. Alleen de heer Van Doren is er zich van bewust dat ze er nog niet zijn"*, aldus de inspecteur. In oktober komt Claus terug en dan zijn de bevindingen positiever. Hij meent dat er hard is gewerkt en dat er wordt begrepen wat een jeugdhuis moet zijn.

Na de erkenning krijgt Hoje deze lichtbak van de overheid, als teken voor de ouders dat het om een veilig jeugdhuis gaat

Daarom beslist hij Hoje te erkennen in categorie III. Het is meteen de eerste officiële erkenning van de Hombeekse Jeugdklubs als jeugdhuis. Die gebeurtenis wordt bezegeld met de ontvangst van een lichtbak met een grote J erop. Die bak krijgen

[8] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006

alle jeugdhuizen die deel uitmaken van de Vlaamse koepel. Het dient als teken voor de ouders, om aan te tonen dat het huis waar hun kinderen zich ophouden, kwalitatief in orde is en door de Belgische overheid wordt gesubsidieerd en gecontroleerd. De erkenning is een werk van lange adem geweest. **Frans Parijs**, toenmalig gemeenteraadslid en voorzitter van de **Bond van Grote en Jonge Gezinnen**, is eveneens bekommerd om het welzijn van de Hombeekse jeugd. Via zijn functie als voorzitter, brengt hij permanent verantwoordelijke van Hoje, Ward Van Doren, in contact met inspecteur Claus. Via die weg wordt Van Doren in staat gesteld om een cursus te volgen in Brussel, bij de **Nationale Dienst voor de Jeugd** (NDJ). Door de dingen die hij daar opsteekt, slaagt Van Doren erin om Hoje in 1965 tot jeugdhuis te laten erkennen. Toch rijzen er al snel problemen met het nieuwbakken Hoje. De jeugdclubs zetelen immers in de lokalen van de parochie, en blijven vaststeken onder de parochiale vleugels van de pastoor. Die kan zich niet vinden in de werking van de club.

Het oude parochiecentrum wordt omgevormd tot een jeugdhuis. Hoje blijft echter afhankelijk van de parochie

Eigen aan een jeugdhuis is zijn methodiek: de werking van de club wordt bepaald door de leden. Niet de leiding beslist wat er gebeuren zal, maar de basis. Bottom-up in plaats van top-down. Voor de pastoor is dit onaanvaardbaar. Hij meent dat als de jongeren zomaar hun zin kunnen doen, er snel norm- en waardevervaging zou optreden. Bovendien wordt vanuit Brussel bepaald dat een jeugdhuis bij voorkeur in een onafhankelijk gebouw zetelt en zich volledig pluralistisch opstelt. Twee zaken die onverenigbaar zijn met de opvattingen van de Kerk, net als het feit dat het jeugdhuis een vzw, en dus onafhankelijk van de parochie, moet zijn. Inspecteur Claus merkt bij zijn eerste bezoek dat deze criteria in Hombeek allerminst worden ingevuld, maar hij is geduldig. Ward Van Doren doet zijn uiterste best om uit de klauwen van pastoor Van Dyck te komen, maar slaagt niet in zijn opzet. Toch kan hij er uiteindelijk voor zorgen dat Hoje wordt erkend als jeugdhuis, zoals eerder gezegd. Eindelijk is er tijd om het jeugdwerk stevig op poten te zetten.

Doel

Uit de Hoje-statuten: *De jonge mens zoekt in zijn vrije tijd de mogelijkheid om andere jongeren te ontvangen. Samen willen zij zich ontplooien op velerlei manieren. Hun vrije tijd is voor hen ook een gelegenheid om zich verder als mens te ontplooien op een door hen zelf gekozen wijze naar gelang hun belangstelling. Aan deze verlangens wil het Jeugdtehuis een zo breed mogelijk antwoord geven voor alle jongeren.*

Daarom:

- *zal het Jeugdtehuis zijn deuren openstellen voor alle jongeren, zonder onderscheid, zodat zij er de gelegenheid krijgen om mekaar te ontmoeten in een gezellige en educatieve sfeer.*
- *zal de kern van het Jeugdtehuis mogelijkheden scheppen tot aktiviteiten rekening houdend met de verlangens van de jongeren zelf om hen gelegenheid te geven tot ontspanning of culturele ontplooiing.*
- *zullen op initiatief van de jongeren zelf de zg. hobbyclubs ontstaan (of verdwijnen) naar gelang de interesse. Al hebben ze een zekere zelfstandigheid inzake dag van bijeenkomst en aktiviteiten, toch blijven zij behoren tot het geheel van het Jeugdtehuis.*

Hieruit blijkt duidelijk welk doel Hoje zichzelf oplegt: alle jongeren de mogelijkheid bieden zich in een gunstige, educatieve sfeer te ontplooien. Het jeugdhuis beweert ook reeds in de begindagen een zeer open-minded beleid te voeren. De kern is bijvoorbeeld een grote voorstander voor de emancipatie van de vrouw, iets wat in die dagen nog niet algemeen aanvaard is. Zo roept de redactie van het maandblad alle meisjes op om meer initiatief te nemen en niet langer langs de zijlijn toe te kijken:

> De E M A N C I P A T I E van de
> vrouw kan alleen een werkelijkheid
> worden als gij, meisjes van NU,
> positief meewerkt!
>
> - gij moet er zijn
> - gij moet initiatief nemen
> - gij moet verantwoordelijkheid opnemen

Een mooie attitude die ook in de latere jaren niet wordt verloochend. Hoje stelt zich open voor alles en iedereen. Dit komt ook onder meer tot uiting in de activiteiten die het jeugdhuis plant rond de *Week van de jeugd*, in november 1967. Eerbied en waardering voor elke mens, een wereld zonder oorlog en mensenhaat en weg met de eenzaamheid zijn de drie doelstellingen die de hele Hoje-crew een hele week uitdraagt naar iedereen die het maar

horen wil[9]. In een optocht, die eindigt met het aansteken van een groot vredesvuur, worden vredesliedjes gezongen. Bovendien worden de spandoeken *oorlog*, *eenzaamheid*, *rassenstrijd*, *honger*, *verveling*, *armoede*, *hoogmoed* en *schraapzucht* verbrand en wordt de vredesbanier in de hoogte gehesen.

Een van de belangrijkste doelen van het jeugdhuis is dus de jongeren bewust maken van maatschappelijke problemen, de jeugd duiden op kritische invalshoeken bij actuele thema's, … Kortom, ervoor zorgen dat de Hoje-jeugd niet zomaar slikt wat ze krijgt te horen en zich zelf kritisch opstelt ten opzichte van het journaal en andere informatiebronnen. Bovendien mogen de jongeren zich niet te beroerd voelen om mondiale thema's te bespreken. Dit blijkt onder meer uit een stukje dat de redactie richt aan alle Hoje leden: naar aanleiding van de toespraak die Paus Paulus VI richt tot de VN-vergadering, stelt de redactie de vraag of zij zelf geen schuld treft aan de oorlog in de wereld. Kan de jeugd niet verijdelen dat er nog oorlog wordt gevoerd? Deze thema's worden uitvoerig besproken in de debatclub van Hoje. Het wordt een rode draad doorheen de eerste twee decennia van het bestaan van het jeugdhuis: het negatieve imago waarmee jongerenclubs hebben te maken, ontkrachten. Bij brede lagen van de bevolking heerst nog steeds het gevoel dat een jeugdhuis jongeren alleen maar op het slechte pad kan brengen. Enkel door stevig onderbouwde pedagogische initiatieven te nemen, kan het jeugdhuis proberen om de bevolking te overtuigen van de goede bedoelingen waarmee de jongeren het jeugdwerk organiseren. Hoje is niet zomaar een plaats waar men drinkt en slechte gewoontes opdoet, en daar probeert de kern iedereen van te overtuigen.

Er wordt een degelijke organisatie uitgebouwd. De taken worden verdeeld en het jeugdhuis wordt zelfs gestructureerd volgens een zekere hiërarchie. Helemaal boven aan de ladder staat de Raad van Beheer, die wordt gevormd door **Pastoor-deken Van Dyck**, **onderpastoor André Nieuwborg**, **gemeenteraadslid Parijs**, **mevrouw Parijs - Van Cauwenberg**, **Ward Van Doren**, **Reine Keuleers** en **Lena Selleslagh**. De kern, die het kloppende hart van het jeugdhuis vormt, wordt samengesteld door gemotiveerde jongeren die zich belangeloos inzetten. In de begindagen zijn dit **Rina Lauwers**, **Lena** en **Rosa Selleslagh**, **Magda Plasqui**, **Marcella Verbergt** en **Annemie Dons** voor het vrouwelijke compartiment en **Dirk Lauwers**, **Walter Jaspers**, **Frans Robeyns**, **Koen Rosiers**, **Chris de Meester**, **Roland Rottiers**, **Paul Van den Eede**, **Roger De Win** en **Willy Muyldermans** voor het mannelijke jeugdwerk[10].

Kinderen niet toegelaten

De eerste jaren worden gekenmerkt door tal van activiteiten. Na de succesvolle reis naar Oostenrijk, beslissen de meisjes het volgende jaar op bedevaart naar Lourdes te trekken. Dat doen ze samen met de Hombeekse verenigingen **K.W.B**. en **K.A.V**. Op 17 juli 1965 trekt de hele stoet in de richting van het Franse bedevaartsoord.

De GMC op reis in Lourdes, 1965. U herkent onder meer Rosa Selleslagh, pastoor Van Dyck, Rina Lauwers, Gaby Goossens, Maria Thibaut en Lena Selleslagh

Ook de jongens zitten niet stil. Geen verre reizen, maar leuke initiatieven in Hombeek zelf worden door hun georganiseerd. Op 18 september 1965 organiseert Hoje een **Bloemkoolbal**. Onder het oog van 76 kijklustigen worden *Miss Bloemkool* en *Prins Raaigras* verkozen in het jeugdhuis[11].

Jeugdclubs, Bankstraat Hombeek

nodigen U uit...

Bloemkoolbal

met verkiezing van

«Miss Bloemkool» en «Prins Raaigras»

Zaterdag 18 september te 20 uur in het Centrum.

Gelieve vooraf in te schrijven voor het bloemkoolavondmaal! (25 F)

Bloemkoolbal van Hoje, september 1965

Op dat ogenblik telt de Gemengde Club 69 leden, de Jongensclub 31 en de Grotere Meisjesclub 66[12]. Alles verloopt naar wens, want in december 1966 komt inspecteur Claus voor de derde keer op bezoek in Hombeek. Zijn verslag is lovend: de activiteiten nemen toe, jonge mensen zetten zich in

[9] Hoje-nieuws, oktober 1967

[10] Hoje-nieuws, juli 1967
[11] Archief Hoje, Activiteiten 1965
[12] Archief Hoje, Ledenlijst 1965-1966

en de jeugdraad werkt actief. Claus besluit dat Hoje een voorbeeld in zijn genre is. In navolging van de GMC, beslist ook het jeugdhuis om jaarlijks een reis te organiseren. Vanaf 1966 verlaat de Hoje-karavaan regelmatig het land. In het eerste jaar trekken de Hoje-ers naar **Luxemburg**, een jaar later wordt het Duitse **Höfen** onveilig gemaakt. In 1968 kiest de kern opnieuw voor Duitsland, deze keert trekt de Hoje-kliek met de bus voor vier dagen naar het wijnparadijs **Rüdesheim**.

In Duitsland genieten Martine Nieuwborg, Ward Van Doren, Frans Van Den Eede, Magda Plasqui, Frans Robeyns, Jan De Ganzeman, Willy Meuldermans, Lena en Rosa Selleslagh en hun vrienden van de uitstekende wijn

Om in het jeugdhuis zelf binnen te mogen op de instuiven, moet men 18 jaar zijn. De leden van de meisjes- en jongensclub zijn dus niet welkom op de activiteiten ingericht door de Gemengde Club. De reden hiervoor is eenvoudig. Subsidiëring wordt toegekend volgens het aantal gemiddelde bezoekers die ouder zijn dan 18 jaar. De kern vreest daarom dat als er ook niet-volwassen jongeren binnen mogen, de ouderen zullen wegblijven. "*Bovendien*", zo staat te lezen in het maandblad, "*loopt men niet te mijden gevaren wanneer men jonge mensen samenbrengt die hun seksueel evenwicht nog niet hebben bereikt (na het hoogtepunt der puberteit)*[13]". De drempel van 18 jaar blijft dus gelden, ondanks protest uit bepaalde middens, met name de jongens- en meisjesclub.

Een andere spanning is die tussen de twee geslachten. Hoje heeft zijn deuren van bij de aanvang opengesteld voor zowel volwassen meisjes als jongens en dat ook op dezelfde ogenblikken. Dat is echter geen evidentie. In het hele land ontstaat er een polemiek rond *de gemengde ontmoeting*, zodat zelfs de bisschop er zich mee gaat moeien. Uiteindelijk moet de Kerk inbinden en wordt een samenkomen van jongens en meisjes zeer snel een ingeburgerde zaak. Zeker in de begindagen treden er vaak spanningen op tussen de geestelijkheid en de leden van het jeugdhuis. De jongeren kunnen het niet altijd uitstaan dat de parochiale overheid hun doen en laten bepaalt. Uiteindelijk zal dit er ook voor zorgen dat Ward Van Doren het voor bekeken houdt op Hoje. Hij is het eindeloze geruzie met de pastoor beu en besluit zich terug te trekken. Bovendien boterde het sowieso al niet tussen Van Dyck en Van Doren. Die laatste had er samen met zijn vrouw immers voor geopteerd om zijn kinderen niet te laten deelnemen aan de eerste communie, iets wat bij de pastoor in het verkeerde keelgat is geschoten. **Paul Van den Eede**, die meer diplomatisch is, volgt Ward Van Doren in 1970 op.

Activiteiten en uitbouw

Langzamerhand ontstaat er een aantal hobbyclubs dat zich vasthecht aan het jeugdhuis. Naast een basket-, een volley- en een voetbalclub, bezit Hoje in 1967 ook al een filmclub, een orkestclub, een redactieraad, een debatclub, een voordrachtclub, een zangclub, een kreaboclub, een trekkersclub en een toneelclub[14]. Die toneelclub laat onder meer van zich horen door de voorstelling van ***"Wat doet mijn vrouw van twee tot vijf?"***, het allereerste toneelstuk dat in de jeugdclub wordt gespeeld. Iedereen die meewerkt is lid van Hoje. Amateurtoneel met enkel maar debutanten. Dirk Lauwers brengt dit stuk samen met een groot aantal andere leden van de hobbyclub, zoals **Maryse Robeyns**, **Willy Parijs**, **Staf Solie**, **Lieve Keuleers**, **Frans Van Den Eede**, **Imelda Hermans**, **Rosa Selleslagh** en **Nelly Eeckeleers**. **Lena Selleslagh** souffleert van onder de paraplu, zodat niemand met zijn mond vol tanden op het

[13] Hoje-nieuws, december 1967

[14] Hoje-nieuws, september 1967

podium zou staan. Voor alle deelnemers blijft het een onvergetelijke herinnering.

Maryse Robeyns, Rosa Selleslagh, Willy Parijs en Lieve Keuleers geven met *"Wat doet mijn vrouw van twee tot vijf?"* het beste van zichzelf op de Hombeekse toneelplanken

Op sportief gebied worden er in verschillende disciplines geregeld ontmoetingen georganiseerd met andere jeugdhuizen. **Jelinko**, dat resideert op de Antwerpse Linkeroever, is één van de bevriende clubs. In juli 1967 komen de Sinjoren met een bus naar Hombeek afgezakt om Hoje te bekampen in drie sportdisciplines, namelijk voetbal, basket en volleybal. De Antwerpenaren blijken beter getraind in alle sporten: Hoje verliest de drie partijen. Toch is het een groot succes. Jelinko is immers met 47 mensen afgezakt naar Hombeek en Hoje kon maar liefst 112 leden optrommelen, wat maakt dat er die dag 159 jongeren actief waren op Hoje. Aan het eind van de zomervakantie wordt er daarom een trip naar Linkeroever gepland, om alles nog eens over te doen. Zo worden er wel meerdere jeugdhuizen uitgenodigd in Hombeek, en ook Hoje gaat regelmatig op bezoek bij andere clubs. Bij deze sporadische sportontmoetingen blijft het echter niet. De leden die niet bij een sportieve hobbyclub horen, moeten immers ook aan hun trekken komen. Daarom organiseert de kern regelmatig activiteiten waaraan iedereen kan deelnemen. Zo is er bijvoorbeeld de nachtdropping in juli 1967. Naast de juiste weg zoeken, moeten de deelnemers zich ook nog onderscheiden in theoretische en praktische proeven.

De eerste subsidies die Hoje trekt nadat het is erkend als jeugdhuis, worden uitbetaald in de vorm van materiaal. Hoje is op dat ogenblik nog steeds een parochiale instelling en Brussel weigert om het geld te storten op de rekening van de dekenij Mechelen-Zuid, waar de Hombeekse parochie toe behoort. Het jaar nadien heeft Hoje zijn eigen rekening en krijgt het geldelijke subsidies toegestopt. Met de 65.000 frank die het in 1967 ontvangt, kan het eindelijk beginnen met de verdere structurele uitbouw.

Sinds 1967 is er dus ook geld voor een maandblad en dat verschijnt dan ook vrijwel onmiddellijk na het ontvangen van de eerste subsidies. Het eerste boekje wordt gepubliceerd in juni 1967 en wordt verdeeld onder de naam **Hoje Nieuws – maandblad.** In dat eerste boekje staat onder meer te lezen dat de club op vrijdag 23 juni een debat organiseert onder leiding van een BRT-journalist. Er zal worden gepraat over de actuele buitenlandse problemen van die periode, namelijk de oorlogen in Viëtnam en Israël. Hiermee wordt aangetoond dat Hoje zich echt wil profileren als een modern jeugdhuis dat zich wil inspannen om de ontwikkeling van jongeren te stimuleren. Ook later dat jaar laat Hoje zien dat het de jeugd in een educatieve sfeer wil opvangen. Onder leiding van gemeenteraadslid **Frans Parijs** wordt er een debat georganiseerd rond de emancipatie van de jeugd. Wat met het evenwicht tussen gezag en vrijheid?

De allereerste cover van het Hoje maandblad, in juni 1967 (links). Een half jaar later, in januari 1968 ziet de voorpagina er al heel anders uit (rechts)

Vanaf dan krijgt het jeugdhuis steeds meer gestalte en aanzien. Het aantal activiteiten dat de clubs organiseren stijgt jaar na jaar. In 1966 worden er 19 activiteiten op poten gezet, een jaar later zijn dat er al 40 en in 1968 maar liefst 64. In datzelfde jaar dient Hoje bijgevolg een aanvraag in om erkend te worden als jeugdhuis in categorie II. Daarom staat er opnieuw een controlebezoek op het programma. **Inspectrice Cartrysse** houdt een zeer positieve indruk over aan haar bezoek. Wel vindt ze het jammer dat er geen kleinere hobbyruimten zijn. Toch beslist ze Hoje voor te dragen om toe te treden tot categorie II, wat even later dan ook wordt bekrachtigd. In 1969 kan Hoje al rekenen op 572.378 frank aan inkomsten. Met meer dan een half miljoen frank, is het voor het jeugdhuis mogelijk om niet alleen meer initiatieven op poten te zetten (vooral het boeken van bekende artiesten om op te treden), maar ook om aan uitbreiden te denken. Vooral omdat de uitgaven sterk kunnen worden beperkt: de goede band met de **Chiro**, waarvan de lokalen naast die van het jeugdhuis

staan, wordt bezegeld met een toelage van 10.000 frank per jaar. Voor het gebruik van de eigen lokalen betaalt het jeugdhuis jaarlijks datzelfde bedrag aan de parochie. Aan drank wordt heel wat meer uitgegeven, zo'n 196.817 frank.

Dat maakt dat er aan het einde van de rit nog een winst van 107.817 frank overblijft. Reken daar de staatstoelage van ruim 170.000 frank bij en het wordt duidelijk dat Hoje een goed draaiend jeugdhuis is[15]. Met dat overschot wordt de accommodatie dan ook verbeterd. Centrale verwarming wordt het jaar nadien geïnstalleerd, geen overbodige luxe voor een plaats waar de jeugd zijn vrije tijd doorbrengt. Van de gemeente kan Hoje niet rekenen op extra subsidies. De reden daarvoor is eenvoudig. Het gemeentebestuur, en vooral schepen van Openbare Werken **Frans Mahieu**, is van mening dat het jeugdhuis al genoeg staatssubsidie opstrijkt.

Deze Frans Mahieu vindt dat het jeugdhuis al genoeg staatssubsidie opstrijkt, waardoor de gemeente geen extra toelage moet verlenen

Ondanks het protest van raadsleden **Walter Jaspers** en **Rosa Selleslagh** moeten naast Hoje ook andere Hombeekse verenigingen, met name de **K.W.B.**, **De Witte Duivin**, **De Egleghemvissers** en het **Konsultatiebureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden** het zonder gemeentelijke subsidies stellen. Jaspers weet nog heel goed hoe dat komt:

Rosa Selleslagh en ikzelf kwamen toen op voor de Volksunie. De CVP had de touwtjes in handen en wij werden buitengesloten. CVP'er Mahieu zette dat onder meer in de verf door ons subsidies te weigeren.

Structuur van het jeugdhuis

Het jeugdhuis groeit jaar na jaar. Steeds meer hobbyclubs zien het levenslicht en ook steeds meer Hombekenaars worden lid van één of andere club die binnen de werking van Hoje actief is. Er moet een stevige structuur op poten worden gezet om alles in goede banen te leiden. De beperkte hiërarchie uit de begindagen wordt verder uitgebreid. In het seizoen 1975-'76, ten tijde van het eerste gepubliceerde jaarverslag, ziet de structuur er als volgt uit:

Eerst en vooral is er de **Raad van Beheer**. Deze is samengesteld uit minstens drie personen die ouder dan 21 jaar zijn. De Raad controleert de gang van zaken in het jeugdhuis en moet elk jaar minstens één keer vergaderen. Een beslissing kan pas genomen worden als 4/5e van de raadsleden aanwezig is. Ook bezit de Raad een adviserende rol binnen het jeugdwerk zelf. De Raad van Beheer bestaat op dat ogenblik uit voorzitter **Walter Jaspers**, penningmeesteres **Lena Selleslagh** en permanent verantwoordelijke van het jeugdhuis **Paul Van den Eede**.

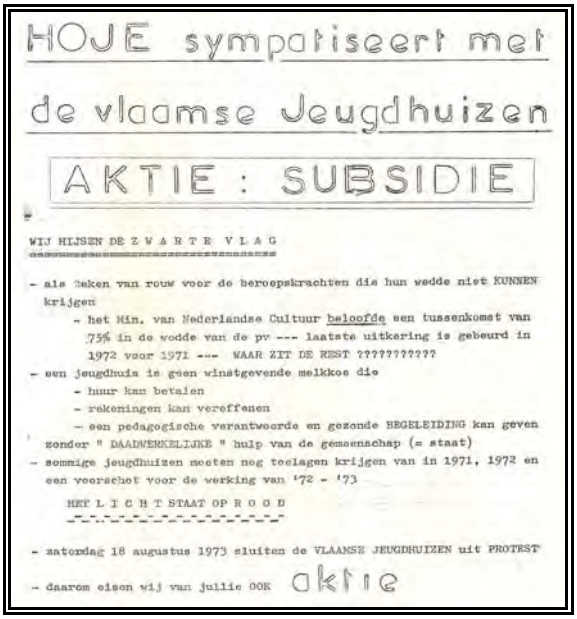
De **Kern**, die alle clubs binnen Hoje overkoepelt, wordt gevormd door **Walter De Wit**, **Chris Vercammen**, **Frans Lauwers**, **Dirk Schelkens**, **Mark Van Der Elst**, **Marc Van Ingelgom** en **Paul Van den Eede**[16]. Die laatste is Ward Van Doren opgevolgd als permanent verantwoordelijke van het jeugdhuis, wat inhoudt dat hij alle kernvergaderingen voorzit en op de hoogte moet zijn van alles wat zich in het jeugdhuis afspeelt. Ook moet hij ervoor zorgen dat de educatieve sfeer van het jeugdhuis gerespecteerd en indien mogelijk bevorderd wordt[17]. Niet toevallig werkt Hoje sinds 1965 met een permanent verantwoordelijke. Vanaf 1970 wordt de p.v. ook officieel deeltijds in dienst genomen[18]. Daarmee is het Hombeekse jeugdhuis één van de Vlaamse pioniers. Van de 53 jeugdhuizen die op dat ogenblik in Vlaanderen zijn erkend, beschikken er maar 14 over een permanent verantwoordelijke.

Tussen 1971 en 1974 stijgt het aantal jeugdhuizen dat met een permanent verantwoordelijke werkt van 34 naar 104 (respectievelijk 17% en 54% van het totaal aantal erkende jeugdhuizen)[19]. De reden van deze stijging is eenvoudig: vanaf 1972 wordt de wedde van de permanent verantwoordelijke bijna helemaal terugbetaald in de vorm van subsidies. Bovendien krijgen jeugdhuizen die werken met een p.v. nog extra subsidies toegeschoven, los van de uitbetaling van lonen. Toch loopt die subsidiëring niet van een leien dakje, zoals blijkt uit het Hoje-clubblad van augustus 1973. Sinds het jaar voordien is het Ministerie van Nederlandse Cultuur, dat onder leiding staat van minister **Rita De Backer**, niet meer tussengekomen in de wedde van de permanent verantwoordelijke. De zwarte vlag wordt gehesen. Op zaterdag 18 augustus 1973 sluiten de

[15] Het parochieblad, 1969

[16] Archief Hoje, Jaarverslagen, 1975-'76
[17] Archief Hoje, Statuten, Wijziging statuten, 9 augustus 1975
[18] In 1990 wordt er een voltijdse kracht aangeworven, maar vanaf 1996 werkt Hoje uitsluitend nog met vrijwilligers
[19] ABBELOOS (F-J.). *Een huis voor de zuil of van de jeugd?*, p. 180

meeste Vlaamse jeugdhuizen dan ook hun deuren, bij wijze van protest.

HOJE sympatiseert met

de vlaamse Jeugdhuizen

AKTIE : SUBSIDIE

WIJ HIJSEN DE Z W A R T E V L A G

- als teken van rouw voor de beroepskrachten die hun wedde niet KUNNEN krijgen
  - het Min. van Nederlandse Cultuur beloofde een tussenkomst van 75% in de wedde van de pv --- laatste uitkering is gebeurd in 1972 voor 1971 --- WAAR ZIT DE REST ???????????
- een jeugdhuis is geen winstgevende melkkoe die
  - huur kan betalen
  - rekeningen kan vereffenen
  - een pedagogische verantwoorde en gezonde BEGELEIDING kan geven zonder " DAADWERKELIJKE " hulp van de gemeenschap (= staat)
- sommige jeugdhuizen moeten nog toelagen krijgen van in 1971, 1972 en een voorschot voor de werking van '72 - '73

HET L I C H T STAAT OP R O O D

- zaterdag 18 augustus 1973 sluiten de VLAAMSE JEUGDHUIZEN uit PROTEST
- daarom eisen wij van jullie OOK aktie

Net als de meeste Vlaamse jeugdhuizen, sluit ook Hoje zijn deuren op 18 augustus 1973 en dit om te protesteren tegen het uitblijven van de beloofde subsidies

De kern is het kloppende hart van Hoje. Ze verzorgt de organisatie van bijna alle activiteiten en telt leden uit de verschillende hobbyclubs in haar rangen, waardoor deze gemakkelijk en dynamisch op elkaar kunnen inspelen. De kern vergadert wekelijks en alle leden uit de kern moeten een sterk persoonlijk contact onderhouden met de basis van het jeugdhuis.

Eén niveau lager op de hiërarchische ladder van het jeugdhuis bevinden we ons bij de basis van Hoje, namelijk de verschillende **hobbyclubs**. In 1975 zijn de drie oorspronkelijke jeugdclubs van Hoje, de Jongensclub, de Grotere Meisjesclub en de Gemengde Club, al lang opgedoekt. Zij zijn opgesplitst in meerdere verenigingen, de zogeheten hobbyclubs. De voetbalclub van Hoje wordt onder impuls van **Albert Teck** in 1965 opgericht. Daarmee is de eerste hobbyclub van Hoje een feit. Tien jaar later biedt het jeugdhuis ruimte aan volgende hobbyclubs: **Hoje basket**, **Hoje voetbal** en **Hoje volley**, de **dia-sono-foto-film-klub**, de **klub van jonggehuwden**, de **redaktie**, de **diskoklub**, de **filmklub**, het **volksdansen**, de **fietsklub**, de **pingpongklub**, de **kookklub**, de **tennisklub** en de **wandelklub**. Elk van deze 14 hobbyclubs heeft zijn eigen verantwoordelijken. Zij leiden alles voor hun specifieke club in goede banen. Geregeld wordt er samen vergaderd om de activiteiten op elkaar af te stemmen. Alle clubs hebben hetzelfde doel voor ogen, elk op hun eigen manier:

Langs de verschillende vormen van instuif probeert het jeugdhuis HOJE voor de jongeren de mogelijkheid te creëren om "zelf" een eigen gemeenschap op te bouwen. Een eigen gemeenschap, verschillend van deze van de huidige maatschappij, die gericht is naar konsumeren, sterk georganiseerde massaspelen, kompetitie, geld, opgelegde gezelligheid,…[20]

Hoje wordt een club waar iedereen kan praten over maatschappelijke thema's, zoals hier op een instuif eind jaren 70, met Chris Tesseur, Christa De Wit, Benny Brusselmans en François Sintebin

Om lid te worden van Hoje betaalt men 80 frank. Elk lid krijgt korting bij de verschillende activiteiten en wordt uitgenodigd wanneer er iets te beleven valt aan de Bankstraat 88. Iedereen die lid is van één van de hobbyclubs, is automatisch lid van het hele jeugdhuis.

In de eerste decennia dat Hoje heeft bestaan, speelt de parochie nog een belangrijke rol in haar ontwikkeling. Onderpastoor **Nieuwborg** ageert zeer gedreven in verschillende hobbyclubs. Bovendien is de parochie eigenaar van de gebouwen waarin Hoje zetelt en heeft het een belangrijke rol gespeeld bij de oprichting van de Hombeekse Jeugdklubs. Het is dus niet verwonderlijk dat ook de parochiale overheid een oogje in het zeil houdt bij de activiteiten van de clubs. Die taak is weggelegd voor de **geestelijk adviseur.** In samenspraak met de kern stelt de parochie iemand aan die er moet over waken dat alle activiteiten stroken met de christelijke levensvisie[21]. Hij is ook verantwoordelijk voor het waarborgen van de geest van de katholieke actie[22]. Dat de keuze voor deze functie op E.H. Nieuwborg is gevallen, zal niemand verbazen. Hij is al sinds de begindagen actief binnen de werking van het jeugdhuis, en is bijgevolg zonder enige twijfel de geknipte persoon. Zijn invloed blijkt onder meer uit een initiatief dat Hoje neemt in januari 1974. In samenwerking met het Kapelse Sint-Theresiacollege organiseert Hoje

[20] Archief Hoje, Jaarverslagen, 1975-'76
[21] Dit strookt niet met de visie van het jeugdhuis, dat pluralisme nastreeft, maar moet gezien worden als een compromis: een soort noodzakelijk kwaad.
[22] Archief Hoje, Statuten, Wijziging statuten, 9 augustus 1975

een **Chinees Restaurant**. Op die manier willen de jeugdclubs geld inzamelen om pater **Gustaaf De Pagie**, missionaris en ontwikkelingshelper in Colombia, financieel te steunen.

Onderpastoor Nieuwborg wordt aangesteld als geestelijk adviseur van jeugdhuis Hoje

Het jeugdhuis staat er niet alleen voor. Het maakt zelf deel uit van een overkoepelende organisatie die een groot deel van de Vlaamse jeugdhuizen verenigt. Sinds de oprichting van de **Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen** (VFJ) in 1965, is Hoje er lid van. Deze organisatie wordt opgericht als een pluralistische organisatie in een door en door verzuild België. Ze streeft een paritaire vertegenwoordiging tussen de zuilen na en treedt op als overkoepelend orgaan van al haar leden.

Sinds 2007 zijn VFJ en JGM gefusioneerd tot Formaat

In 2007 fusioneerde de VFJ met de andere grote koepelorganisatie (JGM) tot **Formaat**. Hoje is vandaag dus nog steeds lid van dezelfde koepel als in 1965, al draagt die nu een andere naam. Sinds 1981 draagt Hoje bovendien het vernieuwde statuut van vzw, waarmee het definitief pluralistisch is.

Aan de top in Vlaanderen

In 1969, amper 7 jaar na de oprichting, wordt Hoje bekroond door de Belgische Staat. Het jeugdhuis komt als één van de laureaten uit een verkiezing van de beste Vlaamse jeugdhuizen. Bij het bezoek van de visitatiecommissie die het jeugdhuis over de vloer krijgt, stond iedereen te trillen op zijn benen. Er waren hapjes en drankjes voorzien en alles was netjes opgemaakt. Van Doren heeft toen een speech gehouden over het Hombeekse jeugdwerk, waar iedereen stil van werd. Als geboren verteller sprak hij de commissie passioneel toe, waardoor ze duidelijk geïmponeerd waren. Rosa Selleslagh vertelt: *"Ward heeft toen geen enkel woord gelogen, maar hij verwoordde het allemaal zo mooi, dat het klonk alsof hij het niet over ons jeugdhuis had. Iedereen werd muisstil van wat hij zei"*.

Hombeekse jeugdklubs op volle kracht tijdens de vakantie

UITGEKIENDE VAKANTIEWERKING

De Hombeekse Jeugdklubs zullen terecht met trots en misschien ook wel met een tikje heimwee terugblikken op een formidabele vakantiewerking. Deze vakantiewerking werd door de kern zeer degelijk uitgekiend: er waren vaste en niet-vaste aktiviteiten en openingsdagen gepland; de meisjesklub vergaderde elke woensdag, de gemengde klub elke vrijdag, de jongensklub en nogmaals de gemengde klub elke zaterdag, de sportklubs elke zondag; de beat-, toneel- en zangklub en ook de kern kwamen bijeen op niet-vaste dagen.

INTERESSANTE AKTIVITEITEN

De meest interessante aktiviteiten waren: St-Martin's Four, het Hoje-beatensemble, speelde de vakantie en meteen ook de 21'ste Pallieterkermis. De zoektocht per fiets tijdens de eerste vakantieweek kende grote bijval. Elke woensdag trokken de «waterratten» naar het tudelijk zwembad te Mechelen. Vrijdag 19 juli was er een kookles met smulavond. Het uitje met bioskoopbezoek te Mechelen op vrijdag 26 juli viel zoals gewoonlijk wel erg in de smaak.

De vakantiereis bereikte beslist een hoogtepunt met de 4 daagse uitstap naar Duitsland van 15 tot en met 18 aug. trokken een 30-tal Hoje-ers naar Rüdesheim aan de Rijn.

Zaterdag 31 aug. animeerde St. Martin's Four een dansavond die in het teken stond van «Terug denken aan de vakantie '68».

HOJE - HOMBEEKSE JEUGDKLUBS - HOJE - BANKSTRAAT 88 - HOJE

Onder meer het sterke programma dat Hoje in de zomer van 1968 aanbiedt, zorgt ervoor dat het jeugdhuis een jaar later door de overheid wordt gelauwerd[23]

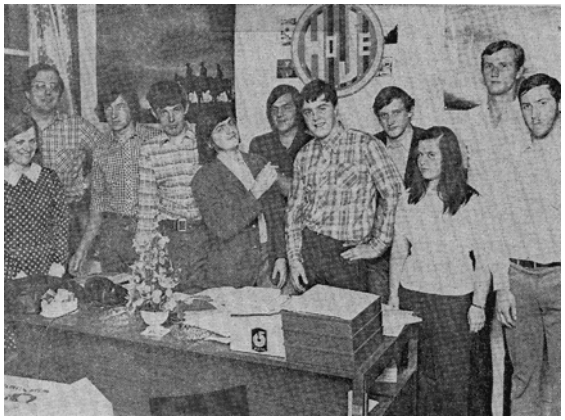
Hoe het ook moge zijn, Hoje wordt bekroond door de overheid, en dat komt niet alleen door het spreken van mooie woorden, maar vooral door heel hard en doelgericht werken. In navolging van Ward Van Doren trekt ook Lena Selleslagh op een meerdaagse cursus. Zij leert er op welke manier men pedagogisch verantwoord moet omgaan met

[23] Gazet van Mechelen, september 1968

jongeren. Op die manier slaagt Hoje erin kwalitatief hoogstaande begeleiding te bieden aan de jeugd.

Wanneer er op 30 en 31 mei 1969 wordt gestemd voor de Raad van Beheer, wordt de hele kern herkozen. Dit wil zeggen dat jeugdtehuisleider **Ward Van Doren**, penningmeesteres **Lena Selleslagh**, secretaris **Paul Van den Eede** en **E.H. Nieuwborg** samen met de nieuw-verkozenen het beleid kunnen voortzetten[24]. Om de verkiezingen te animeren, komt de toenmalige **BRT disc-jockey Zaki** rechtstreeks uit Londen naar Hoje overgevlogen. De tentakels van Hoje reiken ondertussen al verder dan de Hombeekse grenzen. Wekelijks verwelkomt *de club* verschillende jongeren uit Kapelle-op-den-Bos, Mechelen, Leest en Battel. Zelfs uit het buitenland stromen jongeren toe naar Hoje. In 1969 en 1970 biedt Hoje onderdak aan de leden van een Fries jeugdhuis. Nederlandse jongeren uit Achtkarspelen, dat een twintigtal kilometer van Leeuwarden ligt, zakken massaal af naar Hombeek. Pastoor Van Dijck stelt zijn pastorie ter beschikking als slaapplaats en ook enkele Hombeekse gezinnen bieden de Nederlanders een bed aan. Naast een onderling partijtje voetbal, dat in 1970 met 5-2 wordt gewonnen door Hoje[25], wordt er ook een bieravond georganiseerd. Dit initiatief is tot stand gekomen door **Albert Teck** en **Koen Rosiers**, die een Nederlandse straatwerker leerden kennen tijdens de werken aan de toenmalige E10. Via dit contact werd de internationale verbroedering op poten gezet.

Net als Zaki in 1969, komen er wel vaker BRT-iconen over de vloer in Hombeek. In 1971 speelt *Hoje voetbal* een vriendenwedstrijd tegen BRT-vedetten. Hoje wint met 6-3 en kan feesten. Bij verschillende wedstrijden die Hoje organiseert in het jeugdhuis, wordt ook beroep gedaan op BRT'ers om de jury voor te zitten. Bovendien neemt **Walter Vercruysse** van BRT Radio 2 regelmatig de platenkeuze bij een Hoje-td voor zijn rekening. Dat Hoje ook in de volgende jaren steeds beter draait en alsmaar meer leden werft, blijkt uit een krantenartikel dat naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de jeugdclubs wordt gepubliceerd: "*Wat tien jaar geleden met erg beperkte materiële middelen en uit de bekommernis van verantwoordelijken van de parochiale jeugdbewegingen voor de niet georganizeerde jongeren ontstond, is nu uitgegroeid tot een stevig gestruktureerd jeugdtehuis dat over een brede waaier hobbyklubs beschikt.*[26]" De krant geeft het al aan. Hoje beschikt tien jaar na zijn oprichting over een brede waaier aan hobbyclubs, zoals eerder vermeld. De initiatieven die Hoje neemt, stoppen echter niet bij die verschillende hobbyclubs. Hoje draait na de eerste vernieuwing van het jeugdhuis in 1974 op volle toeren. Het surplus aan beschikbare ruimte wordt moeiteloos ingevuld door de verschillende clubs. Jaarlijks worden er bovendien talrijke occasionele en spontane groepsactiviteiten georganiseerd. De organisatoren kunnen zowel particulieren, het jeugdhuis als één of meerdere van de hobbyclubs zijn. Van augustus 1975 tot juni 1976 worden er zo 47 spontane acties op het getouw gezet. De meest indrukwekkende zijn ongetwijfeld **Talentenjacht**, het optreden van **Zjef Van Uytsel**, de jaarlijkse **diawedstrijd** en de **reis naar Amsterdam**.

De animatieploeg van Hoje anno 1972: Lena Selleslagh, Paul Van den Eede, Herman Saint, Herman de Wit, Fons en Leon Denteneer, Eddy Buellens, François van Kerckhoven, Lisette Lauwers, Luc Leen en Ivo Van Aken.

De jaarlijkse **diawedstrijd** (sinds 1967) van de **diasonoklub**, die in december 1966 werd opgericht, is traditioneel een groot succes voor het jeugdhuis. 1971 spant de kroon: uit de 150 ingezonden kleurendia's worden 22 stuks bekroond. De jury, bestaande uit mijnheer en mevrouw **Nelissen jr**, **Miel Keuleers** en **Louis Van den Brande**, beloont in de belangrijkste categorie, namelijk Toerisme, **Marcel Van Assche** met de eerste prijs. Onderpastoor **Nieuwborg** moet zich tevreden stellen met een tweede stek en **Guido Jaspers** vervolledigt de topdrie. De diawedstrijd is het jaarlijkse kroonjuweel van de diasonoklub van Hoje. De hobbyclub toont aan al wie het zien wil verschillende diareportages die dan nadien gezamenlijk worden besproken. De eerste tien jaar kon het publiek onder meer genieten van een aantal interessante reportages: **Zennester kampioen**, de **Sinte-Mettefeesten**, de **Vijverfeesten**, de **Scheldelandroute**, **Hombeek, heden en verleden**[27] en de **Inhuldiging van pastoor**

[24] De nieuw-verkozenen van 1969: **J. Behets**, **St. Goovaerts**, **K. Huybrechts**, **Fr. Robeyns**, **K. Rosiers**, **R. Selleslagh**, **R. Van Aken**, **R. Van Dam**, **D. Verlinden**, **Chr. Buelens**, **N. Eeckeleers** en **W. Parijs**

[25] Walter Jaspers scoort vier keer, Edward Teughels éénmaal

[26] Gazet van Mechelen, 20 september 1972

[27] Deze reportage kan in 1977 tot tweemaal toe een bomvolle Vlaamse Zaal bekoren. In 1984 wordt ze nogmaals getoond in het kader van het tweede Kijk- en Luisterfestival van Hoje - voetbal.

Nieuwborg. Leden van de club die met vakantie gaan, zijn onafscheidelijk verbonden met hun diatoestel, waardoor ze bij terugkomst ook buitenlandse reportages kunnen tonen in Hoje.

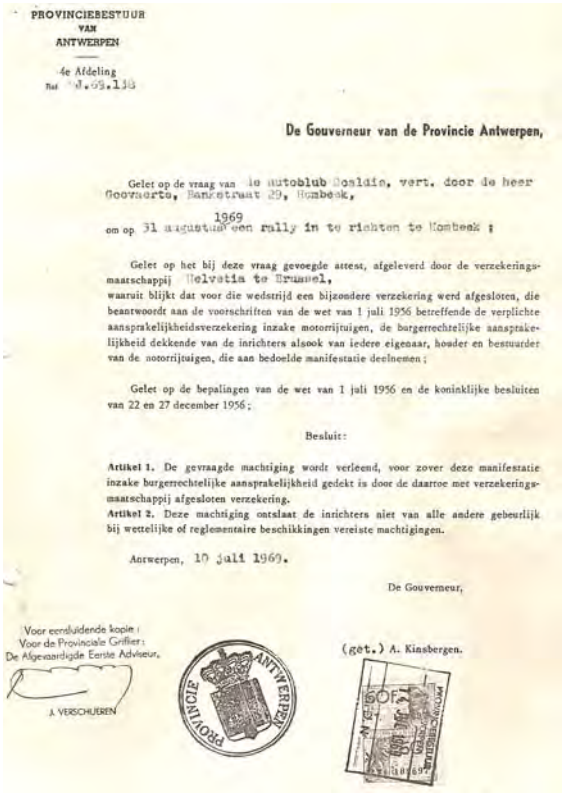
In 1975 geeft de diaklub een voorstelling over de inhuldiging van André Nieuwborg tot pastoor

Een andere jaarlijkse trekpleister is de befaamde Hombeekse **Talentenjacht**. Sinds 1967 spoort het jeugdhuis via deze wedstrijd de sterren van morgen op. Met deze voorloper van het hedendaagse tv-programma *Idool* probeert Hoje jonge mensen de gelegenheid te bieden om hun talenten openbaar te maken. Jaar na jaar krijgen de laureaten een duw in de rug door hun deelname aan de Talentenjacht.

Ook deze Hombeekse formatie met Herman, Guido en Jan Buelens, Koen Keuleers, Mie De Wachter, Goedele Van Doren en Luc Fierens wagen hun kans op de Talentenjacht van Hoje

Van 1969 tot en met 1975 organiseert het jeugdhuis ook jaarlijks, op uitzondering van 1974, een **Hoje autorally**. Initiatiefnemers zijn **Stef Goovaerts** en **Frans De Boeck**. De technische kant van de zaak wordt verzorgd door **Emiel Dielen** en de sportieve inrichting wordt door **Scaldis Automobielklub** uit Deurne gerealiseerd. Deelnemers moeten een parcours afleggen met de auto en onderweg proeven oplossen en vragen beantwoorden. Een zoektocht per wagen dus. Op 31 augustus 1969 gaat de eerste editie door. Het rallysecretariaat van Hoje opent om 11u. Na inschrijving kunnen de deelnemers genieten van koffie, thee, belegde broodjes, een koude schotel en zelfs beefsteak met frieten. Vanaf één uur mogen de eerste deelnemers van start gaan. Nadat iedereen weer is gearriveerd van de zoektocht, wordt de ideale rit voorgesteld en worden de prijzen uitgereikt. **A. Wageman** uit Wilrijk kaapt de eerste prijs weg, op de voet gevolgd door **Jef Hendrix**, eveneens uit Wilrijk en **Frans Ghijsels** uit Rijkevorsel. Om maar te zeggen dat de Hoje rally een evenement is dat ook mensen van buiten het Mechelse kan charmeren. De eerste Hombekenaar vinden we terug op de zesde plaats. Die eer is weggelegd voor **Frans Lambrechts**, de coach van het basketbalteam van Hoje. Na de prijsuitreiking volgt er nog een spetterende fuif.

PROVINCIEBESTUUR
VAN
ANTWERPEN

4e Afdeling
Ref. 4.69.136

De Gouverneur van de Provincie Antwerpen,

Gelet op de vraag van de autoblub Scaldis, vert. door de heer Goovaerts, Bankstraat 29, Hombeek,

om op 31 augustus 1969 een rally in te richten te Hombeek ;

Gelet op het bij deze vraag gevoegde attest, afgeleverd door de verzekeringsmaatschappij Helvatia te Brussel,
waaruit blijkt dat voor die wedstrijd een bijzondere verzekering werd afgesloten, die beantwoordt aan de voorschriften van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekkende van de inrichters alsook van iedere eigenaar, houder en bestuurder van de motorrijtuigen, die aan bedoelde manifestatie deelnemen ;

Gelet op de bepalingen van de wet van 1 juli 1956 en de koninklijke besluiten van 22 en 27 december 1956 ;

Besluit :

Artikel 1. De gevraagde machtiging wordt verleend, voor zover deze manifestatie inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is door de daartoe met verzekeringsmaatschappij afgesloten verzekering.
Artikel 2. Deze machtiging ontslaat de inrichters niet van alle andere gebeurlijk bij wettelijke of reglementaire beschikkingen vereiste machtigingen.

Antwerpen, 10 juli 1969.

De Gouverneur,

Voor eensluidende kopie :
Voor de Provinciale Griffier :
De Afgevaardigde Eerste Adviseur,

A. VERSCHUEREN

PROVINCIE ANTWERPEN

(get.) A. Kinsbergen.

Ook de Antwerpse provinciegouverneur verleent zijn toestemming voor het organiseren van de 1e Hoje autorally

Daar komt nog bij dat Hoje in september 1972 met een nieuw initiatief op de proppen komt: **Info-jeugd-Hoje**. Omdat de Hombeekse jongeren nood hebben aan informatie, kunnen zij met al hun problemen terecht bij **Paul Van den Eede**, initiatiefnemer en permanent verantwoordelijke van de Hombeekse jeugdclubs. Naast Van den Eede werken ook dokter **Jaspers**, jurist **Tanghe**, pedagoge **Selleslagh**, onderpastoor **Nieuwborg** en

sociaal wetgever **Huybrechts** mee aan het project. U begrijpt al dat Hoje op dat moment wordt ondersteund door een brede waaier van opgeleide, actieve jonge snaken, die zich willen inzetten voor het welzijn van hun jonge dorpsgenoten. Jongeren met problemen kunnen bij de infolijn gratis raad en hulp vragen, zelfs anoniem indien ze dat wensen. Op die manier probeert Hoje oplossingen te vinden voor de problemen waar een zich profilerende puber mee wordt geconfronteerd. In zekere zin is dit initiatief een voorloper van de latere *Kinder- en Jongerentelefoon*. Tijdens diezelfde maand organiseert het jeugdhuis met medewerking van de pastorie nog een bewonderenswaardig debat: de pastorale werkgroep homofilie organiseert een avond om homofilie bespreekbaar te maken. De open geest van Hoje speelt hierin een belangrijke rol: via deze weg wil de club vooroordelen omtrent homofilie bij haar leden wegwerken. Bovendien nodigen ze de homo's zelf uit voor een dialoog:

Bedoeling is morele en religieuze begeleiding te geven aan vele honderden mensen die, buiten hun verantwoordelijkheid om, gebukt gaan onder een zwaar maatschappelijk misprijzen en een ongenadige afwijzing door heel wat medemensen. We willen ook aan een breder publiek op een rustige en serene wijze objectieve informatie verlenen.

Lena Selleslagh in de club, 1974. Ook zij werkte mee aan het informatieproject

Homofilie is een thema dat wel vaker aan bod komt in Hoje. Zelfs tot in de jaren 90 toe worden er geregeld info-avonden en debatten georganiseerd omtrent homoseksualiteit.

Meer dan een plaats waar jongeren leren zuipen

Er valt dus altijd wel iets te beleven op Hoje. Het jeugdhuis is dan ook zes dagen op zeven geopend. Enkel op donderdag blijven alle lokalen gesloten. Steeds meer wordt Hoje in de jaren 70 een motor van sociaal contact tussen jongeren, die van steeds verder toestromen naar het kleine Hombeek. In 1974 is 40% van de bezoekers van het jeugdhuis niet afkomstig uit Hombeek. In de jaren nadien stijgt dit percentage tot 50. Wekelijks verwelkomt Hoje zo'n 380 bezoekers. In de vakantie wordt het aantal openingsuren opgedreven en kan het jeugdhuis elke week meer dan 500 gasten begroeten. Zelfs veel jongeren uit de stad komen tijdens het weekend naar het kleine Hombeek. Hoje geniet op dat ogenblik een uitmuntende reputatie onder de jeugd. De prijzen voor drank worden bewust zo laag mogelijk gehouden. Een pint kost in 1971 amper 8 frank in *de club*. Ondanks het grote aantal bezoekers, is Hoje nog niet helemaal tevreden.

Hoje wordt een ontmoetingscentrum waar jongeren vrij van gedachten kunnen wisselen, zoals hier in de Vlaamse Zaal. Guy Van De Vondel en Gerry Paulus staan achter de toog

Nog te veel ouders houden hun kroost bewust uit de klauwen van het jeugdhuis. Zo populair Hoje is bij de jongeren, zo gevreesd is het bij sommige vaders en moeders. De mythe doet nog steeds de ronde dat een jeugdhuis een verderfelijke plaats is, waar jongeren leren roken en drinken. Hoje verzet zich tegen dat vooroordeel. De *club* moet een plaats worden waar maatschappelijke problemen ruimte krijgen om een discussie te voeden. Meer dan ooit moet Hoje een huis worden waar sociale interactie met bekenden en onbekenden centraal staat. Maatschappelijke problemen blijven dan ook uitgelezen thema's om in het jeugdhuis ter discussie te brengen. Toch raakt Hoje het slechte imago waar alle jeugdhuizen mee kampen, niet kwijt. De club spant zich nochtans bijzonder hard in om de jongeren ook educatief te ondersteunen. In 1978 werkt de redactie van het clubblad een artikel uit over migranten. In het artikel wordt uitgelegd waarom Zuid-Europese en Noord-Afrikaanse gastarbeiders in onze streken werk komen zoeken. Dit alles wordt met een historisch sausje overgoten. Enkele maanden later wordt er een dossier gepubliceerd onder de titel 'Kerncentrale: het lont aan het kruitvat?' waar de voor- en nadelen van kernenergie worden besproken en dit specifiek gericht op de Belgische context[28]. Bijna dertig jaar later is dit ook nu nog een zeer actueel thema, net als andere zaken die in het Hoje aan bod komen. Zo krijgt bijvoorbeeld ook het armoedeprobleem in

[28] Hoje-nieuws, maart 1979

eigen land, de zogeheten Vierde Wereld, aandacht binnen Hoje. Ook hierover wordt een informatief dossier samengesteld. Datzelfde jaar wordt er op Hoje nog een diareportage over druggebruik getoond, zodat de jongeren ook hierover voldoende worden voorgelicht[29]. Het mag onderhand wel duidelijk zijn dat het jeugdhuis wel degelijk inspanningen levert om de Hombeekse jeugd niet enkel op sociaal, maar ook op politiek-cultureel-economisch vlak extra bagage mee te geven.

Manifest der 313 woorden

Hoewel een jeugdhuis in principe pluralistisch moet zijn, hebben we gezien dat dit bij Hoje niet helemaal van toepassing is. De parochie blijft een belangrijke rol spelen in de werking van de Hombeekse jeugdclub. De jongeren begrijpen dit en de meeste leden zijn eind jaren zestig en begin jaren zeventig ook nog echt gelovig. Daarom beslissen ze om zich te mengen in debatten omtrent de toekomst van de katholieke kerk. In januari 1970, in het vooruitzicht van het parochiaal concilie te Hombeek, komt de Hoje-jeugd samen. Onder leiding van **Walter Jaspers** worden tien gespreksgroepen samengesteld. Zij vergaderen over allerhande thema's. Uiteindelijk komen de tien groepen samen en leggen ze hun standpunten samen. Daaruit is het *Manifest der 313 woorden* van Hoje ontstaan. De tekst komt samengevat hier op neer:

Wij menen dat de hoogste waarde van ons leven hierin bestaat dat wij met de talenten waarover wij beschikken de anderen trachten gelukkig te maken en alzo gewaardeerd te worden in de maatschappij. Dit is een opgave in een wereld waarin profiteren mode is. Terwijl er vroeger meer traditiegeloof bestond, verlangen wij nu echter dat ieder mens het beeld van die God voor zichzelf mag verwerken.

De Hombeekse jeugd pleit ervoor om naast het Oude en het Nieuwe Testament ook modernere bronnen van geloof te hanteren binnen de Kerk. Bovendien vinden ze dat iedereen de mogelijkheid moet gegeven worden het geloof in God en in andere waarden op een persoonlijke, eigentijdse wijze uit te drukken. Verder, heel belangrijk, vindt Hoje dat de vrouw een belangrijkere rol moet worden toebedeeld binnen de werking van de kerkelijke vieringen. Als laatste punt verwerpt Hoje de praktijk van het biechten. Ze zijn voorstander van een collectieve biecht, want problemen met anderen primeren op de problemen met God, aldus de jongeren. Ook het bidden vinden ze overroepen. Bidden heeft volgens hen enkel waarde wanneer het een ernstig nadenken over het leven is.

[29] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006

Uitbreiden

Uitbreiden is een noodzaak om de maatschappelijke taak die het jeugdhuis zichzelf opdraagt, naar behoren te realiseren. In 1969 worden met de toelage van de overheid de meest dringende herstellingswerken uitgevoerd. Zo wordt er onder meer centrale verwarming gelegd. Een jaartje later wordt er een serieuze discobar en een efficiënte tapkast in het jeugdhuis geïnstalleerd. Twee jaar later wordt er, niet onbelangrijk, een telefoon geïnstalleerd, waardoor het secretariaat via het nummer 015/468.60 bereikbaar is.

De nieuwe discobar met huis-dj Jo De Leebeeck

In 1973 bouwt de parochie twee nieuwe gebouwen, waardoor het jeugdhuis over een secretariaatsruimte en extra sanitair beschikt. Een jaartje later volgt de volgende grote renovatie. Het sanitair wordt op verzoek van **inspecteur Buermans** vernieuwd en aangepast.

Het sanitair wordt in 1974 volledig vernieuwd, zodat bovenstaande toestanden definitief tot het verleden behoren

De zoldering wordt helemaal vernieuwd en de gang wordt van verlichting voorzien. Ook wordt er een nieuwe brander geïnstalleerd. Veel belangrijker is echter dat de instuifruimte (Vlaamse Zaal) met 36 m² wordt vergroot. Hierdoor beschikt Hoje over 748 m² aan beschikbare ruimte, die wordt ingevuld door het basket- en volleybalveld, en twee ruimtes in het jeugdhuis zelf. Enerzijds de instuifruimte met lees- en zithoek, waar men kan kaarten, schaken of dammen, en anderzijds de bar en discozaal. Daar kan men ook pingpong spelen, kickeren of biljarten. In het bijzijn van burgemeester **de Meester**,

schepen **Mahieu**, deken **Van Dijck** en voorzitter van de parochieraad **Frans Parijs**, wordt het vernieuwde jeugdhuis in oktober 1974 ingehuldigd.

In 1975 wordt er een lichtinstallatie naast het basketbalplein geïnstalleerd en twee jaar later wordt er een bergplaats bijgebouwd en wordt het sanitair verbeterd. De bergplaats wordt door de diasonoklub gebruikt als donkere kamer, voor het ontwikkelen van hun fotomateriaal. Ook in 1977 wordt het gedeelte dat nu de keuken is gebouwd, achteraan het speelveld. In 1981 ten slotte, wijzigt het jeugdhuis zijn statuten en wordt daarmee definitief een v.z.w.

Ook het basketbalveld is dringend aan vernieuwing toe. Hier zien we de heraanleg begin jaren 80

Daarmee krijgt het Hombeekse jeugdhuis zijn definitieve vorm. Hoje slaat immers een nieuwe weg in. Tijdens de eerste periode waarin de jeugdhuizen zich manifesteren (1960-1968) richt het jeugdhuiswerk zich op het creëren van een open en vrije ontmoetingsruimte waarin jongeren tussen 16 en 25 jaar kansen geboden wordt tot gemengd contact en zinvolle vrijetijdsbesteding. Centraal staan de instuif en de hobbyclubs, waarin een brede waaier van activiteiten en informatie wordt aangeboden aan de jeugd. In de tweede periode, tussen 1968 en 1976, wordt het jeugdhuisprofiel duidelijker afgelijnd, en dit onder meer door toedoen van de Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen. De basisoriëntatie wordt door de overheid duidelijk bepaald:

Een jeugdhuis veronderstelt een permanent beschikbare ruimte en akkommodatie voor ontmoeting en vrijetijdsaktiviteiten van de oudere jeugd. Het heeft een eigen manier van werken (methodiek), waarin openheid, onthaal, vrijblijvende deelname en medeverantwoordelijkheid van de jongeren zelf tot de essentiële kenmerken behoren.

Om deze richtlijnen naar behoren uit te voeren, breidt Hoje ook intern stelselmatig uit, maar meer activiteiten, meer verantwoordelijkheid en meer initiatieven gaan ook gepaard met meer… spanningen. Zo wordt Hoje af en toe opgeschrikt door interne twisten. De **Filmklub**, één van de meest bedrijvige hobbyclubs, komt in conflict met de leiding van het jeugdhuis. In november 1974 wil Hoje de kraan dichtdraaien voor het organiseren van filmavonden. Althans, de leiding wil niet zoveel geld meer spenderen aan de filmclub. Bovendien blijkt dat de aankoop van een groot scherm (9m²) nutteloos is aangezien de muur waarop wordt geprojecteerd niet groot genoeg is. De mensen kunnen de ondertitels niet lezen. Even wordt er zelfs gevreesd voor een breuk tussen de **Filmklub** en Hoje, maar gelukkig is het niet zover gekomen. Toch toont het aan dat ook een bloeiend jeugdhuis, dat aan zoveel mensen onderdak biedt om hun creativiteit te ontplooien, wordt getroffen door onderling gekibbel. Conflicten zullen ook in de toekomst met de regelmaat van de klok opduiken…

De vrouwelijke leden van Hoje leven zich uit, 1977. U herkent onder meer Ingrid en Marleen De Smet, Bé De Wit, Chris Schoevaerts, Greet Frans en Monique De Kuyper.

Desalniettemin is 1974 een zeer vruchtbaar jaar voor het jeugdhuis. Naast de traditionele en jaarlijks terugkerende activiteiten, voert de kern nog enkele gelegenheidspareltjes ten tonele. Zo wordt er bijvoorbeeld voor het eerst een ***Hoje-cross*** georganiseerd. In die loopwedstrijd dingen meisjes, jongens, senioren en veteranen in verschillende categorieën naar de sportieve eer.

De Vlaamse Zaal

Deze term is voor vele Hombekenaars een begrip vol jeugdsentiment. De jonge generatie heeft wellicht geen idee wat hiermee wordt bedoeld, maar elke regelmatige Hoje-bezoeker uit de jaren 70 weet onmiddellijk waarover het gaat. De ruimte die nu *de Grote Club* wordt genoemd, heette vroeger ***De Vlaamse Zaal***, omwille van de muurschilderingen. Op de muren hingen spreuken en zegswijzen van grote en minder grote Vlaamse schrijvers. De naam is daarom niet onlogisch gekozen. Meer echter dan een rechtstreekse referentie naar de spreuken, straalt de naam een culturele boodschap uit, die in die dagen perfect bij Hoje paste: cultuur met de grote C in een lokaal jeugdhuis. Iedereen kende *De Vlaamse Zaal* in Hombeek, ook inwoners die weinig of geen affiniteit met het jeugdhuis hadden.

Hoje op zijn Andersens

Eén van de meest merkwaardige en succesvolle initiatieven die Hoje heeft genomen in de jaren 70 is het organiseren van een ludieke quiz. Op vrijdag 4 juni 1976 is het zover: **Hoje op zijn Andersens.**

Op 4 juni 1976 wordt de Wies Andersenshow door Hoje in een Hombeeks kleedje gestoken

Naar het voorbeeld van de populaire **Wies Andersen Show** van de BRT, steken de Hoje-leden een eigen quiz in mekaar. De vier voetbalclubs van Hombeek (**Hoje**, **Zennester**, **K.W.B**. en **Huis ten Halve**) nemen het tegen elkaar op. Aan het einde van de avond mogen zij de prijzenpot ter waarde van 10.000 frank onderling verdelen. Elke club mag bovendien één jurylid afvaardigen. Paul Van den Eede, die ondertussen is benoemd tot algemeen verantwoordelijke van het jeugdhuis, zit de jury voor. Hij wordt in zijn taak bijgestaan door **A. Spotael** (Zennester), **Sus Briat** (Huis ten Halve), **Walter De Wit** (Hoje) en **Bernard Moens** (K.W.B.). De panelleden zijn schepen **Mahieu**, **Lisette Goovaerts**, **Jos Van Rompay**, **Rita Spruyt** en **Jan Selleslagh**.

Met dit initiatief wil Hoje de voetbalclubs een financieel hart onder de riem steken. Het blijkt een schot in de roos. Onder deskundige begeleiding van quizmaster **Staf Solie** wordt er de hele avond duchtig gelachen. Zennester verslaat in de persoon van **Albert Teck** Hoje, dat wordt vertegenwoordigd door **Leon Denteneer**, voor het oog van een overvolle zaal supporters met 84 punten tegen 50. Huis ten Halve is met **Domien Dubin** duidelijk sterker gewapend dan de K.W.B.-ploeg, die **Roger November** afvaardigt, en wint met 111 tegen 97. Door deze sterke overwinning strijkt de ploeg van het Huis ten Halve 3250 frank op. K.W.B. verdient 2800 frank, Zennester 2450 frank en organisator Hoje moet het op de laatste plaats stellen met 1450 frank.

Wie krijgt een baby?

Twee jaar na de succesrijke ervaring met het Andersensproject, komt de kern van Hoje met iets nieuws op de proppen. Na veel ups en downs sinds het einde van de jaren zestig, herrijst de toneelclub van Hoje met een spetterend stuk. Vanaf 15 oktober 1977 wordt er gerepeteerd voor een opvoering die tweemaal ten tonele zal worden gebracht. De toneelclub zal een klucht in drie bedrijven op de planken brengen. De datum voor het optreden wordt aanvankelijk vastgelegd op carnaval, eind februari dus. Het zou uiteindelijk iets langer duren vooraleer de toneelmedewerkers het beste van zichzelf geven. Op zaterdag 1 en zondag 2 april 1978 brengen de leden van de Hombeekse toneelclub ***"Wie krijgt een baby?"*** van **Hans Sturm** en **Fritz Jakobstetter** op het toneel.

Wie krijgt een baby? U herkent Guy Van de Vondel, Lus Fierens, Jan De Wachter, Chris Vercammen en Carine De Mesmaeker

De acteurs geven zich ten volle: **Guy Van de Vondel** als jonge dokter, **Chris Vercammen** en **Carine De Mesmaecker** als brave zielen, **Chris en Lus Fierens** als onstuimige dochters, **Bart Lembrechts** als ontrouwe echtgenoot en **Martin Vekemans** als charmante leraar. Ze doen allemaal hun duit in het zakje. **Staf Solie** verzorgt de regie tot in de puntjes en **Paul Van den Eede** en **Marleen Fierens** staan garant voor de realisatie achter de schermen. Voor alle acteurs is het een

podiumdebuut, maar de kritieken zijn laaiend. Overal wordt gepraat over de schitterende voorstelling. Lus Fierens herinnert het zich nog als de dag van gisteren:

Het had niet veel gescheeld of ons toneeldebuut was in het water gevallen. Net voor aanvang van de generale repetitie werd er immers gemeld dat hoofdrolspeler Guy Van de Vondel ernstig ziek was. Iedereen schoot onmiddellijk in paniek. Gelukkig bleek het om een 1-april-grap te gaan.

Het succes doet de kern beslissen om op hetzelfde elan verder te gaan. De toneelclub leeft weer even als nooit tevoren. In 1980 wordt er een volgende voorstelling gepland, namelijk ***"De Grote Versierder"***. Toch is die nooit op de planken gebracht. Verder dan repeteren zijn de acteurs niet geraakt en wel om een heel bijzondere reden. Twee acteurs moesten elkaar zoenen tijdens het stuk, maar zagen dat niet echt zitten en dus werd die scène doelbewust niet geoefend. Na een tijdje hebben de leden beslist om het boeltje af te blazen. Ook al omdat steeds minder acteurs kwamen opdagen op de oefenstonden. Na dit fiasco werd de toneelclub definitief opgedoekt. Die éne voorstelling in 1978, blijft echter wel gegrift in vele Hombeekse geheugens.

Balans na vijftien jaar Hoje

Vijftien jaar na de erkenning van het jeugdhuis door het Ministerie van de Nederlandse Gemeenschap, is Hoje een bloeiend centrum van allerhande culturele en sportieve activiteiten. Zes dagen op zeven zijn de deuren van het jeugdhuis geopend:

Maandag: informatievergaderingen, secretariaat[30], vergadering van voetbal- en fotoklub.

Dinsdag: redactiebijeenkomst voor het maandblad, secretariaat, baskettraining voor dames en heren. Tijdens de vakanties is de club dan nog geopend tussen 19u. en 24u.

Woensdag: secretariaat en info, jeugdclub van 18.30u. tot 24u, redactievergadering, instuif en variërende sportmogelijkheden.

Donderdag: gesloten

Vrijdag: jeugdclub van 18.30u. tot 1u. Op vrijdag zijn bijna alle hobbyclubs aanwezig.

Zaterdag: jeugdclub van 13.00u tot 1u. Op zaterdagmiddag vinden ook de thuiswedstrijden van *Hoje voetbal* plaats. Kleinkunst is een andere trekpleister op zaterdagavond. Geregeld worden er artiesten uitgenodigd om voor het Hoje-publiek te komen spelen. Wanneer er geen optredens of occasionele activiteiten gepland zijn, volgt er een rustige instuif op zaterdagavond, in het kader van spel en discussie.

[30] Op het secretariaat wordt al het papierwerk afgehandeld. Bovendien kan men er steeds terecht met vragen of opmerkingen.

Zondag: in de voormiddag werkt *Hoje basket* zijn thuiswedstrijden af. Verder is de club nog geopend van 20u. tot 24u. Dan wordt er een rustige instuif gehouden met klassieke muziek, jazz, rock en blues.

Maandelijks programmeert de Filmklub één kaskraker die op groot scherm wordt vertoond. De leden kiezen zelf welke film er wordt gespeeld. Verder verzorgt het jeugdhuis theaterbezoeken, td's, vormingweekends, uitstappen, reizen en de jaarlijkse evenementen zoals de Talentenjacht en de Diawedstrijd.

Chris Vercammen werkt ijverig op het secretariaat van Hoje, 1978

Wanneer men de balans van vijftien jaar opmaakt, kan men dus niet anders dan concluderen dat het jeugdhuis een zeer gunstige evolutie heeft doorgemaakt. Aan het einde van de jaren 70 is het één van de meest bloeiende jeugdhuizen van Vlaanderen, met een brede waaier aan activiteiten in de aanbieding. Voor ieder wat wils.

In 1979 wordt de verjaardag van de erkenning van het jeugdhuis dan ook uitbundig gevierd. Eerst zijn er enkele toespraken, van onder meer voorzitter Jaspers en onderpastoor Nieuwborg. Die benadrukt in zijn toespraak dat Hoje vijftien jaar jong of oud is. Het is aan de jeugd om te bepalen of Hoje nog een toekomst heeft. Hij vermeldt ook dat het in de streek een unicum is dat een jeugdhuis zo lang op die manier kan bloeien. Geen enkel ander dorp in de buurt van Mechelen beschikt over een ontmoetingsplaats voor jongeren waar zoveel activiteit is als in Hombeek. Hij sluit af met de woorden dat hij hoopt dat er vijf jaar later opnieuw kan worden gefeest. Na de toespraken worden de 200 leden, oud-leden en sympathisanten getrakteerd op een barbecue-avond.

Later dat jaar wordt er nog een unieke thema-avond georganiseerd in het jeugdhuis. Met **The Good Old Days** wil Hoje nostaligsche gevoelens oproepen naar de twenties en de thirties. Het jeugdhuis wordt speciaal ingericht en elke bezoeker moet gekleed zijn als in de tijd van toen. Bovendien worden er kortfilms uit de stomme periode geprojecteerd en worden de bezoekers getrakteerd op typische hapjes uit de tijd van Al Capone. Nadien wordt er door iedereen gedanst op muziek uit diezelfde periode.

De Charleston kan hierbij uiteraard niet ontbreken. Na dit historische tussendoortje, kijkt het jeugdhuis echter enkel nog maar naar de toekomst.

Na 15 jaar is Hoje nog steeds een bloeiend jeugdhuis waar veel wordt gepraat en… gedronken. Herkent u Marguerite Beeckmans, Conny Somers en Celia Willems nog?

Nu het jeugdhuis vijftien jaar bestaat acht ook de kern het nodig om een balans op te maken. Daarom wordt in het februarinummer van het maandblad een lange opiniepeiling gepubliceerd. Leden kunnen die vragenlijst dan ingevuld terugbrengen naar het secretariaat. Op die manier willen permanent verantwoordelijke en kern de interne werking en het aanbod nog verder op punt stellen. De club blijft dus allerminst bij de pakken zitten, wel integendeel. Alles wordt in het werk gesteld om ook in de volgende jaren de opwaartse tendens in het ledenaantal te behouden en zelfs te vergroten. De filosofie van het jeugdhuis komt dan ook duidelijk tot uiting in de woorden van de permanent verantwoordelijke, Paul Van den Eede, wanneer die op de viering van 15 jaar Hoje volgende woorden zegt:

"De toekomst van Hoje behoort toe aan de jeugd. Zij moeten met hun mogelijkheden het leven in het jeugdhuis mee bepalen en zij moeten het ook in handen kunnen en durven nemen. Als iedereen het zijne wil bijdragen, als de klub wat meer is dan een toevallige ontmoetingsplaats, als meer en meer jonge mensen zelf ook iets willen doen… dan zal in de komende jaren het jeugdhuis Hoje nog veel betekenen voor onze jeugd. Wij geloven er echt in dat zoiets (nog) kan en zal![31]"

Samenwerken in de Mechelse regio

Reeds een aantal jaren bestaat er een samenwerkingsakkoord tussen de verschillende jeugdhuizen uit het Mechelse. Veel is er van die samenwerking echter niet in huis gekomen, op de inrichting van enkele gemeenschappelijke sportcompetities (Regio M), waar ook Hoje aan deelneemt, na. In 1980 wil men de banden weer aanscherpen. Er wordt door vertegenwoordigers van een achttal jeugdhuizen, waaronder Hoje, een kerngroep opgericht die zich bezighoudt met het uitdokteren van een toekomstfilosofie over het Mechelse jeugdhuiswerk. Die filosofie uit zich dan in concrete projecten die samen worden georganiseerd en waarmee men de twee volgende doelstellingen wil bereiken. Eerst en vooral wil men de bekendheid van de verschillende jeugdhuizen uitbreiden. Ten tweede wil men het negatieve imago waarmee 'het jeugdhuis' heeft af te rekenen definitief de grond in boren. Veel ouders en ook de overheid kijken nog steeds met een wantrouwende blik naar de Vlaamse, en dus ook Mechelse, jeugdhuiswerking.

Twee jaar op rij neemt Hoje deel aan de dodentocht in Bornem. Hier ziet u Raymonde Verwimp, Dirk Buelens, Daniel Van den Bosch en Hans Van Assche

Eén van de eerste initiatieven die de kerngroep lanceert, is de **Zoektocht door en rond het Mechelse** op 13 april 1980. Met de fiets, de bromfiets of de auto kan men een vastgelegd parcours volgen waarop talrijke dingen verborgen liggen. Aan de deelnemers om de ogen open te houden en de vragen op te lossen. Uiteraard worden de deelnemers tijdens deze zoektocht langs alle Mechelse jeugdhuizen geleid.

Niet op de lauweren rusten

In de bijna twintig jaar dat Hoje bestaat, heeft het jeugdhuis enkel en alleen nog maar stijgende tendensen opgetekend: meer leden, meer clubs, meer interesse én… meer aanvaarding. Toch is het niet het moment om op de lauweren te rusten. Jaarlijks worden er nieuwe initiatieven in het leven geroepen om de jeugd alert te houden en te blijven boeien. Zo start Hoje in de zomer van 1980 met een **cursus jiu-jitsu**. Deze ruim tweeduizend jaar oude Indische gevechtsport zal aangeleerd worden aan alle geïnteresseerden. Het is slechts één van de vele nieuwe initiatieven die aan het publiek worden voorgesteld. In diezelfde zomer staat nog in de krant te lezen dat iedereen wordt uitgenodigd op een groots spel in Hombeek: aan het jeugdhuis

[31] Hoje-nieuws, extra editie, 15 jaar Hoje, 1979

wordt **Eén tegen Allen** gespeeld[32]. Vernieuwing blijft ook aan het begin van de jaren 80 het motto van een wervelend Hoje. Een jaar later roept het jeugdhuis de zoveelste wedstrijd in het leven. Hoje verkiest de beste niet-professionele dj uit Hombeek en omstreken. De deelnemers krijgen vijftien minuten ter beschikking om de jury te overtuigen van hun kunnen. Ze worden beoordeeld op hun keuze van platen, presentatie, inhoud en originaliteit. Ook de uitspraak speelt een belangrijke rol. Naast de verkiezing van beste dj, wordt er ook en prijs uitgereikt aan de gekste dj. Voor dit evenement slaagt Hoje er voor de zoveelste keer in om **Walter Vercruysse**, voormalig dj bij de Vrije Teugel op BRT 2, warm te maken om de jury voor te zitten.

Naast al deze nieuwe, plezierige activiteiten wordt ook de pedagogische verantwoordelijkheid van het jeugdhuis niet uit het oog verloren. In augustus 1980 neemt Hoje deel aan een project in het West-Vlaamse Damme. Daar komen door toedoen van het *International Council for Monuments and Sites* verschillende jeugdbewegingen samen om te werken rond leefmilieu, bescherming van monumenten en landschappen en conservatie van fauna en flora. Naast het actief meehelpen aan de herwaardering van bepaalde sites, staan er ook uitstappen op het programma. Zo worden er bezoeken gebracht aan gesaneerde wijken, werven, gerestaureerde woningen en belangrijke natuurgebieden in Brugge en omgeving. Hoje springt dadelijk op de kar en vaardigt een delegatie af. De jongeren werken er actief mee aan de bescherming en herwaardering van het bouwkundig en natuurlijk patrimonium in Vlaanderen. Wanneer zij terugkomen van hun 15-daags kamp, delen zij hun ervaringen met andere jongeren in het jeugdhuis zelf, zodat ook deze ingelicht worden over de stand van zaken en het belang van het Vlaamse erfgoed. Dit soort van initiatieven vormt een rode draad door de geschiedenis van Hoje. Wat dacht u anders van dit opzet: tijdens de eindejaarsdagen van 1987 lanceert het jeugdhuis een nieuwbakken activiteit: ***Grootmoe, Hoje komt naar je toe!*** Hiermee stellen de Hoje-leden zich een hele dag (woensdag 23 december 1987) gratis ter beschikking om oude mensen te helpen bij het voorbereiden van de eindejaarsfeesten. Huishoudelijke klusjes, boodschappen, … Alles wordt door de jongeren opgeknapt.

Dolle dagen

Vanaf 1981 start Hoje met zijn jaarlijkse **Dolle dagen.** Dit initiatief houdt nu al 25 jaar stand en trekt elk jaar in augustus talrijke mensen naar het mosselweekend. In 1981 is er echter nog geen sprake van mosselen. De dolle dagen zijn gegroeid uit een initiatief van Hoje voetbal. Vier dagen lang wordt er een groot feest gehouden in het jeugdhuis. Bedoeling is, zoals altijd, niet enkel om geld in te zamelen, maar ook om de mensen dichter bij mekaar te brengen. volleyballers, basketters, voetballers en tafeltennissers nemen het tegen mekaar op in een onderlinge competitie. Enkel de discipline waarin men zelf actief is, mag men niet beoefenen. De winnaar krijgt de "**Sport-Verkeerdtrofee**" mee naar huis. Rond deze competitie wordt er voor jong en oud heel wat animatie opgebouwd.

Verder is er nog ruimte voor volksspelen en –dans. Het feestelijke gebeuren wordt afgesloten met een barbecue-avond op zaterdag en een kaartavond op zondag. Twee jaar later wordt het bijna een dolle week: vijf dagen lang wordt er gefeest op en rond Hoje, een feest dat in het teken staat van het twintigjarig bestaan (december 1962 – augustus 1983). In 1985 worden er voor het eerst mosselen geserveerd op de dolle dagen, een traditie die zoals gezegd ook vandaag nog in stand wordt gehouden. Sinds Hoje voetbal in 1997 is opgedoekt, heeft de basketafdeling de traditie in stand gehouden. De dolle dagen zijn dus van de éne hobbyclub overgegaan op de andere.

Sport-verkeerdtrofee. Links vechten voet- en volleyballers uit wie het best kan basketten en rechts zien we het scorebord, waarop Hoje basket met het maximum van de punten riant leidt.

De club is dood, lang leve de club

De jeugdclubs draaien ondertussen op volle toeren. Het is echter zo dat vele clubs vervagen of verdwijnen. Ze worden immers allemaal gedragen door de jongeren zelf. Wanneer de interesse vervaagt, wordt de club opgedoekt en wordt er een nieuwe in het leven geroepen, die zich met iets anders zal bezighouden. Eind jaren 60 beschikt Hoje nog over een **debatklub**, een **kreaboclub,** een **orkestklub**, een **voordrachtklub** en een

[32] Gazet van Mechelen, 10 juli 1980.

liefdesclub[33]. Tien jaar later zijn zij al lang verdwenen en vergeten. Anderzijds ontstaan er ook steeds nieuwe clubs, met hun eigen gemotiveerde leden. Begin 1980 wordt er zo bijvoorbeeld een **Vinylclub** opgericht, die zich toespitst op het beluisteren en uitwisselen van popmuziek. De motoren van Hoje blijven echter de voetbal-, basket- en diasonoclub, de kern en de redactieraad. Zij zijn twintig jaar na de oprichting nog steeds het kloppende hart van Hoje. De volleybalclub heeft ondertussen al andere oorden opgezocht. Door een gebrek aan ruimte en door de afwezigheid van een overdekt speelveld, besliste **HOFO** om zich af te scheuren van Hoje. In 1987 wordt Hoje volleybal opnieuw opgericht, maar heel lang heeft ook dat sprookje niet geduurd.

Paul Van den Eede werkt op het Hoje-secretariaat, 1989

Hoje is altijd al een haantje-de-voorste geweest. Zo ook bij de opkomst van de computer. Zelf kocht Hoje zijn eerste computer in december 1983. In het bedrijfsleven zijn computers al vroeg een algemeen goed, maar wanneer ook particulieren een computer in huis halen, is het voor het jeugdhuis hoog tijd om een bijbehorende **computerclub** op te richten. Op 11 oktober 1986 is het zover. Op de oproep voor geïnteresseerden in het maandblad van september komt zoveel respons, dat het initiatief onmiddellijk verder wordt uitgevoerd. De bedoeling van de club is duidelijk: zoveel mogelijk mensen de toegang bieden tot het gebruik van de computer. Met 31 aanwezigen, kan de eerste vergadering op een grote belangstelling rekenen. Alle leeftijdscategorieën zijn bovendien vertegenwoordigd. Niet enkel jongeren sluiten zich aan bij de kersverse club. De nieuwe groep komt onder leiding van **Paul Van den Eede**, **Serge Biesemans**, **Gust Mariens**, **Ludo Van den Ende** en **Jan Van den Eede** elke dinsdagavond samen om het reilen en zeilen in de informaticawereld te bespreken. Elke week wordt er computerles gegeven aan de leden van de club. Om de leden de theorie aan de praktijk te laten toetsen, zorgt Lena Selleslagh ervoor dat het computerlokaal van de Mechelse Ursulinen kan worden gebruikt om de wekelijkse bijeenkomsten te laten doorgaan. Tien jaar later, onderneemt Hoje hetzelfde initiatief met het internet. Omdat steeds meer mensen zich een internetaansluiting aanschaffen, beslist het jeugdhuis een cursus internetgebruik in te richten. Veruit het grootste deel van de maatschappij heeft immers geen toegang tot het internet, en daar wil Hoje op lokaal vlak verandering in brengen.

De jaren 90: het einde van de hobbyclubs

Naarmate de jaren 80 verder vorderen, komt de nadruk binnen de werking van het jeugdhuis steeds meer op het sportieve te liggen. De basket- en voetbalafdeling van Hoje tellen niet enkel de meeste leden, ze slorpen ook de meeste centen op. De andere clubs komen in de verdringing te staan, niet in het minst omdat de belangstelling van de leden steeds meer afneemt. Dit hoeft niet te betekenen dat het minder goed draait in Hoje, maar de brede basis waarop Hoje tien jaar eerder nog kon steunen, is inmiddels al stevig uitgedund. In de jaren 90 wordt er bijgevolg voor geopteerd om terug te keren naar de situatie van de begindagen: één grote jeugdclub in plaats van verschillende hobbyclubs. Die jeugdclub wordt wel aangevuld met een **retroclub**, die de oudere leden herbergt en eigen initiatieven lanceert. De sportafdelingen van Hoje blijven ook actieve hobbyclubs. Zij zijn dus ook nog steeds afhankelijk van het gelijknamige jeugdhuis. In 1992 ondergaat het jeugdhuis bovendien een grondige wijziging. **Paul Van den Eede**, **Walter De Wit** en **Hilde De Wit** richten de **vzw Ontmoetingscentrum Hoje** (O.C. Hoje) op, die voortaan de voormalige Hombeekse Jeugdklubs vervangt[34]. De herstructurering houdt niet in dat er minder activiteiten worden georganiseerd of dat de jeugd niet langer aan zijn trekken komt op Hoje. In 1992 organiseert Hoje nog steeds wekelijks een activiteit, met enkele speciale uitschieters. **Luc Fierens** stelt van zes tot twintig april zijn kunstwerken tentoon in de club. **Youth & Mail Art** blijkt een groot succes. Omdat het jeugdhuis zich nog altijd bezighoudt met de problemen waarmee iedereen, maar vooral jongeren, mee kampen, organiseert Hoje in november van datzelfde jaar een infoavond van de AA. Een jaar later wordt er voorlichting gegeven over seropositiviteit en aids[35]. In de volgende jaren komen er nog thema's als drugs en veilig vrijen aan bod, zodat Hoje de Hombeekse jongeren blijft vormen en voorlichten. Verder blijven ook de dolle dagen, het steakweekend, de td's, thema-avonden en de filmvoorstellingen veel volk naar de club lokken.

[33] Hoje nieuws van augustus 1967 en april-mei 1968

[34] Belgisch Staatsblad, 19 november 1992. In 2005 worden de statuten nogmaals gewijzigd. Van dan af aan heet Hoje officieel "den Hoje vzw", maar ook O.C. Hoje blijft gelden als correcte naam.

[35] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006

26 juni 1987: viering 25 jaar Hoje

Ter gelegenheid van een kwarteeuw Hoje wordt er een hele week gefeest in het jeugdhuis. Speciaal voor deze heuglijke gebeurtenis drukt Hoje een speciaal feestnummer van zijn maandblad. Het feestelijke weekend wordt plechtig geopend op vrijdagavond 26 juni 1987. Na de verplichte toespraken wordt er een historische diamontage getoond over het jeugdhuis.

Walter Jaspers spreekt het publiek toe, terwijl Paul Van den Eede toekijkt

Vervolgens kan het publiek, na genoten te hebben van een doorlopende barbecue uit de bol gaan op een speciale jubileumfuif. Ook de rest van het weekend programmeert het jeugdhuis doorlopend feestactiviteiten, zodat de gebeurtenis voor niemand in Hombeek onopgemerkt voorbij kan gaan. Zo zijn er bijvoorbeeld talrijke volksspelen en een knalfuif. Verder worden ook zoveel mogelijk oud-leden uitgenodigd zodat de viering uitdraait op een echte reünie.

De dag erna wordt er op het Heike een *Hoje 25 jaar-td* met **dj Guy** gepland. Op zondag organiseert het jeugdhuis een familie-uitstap naar Antwerpen. Maandag is een rustige dag, waarop niets speciaal wordt gepland, maar op dinsdag wordt er opnieuw gefeest, deze keer in de vorm van een gezellige jazzavond met kaas en wijn. Eén dag later, op woensdag 1 juli kunnen de leden genieten van een speciale bierenavond. Op vrijdag begint er dan een tweede feestweekend, met eerst een filmavond, gevolgd door een fietszoektocht op zaterdag. Zondag 5 juli wordt er voor het laatst gefeest in het kader van het vijfentwintigjarig bestaan. Met ***Welcome USA*** plant Hoje een Amerikaanse avond, met hamburgers, T-bones en heel veel Coca-cola.

Een nieuw millennium: heroriëntatie?

Net zoals het jeugdhuis in de jaren 60 een alternatief bood aan jongeren die geen raad wisten met hun identiteitscrisis en zich helemaal niet goed voelden in de maatschappij, moet het jeugdhuis anno 2000 een alternatief bieden aan jongeren die zich juist wél thuis voelen in de hedendaagse maatschappij. Er is veel veranderd in de afgelopen veertig jaar. De sociologie leert ons dat de jongeren van 1965 veel verschillen van de hedendaagse jeugd. In de jaren 60 komen geëngageerde jongeren samen om te ijveren voor rechten, gelijke kansen en meer vrijheid. Vandaag de dag hebben jongeren alles wat ze willen. De motivatie is niet langer daar. Net als bij de nieuwe sociale bewegingen (vredesbeweging, andersglobalistische beweging, groene beweging, derde wereldbeweging,…), kunnen de jeugdhuizen nu, heel anders dan 40 jaar geleden, rekenen op een brede maatschappelijke sympathie. Het jeugdwerk wordt niet langer met een scheef oog bekeken, in tegendeel. De mobilisatiekracht is echter danig afgenomen. Jongeren zetten zich nu niet zo snel meer in om initiatieven op poten te zetten, activiteiten te organiseren en mensen te verenigen. Ze verwachten dat die zaken voor hun worden gedaan, liever dan ze zelf te doen. Al moet dat enigszins worden genuanceerd. Meer dan een kwart van de jongeren neemt nog steeds deel aan één of andere vorm van gemeentelijk jeugdwerk. Vandaag de dag is 8% van de 14- en 15-jarigen lid van een jeugdhuis. Bij de 16- tot 18- jarigen loopt dat percentage op tot 18%[36]. Toch is het jeugdhuis vandaag een consumptieproduct geworden. De jeugd kiest tussen allerlei uitgaansmogelijkheden die worden aangeboden. Vroeger lag dat enigszins anders, toen was het jeugdhuis vaak de enige mogelijke manier tot avondrecreatie voor de jeugd. Dat is een algemene tendens die zich heeft voltrokken in pakweg de laatste 20 à 30 jaar. Daarom is het hoog tijd voor een herprofilering. Het doel van het jeugdhuis blijft nog steeds hetzelfde dan bij de oprichting ervan, maar de actiemiddelen moeten worden herbekeken. Nu is het moment gekomen om Hoje weer op de rails te krijgen, niet met talloze hobbyclubs, maar met één club die kan vissen in een grote poel van geëngageerde jongeren, mensen met verschillende interesses en uit alle culturele lagen van de bevolking. Een hele opgave, maar tegelijkertijd ook een mooie uitdaging…

Een uitdaging die zoals gezegd is weggelegd voor de Hombeekse jeugd van nu. Hoje is momenteel opgesplitst in twee gescheiden vzw's. Enerzijds zijn er de basket- en retroclub, de twee enige resterende

[36] SMITS (W.), STEVENS (F.). *Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de sociale, vrijetijds- en culturele ruimte. Samenvattingen en beleidsaanbevelingen, 2005-01*. Steunpunt Re-Creatief Vlaanderen, Gent, 2005, p. 13.

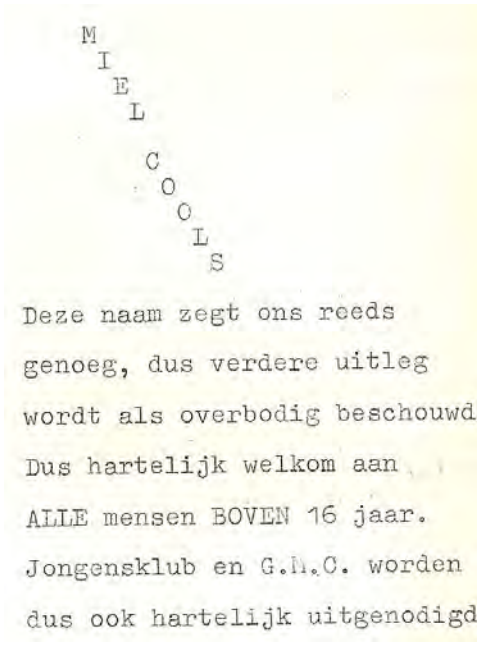
hobbyclubs, en anderzijds is er het jeugdhuis. Deze splitsing is begin dit jaar tot stand gekomen en betekende meteen, na bijna 40 jaar zeer actieve dienst, het einde van de carrière van Paul Van den Eede in het jeugdhuis. De Jongerenstuurgroep zegde de samenwerking met hem op. In de retro- en basketclubs is hij nog wel steeds actief. Aan het hoofd van het huidige Hoje- jeugdhuis staat nog steeds een **Raad van Beheer**, die momenteel wordt geleid door voorzitter **Bart Dons**. **Karen Denteneer** is penningmeesteres van Hoje en **Koen Vercammen** neemt de taak van secretaris op zich. **Petra Hermans** vervolmaakt de Raad als gewoon lid. De vroegere kern van het jeugdhuis draagt nu de naam van **Jongerenstuurgroep**. Hierin zetelen de mensen die zich inzetten voor het welzijn van Hoje, namelijk door het organiseren van activiteiten. Vandaag de dag bestaat de stuurgroep uit de volledige Raad van Beheer, op Petra Hermans na, aangevuld met **Jonas Cortebeeck**, **Jörgen Cortebeeck**, **Bram De Hoef**, **Cara Nuytiens**, **Jananco Dils**, **Jonas Van Loo**, **Mark Meuldermans**, **Ward Lefever**, **Xavier Horacek**, **Koen Verbergt** en **Jan Verhoeven**.

Grote namen in de Bankstraat 88

Hoje heeft een traditie opgebouwd om grote namen uit de muziekwereld te afficheren op zijn kalender. Vooral artiesten die het kleinkunstgenre beoefenen, komen regelmatig over de vloer. Nederlandstalige muziek is bijzonder populair bij de jeugd van eind jaren 60 en begin jaren 70. De meeste kleinkunstliederen zijn immers protestliederen, die goed worden gesmaakt door de jeugd. Men mag niet vergeten dat dit de periode is van de massale studentenprotesten over heel de wereld. Mei '68, met de Praagse Lente, de studentenprotesten in Parijs en het Belgische probleem rond Leuven Vlaams zullen bij vele vijftigers van nu nog een belletje doen rinkelen.

De eerste grote naam die op de planken staat in het jeugdhuis is **Miel Cools**. Op 23 december 1966 speelt hij zijn grootste hits in de club, tegen een vergoeding van 5300 frank[37]. **Hugo Raspoet** komt als tweede[38], op de voet gevolgd door **Miek en Roel.** Hoje is met 153 kijklustigen in de Vlaamse Zaal helemaal in de ban van "De Grote Revulutie", maar heeft zelf gelukkig geen reden tot straatprotest. Leuke anekdote hierbij is dat Lena Selleslagh, die deel uitmaakt van de kern van Hoje de dag van het optreden van Miek en Roel in Rijmenam werd aangereden. Haar gebarsten voet moet in het gips. Recht van het hospitaal haast ze zich naar de Vlaamse zaal, waar de twee kleinkunstbeoefenaars uit pure sympathie hun handtekening op Lena's been plaatsten[39].

Twee jaar later, op 12 april 1969 wordt Hoje opnieuw in extase gebracht door het bezoek van **Miel Cools**, een echte kleinkunstlegende. Twee weken eerder was het de beurt aan **Kam Koberg en zijn Kabaret**. De verwachtingen waren hoog gespannen, de teleurstelling nadien misschien nog groter: "*Drie keer K, maar ook drie keer niets. Die vent scheen meer af te weten van andere zaken dan van kabaret*[40]*",* luidde het achteraf. Het optreden van **Leen Perseyn** wordt eind 1970 dan weer wel gesmaakt in Hombeek. Deze dame was destijds één van de rijzende sterren in de kleinkunstwereld, met onder meer een optreden in het Antwerpse Sportpaleis. Even later kan ook **Chris Bouchard** met zijn **Ka-Klein** de Hombeekse jeugd meer dan bekoren.

M
I
E
L

C
O
O
L
S

Deze naam zegt ons reeds
genoeg, dus verdere uitleg
wordt als overbodig beschouwd
Dus hartelijk welkom aan
ALLE mensen BOVEN 16 jaar.
Jongensklub en G.M.C. worden
dus ook hartelijk uitgenodigd

Uitzonderlijk worden ook de leden van de Jongensclub en de G.M.C. toegelaten op een activiteit van de Gemengde Club[41]

Op zaterdag 3 april 1971 organiseert het jeugdhuis zowaar een half kleinkunstfestival. Het gebeuren gaat door in *De Leeuw van Vlaanderen*, omdat de club zelf te klein is. Om het publiek op te warmen mag **Kris Jacobs** aantreden, gevolgd door een optreden van **De Doolaards**. Als klap op de vuurpeil sluiten **Miek en Roel** de kleinkunstavond af met een gesmaakt optreden. **Rosa Selleslagh** en **Luc Tange** presenteren de optredens aan elkaar. Hoje-leden die dit evenement van op de eerste rij willen volgen, betalen slechts 30 frank. Niet-leden moeten het dubbele neertellen[42]. Na deze artiesten

[37] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006
[38] In 1973 keert Raspoet nogmaals terug naar Hoje
[39] Hoje-nieuws, mei 1969
[40] Hoje-nieuws, mei 1969
[41] Hoje-nieuws, april 1969
[42] Hoje-nieuws, april 1971

komen onder meer **Willem Vermandere** (1971)[43], **Zjef Van Uytsel** (1972), **Jan De Wilde** (1970, 1972), **Leen Persyn** en **Luk Saffloer** (1972) en **Kris De Bruyne** (1972) het Hombeekse publiek verwennen. **Hugo Raspoet** treedt nogmaals op in 1972. Met zijn "Helena" kan hij de Hombeekse jeugd mateloos boeien. Rosa Selleslagh kan zich vooral het optreden van Zjef Van Uytsel nog levendig voor de geest halen:

Die man was stomdronken toen hij aankwam op Hoje. De zaal wachtte vol ongeduld, maar wij vonden het onverantwoord om hem het podium op te sturen. We hebben hem te slapen gelegd in het secretariaat en brachten hem cola en water. Na een uurtje is hij dan toch het podium opgekropen. Het publiek was wild enthousiast. Iedereen klapte in zijn handen om Van Uytsel wakker te houden en uiteindelijk is dat één van de betere kleinkunstavonden in de club geweest…

Het tweede optreden van Jan De Wilde gaat niet onopgemerkt voor bij, of juist wel. Nadat de man eindeloos zat te wachten op het publiek, besliste Lena hem na het trakteren van een koffie naar huis te sturen. Er was geen kat komen opdagen. Een bijzonder gênant moment voor de aanwezigen.

In 1979 treedt Armand op voor een uitzinnig Hoje-publiek

De 20-jarige **Johan Verminnen** treedt in datzelfde jaar op in de club en voor hem komt het publiek wel opdagen. Hij is de Hombeekse jeugd bovendien duidelijk niet vergeten. Verminnen vertelt over het optreden:

[43] In januari 1980, negen jaar na zijn eerste optreden, komt Vermandere nogmaals naar Hoje.

"Ik heb hier (in Hombeek, nvdr) een zeer eigenaardig optreden meegemaakt. Wat mij opvalt is dat hier zeer joviale mensen wonen en dat de kloof tussen het zo genaamde "betere" (haha) lied en het kommerciële niet zo groot is hier. Ik vond het plezierig, maar vreemd enthousiast en hoop dat alle mensen iets hebben gehad aan die zotte avond. Oh, grote God, het is te zot, te zot!".

Ed Kooyman en Herman Van Haeren treden op in Hoje

Verminnen was zo onder de indruk dat hij twee jaar later opnieuw voor het Hombeekse publiek zou optreden. Ook kleinkunst van eigen bodem krijgt een kans in Hoje. **Guido en zijn Gezellen** treedt op 27 oktober 1973 op voor een losgeslagen Hoje-publiek. Deze lokale kleinkunstgroep valt zo in de smaak dat ze ook nadien nog zullen terugkomen. Later hebben ze zelfs nog een lp uitgebracht. In oktober 1974 is het de beurt aan de 24-jarige **Wim De Craene** om Hombeek op zijn kop te zetten, en met succes. Twee maanden later treedt **Vuile Mong en zijn Vieze Gasten** nogmaals op in de club. Deze groep krijgt het Hombeekse publiek steeds warm voor een collectieve vernedering van de overheid, het leger en alle andere machtige instanties. Ook het Belgische blues-fenomeen **Roland** kan uiteraard niet ontbreken in het rijtje artiesten die Hoje hebben bezocht. Hij speelt de zaal plat op 27 november 1975. Eerder dat jaar was het de beurt aan **Magenta**. Men hun *Zaterdagavond 1965* kunnen ze de Hombeekse jongeren uitermate goed charmeren.

Bijna tien jaar na de eerste kleinkunstoptredens in Hoje, zijn alle grote Vlaamse beoefenaars van het genre in de Bankstraat gepasseerd. Zoals gezegd komen de meesten onder hen enkele jaren na hun eerste aantreden nogmaals langs. Zo treden Miek en Roel, Hugo Raspoet, Zjef Van Uytsel, Johan Verminnen en Willem Vermandere meerdere keren op in het jeugdhuis. Toch is daar de honger nog niet mee gestild. In de loop van de volgende jaren passeren onder meer **Ed Kooyman en Herman**

Van Haeren (1978) en **Armand** (1979) met zijn *"Ben ik te min?"*, de revue.

Op het einde van de jaren 70 is de kleinkunstklub van Hoje een beetje doodgebloed, maar een nieuw decennium brengt ook nieuwe moed. Reeds in januari 1980 wordt er opnieuw aangeknoopt met de traditie van sterke kleinkunstartiesten aan te trekken. Op 12 januari 1980 treedt **De Snaar** met **Jan en Kris De Smet** en **Stef Koekoeckx** op voor een bomvol jeugdhuis. Enkele maanden later is het de beurt aan de Nederlander **Bart Rademaker** om het beste van zichzelf te geven en op het einde van het jaar komt **Peter en Zout** het Hombeekse publiek verwennen. In de loop van het volgende jaar wordt Hoje opgeschrikt door de komst van **Roland Rillaer**, eerst individueel en later met zijn groep **'t krisiscabaret van Roland Van Rillaer en Meneer Huiben**. In 1982 steekt bovendien een nieuwe groep de kop op: het Hombeekse **Vinyl** brengt voor een uitzinnige menigte de nummers *Wat als ik er niet meer ben?*, *Atiljo*, *Vrijen* en *De Toekomst*. **Guy Van Rompaey**, **Erwin Van Golen**, **Bart Leen** en **Werner** en **Patrick Biesemans** geven het beste van zichzelf en worden door het meer dan honderkoppige publiek tot drie maal toe gevraagd een bisnummer te spelen. Bovendien heeft de groep speciaal voor deze gelegenheid een liedje over jeugdhuis Hoje geschreven, op de tonen van *Bad moon rising* van Creedance Clearwater Revival[44].

HOJE

Ik zie een jeugdhuis verschijnen
Ik zie een stameneeke staan.
Amaai, het is zo groot en machtig
Ach ja, daar moet ik binnen gaan.

Jongens in de ronde
Blijf daar toch niet staan
Kom maar, we zullen binnen gaan

De vader lost weer juist zijn water
Och jong, het is hier reuzefijn
De pinten als emmers oh zo vol
De Polle drinkt ze met veel lol.

Refrein

De activiteiten zijn er aardig
Vinyl speelt er alles klein.
De meester begint dan weer te kijven
Ach jong, dan zullen we maar gaan

Refrein

Een jaar later treedt de groep opnieuw op in Hombeek, op het Free Podium dat Hoje organiseert. Voor die vertoning krijgen de leden in de Gazet van Mechelen een daverende kritiek[45]. In 1990 is het de beurt aan **Mary and the Girl** om het Hombeekse publiek te overtuigen. Deze Kempense groep is in 1983 ontstaan uit Silk Creation en brengt populaire rockmuziek. Regelmatig treden zij op in binnen- en buitenland.

In 1982 wordt Hoje verrast door aanstromend Hombeeks talent: Vinyl

In de jongste jaren heeft Hoje ook enkele opmerkelijke namen kunnen strikken voor een gelegenheidsoptreden. Zo hebben de bekende Vlaamse rockgroepen **Telstar**, **Sioen**, **Nail pin** en **Admiral Freebee** alle vier opgetreden op **Minirock**, een initiatief dat ondertussen is uitgedoofd, maar tijdens zijn bestaan kon rekenen op de sympathie van zowel publiek als artiesten. **Stijn Meuris**, leadzanger van Monza, zei over dit kleinschalige festival volgende woorden: "*Hier is het echt genieten van muziek in een knusse en suppergezellige sfeer*."

Hoje kan dus terugblikken op een rijk muzikaal verleden, maar de grote namen die het jeugdhuis heeft aangetrokken, blijven niet beperkt tot de muziekwereld. De eerste niet-muzikale b.v. die neerstrijkt in het Hombeekse jeugdhuis is **Gerard Vermeersch**[46]. Hij wordt aanzien als de eerste echte cabaretier die Vlaanderen heeft gekend. Op 12 mei 1967 speelt hij met woorden en taal voor het Hombeekse publiek. Om het belang van deze taalvirtuoos te duiden, verwijzen we enkel naar de wedstrijd die naar hem genoemd is. Elke drie jaar wordt de *Gerard Vermeersch Prijs* uitgereikt aan de auteur van de beste ingezonden monoloog of column. Amper elf dagen na Vermeersch is het de beurt aan **Cas Goossens** om een lezing te houden

[44] Hoje-nieuws, februari 1983

[45] Gazet van Mechelen, 14 april 1983

[46] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006. Op 24/5/1968 treedt hij nogmaals op in de club

voor het Hombeekse publiek[47]. Daarna komt er een andere BRT-vedette over de vloer, namelijk weerman **Armand Pien**. Hij praat op 30 november 1968 met de Hoje-leden. Een jaar later, op 13 december 1969, komt hij weer een voordracht geven en wel over een op dat ogenblik heel actuele gebeurtenis: de landing op de maan en vooral de problemen die dat met zich meebrengt voor de toekomst van de mens. Leden die dit evenement willen bijwonen betalen 10 frank, de niet-leden moeten het driedubbele ophoesten[48].

Mini Rock doet Hoje daveren

HOMBEEK - Liefhebbers van rock in eigen streek kunnen morgen, zaterdag 9 augustus terecht op het kleine broertje van Maanrock. In en rond het jeugdhuis Hojé in de Mechelse deelgemeente Hombeek bevolken de groepen Wayne, Dirtpack, Creams and Spices, Sioen en Telstar de podia.

De eerste groep op het programma, Wayne, sleepte reeds de overwinning op twee wedstrijden in de wacht. De driekoppige band met jongens uit Sterrebeek, Perk en Hoeilaart kaapte vorig jaar nog de eerste prijs weg in de Maanrockrally in Mechelen. Hij brengt Belgische rock zonder franjes.

De driekoppige groep Wayne won vorig jaar nog de Maanrockrally. Morgen staat de groep op het podium op Mini Rock in Hombeek.

Foto Patrick HATTORI

Creams en Spices is het andere trio op Mini Rock. Het kan onder meer een halve finale (2002) voorleggen in Humo's Rockrally, waarna de groep zelfs in het Spaanse Bilbao ging optreden. Voorts staan ook nog Sioen, waarvan de Gentse singer-songwriter een contract bij muziekreus EMI Music Publishing op zak heeft, en afsluiter Telstar garant voor een stevige brok rockmuziek. De eerste songs op Mini Rock weerklinken vanaf 17u. Wie voor 18.30u naar het festival komt, mag gratis binnen. Kaarten in voorverkoop bij Jeugdhuis Hoje kosten 5 euro, aan de kassa betaal je 8 euro. De optredens in openlucht eindigen rond 2u. Daarna kan het publiek verder fuiven in het jeugdhuis.

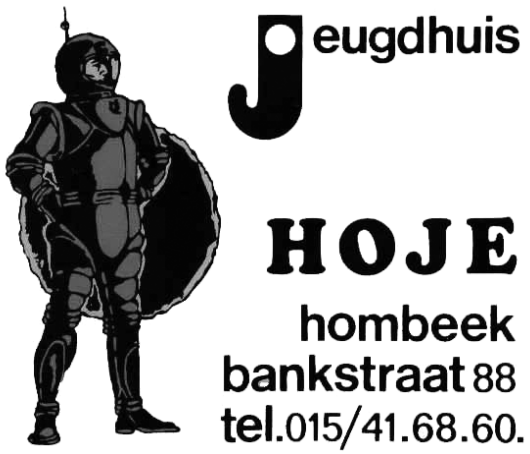
LDN

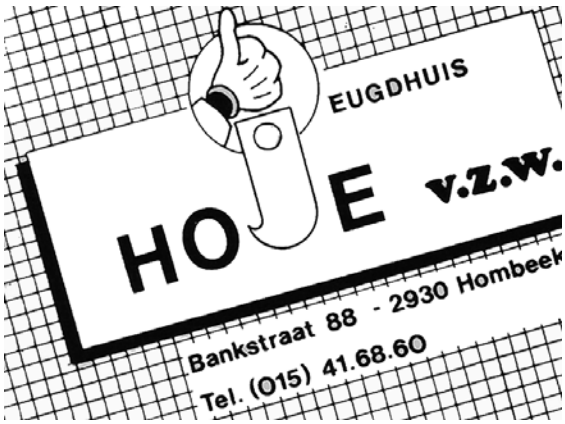
■ Mini Rock Hombeek op zaterdag 9 augustus vanaf 17u in jeugdhuis Hoje, Bankstraat 88 in Hombeek (Mechelen). Info op 015-33.75.33 of op website www.hoje.be/minirock.

Minirock gaat niet onopgemerkt voorbij. Hier wordt de editie van 2003 gepromoot in de Gazet van Antwerpen

Op zaterdag 14 februari 1970 heeft de filmclub **Jo Röpke** gestrikt voor een bezoek aan de club. Hij komt er praten over de film in het algemeen, nieuwe releases en interessante ideeën voor de toekomst van de hobbyclub[49]. Ook BRT-medewerker, en rechterhand van Mike Verdrengh, **Walter Vercruysse** komt regelmatig de leden van de club vergezellen. Soms om te babbelen over zijn baan bij de radio, dan weer om als dj op te treden. **Jacques Vermeire** zakt met zijn **Kabaret Kabiaar** in 1978 af naar Hombeek. In 2002 komen er opnieuw bekende stand-uppers naar Hoje. Het Kapelse duo **Dufraing en Dewit** brengt op 23 november een hilarisch optreden in de club. Het jaar nadien is het de beurt aan **Piv Huvluv** om het jeugdhuis te doen bulderen. In 2005 komen Dufraing en Dewit nogmaals terug naar de club en zij zijn tot op de dag van vandaag de laatste bekende artiesten die in Hoje hebben opgetreden. Benieuwd of de toekomst nog meer bekende kleppers naar Hombeek lokt…

[47] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006
[48] Hoje-nieuws, december 1969
[49] Hoje-nieuws, februari 1970

EEN GEWONE ZONDAG IN 1926

Louis Buelens

Nvdr: We zouden ons de moeite kunnen sparen om Louis Buelens nog voor te stellen in dit tijdschrift. Met zijn 93 jaar is hij wel de Nestor van het Hombeeks verhaal: onze Ernest Claes in volle doening.
Zijn belevenissen van voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, hebben we grotendeels gepubliceerd. De lotgevallen van Louis als jonge snaak in het nog landelijke Hombeek borrelen steeds maar op vanuit die diepe bodem van een onuitputtelijk geheugen. Hoe meer hij neerschrijft, hoe meer er weer losgewriemeld wordt dat dan weer tracht aan de oppervlakte te komen. Reeds tientallen cursiefjes uit de peuter- en kleutertijd, uit de schooljaren en over het vrome kerkelijke leven van die tijd, met eerste en plechtige communie, kregen we van hem zwart op wit. Hier volgt nog zo een verhaaltje van een twaalfjarige uit lang vervlogen tijd.

Ons moeder had zojuist geroepen voor de hoogmis. De onderste trede van de kelderkamertrap was haar vaste uitkijkpost. Vandaar zag ze mijn blote benen onder het bed verschijnen en wist meteen of haar wekroep effect had. Tussen haar werk in, de stal en de zorg om de jongere zusjes, had ze mijn boterhammen gereed gelegd naast het pakje geperste kop dat ze na de vroegmis gekocht had. In de week was het gewoonlijk een gekookt eitje of peperkoek of speculaas. Op zondag kregen we iets van de beenhouwer, dat was voornamer, dat was meer zondags. Eerst naar de pomp voor de dagelijkse wasbeurt. Gisteravond waren we grondig gewassen in de kuip, nu moest alleen de slaap wat afgespoeld worden. Het haar goed nat maken als bewijs dat er water gevloeid had. Controle van handen en oren en dan vlug aan tafel want "*het is al geluid*". Dan heb ik nog een kwartier om te eten en me aan te kleden; het luidt om 9 uur en de mis begint om halftien. Een zee van tijd.

Het eerste communiekostuum werd uit de kast gehaald en met moeders hulp werden alle knopen op de juiste plaats geknoopt, met de borstel hier en daar een pluisje weggewerkt en de marinier is paraat. Dat kostuum bestond uit een donkerblauwe broek en vest, een vierkante "kol" op de rug, zoals de matrozen dragen, een platte muts van dezelfde legereenheid met de naam erop van een bekend schip, zwarte lange kousen met een elastiek boven de knie opgehouden en hoge schoenen. Dat was de standaarduitrusting van de eerste communicant. Sommigen droegen een vest met twee rijen knopen en een riem om de lenden. Die deden aan de infanterie denken. De kanonniers waren niet vertegenwoordigd, men zag nooit iemand met een rijbroek en *getten* in de groep rondlopen. Nu is het aan het kleppen. Kwart na negen.

Oppassen voor uw kleren, geen marbollen of een dop in je zakken steken, geen *meulders* schudden, niet sjotten, recht naar de kerk en daar braaf zijn, dat was de wekelijkse litanie voor men de deur uitmocht want dat pak moest nog een tijdje meegaan. Wij wisten dat moeders wel wat overdreven om erger te vermijden. Dat is hun taak en ze verdienen er hun hemel mee. Waarom hun dat plezier niet gunnen?

Wij kregen vijf centen mee voor onze stoel en vijf centen voor de schaal. Sommige kerkmeesters vergaten bij de kinderen rond te komen. Dat waren in onze ogen de beste mensen van heel de wereld. Ik denk dat die nu ergens in een of andere kloosterkapel tegen een pilaar staan met een kroontje boven het hoofd. Dat gespaarde *solleke* van tien centiemen werd angstvallig bewaard om er goede werken mee te doen bij 'Marie van Sus Domses'. Daar kosten de zwarte pekjes één centiem per stuk. Kunt ge rekenen?

En nu op weg langs het *wegske* van je Vette tot aan Dikke Wis, langsheen het kapelleke over de springbareel achter de *billen* voorbij Meulemakers,

zo recht naar de kerk. Dat was de veiligste weg om geen verlokkingen of bekoringen tegen het lijf te lopen. De beste kameraden zijn immers het meest geneigd een fatsoenlijk mens tot het kwaad te verleiden. Kleine jongens zijn ook niet van beton gemaakt en de duivel schuilt soms op onverwachte plaatsen. Ik ben nog goed bijtijds. Even een vinger in het wijwatervat en vlug binnen.

In de kerk zaten we aan de biechtstoel van de onderpastoor onder het toezicht van de meester. De grote mensen zaten meestal op een eigen stoel. Dat waren zwart geverfde stoelen met of zonder kussens naar gelang de rijkdom of het aanzien van de eigenaar.

Op het armplankje was een koperen plaatje genageld met de naam van je abonnee, die jaarlijks een bepaald bedrag betaalde en niet elke keer vijf centen moest meenemen. Vader zat op de vierde laatste rij langs de kleine gang van het mansvolk. Moeder had haar stoel naast de eerste pilaar van de vrouwenkant.

Die had het blijkbaar verder gebracht op het pad der deugd, maar vader beweerde dat de beste christenen niet altijd onder de toren woonden en binnen zijn was het belangrijkste, al was het dan nog door de achterdeur. Elke zondag loerde ik eens naar het plaatje op vaders stoel en dacht; later zal ik hier ook zitten op "onze" stoel.

Tijdens de mis moest er orde heersen in de groep. De meester hield ons goed in het oog en tussendoor kwam de *swis* (suisse) met zijn blinkende bijl nog eens kijken.

Die kon zo vervaarlijk loeren onder door zijn *steek*. Dan voelde we een koude rilling over de rug kruipen. Al goed dat het geweten zuiver was maar toch, ge kunt niet alles onthouden en dan in de kerk…

Tijdens de preek van meneer pastoor mochten we ons omdraaien en de knieën wat laten rusten. Er bestaan lichaamsdelen die beter geschikt zijn om op te zitten en die werden nu in werking gesteld. Als we pastoor De Ridder "*in de schonen hemel, amen*" hoorden zeggen, wisten we dat het gedaan was.

Na de dienst ordelijk naar buiten. Buiten de kerkhofmuur stond de garde zijn berichten voor te lezen. De grote mannen vonden daar de stof tot bespreking in de herbergen "Rome", het "Bergske", bij Stapuit" en bij "Meulemakers". Die van het dorp moesten het zien vol te houden tot bij "Flupses", "Nikella", "De Kees", "Den Bekker", "de "Gruune", "Smeires"of tot bij "Peit van de Zwette". Dat waren de plaatsen waar men wat kon bekomen van de alteratie van een zware preek.

Vader die altijd iets na mij vertrok, kwam ook altijd iets later thuis van de hoogmis. Hij bloosde dan wat heviger dan op een gewone werkdag. Dat kwam van die strik, zoals hij een col en plastron noemde. Wat hadden de oudere mannen het goed gehad, die droegen een fuik met *foelaar* en een zijden klak. Daar kwamen geen knopjes of knopen bij te pas. Maar ja, de mode hé en dan de vrouwen die mekaar opstookten om zulke moeilijke dingen te kopen. De hemel wordt niet cadeau gedaan, daar komen zweet en tranen bij te pas.

Heel gedwee, recht naar huis gegaan, andere kleren aangetrokken en nu maar wat rondleuteren tot het middag is. De duivenmelkers staan bijeen over hun troeteldiertjes te *stoefen*. Ik zou ook wel duiven willen houden - kwestie van een financiële ruggesteun - maar dat is muziek voor later, als ik groot zal zijn. Na de middag moet men goed opletten om "*Jette Krijmdeglas*" niet te verspelen. Als ze in de Kattestraat is en bij Van Geel vertrekt laat ze een schril fluitsignaal horen.
- "*Moe, ne cent., ze is daar !*"
Met vijf centen voor een *horeke* en soms, bij heet weer en als moeders goed hart meezit, is het vijf en twintig centiemen voor een *galet*. Onmiddellijk aanvallen, al wat smelt is verloren en seffens is het tijd voor het lof. Vlug handen en mond afvagen en gereed voor de laatste kerkelijke verplichting van vandaag. Daarna begint het profane leven.

Beladen met het stoelgeld gaat het nu tot bij "Rettes". Naast de gevel van de stal is een geschikt terrein om *flot* te schieten. Het nodige materiaal vinden we in het karhuis. Daar is ons magazijn van kurken en *rondellen* van alle maten en gewichten. We spelen tot het begint te kleppen. Dan hebben

we nog net de tijd om onze cent bij Marie om te zetten in spekjes. Als "Mille van Smeires" rondkomt geven we een spekje en richten ons hart en onze ogen tot God om niet in het gezicht van Mille te moeten kijken. Die brave man voelt het verschil in zijn hand maar begrijpt hoe moeilijk wij het hebben met ons geweten. Een lichte grijns verschijnt om zijn lippen, maar hij denkt er niet aan ons verwijtend bekijken. Ook een brave mens die Mille, ook voor hem een pilaar. Het kwam op die vijf centen ook niet aan want zijn rechter vestzak hing al helemaal afgezakt van het gewicht. De onderpastoor vertelde onlangs nog dat geld niet gelukkig maakt en vijf centen, min één spekje, dat kon toch geen grote zonde zijn. Donderdag ga ik te biechten met de *kruistochters*. Intussen zal ik wel niet sterven zeker?

Achter in de kerk heeft mijnheer de onderpastoor postgevat om onze stempel te geven. Een bepaald aantal van die stempels geven recht op gratis bijwonen van een toneelvoorstelling in het patronaat, opgevoerd door de gelijknamige kring. De trouwe lofgangers mochten dan achter in de zaal plaatsnemen, onder het waakzaam oog van de garde. Regelmatig, met of zonder reden, riep de strenge wetsdienaar, met een forse stem "*stilte*" en dan wist iedereen dat het wettig gezag bestendig aanwezig was. Zodoende droeg hij een steentje bij tot het ordelijk verloop. Immers zijn twee zonen stonden ook op het podium en zonder storingen was de kans op succes groter.

Eens onze kaart van het elementair cachet voorzien ging het op een loopje recht naar huis. Daar wachtten ons de witte boterhammen van 'Mille van Monlat'. Soms was er krentenbrood op het menu en 's avonds rijstpap in de plaats van de dagelijkse botermelk of de zoete pap met brokken. Wij moesten voelen dat de zondag anders was dan anders. Ze moeten er iets van meedragen, meende moeder.

Voor mij was de dag des Heren, een dag van verlatenheid.
Mijn twee vrienden, '*de Veinger*' en '*den Tist van Zwinko*' waren allebei misdienaar en moesten veel in de kerk aanwezig zijn.

Ik had het niet verder gebracht dan "inspringer" voor de grote feestdagen en de processie. Dan mocht ik de kandelaar of het kruis dragen, bellen voor het H.Sacrament of met het wierookvat zwieren. Dat waren allemaal verantwoordelijkheden die de eerste de beste niet kon vervullen met de nodige ernst. Maar op een gewone zondag liep ik zo wat verloren.

Na het vieruurtje werd alles terug normaal. Om vijf uur moesten we in het patronaat zijn voor de cinema. Wij zaten met het gezicht naar de achtermuur die het witte doek verbeeldde. Het apparaat stond op een verhoog gevormd door twee tafels op elkaar met daarop een zware turnstoel. Dat pleegde men 'de projectiecabine' te noemen. Bij ons heette dat '*daar bij die molen*'. Dierickxke, zo noemden we de onderpastoor, draaide de film af en voorzag hem van commentaar. Het waren stomme films van Charelke, Harold Lloydt en van 'Den dikke en den dunne'.

De operateur, die de verhalen van buiten kende, beleefde er telkens weer meer plezier aan dan de toehoorders. Het gebeurde meer dan eens dat de brave man zich amper verstaanbaar kon maken boven het tumult van die woelige bende. Alles ging goed tot er eens per ongeluk een zoentje gewisseld werd op die witgekalkte muur. Dan bleef de uitleg wat achterwege en de band begon precies sneller te lopen. Op zekere avond kreeg een der grotere toeschouwers het idee "smak, smak" te roepen. Het licht floepte aan en de cinema-uitbater dreigde de vertoning te stoppen en de zaal te doen ontruimen. Een doodse stilte. Wie zou dat geroepen hebben? Na een pijnlijk intermezzo werd het incident zonder meer afgesloten en we hadden terug beeld, maar zonder klank.

Na de 'cinema' mochten de groten, boven de veertien jaar, nog blijven kaarten of biljarten maar de kleinsten gingen om zeven uur naar huis. Wij, de grootsten onder de kleinen, veinsden ook naar huis te gaan maar sloegen langs het middenveld de weg op naar 'de lange gang'. Dat was een weide voorbij het 'zwet huizeke' gelegen in de Bergstraat, tussen de Leibeek en de putten van den Dizzer, links en rechts begrensd door de beek van 'Gust van Door de Wittes' en het bouwland van 'Mus Peeters'. Daar gingen we tot het donker werd nog een match voetballen. De voetbal was in het begin een pak vodden met een koord stevig

bijeengebonden. Dan later hadden we een rubberen bal die iemand kreeg van een oudere zus. Bal en schoenen of sloefen werden bewaard onder de houtmijt van Louis Moens, de bewoner van het ' zwet huizeke'. De doelpalen waren een paar 'vesten' of' een pull-over goed bijeengerold. De arbiter was een student die het verschil moest kennen tussen 'fool' en 'hofzaad' (off-side). Wat wij, de gewone goalgetters '*nen onderuit*' noemden, was bij de fluitjesman een 'sleiding' . 'Out' kenden ze allemaal. Als de bal in de beek of aan de overkant in de bloemkolen belandde riepen we allen gelijk 'out'.

Fons Vekemans was de beste '*trippeleir*'. Die kon drie, vier man voorbij stormen zonder één been te raken. De twee kapiteins waren ook studenten in Mechelen. Die kenden de regels van het spel en wisten hun vergissingen gewiekst in andere schoenen te schuiven. Als toeschouwer hadden we een paar jongens die niet aan geschikt schoeisel geraakten. Wij noemden hen '*labbekakke*n', schrik van een stamp te krijgen of hun broek vuil te maken. Voor we zelf thuis aankwamen, werd de eigen kledij aan een grondig onderzoek onderworpen. Men moest geen heibel zoeken waar geen nodig was. Ik speelde steeds bak rechts en ben er in gelukt de goal van het seizoen te maken. Ik was mee opgerukt, kreeg per ongeluk de bal en zag de 'kipper' van op zijn opgerolde vest een troep trekvogels nastaren. Ik legde aan en schoot de bal onhoudbaar in de rechter bovenhoek. *"Goal, goal, vieva de Luther*', galmde het over de 'Bleukes'.

De bijnaam '*de Luther*' had ik reeds veel vroeger opgeraapt. Vroeg men naar Louis Buelens, dan fronste men het voorhoofd, maar '*Luther'* was overal gekend.

De kipper kreeg een uitbrander van formaat. Wie gaat er nu boven op zijn doelpaal zitten? Als het donker was werd de match afgefloten. De winnaars trokken met opgeheven hoofd naar het dorp. Wij, die gewoonlijk verloren, gaven nog eens goed af op de omgekochte arbiter en zouden volgende zondag die dikke nekken eens duchtig in de Leibeek spelen. Als we ver genoeg weg waren, werden er wel eens lieflijkheden nageroepen, en dan in vierde versnelling over het middenveld naar huis voor de lekkere rijstpap.

VENNOOTSCHAP
MECHELSE VEILINGEN C.V.
TEL. 015/55.11.11 FAX. 015/55.06.01

MEULDERMANS bvba
Bankstraat 13a -2811 Hombeek
Tel 015/42 25 12 fax 015/42 30 71
e-mail :meuldermans@attglobal.net
CDV 46613
Record
beleggingen
kredieten
verzekeringen
onafhankelijk Verzekeringsmakelaar

www.vastgoedplus.be
VASTGOED
Verkoop en verhuur van
Onroerende goederen
015/200 999
Eddy Mandelings — 0477/99.7000

FORTIS
BANK
Solid partners, flexible solutions

BERLIJN & DRESDEN

een reis in 2007
om nooit te vergeten

't Ridderke

Trimestrieel heemkundig tijdschrift van Hoembeka
22ste Jaargang 2007 * Nr. 4 * september - november

Hoje basket 40 jaar.

Doorheen de jaren ontwikkelde 'den Basket' zich tot één van de meest toonaangevende hobbyclubs van jeugdhuis Hoje

DE KRINGWERKING

Abonnementen op 't Ridderke

Dit is het vierde nummer en in principe het laatste van " 't Ridderke " 2007. We danken de lezers, ereleden en sponsors en hopen dat ze trouw op post blijven in 2008. Het lidmaatschap bleef onveranderd op 12 euro voor de gewone leden en 30 euro voor ereleden en sponsors. Dit jaar zijn er weer 15 nieuwe aansluitingen geweest. Dat bewijst de grote betrokkenheid met het heem en met de geschiedenis.

EEN JUBILEUMNUMMER

Een vijfde nummer – het jubileumnummer – is in de maak. Het wordt aan iedereen supplementair bezorgd en vertelt over de 25 jaar heemkunde, werking, reizen, feesten enzovoort en natuurlijk ook over de recente zilververiering en de inhuldiging van de gedenksteen in onze kerk.

VERGADERING op vrijdag 7 december 2007

De laatste weken is er veel gebeurd. Daarover kan nagepraat worden. Er staat veel op het getouw ondermeer onze reis naar Normandië en de andere vooruitzichten 2008. Dat kan op de ledenbijeenkomst van volgende week vrijdag.

Over de *veloclubs* die in Hombeek zo schitterend gepresteerd hebben, zeer vroeg maar ook met innovaties zoals de cyclocross met grote weerklank op het Europees wielerforum is nog niets geschreven.

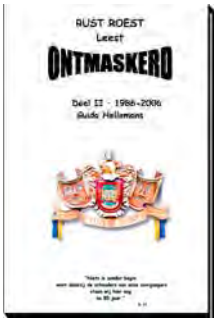
Daarover zal " 't Ridderke " in 2008 uitvoerig berichten. Meerdere interviews zijn al gemaakt. De teksten zijn in voorbereiding. De auteur wil van de gelegenheid gebruik maken om op volgende vergadering al enkele bevindingen prijs te geven. Het wordt ook een toetsen met uw opinie, zeker voor wat de evenementen betreft waarvan u ook nog getuige is geweest in die roemrijke dagen van Belgische kampioenschappen veldrijden in Hombeek.

HET WIELRENNEN en de VELOCLUBS in HOMBEEK

door GEERT CLERBOUT

Bovenzaal van het CULTUURHUIS LELIËNDAAL, vrijdag 7 december om 20.00 uur.

gratis toegang

In 1986 verscheen een eerste boek over RUST ROEST, de toneelgroep van Leest naar aanleiding van het 65 jaar bestaan. Dit jaar op de 85ste verjaardag was de tijd rijp om het vervolg te schrijven met feiten, tabellen, feestvieringen en jubilea in "geuren en kleuren"
Dit mooi verzorgde boek van de hand van ons medelid Guido Hellemans is een aanwinst voor de plaatselijke geschiedenis. Het boek telt 191 bladzijden en kost 20 euro.

Het boek kan ingekeken worden op het Hoembeka-archief of bij de auteur.
Bestellen kan op zijn telefoonnummer 015 410754 of bij leden van RUST ROEST.

Al enkele vooruitzichten 2008

11 januari:	**Statutaire jaarvergadering met nieuwjaarsreceptie.**
7 maart :	**Algemene ledenvergadering**
1 mei :	**Dauwtrappen in Laar**
6 tot 10 mei :	**De reis naar Normandië**
31 augustus :	**Fietstocht**

IN THE PAINT: BASKETBAL IN HOMBEEK, 1967-2007

Geert CLERBOUT

Met dank aan Paul Van den Eede, Eric Beukelaers, Dirk Smets, Bob Van Aken, Frans Lambrechts, Alex Deckers en Herman Van Lint

Sportbeoefening is één van de belangrijkste activiteiten van de verschillende jeugdclubs die Hoje vanaf de jaren zestig verenigt. Na enkele jaren groeit de behoefte om enkele eigen sportclubs in het leven te roepen. In 1967 krijgt Hombeek zijn eigen basketbalclub. Een club die ook vandaag nog actief is in de reeksen van de Koninklijke Belgische Basketbalbond.

Pioniers

Basketbal is ontstaan in 1891, in het Amerikaanse Spingfield (Massachusetts). **James Naismith**, een sportleraar van de **Young Men's Christian Association** (YMCA) wilde een intensieve sport uitvinden die door de jongeren van zijn beweging ook in de wintermaanden kon worden beoefend. Zijn uitvinding bleek een schot in de roos. Steeds meer ploegen werden opgericht en sinds 1936 is basketbal ook een erkende Olympische sport. Zeventig jaar na de uitvinding van het basketbal, gaan er ook in Hombeek stemmen op om een club in het leven te roepen. De stichting van **Hoje basket** gaat gepaard met een algemene tendens die zich in West-Europa voordoet. Na de Tweede Wereldoorlog en zeker vanaf de jaren zestig wordt de westerse maatschappij meer en meer geamerikaniseerd. Van over de oceaan komen niet alleen producten, maar ook denkwijzen en sporten overgewaaid. Basketbal is op dat ogenblik, en ook nu nog, één van de meest populaire sporten die in Amerika worden beoefend.

Koninklijke Belgische Basketballbond
V.Z.W.D.
27, P. H. SPAAKLAAN - BRUSSEL 7

Aansluitingsformulier 1467
(In dubbel op te maken en te sturen aan bovenstaand adres)

De vereniging HOJE
heeft de eer om aansluiting te verzoeken als

Werkende / Aanktevatige club (1) { t.t.z. die deelnemen aan de officiële kampioenschappen van de zondag (provinciaal of nationaal). / t.t.z. die deelnemen aan andere aktiviteiten van de Bond (vriendenwedstrijden, tornooien, korporatieve kompetities, enz...) met uitsluiting van de officiële kampioenschappen van de zondag.

Zij stort hiertoe op de P.C.R. 7615.59 van de bond de som van 400 F als volgt verdeeld: bijdrage club 100 F, voorbord nieuwe club 300 F, dit overeenstemmig de statuten.

Zij verklaart kennis genomen te hebben van de Bondsreglementen en gaat de verbintenis een deze te zullen naleven.

Zij voegt hierbij:
a) drie exemplaren van haar statuten en reglementen;
b) een exemplaar der afgiftenbewijs.

Na het ontstaan van de drie *jeugdklubs*, die samen Hoje vormen, (zie vorige artikel) is er nood aan de oprichting van aparte sportclubs. In 1965 roept Hoje een voetbalclub in het leven. Twee jaar later worden ook de basketliefhebbers op hun wenken bediend. Tot slot zet het jeugdhuis ook een volleybalclub op poten. Vanaf 1967 wordt er dus in teamverband gebasket achter het jeugdhuis, zij het nog niet in een officiële competitie. Daar moet Hombeek nog twee jaar langer op wachten.

Uiteindelijk, op 12 mei 1969, is het zover. Hoje doet een aanvraag om zijn eigen basketclub aan te sluiten bij de K.B.B.B (zie foto). De vereniging zal met stamnummer 1467 in competitie treden als Hoje b.c. Vanaf het sportseizoen 1969-1970 treedt de Hombeekse ploeg met gele trui en blauwe broek aan in de Antwerpse derde provinciale B reeks. Om zich aan te sluiten bij de Koninklijke Belgische basketbond, betaalt het pas opgerichte Hoje 400 frank. Initiatiefnemers zijn onderpastoor **André Nieuwborg**, die optreedt als voorzitter, dokter en tevens ondervoorzitter **Walter Jaspers** en tot slot **Jos Behets**, die de functie van secretaris op zich neemt. Het volledige bestuur ziet er als volgt uit[1]:

Voorzitter:	*E.H. Nieuwborg André*
Ondervoorzitter:	*Jaspers Walter*
Secretaris:	*Behets Jos*
Schatbewaarder:	*Selleslagh Lena*
Leden:	*Behets Stan*
	Lambrechts Frans
	Selleslagh Rosa

[1] K.B.B.B., Hoje, Samenstelling van het bestuur

Het terrein van de club ligt nu nog steeds op dezelfde plek als toen, namelijk achter het parochiaal centrum in de Bankstraat, vlak naast de spoorlijn. Ook aan de aard van het speelveld is nog niets veranderd. Net als bij de start, speelt Hoje ook nu nog op tegels. In die periode was het niet ondenkbaar dat er basketbal werd gespeeld op gestampte aarde, aangezien vrijwel alle terreinen in openlucht waren gelegen. Hoje opteerde er echter onmiddellijk voor om een betegeld basketbalveld aan te leggen. Bovendien wordt het terrein enkele jaren later (1975) voorzien van lichtpalen, waardoor er ook 's avonds kan worden gebasket. Toch is de infrastructuur niet alles wat het moet zijn. **Paul Van den Eede**, de huidige penningmeester van Hoje bc en al sinds 1969 actief binnen de werking van de basketclub, vertelt:

In het begin waren er geen douches. De spelers wasten zich buiten in enkele kuipen. Later, begin jaren zeventig, hebben we in de club een grote doucheruimte geïnstalleerd. Verschillende bassins met lage kraantjes moesten er voor zorgen dat de spelers proper naar huis konden. Echte douches zijn pas jaren later geïnstalleerd.

In artikel 2 van de clubstatuten die destijds werden opgemaakt staat duidelijk te lezen met welk doel de club wordt opgericht: *"De club heeft de lichamelijke en morele vorming van de jeugd door het beoefenen van basketball als doel*[2]*."* Hieruit blijkt duidelijk dat de rol die het jeugdhuis speelt, ondubbelzinnig is. De spelers van Hoje-basket zijn in de begindagen ook allemaal actief in het gelijknamige jeugdhuis.

Niet het begin

Vanaf 1969 is Hoje dus officieel aangesloten bij de Belgische basketbalbond, maar dat wil niet zeggen dat er voordien niet werd gebasket op Hoje, in tegendeel. Twee jaar eerder speelt Hoje zijn allereerste wedstrijden, maar eerst moeten er andere zaken worden geregeld. Op 15 september 1967 koopt Hoje het basketreglement aan en in november van datzelfde jaar schaft het jeugdhuis een scorebord aan[3]. Op sportief gebied wordt er doorgaans samen met de voetbal- en de volleyploeg van Hoje gespeeld tegen andere jeugdhuizen, die ook hun eigen ploeg hebben. Zo is er een dubbele ontmoeting met het bevriende Antwerpse jeugdhuis **Jelinko**. Zowel de voetbal-, volley- als basketploegen van beide jeugdhuizen bekampen elkaar in een dubbele confrontatie. In de heenronde wint Jelinko nog overtuigend van baskettend Hoje, maar in de terugronde kan het amper met enkele puntjes winnen van zijn Hombeekse tegenstanders. **Herman Van Lint**, één van de drijvende krachten achter het ontstaan van Hoje basket, herinnert zich vooral de eerste wedstrijd nog levendig.

Wij zijn daar toen met twee geëindigd. Onze allereerste match. De meesten van ons hadden nog nooit gebasket en in die tijd werd je al uitgesloten na drie fouten. Eén voor één vlogen onze spelers van het terrein wegens foutenlast: onder meer Edward Teughels en Walter Jaspers moesten het veld toen verlaten.

In de tweede wedstrijd is er dan toch vooruitgang merkbaar. Dat komt omdat na de eerste wedstrijd tegen Jelinko duidelijk wordt dat het dringend tijd is om te trainen. In die dagen wordt er immers alleen gespeeld, niet getraind. Daarom worden **Jozef Behets** en **Herman Van Lint** aangesteld als verantwoordelijken voor de *basketklub* van Hoje. Zij moeten ervoor zorgen dat er wekelijks wordt geoefend. In de praktijk is het echter **Bob Van Aken** die de trainingen leidt. En dat hij zich goed van zijn taak heeft gekweten, blijkt uit de volgende resultaten: op het eigen tornooi dat Hoje organiseert op 28 oktober 1967 wint de Hombeekse club beide matchen. Na eerst Blaasveld met 28-13 te hebben verslagen, wordt Kapelle-op-den-Bos in de finale vernederd met 58-29. Hoje wint zo zijn eigen tornooi.

Bob Van Aken tekent één van de eerste scores uit de geschiedenis van Hoje op, in een wedstrijd tegen een samenraapsel van Leuvense paters

Op 4 november van datzelfde jaar is er iets vreemd gebeurd. In de vriendenwedstrijd tegen Bonheiden staat Hoje aan het einde van de reguliere speeltijd aan de leiding, met 39-38. Wanneer de bel gaat, passeert er net een trein, waardoor de scheidsrechter niet merkt dat de wedstrijd is afgelopen. Bonheiden scoort nog snel en wint de wedstrijd zo met 39-40. Het seizoen nadien speelt Hoje geregeld

[2] K.B.B.B., Hoje, Statuten
[3] Archief Paul Van den Eede, Activiteiten 1962-2006

wedstrijden tegen schoolploegen, zoals het Sint-Theresia College van Kapelle-op-den-Bos, of zelfs tegen de paters van Leuven. **Wilfried Rosiers**, in die tijd zelf pater, stelde op de Leuvense universiteit een ploeg samen, die Hoje kon bekampen. Omdat de Hombeekse spelers dit allemaal zo leuk vonden, wordt daar het idee geopperd om het seizoen nadien in competitie te treden, en zo geschiedde. In Leuven wordt tevens de allereerste ploegfoto van de Hombeekse basketbalploeg gemaakt.

De eerste ploegfoto van Hoje, 1968-'69. Boven: Willy Dons, Stef Goovaerts, Donald Verlinden, Jozef Behets en Miel Peeters. Onder: Guido Jaspers, Edward Teughels, Joris Lauwers en Bob Van Aken.

De echte start

In het seizoen 1969-1970 trekt de Hombeekse club dus voor het eerst van leer in competitieverband. Hoje begint onderaan de ladder, namelijk in de derde provinciale B. De wedstrijden worden gespeeld op zondagochtend. Om 9.30u. spelen de reserven, gevolgd door de seniormatch om 11.15u. Deze traditie wordt ook vandaag nog in stand gehouden. Vanaf 1 maart 1969 begint Hoje met de voorbereiding op de competitie. Er wordt hard getraind. **Frans Lambrechts** treedt op als **speler-coach**. Enkele maanden later worden er oefenwedstrijden gespeeld tegen enerzijds een samenraapsel van een drietal Mechelse ploegen en anderzijds de schoolploeg van Kapelle-op-den-Bos. De eerste wedstrijd wordt gewonnen met 76-68, de tweede wedstrijd wordt nipt verloren, maar de excuses liggen al klaar: door een fout van de secretaris ontbrak een halve basisploeg. Hoje verliest dus wel met 79-63, maar wordt gesterkt in het vertrouwen. Op 24 mei trekt de Hoje-stoet naar Breendonk om een tornooi af te werken.

Op **zaterdag 21 juni 1969** organiseert Hoje basket het eerste tornooi uit zijn geschiedenis. In de schiftingen verslaan de Hombekenaars **Blaasveld** en wint **Up John** van **Telstar**. Telstar wint nipt van Blaasveld in de troosting en Hoje trekt aan het langste eind in de finale. Up John verliest ondanks een sterke prestatie van ex-Hoje'ers **Jos** en **Miel Peeters** en Hoje wint zijn eigen tornooi. De gebroeders Peeters, een tweeling, begonnen bij Hoje, maar verkasten al snel naar het grote Racing Maes Mechelen. Dat was sterk tegen de zin van hun ouders, maar via trainer Frans Lambrechts kunnen Jos en Miel toch naar de grote Mechelse club. Jos Peeters zal daar trouwens uitgroeien tot één van de sterren van het team. Tot op de dag van vandaag is hij de recordhouder wat betreft Europese wedstrijden voor de club.

De laatste wedstrijd voor de start van het seizoen eindigt op een troosteloos gelijkspel: een spannend duel tussen Katelijne en Hoje eindigt op 64-64. De verwachtingen voor de competitie zijn alleszins hoog gespannen… Het wordt een bittere pil. Hoje moet leergeld betalen. De eerste drie wedstrijden worden kansloos verloren, waarna Hoje tegen Westerlo eindelijk zijn eerste twee puntjes pakt in competitieverband. Met 81-58 worden de Kempenaars terug naar huis gestuurd, een afgetekende zege. Dit is meteen de allereerste officiële overwinning van het Hombeekse basketbalteam. Daarna raakt de Hombeekse club opnieuw in het sukkelstraatje, ondanks de luidruchtige aanmoedigingen van **Domien Dubin**, de meest fanatieke supporter uit de begindagen. Dubin organiseert de wielerwedstrijden in Hombeek en wanneer er ook een basketbalploeg in het leven wordt geroepen, is hij er als de kippen bij om ze wekelijks naar de overwinning te schreeuwen. Bob Van Aken vertelt:

Domien was een klein ventje, maar hij deinsde er niet voor terug om een scheidsrechter, die Hoje niet welgezind was, te lijf te gaan. Elke week zorgde hij wel voor animatie langs de lijn.

Het team van Lambrechts moet nog veel leren, dat is duidelijk. Ook in de volgende maand kan Hoje maar één van zijn drie wedstrijden winnen, maar toch is de enthousiaste bende optimistisch. Heel Hombeek is het er over eens dat het steeds beter begint te draaien tussen de lijnen. Jammer genoeg wordt deze opmars gestuit door Moeder Natuur. Alle wedstrijden van december worden afgelast wegens het barre winterweer. Om het team een hart onder de riem te steken, organiseert het jeugdhuis een uitstap in het kader van Hoje basket. Op zaterdag 10 januari 1970 moet Hoje opnieuw tegen Westerlo spelen. Met de bus trekt heel Hoje mee om het team naar de overwinning te schreeuwen. En met succes, dankzij de luidruchtige supporters kan Hoje de derde zege van het seizoen boeken: 58-67 prijkt op de bordjes na het laatste fluitsignaal. Twee weken later moet Hoje voor het eerst 100 punten slikken. Bayens vernedert de blauw-gelen met 59-100 en bevestigt zo zijn titelambities. De

match ging nochtans niet ongemerkt voorbij: de scheidsrechter stuurt 3 bezoekers en 5 Hoje-spelers van het terrein wegens onsportief gedrag… Het seizoen lijkt kleurloos te verlopen voor de Hombekenaren, maar op het einde van de rit lanceert Hoje nog een mooie eindspurt. De laatste twee wedstrijden van het seizoen, tegen Vilpas en Berchem, worden gewonnen. Een mooie opkikker voor de mannen van Lambrechts, die hun vuurdoop in de reeksen van de basketbalbond goed hebben doorstaan.

De seniors tijdens het allereerste competitieseizoen. Boven: Donald Verlinden, Conny Somers, Edwin Jacobs, Franky Christiaens, Edward Teughels en Stan Behets (secretaris). Onder: Herman Van Lint, Frans Lambrechts, Guido Jaspers, Bob Van Aken en Willy Dons

Hoje eindigt in zijn eerste seizoen 12e op 15 ploegen. Na het seizoen volgt er nog een tornooi bij Mac Culloch. In de schifting wint Hoje na een gelijkspel, omdat de Hombeekse ploeg het sportiefst heeft gespeeld, maar in de finale moeten de Hombeekse jongeren de duimen leggen voor de thuisploeg. Al bij al toch een mooie prestatie om het eerste seizoen af te sluiten. Volgt er bevestiging in het tweede seizoen?

Discipline, tucht en veel goeie wil, maar geen resultaten

Hoofdzaak tijdens de eerste jaren is om te leren én het hoofd boven water te houden. En dat laatste is allerminst een sinecure. Een blik op de financiën leert ons dat Hoje basket op dat ogenblik een zeer verlieslatende onderneming is. De 25.216 frank die de club verdient in het seizoen 1970-'71, wordt ruimschoots overtroffen door de 52.826 frank die wordt besteed door de basketbalcub. Met inbegrip van de trainingskosten lijdt Hoje tijdens dat tweede competitieseizoen maar liefst 32.090 frank verlies[4]. De grootste oorzaken van dit deficit zijn de arbiterkosten, de licentiekosten (50 frank per speler die wordt aangesloten), de verre verplaatsingen en vooral de aankoop van degelijk materiaal. De eerste jaren van zijn bestaan wordt de basketclub van Hoje nog niet gesponsord. Toch blijft de club niet bij de pakken zitten. Trainer Frans Lambrechts probeert zijn mannen een zeker professionalisme in te boezemen. Hij zet in samenwerking met secretaris Behets enkele afspraken op papier:

Waarde vriend,

In aansluiting met onze laatste spelersvergadering hieronder een samenvatting van wat trainer Frans Lambrechts uiteenzette:

- *competitiegeest = tucht en kameraadschap*
- *20 minuten voor wedstrijd met de identiteitskaart in de kleedkamer. Geen sigaretten of alcohol.*
- *Rust: rechtstreeks naar kleedkamer*
- *Verfrissing: fruitsap, mineraalwater, sinaasappelen, koffie, samen terug naar speelveld (rechtstreeks)*
- *Gedurende de wedstrijd: niet spelenden, samen op de bank*
- *10 spelers Eerste + 10 spelers Reserven, aangeduid volgens: aanwezigheid op training, tucht, conditie, prestatie vorige wedstrijd, aanwezigheid 20 minuten voor aanvang*

De trainingen gaan door op dinsdag- en zaterdagavond tussen acht en tien. Op die trainingen moeten alle spelers bovendien altijd voorzien zijn van een witte en een gekleurde trui, om de ploeg gemakkelijk te kunnen verdelen. Elke maandag krijgt iedere speler persoonlijk een uitnodiging voor de volgende wedstrijd. Indien hij niet aanwezig kan zijn bij de volgende partij, moet hij dat ten laatste op donderdagavond aan de trainer laten weten[5].

Herman Van Lint neemt voor de wedstrijd de tactiek nog even door, samen met Frans Lambrechts (links) en Paul Hermans (rechts)

Qua professionalisme op het laagste niveau kunnen deze regels tellen. Hoje telt op dat ogenblik al twee

[4] Archief Hoje, Maandelijkse afrekening Basketball 1970-'71

[5] Archief Hoje, Brief van augustus 1970

seniorploegen, namelijk een senior- en een reservenploeg. De eerste trainingen van het seizoen krijgen de spelers doorgaans geen bal te zien. Coach Lambrechts opteert er jaar na jaar voor om de spelers drie rondjes na elkaar rond de put van Hombeek te laten lopen, om de longinhoud te vergroten. Toch leidt de harde aanpak niet onmiddellijk tot de gewenste resultaten. Het team van Lambrechts raakt niet weg uit de onderste regionen van het klassement. Hoje beseft dan ook dat het in de toekomst moet investeren. Daarom wordt er al na het eerste seizoen beslist om een jeugdwerking op te starten. In het seizoen 1970-'71 treden dus niet enkel twee herenploegen, maar ook miniemen en kadetten in competitie, al kan die jeugdwerking in de volgende jaren niet consistent worden voortgezet. Het éne jaar telt Hoje één of twee jeugdploegen, het andere jaar geen enkele.

Het wordt een rampjaar. De eerste ploeg van Hoje eindigt laatste, met slechts 6 behaalde punten op 22 matchen. De reservenploeg doet het iets beter, met een tiende plaats op elf deelnemers. De kadetten eindigen net als de eerste ploeg afgetekend laatste. De jongelingen kunnen niet één punt bijeensprokkelen. De miniemen tenslotte, redden de Hombeekse eer. Zij eindigen tweede in hun reeks.

Hoje moet in de eerste jaren vooral toekijken hoe de tegenstrevers scoren, al kan dat de pret niet bederven. Boven: Ivo Van Aken, Cois Van Kerckhoven, Georges Van Aken, Alex Deckers, Jean Lambert, Franky Christiaens, Rik De Nys. Onder: Leo Van Den Bruel, Conny Somers en Marcel De Clerck

Wel kunnen de Hombeekse jongeren een merkwaardige primeur optekenen. Tijdens het tweede seizoen treedt er immers een Amerikaanse speler in Hombeekse loondienst. Via trainer Frans Lambrechts wordt **Jim Bailey** overhaald om de kleuren van Hoje te verdedigen. Bailey was omwille van professionele redenen uit Amerika naar België verhuisd. De twee jaren die hij hier heeft gewoond, speelde hij met zijn collega Lambrechts in de kleuren van Hoje. Toch ging dat niet zonder slag of stoot. De reglementen van de Belgische basketbalbond laten immers alleen toe dat ploegen uit de nationale reeksen Amerikanen kunnen opstellen. Hoje mag dat niet, maar toch heeft niemand daar ooit een probleem van gemaakt, omdat Bailey voor zijn verhuis naar België nooit in competitief verband heeft gebasket. Zijn komst heeft de andere spelers helaas niet geïnspireerd tot grootse daden. Na twee jaar Hoje keert hij met zijn vrouw Susan terug naar Amerika. Als afscheidscadeau krijgt hij van de familie Lambrechts Hombeeks witloof mee, een groente die men in de Verenigde Staten nog niet kende. Herman Van Lint vertelt over Bailey:

Na de training gingen we met de hele ploeg naar café Rotterdam, aan de Plaisancebrug, op het einde van de Hombeekse steenweg. Een ander groepje jongeren daagde ons uit om zo veel mogelijk pinten te drinken, maar niemand durfde… behalve Bailey, en hij dronk ze allemaal onder tafel!

Ondanks het povere sportieve rapport, sluiten toch meer leden zich aan en op bestuurlijk vlak worden al vrij snel na de oprichting enkele wijzigingen doorgevoerd. Secretaris Jos Behets wordt vervangen door speler **Bob Van Aken**. **Georges Van Aken** en **Paul Van den Eede**, ook actief lid en permanent verantwoordelijke van het jeugdhuis, treden toe tot het bestuur. Dit nieuwe bestuur maakt meteen werk van een aantal opmerkelijke activiteiten. Eén van die heugelijk festiviteiten vindt plaats op 29 januari 1972. Op die dag bekampen de Hombeekse basketters een team van Mechelse politieagenten. Met 63-57 worden de *flikken* huiswaarts gestuurd[6]. De arm der wet reikt duidelijk niet zo ver als die van de Hoje-ers.

De politie is dan wel een hapklare brok, in de competitie vergaat het Hoje minder goed. Ook het volgende seizoen kan Hoje geen potten breken. De spelers weten hoe dat komt:

"Wanneer er ooit eens verlichting wordt geplaatst en een volledige ploeg aanwezig zal zijn op avondtraining, ligt een plaats tussen de eerste vijf (drie) wel in ons bereik[7]!"

Trainer Frans Lambrechts herinnert zich de slechte accommodatie nog levendig. Ook hij is de mening toegedaan dat Hoje hoger had kunnen eindigen in de eerste seizoenen als de ploeg over beter materiaal had kunnen beschikken.

Wij trainden op de binnenkoer voor 1975, omdat daar licht was. Het grote speelveld had toen nog geen verlichting. Ringen stonden er niet op de binnenkoer, waardoor we zelf moesten improviseren. Meestal volstond een mand op een paal. Een soort van korfbal, want een bord konden we niet vinden.

[6] Hoje-nieuws, februari 1972
[7] Hoje-nieuws, november 1971

Alex Deckers vult aan: *We hadden zelfs spots gemonteerd op een houten plank, die we aan de dakgoot vastmaakten, zodat het veld toch een beetje verlicht was. Elke keer moesten wij dan via het dakraam in de goot kruipen, om alles vast te maken, met verlengkabels…*

Bij aanvang van het seizoen 1973-'74 telt de club 31 actieve leden, waarvan 10 seniorspelers en 14 reserven. Ook 7 jeugdspelers zijn aangesloten bij Hoje. Deze jongeren komen niet in actie in de jeugdreeksen, maar trainen en spelen mee met de seniors. Op het veld worden er echter geen glansprestaties verwacht. Een reporter van de Gazet van Mechelen vat het mooi samen:

Bij de jongens van de Hombeekse jeugdklub Hoje gaat het allemaal nogal vrij eenvoudig. Trainen wordt er echt niet gedaan, een oefenmeester is er niet en merkwaardig genoeg is er bij Hoje een merkbare vooruitgang waar te nemen. In de nieuwe uitrustingen, door de spelers zelf bekostigd, wil Hoje toch een ereplaats behalen[8].

Spelers die zelf hun kledij moeten betalen… Financieel gaat het de club inderdaad niet voor de wind. Het lidgeld bedraagt 60 frank, wat integraal wordt besteed aan de verzekering van de spelers. Sinds haar bestaan, is Hoje bovendien nog niet winstgevend geweest. Ook dit seizoen kampt de club met een tekort van 10.229 frank[9]. Daar houden de problemen echter niet op. In het seizoen 1974-'75 eindigt Hoje afgetekend laatste in het klassement. Omdat er het volgende seizoen een vierde provinciale reeks wordt bijgemaakt, zakt Hoje automatisch. Voor het eerst sinds de oprichting degradeert de Hombeekse club naar de (nieuwe) Antwerpse vierde provinciale.

Herman Van Lint aan de opsprong, terwijl Edward Teughels (11) toekijkt, net als de talrijk opgekomen supporters

Daar komt nog bij dat de club twee seizoenen later bezoek krijgt van een controlecommissie. Het plein wordt goedgekeurd, maar er moeten aanpassingen worden gedaan aan beide ringen. Eén ring hangt 4 centimeter te laag, de andere maar liefst 15 centimeter[10]. De club moet andermaal kosten maken. Ondanks die tegenslag, zal het seizoen van de controle, 1976-'77, voor Hoje een belangrijke stap voorwaarts betekenen. Bovendien kan de club sinds 1975 rekenen op een extra troef. In samenwerking met de parochie, koopt het jeugdhuis buitenverlichting aan om rond het veld te installeren. Daar komt nog bij dat Hoje nog een troef in handen heeft: het beschikt over het enige buitenveld dat vrijwel altijd sneeuwvrij is, en wel omwille van een heel bijzondere reden. Eric Beukelaers, die sinds 1976 de kleuren van Hoje verdedigt, vertelt hoe dat komt:

Weer of geen weer, bij ons kwam iedereen altijd trainen. Wanneer de weersomstandigheden echt barslecht waren en het veld helemaal was ondergesneeuwd, schuurden wij alles weg, met de fles jenever bij de hand. Op die manier konden bijna al onze wedstrijden doorgaan. Wij speelden in die periode ook altijd enkel met een dun truitje zonder mouwen, zelfs al was het aan het vriezen. Om te wennen aan de kou en de tegenstrever angst in te boezemen, smeerden we onze armen wel eens in met sneeuw, net voor het begin van de match…

Sneeuw ruimen tijdens de training (links) zodat de wedstrijd (rechts) kan doorgaan.

Ook Alex Deckers herinnert zich de barre weersomstandigheden nog, en dan vooral de moeite die werd gedaan om het veld bespeelbaar te houden:

We zijn zelfs een paar keer zakken zout gaan pikken langs de kant van de autostrade. Rode zakken, om over ons veld te strooien.

De eerste titel: het begin van een glorieperiode

Hoje speelt acht jaar na zijn oprichting voor het eerst kampioen. Niet toevallig is dit ook het eerste seizoen waarin de club wordt gesponsord. De Hombekenaars spelen twee speeldagen voor het

[8] Gazet van Mechelen, 6 september 1973
[9] Archief Hoje, Begroting 1973-'74.
[10] Archief Hoje, Controle Homologatiecommissie 18/10/1976

einde onder leiding van nieuwkomer **Eric Beukelaers**, **Alex Deckers** en **Bob Van Aken** thuis kampioen tegen Westerlo. In het kader van deze belangrijke wedstrijd wordt er zelfs een kunstfotograaf opgetrommeld om deze heuglijke gebeurtenis te vereeuwigen.

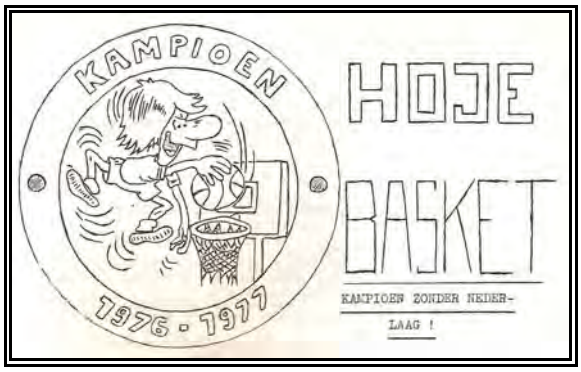
De kampioenenploeg van Hoje. Boven: Franky Christiaens, Alex Deckers, Luc Leen, Rik De Nijs en Jean Lambert. Onder: Bob Van Aken, Conny Somers, Eric Beukelaers, Marcel De Clerck en Willy De Smedt

De cijfers spreken voor zich: alle 20 wedstrijden die Hoje speelt dit seizoen, worden gewonnen. Daarmee is Hoje reekskampioen en promoveert de club opnieuw naar de derde provinciale. Bovendien spelen ook de reserven van Hoje kampioen in hun reeks. De *dubbel* is een feit. Coach **Frans Lambrechts** heeft na bijna tien jaar eindelijk een prijs te pakken met *zijn* Hoje. Om deze prestatie te vieren, geeft de club op 21 mei 1977 een groot feest dat wordt afgesloten met een kampioenenfuif. Spelers en coach krijgen bovendien een memorabele medaille om hun prestaties te gedenken. Een ander hoogtepunt dit seizoen is de wedstrijd die Hoje tegen Racing Mechelen uit vierde provinciale speelt. Voor de echte Racingers (eerste nationale) mogen de jongens van de tweede ploeg en die van Hoje het publiek opwarmen met een spetterende oefenmatch.

Coach Lambrechts draagt de fakkel meteen daarna over aan zijn opvolger Jean Lambert, die tijdens het voorbije seizoen al als assistent optrad. Met zijn 40 jaar en zijn drukke professionele bezigheden, houdt de corifee uit de begindagen van het Hombeekse basketbal het voor bekeken.

Het daaropvolgende seizoen start pas in oktober omwille van het Europese Kampioenschap Basketbal dat in België wordt betwist. Een lange voorbereiding is het logische gevolg. Het hoogtepunt van het seizoen volgt al zeer vroeg. Nadat Hoje de maat neemt van kersvers Mechels bekerwinnaar Telstar, treedt het voor de Beker van België aan tegen Rubo Niel. Deze Antwerpse club speelt in derde nationale en kan zelfs rekenen op de diensten van een Amerikaanse speler. Basketminnend Hombeek staat in rep en roer:

"Hoje Basket is de enige Mechelse provinciale ploeg die nog in strijd is voor de Beker van België en dit feit alleen zou heel wat mensen naar de Bankstraat moeten lokken[11]*."*

Alle twintig wedstrijden worden gewonnen en dat gaat niet onopgemerkt voorbij in Hombeek

Op 4 september 1977 wordt de wedstrijd beslist, maar ondanks de 20 punten voorsprong kunnen de Hombekenaars helaas niet rekenen op een mirakel. De talrijk opgekomen supporters konden desalniettemin lang hopen op een stunt. Op drie minuten van het einde staan de bordjes nog in evenwicht (67-67), maar dan trekt de Antwerpse topclub het laken naar zich toe: Hoje verliest meer dan eervol met 69-77 van een ploeg uit de nationale reeksen en is daarmee uitgeschakeld in de Beker van België. Enkele maanden later zakt coach **Jean Lambert**, die nog maar aan zijn eerste seizoen als coach bij Hoje bezig is, tijdens de rust van een competitiewedstrijd bewusteloos neer. Hij wordt opgenomen in het ziekenhuis, maar staat vier dagen later alweer klaar op het veld. Met sigaar in de mond maakt hij zijn wederoptreden tegen Red Vic. Een wedstrijd die, voor de annalen, ruimschoots werd gewonnen met 49-71. Voor het overige verloopt het seizoen kleursloos: de Hombeekse club eindigt in de competitie anoniem als zevende. Toch is dit een belangrijk jaar in extra-sportief opzicht. Tijdens het tussenseizoen heeft Hoje geïnvesteerd in nieuwe accommodatie: nieuw sanitair, twee ruime kleedkamers mét stortbaden (zes douches) staan nu ter beschikking van de spelers. Voor het eerst sinds de oprichting van de club, beschikt Hoje over twee kleedkamers en douches. De spelers kunnen zich eindelijk wassen na de wedstrijd[12]! Daarmee is Hoje één van de best uitgeruste basketploegen uit de omgeving. De Hombeekse club speelt immers elk jaar opnieuw in een openluchtreeks. Slechts heel af en toe staat er eens een binnenwedstrijd op het programma.

[11] Hoje-nieuws, september 1977
[12] Hoje-nieuws, september 1977

Aan de start van het seizoen 1978-'79 mag Hoje opnieuw juichen. De nieuwe coach zit daar wellicht voor iets tussen. Onder deskundige leiding van oud-speler **Bob Van Aken**, volgens Lambrechts de beste speler uit de geschiedenis van Hoje, trekt de Hombeekse club alle registers open. Nadat het in de halve finale Telstar versloeg met 56-65, treedt Hoje voor het eerst aan in de finale van de **Beker van Mechelen**. Dankzij een ijzersterke Alex Deckers verslaat het team de buren van Scheppers met klinkend gemak (78-64). Door de overwinning mag Hoje als derde club de Mechelse basketbeker aan zijn palmares toevoegen. Een week eerder hadden de Hombekenaars ook al hun eigen tornooi gewonnen. Een betere competitiestart kan de club zich dus amper dromen.

Finale basketbeker van Mechelen. — Zoals reeds gemeld werden vorige zaterdag te Hombeek de finales gespeeld van de basketbeker van Mechelen. Hoje, rechtstaand, werd met 78-64 winnaar van Scheppers, dat te fel verzwakt in de tweede helft tenonder ging.

Hoje (staand) en Scheppers (zittend) vechten uit wie de derde Mechelse basketbeker mee naar huis mag nemen[13]

De Mechelse basketbeker is een gegeerd goed. Alle clubs uit de regio nemen deel aan deze seizoensvoorbereiding. Hoewel in het Hoje-clubblad na de overwinning staat te lezen dat dit *"een prestatie is die niet vlug zal worden herhaald*[14]*"*, kan geen enkele opponent vermijden dat Hoje het jaar nadien de eer andermaal opstrijkt. Na Telstar opnieuw in de halve finale te hebben verslagen, wordt Bayens Stars op het veld van Scheppers met duidelijke 65-90 cijfers naar huis gestuurd. Voor de tweede opeenvolgende keer trekt de Hombeekse club aan het langste eind in de Mechelse bekercompetitie, een unicum in de prille geschiedenis van de basketbeker.

Coach **Bob Van Aken** kan voor de finale beroep doen op zijn volledige ploeg. Daarmee bewijzen **Eric Beukelaers**, **Franky Christiaens**, **Alex Deckers**, **Marcel De Clerck**, **Henri (Rik) De Nijs**, **Luc Leen**, **André Loos**, **Conny Somers**, **Reinhard De Witte**, **Eric De Vuyst**, **Dirk Smets** en **Pol Matheus** dat ze klaar zijn voor het nieuwe seizoen.

[13] Gazet van Mechelen, 30 augustus 1978
[14] Hoje-nieuws, oktober 1978

Vereniging van Mechelse Basketklubs

Op 23 maart 1976 richten vertegenwoordigers van de meeste Mechelse basketclubs de Vereniging van Mechelse basketklubs (V.V.M.K.) op. Het initiatief komt van **Herman Dubin**, die maar één doel voor ogen houdt: samenwerking. De eerste leden zijn **Bayens Stars**, **Hoje**, **Midi**, **Scheppers** en **Telstar**. Elk jaar organiseert de Mechelse Verstandhouding een préseizoenstornooi: de Beker van Mechelen. Bovendien proberen de basketclubs hun kalenders op mekaar af te stemmen, zodat de spelers voor elkaar kunnen gaan supporteren. Samen wordt er ook een programmablad uitgegeven. Om geld in te zamelen voor al deze initiatieven wordt er ook gezamenlijk een td georganiseerd: de **Nacht van het Mechels basket**.

De Verstandhouding onderneemt eveneens actie om jongeren aan te sporen tot het spelen van basket. Alle clubs samen organiseren bijvoorbeeld massale wervingscampagnes in de Mechelse scholen. Iedereen profiteert van de koek. In 1990 schrijven Telstar en Hoje samen een kadettenploeg in, van samenwerking gesproken! Dankzij de initiatieven die de V.M.B.K. heeft opgezet, hebben de Mechelse basketbalclubs de voorbije dertig jaar een zeer nauwe band gecreëerd.

Ook vandaag klitten vele ploegen nog steeds samen. Jammer is wel dat er in de voorbije tien jaar een aantal ploegen is gestopt, waardoor de V.V.M.K. niet langer toonaangevend is. **Telstar** en **Hoje** zijn de enige resterende clubs uit de vroege periode, die ook nu nog in de Verstandhouding zetelen.

In februari 1982 wordt Hoje even geweerd uit de Vereniging van Mechelse Basketklubs. Reden daarvoor is dat het eerst zelf opstapte, daarna opnieuw wilde toetreden, maar altijd afwezig bleef op vergaderingen. Bovendien betaalde Hoje geen bijdrage. Later wordt dat euvel opgelost, en treedt Hoje opnieuw toe tot de V.M.B.K. In 1987 zou er zich een gelijkaardige situatie voordoen.

Zeker wanneer het team ook nog het eigen tornooi wint, begint de Hombeekse entourage luidop te dromen van een nieuwe titel. Met de nieuwkomers Eric De Vuyst, Dirk Smets en Pol Matheus is de honger groot: met minder dan het kampioenschap is niemand tevreden. Toch kan Hoje de ambitie niet waarmaken. De club presteert een heel seizoen ondermaats en iedereen betaalt de prijs:

"Spelers die tussen nu en zes maanden geleden nog de pannen van het dak speelden zijn nu niet ineens versleten en dienen het 'normaal' nog te kunnen. En de aanwervingen van dit seizoen zijn, alhoewel er teveel van hen werd verwacht, zeker geen onverdeeld succes gebleken.[15]"

De oude garde krijgt weer volop het vertrouwen, ten koste van de nieuwkomers. Hoje eindigt uiteindelijk als elfde in de competitie. In een reeks van 14 ploegen kan dat bezwaarlijk een topprestatie worden genoemd.

De spelers van Hoje kijken op een spekglad veld toe hoe de tegenstrever scoort, jaartal onbekend. U herkent ongetwijfeld Reinhard De Witte en Conny Somers

Ondanks de slechte prestatie tijdens de reguliere competitie, moet worden gezegd dat de club in de voorbije jaren een enorme progressie heeft gemaakt. Getuige daarvan de titel en de twee bekeroverwinningen. Maar zelfs met deze drie grote successen, begrijpt Hoje dat het niet zelfbedruipend is zonder extra activiteiten. Daarom worden er vanaf het einde van de jaren 70 steeds meer initiatieven uitgewerkt om geld in het bakje te brengen: etentjes, tombola's, td's, uitstappen,… moeten er voortaan voor zorgen dat de basketafdeling van Hoje niet langer verlieslatend is.

Sportief gaat het de club voor de wind en de ambitie om hogerop te geraken, laat zich voelen. Het ledenaantal groeit en nieuwe veranderingen dringen zich op. Voorzitter Nieuwborg wordt vervangen door Georges Van Aken. Paul Van den Eede wordt benoemd tot secretaris en speler **Eric Beukelaers** neemt de functie van penningmeester op zich. Het bestuur wordt vervolledigd door **Franky Christiaens**, **Alfons Keulemans**, **Paul Celis**, **Alex Deckers** en **Ingrid De Smet**. Daarmee zetelt er na tien jaar Hoje basket niemand van de pioniers meer in het bestuur.

[15] Hoje-nieuws, november 1979

Damesbasket op Hoje

Na een mislukt experiment in 1970, wordt in mei 1978 opnieuw het idee geopperd om te starten met een damesbasketbalploeg, zij het nog niet in de officiële competitie. In het daaropvolgende seizoen worden al vier dames gemotiveerd om zich aan te sluiten. Zij organiseren zelfs hun eigen td om geld in het bakje te brengen.

Damesbasket te Hombeek

Het Hombeekse jeugdhuis « Hoje », Banstraat 88, overweegt te starten met een Dames-basketbalploeg. De bedoeling is niet om reeds volgend jaar uit te komen in kompetitieverband, doch wel om de dames gelegenheid te geven om de basketbalsport te beoefenen.

een eerste kontaktname is voorzien, die zal gepaard gaan met een initiale basketbaltraining onder bevoegde leiding, op dinsdagavond 16 mei e.k. met aanvang om 20 uur. Samenkomst in het jeugdhuis om 19.30 uur. Alle kandidaatbasketbalspeelsters worden uitgenodigd.

Hoje start met een damesploeg[16]

De dames manifesteren zich vanaf het seizoen 1978-'79 dus ook binnen de werking van Hoje basket en dat onder leiding van **Marina De Meester**. Tijdens het seniortornooi van 11 augustus 1979 wordt de nieuwe damesploeg, die het jaar daarop in competitie zal treden, voorgesteld aan het publiek. De Hombeekse dames werken, voor de troosting en de finale van de heren, een vriendschappelijke wedstrijd tegen Tienen af. Toch loopt niet alles van een leien dakje. De wedstrijd valt letterlijk in het water. In het daaropvolgende jaar treden de dames met tien speelsters aan in competitie, maar na afloop van het seizoen blijkt dat ze niet helemaal tevreden zijn over hun club. Zes speelsters zijn niet tevreden over het seizoen, terwijl vijf onder hen de trainingen ondermaats vinden. Diezelfde speelsters vinden dat de trainster niet voldoet aan de vereisten om een damesploeg te coachen. Ook over het bestuur is een aantal dames niet te spreken. Toch stellen de tien speelsters[17] dat

[16] Gazet van Mechelen, mei 1978

[17] **Carina De Mesmaeker, Josine Van Beneden, Josee Buelens, Raymonde Verwimp, Chris van der Meer, Ingrid**

ze zich volgend jaar zeker opnieuw willen inschrijven voor competitief basketbal. En dat doen ze ook, alleen is ondertussen duidelijk geworden dat de dames van Hoje beter een trapje lager spelen. In hun eerste seizoen zijn ze immers afgetekend laatste geëindigd in de competitie. Alle twaalf wedstrijden werden verloren, zodat de Hoje-dames hun eerste jaar afsluiten met 0 punten. Tegen Boom moesten de meisjes de kelk tot op de bodem ledigen. Hoje werd vernederd met een onrealistische score van 7 – 210! En ook in de Beker van Mechelen wil het niet lukken. Van Telstar wordt in de eerste ronde verloren met 109-4.

De damesploeg van Hoje in september 1984

Vanaf het seizoen 1983-'84 schrijven de dames zich bijgevolg in bij het **Verbond van Antwerpse Vriendenclubs** (A.V.V.V.) en niet langer bij de Belgische basketbalbond. In de reeksen van het A.V.V.V. speelt de damesploeg van Hoje ook vandaag nog steeds haar wedstrijden.

Meer leden, meer ploegen, meer succes?

Naast damesbasketbal wil Hoje opnieuw meer investeren in de jeugd. Omwille daarvan start de club in april 1980 met een reeks initiatietrainingen voor jonge spelers. Op die manier wil Hoje leden werven om het seizoen nadien niet alleen met seniors, reserven en dames, maar ook met één of twee jeugdploegen van start te gaan. In dat opzet slaagt de club. De respons is zo groot dat de club zelfs met een overschot aan jeugdspelers te kampen krijgt. De jongeren trainen op dat ogenblik nog samen met de seniors, een situatie die niet langer houdbaar blijkt. In het seizoen 1980-'81 gaat de club onder leiding van **Dirk Smets** van start met een miniemenploeg, die in 1982 de titel wint. Twee jaar later, wanneer de miniemen overgaan naar de kadetten, wordt er opnieuw een jeugdploeg opgestart. Zo breidt de club haar ledenaantal aanzienlijk uit. De situatie ziet er op dat ogenblik (seizoen 1982-'83) als volgt uit. *Hoje basket* biedt onderdak aan 72 leden. Onder hen 24 seniors, 15 kadetten, 16 miniemen, 4 scheidsrechters, 3 afgevaardigden en 10 bestuursleden. Jammer genoeg stellen we vast dat, zoals eerder gezegd, een consistente jeugdwerking niet mogelijk is op Hoje. Twee jeugdploegen is het maximum haalbare aantal voor de Hombeekse basketclub. Enerzijds om organisatorische redenen (volk om te tappen, te rijden, achter de wedstrijdtafel plaats te nemen), anderzijds door het terrein (buiten en slechts één speelveld). De waarheid ligt wellicht in het midden, maar feit is zeker dat er nooit echt een degelijke jeugdwerking is uitgebouwd door de basketclub van het jeugdhuis.

Propaganda-affiche om jongeren te motiveren, 1980

De kracht van Hoje ligt in de mentaliteit. Teamspel is de enige weg naar succes en die strategie legt de club geen windeieren. We kunnen zelfs stellen dat de beste ploeg die Hoje ooit tussen de lijnen heeft kunnen zetten, namelijk de generatie van eind jaren zeventig en begin jaren tachtig, zijn trofeeën heeft te danken aan de sterke verdediging, gekoppeld aan een efficiënt aanvalsspel. In januari 1979 uit zich dat zelfs in de kleedkamer:

"De scheidsrechter van de match tegen Okido kwam in onze kleedkamer een stortbad nemen. Onder het zilte nat zei deze zalige onnozelaar dat hij het niet normaal vond dat Hoje zich in zo'n matchke, zo weerde. Wij speelden, vond hij, of er de titel van afhing. Zich zo afsloven: 't is toch niet voor een hesp zeker! Aldus onze wakkere fluitenier in zijn blootje. Wijzelf, ook bikkelhard naakt en heel wat mooier als die man, hebben enkel geglimlacht. Die arbiter had ons de mooiste komplimenten gemaakt die we ons konden dromen. Oh ja, het was

De Smet, Vera Buelens, Martine Van Evelghem, Greet Van den Bosch en Marina Demeester

het heerlijkste bad dat wij die weken genoten… Motivatie heet dat[18]!"

Eric Beukelaers herinnert zich inderdaad dat Hoje werd gevreesd voor zijn harde, maar correcte spelstijl. Hij weet waar de kracht lag van Hoje:

Wij waren berucht om onze sterke verdediging. De tegenstrever moest zeer goed bij shot zijn om onze strakke zone te ontwrichten. Onze rotatie ging zo vlot dat niemand ons systeem kon ontwrichten…

Professionalisme: een clubdokter

Conny Somers, één van de Hombeekse vaste waarden tijdens de jaren 70, oefent het beroep van dokter uit. Somers blijkt een nuttige ploeggenoot, en niet alleen op het veld. Op het tornooi in Boutersem anno 1979 wordt hij voortdurend opgevorderd tijdens het beoefenen van zijn hobby. Eerst moet Somers het plein verlaten om op het naburige voetbalveld een speler met een gekloven wenkbrauw te verzorgen. De volgende dag breekt een tennisser de pols, en weer is Conny van de partij om de eerste zorg toe te dienen. Alsof dat nog niet genoeg is, slaagt **Eric Beukelaers** erin om gewond te geraken bij een doelpoging. Een gat van enkele centimeters in zijn hoofd is het gevolg. Geen nood echter, Conny is andermaal van de partij. Hij stelpt en verzorgt het bijzonder bloedige tafereel. De wonde van Eric is nog niet geheeld, of **Rik De Nijs** valt zwaar op het asfalt: een gapende open wonde in het been is het gevolg. Gelukkig is de dokter er als de kippen bij om het voorval te behandelen. En tussen al die medische vertragingsmanoeuvres door, speelt Conny Somers gewoon zijn partijtjes…

De spelers worden wel vaker getroffen door blessures, zoals deze karikatuur uit 1978 aantoont. Alex Deckers, Rik De Nijs, Luc Leen en Eric Beukelaers zijn de slachtoffers[19].

[18] Hoje-nieuws, januari 1979
[19] Hoje-nieuws, december 1978

Ondertussen heeft de seniorploeg van Hoje nogmaals toegeslagen. Na de overwinningen in 1978 en 1979 en de tweede plaats in 1980 verslaat Hoje in de voorbereiding van het seizoen 1981-'82 BBC Battel in de finale van de Beker van Mechelen met 78-74. Met die overwinning komen de Hombekenaars voor de derde keer als laureaat uit de Mechelse bekercompetitie. Een indrukwekkend aantal, en dat op amper zes edities. Bovendien mag de ploeg voor het nieuwe seizoen twee nieuwe namen optekenen: **Jos Van De Weyer** en **Julien Van Dessel** vervoegen de Hombeekse rangen. **Dirk Smets** treedt op als speler-coach. Dit is tevens het laatste seizoen van veteraan **Marcel De Clerck**. Met zijn 39 jaar houdt hij het na 28 jaar competitiebasketbal voor bekeken. Op 14 maart 1982 speelt hij na zeven jaren trouwe dienst thuis tegen de Dijletrotters de laatste wedstrijd uit zijn rijkgevulde carrière.

Na de successen van de voorbije jaren krijgt Hoje te kampen met een ernstige terugval. Het seizoen 1982-'83 begint miserabel. Enkele spannende wedstrijden worden nipt verloren, waardoor de club in een negatieve spiraal terechtkomt. Bovendien heeft sterspeler Alex Deckers de heenronde gemist door een zware blessure. Deckers kan een half jaar niet spelen na een auto-ongeluk en ook in de terugronde zal blijken dat hij nog niet de oude is. Bij de winterstop bekleedt Hoje de laatste stek in het klassement, met 6 punten achterstand op Tisselt. De degradatie wenkt. Om het tij alsnog te doen keren, zet speler-coach Dirk Smets een stap opzij. Hij wordt vervangen door **Ivan Van den Broeck**, maar die houdt het na één wedstrijd op de bank al voor bekeken. Hij wordt op zijn beurt vervangen door ex-Midi-speler **Walter Vandenstappen**. Ondanks een sterke remonte net na het hervatten van de wedstrijden, blijkt de degradatie onafwendbaar. Hoje eindigt als 12e op 14 ploegen. De laatste in de stand, Capxaco, degradeert onmiddellijk. De tweede zakker wordt aangeduid na een testmatch tussen Bonheiden en Hoje, waarmee Hoje zich na winst dus alsnog kan redden. De wedstrijd draait helaas uit op een sisser en de Hombeekse club gaat weer naar af. Het enige lichtpunt van dit seizoen is dat de kadetten van Hoje tweede eindigen in hun reeks, net na Wilrijk. Dit biedt perspectieven voor de toekomst.

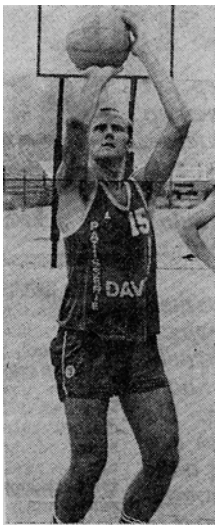
Hoje treedt het seizoen erop dus weer aan in vierde provinciale. De club laat de moed echter niet zakken. In het tussenseizoen wordt er werk gemaakt van enkele indrukwekkende transfers. **Francis De Cock** (Dijletrotters), **Peter Boeyenas** (Bayens Stars), **Dirk De Boeck** (Telstar) en **Jozef Coosemans** (Berkenhof), worden aangetrokken. Als voorbereiding op het nieuwe seizoen schrijft Hoje onder meer tornooiwinst bij de Mechelse

clubs Midi en All-Sport op zijn naam. Het is de voorbode van een schitterend basketjaar. Dirk Smets, die het jaar voordien aan de kant werd geschoven, beëindigt zijn actieve carrière en neemt de touwtjes opnieuw in handen, en met succes.

Voor de tweede keer in zijn geschiedenis viert Hoje de titel. Boven: Alfons Keulemans, Francis De Cock, Dirk De Boeck, André Loos, Julien Van Dessel, Alex Deckers, Luc Leen, Dirk Smets (coach). Onder: Gunther Mertens, Eric Beukelaers, Serge Verwimp, Peter Boeyenas, Dirk Maris en Jos Van De Weyer

In april mag Hoje voor de tweede keer in zijn bestaan de titel in vierde provinciale vieren. Na een bloedstollende match op de voorlaatste speeldag, wint Hoje van **Sito** met 83-76.

Het was bibberen en beven tot het einde. In de laatste minuten van de wedstrijd zag Hoje achtereenvolgens Jos Van De Weyer, Dirk De Boeck, Alex Deckers en Eric Beukelaers uitvallen met vijf fouten. Toch hebben de andere spelers de wedstrijd nog tot een goed einde gebracht. Met in totaal 52 punten en vier punten voorsprong kan Hoje in het klassement niet langer worden bijgehaald door een andere Mechelse topclub en tevens dichtste achtervolger van de Hoje, namelijk **Midi**.

Ondanks het grote succes, wordt coach Smets bedankt voor bewezen diensten. **Luc Hoofd** wordt aangesteld als nieuwe oefenmeester. Hoofd is als jeugdspeler actief geweest bij het Willebroekse **Duvel**. Na veel te hebben geleerd van topcoaches als **Bert Van Mechelen** en **Louis Casteels**, beslist hij om zelf in het trainersvak te stappen. Zijn eerste seizoen als hoofdcoach, bij Blaasveld, eindigt hij als vijfde in zijn reeks. Het jaar nadien gaat hij aan de slag bij Hoje. Van hem wordt verwacht dat hij de club naar de hogere regionen loodst.

1984-1985: een duistere periode

De sportwereld is een wereld van plezier en amusement, zeker op het provinciale niveau. Is dit echter wel correct? Net als nu is ook in de jaren 80 geld een determinerende factor voor succes. Voor het Arrest-Bosman van 1996 zijn clubs eigenaar van hun spelers. Wanneer die spelers van ploeg willen ruilen, moeten ze bijgevolg worden vrijgekocht. Transfers knagen op die manier serieus aan het budget van basketclubs. Op 5 juni 1984 trekt Hoje **Jean-Pierre Janssens** aan van BBC Tisselt. Janssens wordt voor één jaar gehuurd, tegen een vergoeding van 45.000 frank. Wanneer Hoje een jaar later zou beslissen hem definitief aan te trekken, moet de Hombeekse club maar liefst 200.000 frank neertellen, en dat voor een club die uitkomt in de Antwerpse derde provinciale! Er

moet dus geld rollen om spelers aan te trekken, maar na het verlies van Deckers is Hoje bereid in de geldbeugel te tasten om zich te wapenen voor het komende seizoen. De club heeft er ook veel voor over om spelers te overtuigen. Van den Eede vertelt over de transfer van Janssens:

Ik ben Janssens in Tisselt gaan weghalen, maar hij beschikte niet over het vervoer om in Hombeek te komen spelen. Elke week ging ik hem bijgevolg halen en weer terugbrengen naar huis. Janssens woonde in Willebroek, en geloof mij, na de trainingen werd er heel wat afgedronken. Toch bracht ik hem elke nacht weer naar huis…

Naast Janssens verwelkomt de Hombeekse club ook **Paul De Maeyer** (geleend van Duvel Willebroek), **Luc Cools**, **Danny Bakkaert**[20], **Ronny Semeelen** en **Kurt Van Praet**. Even wordt er zelfs onderhandeld over **Willem Coosemans**, die nog bij Racing Mechelen heeft gespeeld, maar hij krijgt van zijn club Berkenhof niet de toestemming om lager dan eerste provinciale te spelen. Een jaar later zal hij wel tekenen bij Hoje.

Hoje is dus aanzienlijk versterkt ten opzichte van het jaar voordien. In totaal heeft Hoje zo'n 250.000 frank gespendeerd aan nieuwe spelers. Bovendien heeft de nieuwe coach zijn connecties aangewend om zijn ploeg voor te stellen. Tijdens het damestornooi van 25 augustus speelt Hoje een demonstratiewedstrijd tegen BBC Duvel uit eerste nationale. Bovendien wordt de Hombeekse club bijgestaan door twee baskettende Amerikaanse beroepsmilitairen die in Evere zijn gelegerd. Eén van hen is zelfs groter dan 2.10m.

Hoje bekampt Duvel Willebroek in de voorbereiding van het nieuwe seizoen. De ploeg wordt versterkt door twee Amerikaanse militairen

Beukelaers herinnert zich de wedstrijd, of vooral wat erna gebeurde, nog levendig:

Leuke anekdote bij dit verhaal is dat één van onze gastspelers zich amper kon wassen na de wedstrijd. Hij was immers veel te groot om onder de douche te kunnen. De douches in de Hombeekse kleedkamer waren gemaakt volgens de gemiddelde grootte van een normaal volwassen man. Bij de installatie had er uiteraard niemand vermoed dat er tien jaar later een boomlange Amerikaan van meer dan twee meter zich zou moeten douchen op Hoje.

Luc Hoofd wordt zoals gezegd in 1984 de nieuwe coach van Hoje. **Flor De Wit** wordt aangetrokken als trainer voor de meisjes miniemen. Willem Coosemans tenslotte, wordt aangesteld als nieuwe damescoach. Hoje treedt tijdens dit seizoen ook aan met twee seniorploegen. Naast de Eerste Ploeg, die in de derde provinciale speelt, schrijft de club zich ook in bij het Vriendenverbond, om op die manier alle spelers spelgelegenheid te geven. Hoje telt op dat ogenblik 25 heren en 15 dames die aan competitiebasketbal doen. Ook zeven jeugdspelers zijn aangesloten bij de club. Voor het seizoen lijkt Hoje dus meer dan gewapend om het behoud in derde te verzekeren, maar al snel wordt duidelijk dat de club een desastreus seizoen tegemoet gaat.

Eerst en vooral moeten de meisjes pupillen van Hoje al in oktober '84, nog voor het begin van het seizoen, algemeen forfait geven. Door allerlei omstandigheden beschikt de club niet over genoeg speelsters om in competitie te blijven.

De meisjes pupillen moeten nog voor de start van de competitie algemeen forfait geven

De seniors vergaat het niet beter. Tijdens het basketjaar wordt er tot driemaal toe een trainerswissel doorgevoerd. De prestaties op het veld blijven uit. De schuld wordt keer op keer op de schouders van de trainer gelegd, maar het is duidelijk dat er rivaliteit heerst binnen de spelersgroep zelf. Daar komt nog bij dat er wrevel ontstaat tussen het jeugdhuis en de basketclub. Dat komt omdat *Hoje basket* een kostelijke zaak wordt. Door de vele transfers en de vernieuwing van het veld en de kleedkamers, heeft het jeugdhuis diep in de zakken getast. Feit is dat het daar niets voor terugkrijgt. De nieuwkomers zijn duidelijk geen clubmensen en spannen zich weinig of niet in voor het welzijn van Hoje. Zij komen hun wedstrijd spelen, strijken hun centen op en daarmee is de kous af. Op de bestuursvergadering van 14 mei 1985 wordt er dan ook terecht op gewezen dat dit

[20] Bakkaert keert terug nadat hij bij Hoje de jeugdreeksen al had doorlopen.

niet langer kan aanhouden[21]. Hoje kan zich in de competitie nog redden, maar toch wordt er met de grove borstel door de selectie gekeerd. Een twaalfde plaats op veertien ploegen is immers niet om over naar huis te schrijven. **Deckers** wordt definitief overgenomen door Battel en ook **Bakkaert** en **Dom** (Eternit) vinden al snel een nieuwe club, maar ook **De Maeyer**, **Cools**, **Steemans** en **Janssens** mogen uitkijken naar een nieuwe werkgever. Het vertrek van Jean-Pierre Janssens is pijnlijk. Hoewel zijn eerste en enige seizoen niet denderend was in teamverband, was hij individueel wel telkens goed voor 20 à 30 punten. Janssens is echter te duur voor Hoje. Een andere aderlating voor de club is het verlies van Paul De Maeyer. Ook hij tekende regelmatig dertigers en veertigers op in Hombeek. Bovendien verlaat Dirk Smets de club na enkele jaren trouwe dienst. Hij beproeft zijn geluk voortaan bij Battel.

De mentaliteit bij de spelers is ondermaats. De club wil daarom opteren voor een drastische verjonging. Op de bestuursvergadering wordt het cru gesteld: *Een drastische verjonging is noodzakelijk, zoniet tekent u het einde van Hoje bc*[22]. Ook wordt er opnieuw geopteerd om enkel in te schrijven in de reeksen van de K.B.B.B. Het avontuur met een herenploeg bij het Vriendenverbond is uitgedraaid op een catastrofe. Het overaanbod van spelers waarmee de club bij de seizoensaanvang werd geconfronteerd, is totaal verdwenen. Voortaan zal er nog slechts één seniorploeg van Hoje in competitie treden. De dames blijven wel ingeschreven bij het Vriendenverbond.

Het volgende seizoen gebeurt het onvermijdelijke: Hoje degradeert opnieuw naar vierde provinciale. Pas op 2 februari 1986, meer dan vijf maanden na de start van het seizoen, slaagt Hoje er in de eerste punten binnen te halen. Thuis wordt gewonnen van Animo, maar die zege brengt geen zoden aan de dijk. De Hombeekse club mag zich opnieuw voorbereiden op een verblijf in vierde provinciale. De reden die het bestuur hieraan geeft is simpel:

Spelers die hun eigen zinnetje niet meer kregen, haakten af en veel jonge spelers hadden door allerlei omstandigheden geen goesting meer[23].

Heel anders dan bij gelijkaardige situaties in het verleden, reageert het bestuur gematigd. Er wordt geopteerd om een stabiele ploeg uit te bouwen op de lange termijn, die dan terug voor promotie kan spelen. Men is niet van plan om een ploeg te kopen, die wel alle matchen wint, maar geen clubgevoel kent. Ook wil Hoje liever één of twee definitieve aanwinsten inlijven, dan vijf of zes spelers die voor een jaar worden gehuurd. Bovendien wordt er op de bestuursvergadering van 25 april 1986 benadrukt dat er meer moet worden geïnvesteerd in de jeugdopleiding. Op die manier wil de Hombeekse club de toekomst verzekeren en de continuïteit garanderen.

Tijdens het seizoen 1986-'87 brengt de club naast seniors en reserven ook jongens pupillen en kadetten en meisjes miniemen op het veld. Hoje investeert in de jeugd en kiest daarmee dus voor een langetermijnstrategie. Dat is een verstandige keuze, maar impliceert ook dat er op basketgebied de volgende jaren bitterweinig valt te beleven achter het jeugdhuis. Het is bovendien tijd voor een ingrijpende herstructurering. Het bestuur wordt dan ook grondig gewijzigd. Voorzitter **Gust Mariens** opteert ervoor om basketoudgedienden in de werking van de club op te nemen. Mensen die verstand hebben van de sport, begrijpen de spelers immers veel beter. Ook aan het spelersarsenaal worden enkele veranderingen doorgevoerd.

Wij willen opnieuw een ploeg vormen met spelers (jong en oud) die niet alleen samen horen omdat ze toevallig dezelfde klubkleuren dragen, maar vooral omdat zij in een geest van kameraadschap en wederzijds respekt de naam en de faam van onze klub moeten dragen en verdedigen[24].

Oud-voorzitter Alfons Keulemans en speler Gunther Mertens poseren achter de wedstrijdtafel.

Hoje bengelt enkele jaren onderaan het klassement, met af en toe een uitschieter in de middenmoot. In de tweede helft van de jaren 80 speelt de Hombeekse club op geen enkel moment een prominente rol in het Mechelse basketgebeuren. Daar komt nog bij dat de damesploeg het kind van de rekening wordt. Er heerste sowieso al onrust tussen de dames onderling, maar ook externe factoren hebben hun lot bezegeld. Door alles op de jeugd in te zetten, is er geen ruimte meer voor damesbasket. Vanaf het seizoen 1986-'87 wordt de ploeg ontbonden. Een harde beslissing die niet geheel onlogisch bij sommige dames in het verkeerde keelgat schiet.

[21] Archief Hoje, 1984-'85, Vergaderingen.
[22] Archief Hoje, bestuursvergadering 3 april 1985
[23] Archief Hoje, bestuursvergadering 25 maart 1986
[24] Hoje-nieuws, augustus 1986

Er moest dringend aan de jeugd gedacht worden en gezien we vorig jaar met geen homogene ploeg op het veld stonden, dachten wij er goed aan te doen om de gemoederen te laten bedaren[25].

Het is misschien een drastische manier om de gemoederen te laten bedaren, maar de dames verdwijnen hoe dan ook en de jeugd krijgt meer aandacht, maar de belangrijkste ploeg wordt nog steeds gevormd met de seniors. Elk jaar worden daar wel enkele transfers doorgevoerd, maar geen enkele nieuwkomer kan soelaas brengen. Enkele jaren lang moddert het Hombeekse team aan in vierde provinciale, onderaan de klassering. Zo nu en dan brengt een uitschieter hoop op de toekomst, maar maar daar blijft het dan ook bij.

Malaise… En toch!

Tekenend voor de donkere periode aan het eind van de jaren tachtig is de uitwedstrijd op Baskas in februari 1988**.** Op het afgesproken vertrekuur telt de ploeg amper twee spelers. Een derde wordt opgehaald in Battel en oudgediende Eric Beukelaers, die op het punt stond om op skivakantie te vertrekken, wordt alsnog opgetrommeld. Tot slot wordt ook voorzitter Gust Mariens omgepraat. Hij trekt zelf een baskettenue aan. Coach **Willy Kerckhoven** heeft er geen goed oog in. Ondanks het spelerstekort, zorgt Hoje voor een glansrijke stunt. Zelfs wanneer Dirk De Boeck uitvalt met vijf fouten, blijft Hoje aan de leiding. Uiteindelijk winnen **David Broeckx**, **Michel Keulemans**, **Dirk De Boeck**, **Eric Beukelaers** en **Gust Mariens** oververdiend met 53-57.

Ondanks het spelerstekort gaat Hoje toch nog winnen op het veld van Basket Kasterlee (Baskas)

Dit mag dan wel een leuk voorval zijn, wekelijks moeten smeken om aan vijf spelers te geraken. Een normale coach staat er niet voor te springen. Hoje bengelt bovendien steeds onderaan het klassement. Het is hoog tijd voor verandering…

In de competitie valt er zoals gezegd niet veel te beleven achter het jeugdhuis. De hoogdagen van het seizoen zijn ongetwijfeld het jaarlijkse tornooi, het steakweekend, het eindeseizoensdiner, … Kortom, de nevenactiviteiten houden de spelers bij elkaar.

Vanaf 1988 moet het jaarlijkse steakweekend geld in het laatje brengen

De wisselvallige jaren 90

De kleurloze periode van eind jaren tachtig wordt met één klap weggespoeld wanneer Hoje in 1990 onverwachts promoveert naar derde provinciale. Via een testmatch tegen Beerse, die Hoje met 61-77 wint, gaat de Hombeekse club op als zevende stijger. De miniemen van Hoje spelen daarenboven onder leiding van coach **François Mariens** kampioen. Na een dubbele confrontatie met Aartselaar, waarvan de thuiswedstrijd met 52-51 wordt gewonnen, mogen **Steven Beukelaers**, **Dirk Doms**, **Werner Verbelen** en vrienden zichzelf tot reekskampioen kronen. Het is de tweede – en voorlopig ook de laatste – keer dat een jeugdploeg van Hoje de titel opstrijkt[26]. Het seizoen werd gestart zonder ambities, maar is uitgedraaid op een fantastische meevaller. Niet toevallig heeft de seniorploeg van Hoje zich bij aanvang van dat seizoen versterkt met enkele oudgedienden. Zij hebben voor de promotie gezorgd, nu is het hun taak om in derde provinciale te bouwen aan een ploeg die een retourticket naar vierde kan vermijden. Het blijkt een ijdele hoop. Enerzijds

[25] Archief Hoje, brief van 13 augustus 1986

[26] In 1982 speelde de miniemenploeg ook kampioen.

door spelerstekort en anderzijds door interne onenigheden, bengelt Hoje een heel seizoen onderaan het klassement. De testwedstrijd tegen Sito wordt verloren en degradatie is het logische gevolg. Coach **Mariens** wordt bedankt voor bewezen diensten. Hoje slaagt er maar niet in om in derde provinciale te blijven. Het seizoen 1991-'92 wordt weer gestart in vierde provinciale.

De miniemen van Hoje bouwen een kampioenenfeestje met trainer François Mariens en Paul Van den Eede

Het bestuur maakt werk van de versterking van de groep. Nieuwkomers **Eric Van Utterbeeck**, **Rene Smedts** en **Mario Motos** bieden een duidelijke meerwaarde aan het Hombeekse team. De resultaten in vierde blijven dan ook niet uit. Bij de winterstop staat Hoje mee aan de leiding. In Het Nieuwsblad staat te lezen hoe dat komt: *Met de aanwerving van Motos, Smedts en Van Utterbeeck kwam er een duidelijke mentaliteitswijziging in de groep. Iedereen werkt voor elkaar!*[27]

Bij de winterstop nog derde, maar toch niet kunnen promoveren[28]

Toch zal Hoje niet promoveren. De vermoeidheid slaat toe, waardoor de club uiteindelijk pas vijfde eindigt in het klassement, een plaats waar iedereen voor aanvang van de competitie voor zou hebben getekend, maar die nu een beetje teleurstelling zaait. Het wordt een terugkerend verhaal. In januari 1994 bekleedt Hoje nog de derde plaats in het klassement, achter Park Avenue en Telstar. Coach **Pol Matheus** droomt van promotie met Mario Motos, **Dirk Labordery**, **Michel Keulemans** en co. Niets is minder waar. Ook de volgende twee seizoenen zal Hoje nog in vierde provinciale aantreden. Promotie lijkt jaar na jaar te hoog gegrepen. De gemoedstoestand zakt onder het vriespunt en dat laat zich voelen. In 1995 wordt er in bestuurskringen zelfs even gedacht aan stoppen. Gelukkig is de ontbinding van Hoje basket niet doorgedreven…

Afscheid van twee Hoje-iconen

In de kelder van vierde provinciale nemen twee clubiconen afscheid van het actieve sportleven. Vanaf het begin van de jaren 90 speelden **Eric Beukelaers** en **Alex Deckers** enkel nog met de reserven mee. Dat was althans de bedoeling. Door de vele blessures en afwezigheden moesten de veteranen meer dan hun lief was met het eerste elftal optreden. Beukelaers is op dat ogenblik bestuurslid en Alex Deckers is secretaris van Hoje. In 1994 verlaat die laatste de club omwille van zijn professionele bezigheden. Het betekent meteen het einde van zijn actieve carrière in het basketbal. Uiteindelijk nemen zij allebei afscheid van hun geliefkoosde ringen.

Alex Deckers (links) en Eric Beukelaers (rechts) bepaalden meer dan twee decennia lang het reilen en zeilen op het Hombeekse basketveld

Eric Beukelaers verdeelde 25 jaar lang het spel van Hoje. Tussen 1976 en 2001 verliet hij de club nooit. Hij besliste te stoppen op zijn 50ste verjaardag, een unicum in het Mechelse basketbalwereldje. Niet in het minst omdat hij dan nog de mogelijkheid had om het laatste seizoen samen met zijn zoon en de huidige secretaris van de Hombeekse basketclub,

[27] Het Nieuwsblad, 28 en 29 december 1991
[28] Boven: **Dré De Mesmaecker**, **Dirk Smedts**, **Rene Smedts**, **Dirk Doms**, **Peter Doms** (voorzitter), **Pol Matheus** (coach). Onder: **Dirk Labordery**, **Gunther Borré**, **Johan De Mesmaecker**, **David Rogge** en **Mario Motos**

Steven Beukelaers, te spelen. Beukelaers begon te basketten om zich tijdens de wintermaanden in conditie te houden, wanneer het atletiekseizoen voorbij was. Daarmee is hij de verpersoonlijking van de oorspronkelijke reden waarom basketbal is ontstaan: jongeren ook laten sporten tijdens de wintermaanden. Zijn jeugdopleiding genoot Beukelaers bij Racing Mechelen, waarmee hij bij de scholieren **Kampioen van België** speelde. Nadien draafde hij nog even op bij de tweede ploeg van Racing, in vierde nationale. Vervolgens trok hij naar Sint-Katelijne-Waver en ook daar raakte hij tot in de nationale reeksen. Voor zijn definitieve overstap naar Hoje, verdedigt Beukelaers nog even de kleuren van Telstar. Hij heeft ervoor gezorgd dat Hoje net dat tikkeltje extra kon brengen tijdens de glorieperiode. Deckers vertelt: *"voor Beukelaers naar Hoje kwam, hadden wij een goeie ploeg, maar toen hij erbij kwam, kon er altijd iets meer. Eric was een winnaar. Hij bracht meer snelheid en meer agressiviteit in de ploeg."*

Deckers is iets minder clubgebonden. Hij was er ook al bij eind jaren 70, maar verkoos in de tweede helft van de jaren 80 toch andere oorden op te zoeken. Toch is ook zijn clubliefde voor Hoje een toonbeeld. Toen hij in derde en vierde provinciale speelde voor de Hombeekse club, kreeg hij meermaals aanbiedingen van andere clubs, tot zelfs van ploegen in tweede nationale. Altijd heeft hij geweigerd en is hij bij Hoje gebleven. Na zijn tussenstop bij Battel keert hij terug naar Hoje, waar hij zijn carrière definitief afsluit. Dat deze twee memorabele spelers voor de club van onschatbare waarde zijn geweest, hoeft niet te worden verteld. Samen behaalden zij titels, promoties en… degradaties. Na hun vertrek is het aan een nieuwe generatie om de touwtjes in handen te nemen.

Weer naar derde

Het spelpeil in vierde provinciale is niet altijd even hoogstaand. Hoje wil dan ook zo snel mogelijk weer naar derde provinciale promoveren. Het seizoen 1996-'97 moet en zal voor de club het jaar van de heropstanding worden. Eén jaar eerder heeft Hoje nog zwaar te lijden gehad onder de nieuwe transferregelingen, naar aanleiding van het Arrest-Bosman. Nu buit ze die veranderingen uit in haar voordeel. Tijdens het tussenseizoen wordt een hele nieuwe ploeg aangetrokken. Coach **Albert Van Kerckhoven** wordt omwille van problemen met de gezondheid vervangen door zijn broer Piet. De spanning is te snijden, er wordt veel verwacht van het komende seizoen.

De vier nieuwe aanwinsten, **Frank Maris**, **Jimmy Van Kerckhoven**, **Patrick Stroobandts** en **Kris Huysmans**, moeten samen met de terugkerende **Mario Motos** voor een wervelend basketseizoen zorgen. Alle verwachtingen worden ingelost. Nog voor de competitie van start gaat, kan Hoje al een trofee op zijn naam schrijven. Haacht wordt in een denderende bekerfinale met 72-61 verslagen. Voor de vierde keer in de geschiedenis wint de Hombeekse club de **Beker van Mechelen**. De vorige overwinning dateert al van 1981. Zoals zo vaak is een goede prestatie in de beker de voorbode voor een mooi seizoen in de competitie. De mythe wordt bevestigd. In januari 1997 telt Hoje nog maar één verliesmatch. Geen enkele club komt in de buurt van de Hombekenaars. Hoje promoveert na zes jaar vierde provinciale als kampioen opnieuw naar derde.

De laatste jaren

Sindsdien houdt de Hombeekse club het jojo-effect aan. Het jaar na de promotie zakt de club alweer naar vierde provinciale. Reden daarvoor is eenvoudig. Alle basisspelers van de kampioenen-ploeg verlaten de stal. Een jonge bende moet vechten voor het behoud in derde provinciale. Een bij voorbaat verloren gevecht. Na weer enkele moeilijke jaren te beleven, volgt er een heropstanding in het nieuwe millennium. Geduldig wordt er gebouwd aan een nieuwe ploeg, tot die rijp is om aan de top te spelen. In 2002 lijkt Hoje er klaar voor. Het wint de Beker van Mechelen voor de vijfde keer. Met die trofee op zak, begint de Hombeekse club vol moed aan de competitie. Een heel jaar wordt er door de ploeg van coach **Francis Buelens** geknokt voor de promotie. **Bjorn Beullens**, **Stijn Daems**, **Bart Rigauts** en hun maats eindigen uiteindelijk vierde. Via de testmatchen wordt er alsnog promotie afgedwongen.

Na twee jaar derde provinciale zakt Hoje opnieuw naar vierde. Hier wordt Alan Buelens afgestopt door een speler van Oud-Turnhout

U kunt al raden wat er twee jaar nadien is gebeurd. De gevestigde waarden verlaten samen met de coach het nest en de jeugd moet de kastanjes uit het vuur halen. Hoje zakt andermaal weg uit derde provinciale. De degradatie is een bittere pil. De

ploeg die Hoje opstelt is in principe immers meer dan sterk genoeg om het behoud te verzekeren. Door een slechte competitiestart bengelt de club echter heel snel in de onderste regionen van het klassement. Ondanks een aardige eindspurt kan de Hombeekse club zich niet herpakken. Degradatie is het harde verdict.

Momenteel speelt Hoje nog steeds in de Antwerpse vierde provinciale. Tijdens het vorige seizoen heeft de club nipt naast de promotie gegrepen. Een mooie vierde plaats in het klassement bleek net niet voldoende om een reeks hoger aan de slag te kunnen. Het lopende seizoen belooft alvast spannend te worden. Hoje doet hoe dan ook mee voor de ereplaatsen. Benieuwd of de club dit jaar zal slagen in haar opzet. Het doel is alleszins om zo snel mogelijk weer naar derde provinciale te stijgen.

De pupillen van Hoje, 2006-'07 met boven Eddy Peeters (voorzitter), Geert Clerbout (coach), Pieter-Jan Miseur, Giele Winnepenninckx, Michiel Van Cleemput en Michel De Meyer (jeugdcoördinator). En onder Marnix Van Lint, Rie Ceulemans, Mats Winnepenninckx, Bram Van Boom, Jonathan De Meulder en Vincent Claes

De laatste jaren is er ook heel veel geïnvesteerd in de jeugdopleiding. Naast seniors en dames, speelden er tijdens het afgelopen seizoen ook benjamins, pupillen en kadetten in de kleuren van de Hombeekse club. Ook in de toekomst zal er nog meer aandacht worden besteed aan het begeleiden van jonge basketters. Het bestuur moet nu onder leiding van **Eddy Peeters** (voorzitter sinds 1998) de club in een nieuwe richting sturen. Een belangrijke keuze dringt zich op. Moet Hoje vasthouden aan traditie en op het ondertussen al legendarische buitenplein achter het jeugdhuis blijven spelen, of moet er toch worden uitgekeken naar een beschikbare sporthal, om zo meer leden aan te trekken en een ruimere structuur uit te bouwen? De clubfilosofie zegt het eerste, maar de realiteit dwingt Hoje bijna om voor de tweede oplossing te kiezen. Het buitenplein zal binnen enkele jaren wellicht worden afgekeurd voor competitiebasketbal…

De scheidsrechters van Hoje

Een basketbalclub wordt niet enkel gevormd door spelers, bestuursleden en supporters. Ook scheidsrechters bekleden een prominente plaats binnen de werking van een basketbalclub. Elke club die is aangesloten bij de basketbalbond wordt verondersteld ook één of meerdere scheidsrechters te leveren. Hoje heeft op dat gebied een rijkgevulde traditie. De eerste arbiters die Hoje in zijn rangen telde, waren **Gust Mariens**, **Harry Nijns** en **Jean Moons.** Dat zorgt voor heel wat wroeging bij andere Mechelse basketclubs, omdat Hoje op die manier drie scheidsrechters huisvest, die fluiten in eerste en tweede nationale. Daarmee blijft er niets over voor de andere Mechelse ploegen. Hoje verdeelt de koek niet.

Aan het einde van het seizoen 1975-'76 hangt **Ivo Van Aken**, broer van speler Bob Van Aken, zijn schoenen aan de haak en zet ook hij alles op het arbitreren. In zijn afscheidswedstrijd met de seniors, op 25 april tegen Animo, maakt hij maar liefst 24 punten en wordt hij beloond met een applausvervanging. Een mooi einde en het begin van een nieuwe carrière. Een carrière die ver zou leiden, want eind jaren 80 fluit ook Van Aken in de nationale reeksen van de Belgische basketbalbond.

IVO VAN AKEN:...WEG MET DIE BAL...LEVE DE FLUIT...

IVO VAN AKEN zette alles op een loopbaan als scheidsrechter en was derhalve verplicht het actief spelen op te geven. Onze Ivo die talent heeft met de fluit (en niet alleen aan de toog), stapt hiermee in het spoor van Gust en Fernand. Hij speelde voor het laatst op 25.4 tegen Animo, waar hij, in de eerste ploeg, zich langs zijn beste kant liet zien en prachtig speelde:24 punten a.u.h. Een schoner afscheid had hij zich niet kunnen wensen, compleet met applausvervanging en al. Gans Hoje wenst Ivo alle mogelijke succes als arbiter. Gezien zijn leeftijd kan hij de top bereiken. Vergeet het niet jong: met de fluit in de hand komt men in het ganse land...

Ivo Van Aken stopt met spelen en zet alles op een carrière als scheidsrechter, 25 april 1976[29]

Later volgen **Danny Sas**, **Serge Verwimp** en **Bruno Laeremans** hem in de beslissing om scheidsrechter te worden. Vandaag telt de club drie scheidsrechters in zijn rangen: **Bjorn Buellens**, die zelf nog actief is als speler bij Hoje, **Karel Wellens** en **Steve Van Geebergen**. In het Mechelse basketbalwereldje wordt ook aandacht besteed aan de scheidsrechters. Zij groeperen zich onder een koepel: **Vemes**, de **Vereniging van Mechelse Scheidsrechters**.

Kampioen: 1977, 1984, 1997
Promotie: 1990, 2003
Beker van Mechelen: 1978, 1979, 1981, 1996, 2002
Finalist Beker van Mechelen: 1980, 2006

[29] Hoje-nieuws, mei 1976

ANNEX: PALMARES VAN HOJE BC

Geert CLERBOUT

	Coach	Voorzitter	Reeks	Opmerking
1967-'68	**Frans Lambrechts**	**E.H. Nieuwborg**	**n/a**	
1968-'69	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	n/a	
1969-'70	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3B	Eerste competitieseizoen K.B.B.B
1970-'71	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3C	
1971-'72	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3A	
1972-'73	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3C	
1973-'74	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3A	
1974-'75	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	3B	Degradatie naar 4e provinciale
1975-'76	Frans Lambrechts	E.H. Nieuwborg	4B	
1976-'77	**Frans Lambrechts**	**E.H. Nieuwborg**	**4B**	**Kampioen in 4e provinciale**
1977-'78	Jean Lambert	E.H. Nieuwborg	3B	
1978-'79	**Bob Van Aken**	**E.H. Nieuwborg**	**3B**	**BVM**
1979-'80	**Bob Van Aken**	**E.H. Nieuwborg**	**3B**	**BVM**
1980-'81	Bob Van Aken	Georges Van Aken	3A	Verliezend finalist BVM
1981-'82	**Dirk Smets**	**Alfons Keulemans**	**3B**	**BVM**
1982-'83	Dirk Smets / Ivan Van Den Broeck / Walter Vandenstappen	Alfons Keulemans	3B	Degradatie naar 4e provinciale
1983-'84	**Dirk Smets**	**Alfons Keulemans**	**4C**	**Kampioen in 4e provinciale**
1984-'85	Luc Hoofd /Jan Troch	Alfons Keulemans	3B	
1985-'86	Willy Kerckhoven	Paul Celis	3B	Degradatie naar 4e provinciale
1986-'87	Willy Kerckhoven	Gust Mariens	4A	
1987-'88	Willy Kerckhoven	Gust Mariens	4C	
1988-'89	François Mariens	Gust Mariens	4A	
1989-'90	**François Mariens**	**Eric Beukelaers**	**4A**	**Promotie naar 3e provinciale**
1990-'91	François Mariens	Peter Doms	3B	Degradatie naar 4e provinciale
1991-'92	Pol Matheus	Peter Doms	4B	
1992-'93	Pol Matheus	Peter Doms	4B	
1993-'94	Pol Matheus	Peter Doms	4A	
1994-'95	Francis Renders	Peter Doms	4A	
1995-'96	Albert Van Kerckhoven	Peter Doms	-	
1996-'97	**Piet Van Kerckhoven**	**Peter Doms**	**4A**	**BVM + Kampioen in 4e provinciale**
1997-'98	Piet Van Kerckhoven / Jef Droog	Peter Doms	3A	Degradatie naar 4e provinciale
1998-'99	Jef Droog / Steve Somers	Peter Doms	4A	
1999-'00	Francis Buelens	Eddy Peeters	4B	
2000-'01	Francis Buelens	Eddy Peeters	4B	
2001-'02	Francis Buelens	Eddy Peeters	-	
2002-'03	**Francis Buelens**	**Eddy Peeters**	**-**	**BVM + Promotie naar 3e provinciale**
2003-'04	Francis Buelens	Eddy Peeters	3B	
2004-'05	Luc Van Santvoort / Johan De Mesmaeker	Eddy Peeters	-	Degradatie naar 4e provinciale
2005-'06	Dirk Smets	Eddy Peeters	-	
2006-'07	Dirk Smets	Eddy Peeters	4A	Verliezend finalist BVM
2007-'08	Francis Buelens	Eddy Peeters	4A	

Fiche Hoje bc

Naam: Hoje bc Hombeek
Opgericht: 1967
Kleuren: geel-blauw
Terrein: Bankstraat 88, 2811 Hombeek
Website: www.hoje.be/basket

DE BROEDERBAND
de veloclub van het Heike op Sinte-Mettetocht

Angèle Selleslagh
Johny Soli
Ward De Kempeneer

In 1898 werd in Hombeek een derde muziekvereniging – "fanfare" zoals dat toen heette - opgericht. Die van het Dorp, Sint-Martinus, was gesticht in 1864 en bestond dus al meer dan dertig jaar. In 1895 was er deze van De Plein gekomen en in 1898 werd de zangvereniging "de Coeurs" van het Heike tot fanfare omgevormd [30].

Een pensenkermis als teerfest

Een vierde muziekcorps was van veel latere datum. Het trompettercorps van de *"veloclub"* kwam er tussen de twee wereldoorlogen. Dat er veel vroeger op het Heike ook al een "*veloclub*" heeft bestaan, werd blijkbaar uit het geheugen gewist. Deze club heette "De Broederband". Een oude vlag van de vereniging draagt 1907 als datum.

Dit jaar 2007 zou ze dus juist 100 jaar geweest zijn. Geert Clerbaut verdiept zich in de boeiende geschiedenis van het verenigingsleven rond de wielersport, in hoofdzaak de Koninklijke Wieler- en Supportersclub van het Dorp. Onvermijdelijk zal de Hombeekse voorloper van deze wielerclub, "De Broederband", ter sprake komen. Dat verhaal verschijnt binnenkort in het kringblad.

In de schoot van de veloclub "De Broederband" werd begin der jaren dertig (we vermoeden 1932-1933) ook het initiatief is genomen om Sinte-Mette in te schakelen als sponsor voor de club.

Supporters van de veloclub 'De Broederband", sommigen met clubpet, verbroederen op het Heike met hun plaatselijke wielervedette, Jef Geets, alias " Jef Teck". Hun clubvaandel van 1907 wordt fier meegedragen.

Een bedeltocht met de Hombeekse Sint kon geld in de kas brengen. Daar het patroonfeest op 11 november volop in de slachtmaand viel, was op de meeste boerderijen de varkensslachter al voorbij geweest. Het vlees was in de kuip en op lange stokken hingen de rijen witte en zwarte pensen tussen twee stoelleuningen hun beurt af te wachten. "De Broederband" trok van huis tot huis, van boerderij tot boerderij en haalde geld op maar vooral veel pensen. Met het geld kocht men brood en drank en de pensen… die belandden in de pan voor hun teerfeest: een pensenkermis. Zo feestte de veloclub jaarlijks in "De Sportwereld" bij Gust Soli. De bedeltocht werd nog feestelijker toen de heilige bisschop van Tours vergezeld werd door muzikanten in speciale klederdracht: een blauwwit geruite broek, rood bovenhemd, gekleurde sjaal en zwarte fluwelen muts. Op klompen trok het gezelschap rond van jaar tot jaar, van deur tot deur.

Hoelang dit gebruik is doorgegaan, is onzeker en evenzeer hoelang "De Broederband" is blijven bestaan. Vermoedelijk is de Tweede Wereldoorlog de spelbreker geworden zowel van het één als van het ander.

Na de oorlog 1940-1945 is er nog weinig te zien van de Sonte-Mettetocht van "De Broederband. In 1946 werden de kleren nog gebruikt op een Vlaamse Kermis. De mutsen zijn vervangen.

[30] **Hoembekania nr. 3, 1988, "Het Muziekleven", blz 20, blz.99 en blz.150 e.v.** ***Stan Behets en Angèle Selleslagh: oninklijke. fanfare "De Vrolijke Vrienden".***

Een fotoreeks als historisch document [31]

In die jaren 1930 – 1935 is er ook nationaal belangstelling ontstaan voor ons erfgoed. Het Instituut voor et kunstpatrimonium bewaart nu vele documenten en foto's van o.m. streekgebonden folklorefeesten. Daarbij behoorde het Sinte-Mettezingen in Hombeek. De verklede groep van het Heike op pensentocht was een heel aparte attractie en dit gebeuren werd in een dertigtal foto's vereeuwigd. Sommige foto's zijn hier en daar reeds verschenen. Wij vonden het belangrijk hier de ganse fotosessie weer te geven. Het zijn varianten op hetzelfde thema, dezelfde folkloregroep met veelal jongeren die hen op de voet volgen. Bij elk huis op het Heike werd aangeklopt. Het is een uniek tijdsbeeld, niet enkel van de op blokken rondtrekkende folkloregroep van de veloclub "Broederband", maar van een gemeenschap, het gehucht het Heike met zijn huizen destijds en zijn bewoners.

Volgorde van de fotoreportage

Om enigszins te kunnen opmaken waar de foto's genomen zijn, trachten we een logische volgorde in te bouwen. We vertrekken van de vroegere Drapstraat (nu Moerstraat), gaan in de vroegere Befferstraat (nu Heike) over de spoorweg de Schoorstraat in. Eerst nemen we de linkerzijde van de Schoorstraat en daarna de rechterzijde om te eindigen aan Ter Most, de hoeve van "Den Bels".

Het huis van **"Driesses"** in de Drapstraat (nu Moerstraat 3).
(1) Constance Meysmans,
(2) Stephanie Soli, (3) Emiel Meysmans, (4) Virske Soli, (5) Adrienne Meysmans , (6) , (7) Willem Selleslagh, (8) Frans Soli, (9) Clement Geerts, (10) Gust Van Beveren, (11) Albert Van Den Brande, (12), (13) Arthus Meysmans.

De stam Meysmans is in Hombeek bekend van midden 1600. De nakomelingen splitsten op in twee takken. De naam "Driesses" werd gegeven aan de nakomelingen van de tak van Andreas (Dré of Dries) Meysmans (1797-1835), gehuwd met Maria Catherina Moortgat (1802-1862). De naam "Dokes" kregen de nakomelingen van zijn oudere broer Judocus Meysmans (1801-1963), gehuwd met Verlinden en met Knops.

De voorouderlijke woning van "Driesses" was een vrij grote boerderij met omliggende gronden. Dit huis in de Moerstraat (Drapstraat) werd bijgebouwd op aanpalende grond. Links van de ouderlijke boerderij hadden Jan Frans Meysmans (1873-1931) gehuwd met Pauline Van Asch (1876-1965), een nakomeling van de tak "Dokes", een bekende herberg. Ze was algemeen bekend als de herberg "bij Pauline van Asses". Hun zoon Ferdinand (alias de Ferre) is de *gross-caisse-slager* in dit Sinte-Mette gezelschap. De jongere zoon Arthur Meysmans volgt de muzikanten als 10-jarige bengel.
Arthur Meysmans van "Driesses" is trompetter in de groep.

[31] **Deze foto's werden ons ter beschikking gesteld door de heer Wilfried Janssens, Afdelingshoofd Databanken Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium te Brussel . copyright KIK-Brussel.**
Ze zijn ook te raadplegen op de site www.kikirpa.be

Aan het huis van **Louis Van der Elst**, Drapstraat (nu het huis van Marthe Van de Casteele- De Ruelle, Moerstraat).

(1) Frans Van Ingelgom, (2) , (3) Frans Diddens, (4) Benoit Van Ingelgom, (5) Margriet Soli, (6) Viske Soli, (7) Emiel Geets, (8) , (9) Arthur Meysmans, (10) .

Onder: Louis Van der Elst geeft zwarte pensen en vooraan staat Virske Soli met een wit pelske om.

Aan het **"ruthuis",** bij Edward Van Tolhuysen en Marie Verlinden (van Schepers), wordt ook gestopt.
Wie niet boerde en geen vers vlees in de kuip had, deed op een andere manier zijn duit in het bakske. Hier steekt Merie dan een geldstuk in de bus.

Dit huis van de NMBS stond naast het spoor in de toenmalige Beffer-straat, nu Heike.

In de achtergrond kan de witte gevel van het huis "van schramskes" opgemerkt worden.
In dit eerste huis van de Schoorstraat, links over de spoorweg, woonde Jan Bt. Van Ingelgom. Algemeen werd hij **"Jan van Schramskes"** genoemd. Hij was gehuwd met Stans De Muyer en zijn broer was "Benoeë de melkboer". Hun moeder was Melanie Goovaerts. Zij had het huis geërfd van haar ouders en voorouders. Haar overgrootvader Jan Goovaerts was van Molenbeek naar Hombeek gekomen en had begin 1800 de woning van de familie **Schram** gekocht. De naam "**van Schramskes**" bleef niet enkel aan de woning kleven maar ook aan zijn nieuwe bewoners. De woning werd na 1840 afgebroken en er werd een nieuw huis gebouwd, nu dwars op de straat en met voorgevel naar het spoor. Deze woning zien we op de volgende foto's (nu Schoorstrat 1, Peeters – De Win).

De groep musiceert voor de woning van **"Schramskes"**.

Men herkent uiterst rechts Clement Teck. De jongen vooraan links is Jean Huybrechts en vooraan rechts is Jean Peeters.

Bij **"Schramskes"** is er ooit ook bier getapt. De herberg heette dan **"De Passant"** Dat was wellicht een zinspeling op het station "Hombeek-Heike".

Men ziet nog de betonnen sierplaten van de NMBS - afsluiting.

De jongen met de pet en met de handen in de broekzakken is Frans Van de Reyck. Arthur Meysmans is de derde jongen van rechts.

Stans De Muyer doet open en schenkt ook wat pensen voor de veloclub.

In de Schoorstraat, aan de hoek van de Moststraat, doen enkele meisjes van het Heike een rondedansje voor Sint-Maarten en zijn gevolg. We herkennen bij de dansende meisjes; Wiske De Smet, Pelagie Van Winghe, Josephine Nagels, Paula Keuleers, Adrienne Meysmans, Net Van De Reyk.

Het huis van "Den Thijs" (Karel Selleslagh) kan men natuurlijk niet voorbijgaan. Bij de spelers is nu ook de saxofonist Emiel Van der Haegen.
Vooraan Constant Trogh, Jef Meert en Frans Soli.
Het huis Moststraat 5, nu bewoond door Kurt Moens.

Foto genomen op de binnenweg naast het huis dat door Dr. Ceulemans (1883) gebouwd werd en toen bewoond door het gezin Frans Keuleers – Selleslagh (nu Maria Keuleers – Jaspers).

Men herkent links Juul Van de Reyck, Miel Geets en vooraan Jan Peeters, Jef Meert, Adrienne Meysmans, Stephanie Buelens,

De volgende opnames beginnen terug aan de bareel maar nu de linkerzijde van de Schoorstraat. Eerst werd halt gehouden bij Rik Soli en Merie Van den Eynde. Merie rijgt met de glimlach vier zwarte pensen aan de bedelstok. Naast haar staat zoon Frans en Gust Troch.

Deze woning, bekend als het huis van Marjanes, staat er nog.

Op de foto onderaan is ook nog duidelijk de woning "van Schramskes" te zien, hiervoor al vernoemd en ook de spooroverweg.

Men herkent op de foto:
(1) Leonie Teugels, alias "Nie van Tee",
(2) jongen met een mik in de hand, (3) ?, (4) Frans Van Ingelgom, (5) Frans Diddens, (6) Frans De Rijck, (7) Clement Geerts, (8) Miel Geets, (9) ?.

Café "De Sportwereld" bij Soli, stamhuis van "De Broederbond". Nu Schoorstraat, 6, 8, 10. De woning werd vernieuwd en tot een drievoudige woonst omgebouwd .
Hier woonden destijds Virs "van Driesses" (Meysmans) en Louis Soli. Ze was winkelierster en herbergierster. Ze was ook bekend als "Virs Vogel" en de herberg werd ook genoemd "bij den Boer". Louis werd "den boer" genoemd. Hij was niet enkel boer, ook melkboer en herbergier. Hij werd ook genoemd "Louis van marjannes" naar een grootmoeder Marie-Anne Jacobs (1804-1868) (vorig huis).

Gust Soli, op de foto met witte stenen pijp, zette later de zaak van zijn ouders verder. Op de foto zien we Paula Lauwers, echtgenote Emiel Soli en schoondochter van Louis Soli. Zij schenkt ook pensen. De twee jongens links van de Sint zijn Miel Meysmans ("Miel van riessens met gestreepte muts) en Gust Van Beveren ("Gust van Nelles") en rechts van de Sint Albert Van den Brande ("Bère van Bettes"), Frans Soli ("Solleke van Marjannes"). In het deurgat: Louis Van Winghe ("Louis van Permetiezes") Jef Geets, de coureur "Jef Tek", Rik Geets ("Rik Tek") en de muzikant met de bugel is Louis Soli ("Louis van Marjannes").

De groep in de Schoorstraat aan de herberg en winkel van Louis Soli – Meysmans. Aan dezelfde kant verder in de straat staat het winkeltje van "Nie van Tee" (Nie Teugels) en daarachter het huis van Wannes Huybrechts – Reydams waar ook café was met de naam "In de Vapeur". Later werd dit het "scheirhuis" genoemd omdat Wannes daat haar knipte en scheerde.
Aan de linker zijde is de "Zaal Flora" bij Van der Goten.

Paula Selleslagh, alias "Paula van Boetses" is gul en rijgt wel 8 bloedpensen aan de stok. Naast haar staan Adrienne Meysmans en Virske Soli.

Hier staat vooraan ook nog Emiel Van der Haegen, alias "Mille Do" met de saxofoon.

Schoorstraat 14

De laatste halte in de Schoorstraat. Hier wacht het gezelschap aan de achterzijde van het boerderijtje van Josephus Jacobs, bijgenaamd "Zefuske".

De Sint staat er lachend bij als de schoondochter Celine Jacobs – Van der Elst, alias Celine van Troches" verschijnt met haar gift. Ze heeft haar dochterke Germaine Jacobs op de arm.

Frans Van Beveren, alias "de Rens" of ook nog "de Rens van Nelles" draagt de pensenstok en Gust Soli staat er ook glunderend bij met zijn kleine trom.

Ook de hoeve bij Van den Eynde, alias "van den Bels" in de Larestraat werd bezocht. Ze behoorde eertijds bij de proosdij van de zusters van Leliëndaal.
Dit historisch erfgoed moest wijken voor modernisatie en zogenaamde sanering van gebouwen in de zestiger jaren. De hoeve is er niet meer. Ook "De Broedeband" van 1907 moest het opgeven. De folklore rond Sinte-Mette is echter wel blijven leven. Over 24 jaar werd ze zelfs vernieuwing ingeblazen met een lichtstoet, kinderhappening en dierenzegening.

VENNOOTSCHAP
MECHELSE VEILINGEN C.V.
TEL. 015/55.11.11 FAX. 015/55.06.01

MEULDERMANS bvba
Bankstraat 13a -2811 Hombeek
Tel 015/42 25 12 fax 015/42 30 71
e-mail :meuldermans@attglobal.net
CDV 46613
Record
beleggingen
kredieten
verzekeringen
onafhankelijk Verzekeringsmakelaar

www.vastgoedplus.be
VASTGOED
Verkoop en verhuur van
Onroerende goederen
015/200 999
Eddy Mandelings — 0477/99 7000

FORTIS
BANK
Solid partners, flexible solutions

Hoembeka in september in Trier
en
op 11 november met Sinte-Mette

